Editura UNIVERS

146

1970

JOHN STEINBECK

JOIA DULCE

Spirituală de un umor cald și robust, această amuzantă povestire a celebrului Steinbeck se impune prin viziunea optimistă asupra vieții și prin încrederea absolută în oameni.

JOHN STEINBECK • JOIA DULCE

COLECȚIA MERIDIANE

Lei 6 ,25

Desenul copertei de *Anton Perussi*

John Steinbeck
SWEET THURSDAY
Pan Books Ltd: London

John Steinbeck

Joia dulce

Traducere de POMPILIU MATEI

Editura UNIVERS

București, 1970

Elisabetei,
cu dragoste

PROLOG

Într-o seară, tolănit pe patul său de la Palace Flop-house[1] *Mack spuse :*

— *Niciodată nu prea mi-a plăcut cartea asta,* Cannery Row[2]. *Aş fi scris-o cu totul altfel.*

Apoi, după un timp, se întoarse pe-o parte, îşi propti capul în palmă şi continuă :

— *De fapt o spun ca un critic, dar dacă l-aş întîlni pe tipul care a scris-o, i-aş zice vreo cîteva lucruri.*

— *Ce anume ? întrebă Whitey nr. 1.*

— *O să-ţi spun, răspunse Mack. Are capitole : capitolul unu, capitolul doi, capitolul trei. Fără asta nu se poate, dar aş vrea să fie cîte o mică frază la început, care să arate despre ce este vorba în capitolul respectiv. Închipuie-ţi că am chef să recitesc un pasaj. Capitolul cinci, asta nu-mi spune nimic. Pe cînd dacă scrie un cuvînt sau două, ştiu imediat că ăsta este capitolul care mă interesează.*

[1] Un fel de casă comună.

[2] *Calea Sardelei,* roman de factură foarte asemănătoare şi cu personaje comune, publicat de Steinbeck cu 10 ani mai înainte, adică în 1944.

— Continuă, spuse Whitey nr. 1

— Îmi place ca într-o carte să fie ceva conversație, dar nu-mi place să mi se spună cum este tipul care vorbește. Vreau să mi-l închipui după felul în care vorbește. Şi încă ceva — mi-ar place chiar să-mi închipui ce gîndeşte tipul din ceea ce spune. Îmi place să fie şi descrieri, continuă el. Îmi place să ştiu ce culoare şi ce miros are un lucru, cu ce seamănă şi poate chiar ce impresie îi face tipului respectiv, dar nu prea mult.

— Mack, eşti cu siguranţă critic, spuse Whitey nr.2, nu te credeam atît de capabil. Asta-i tot?

— Nu, răspunse Mack. Cîteodată aş vrea ca o carte să-şi piardă firul şi să bată cîmpii. Poate că tipul care scrie ar avea poftă s-o mai ia razna. Să înşire cuvinte frumoase, sau să le amestece, pînă iese un fel de muzică. Foarte bine. Dar cuvintele astea ar trebui să fie aşezate ceva mai de-o parte, ca să nu fiu obligat să le citesc. Nu-mi place să dau peste aiureli tocmai în miezul povestirii. Aşa că dacă tipul care o scrie vrea să bată cîmpii, atunci s-o facă chiar la început. Atunci, dacă vreau, pot să trec peste pasajul respectiv, sau pot să mă întorc la el, dar numai după ce ştiu cum se termină povestirea.

Eddie întrebă:

— Mack, dacă individul care a scris Cannery Row ar intra aici, i-ai înşira tot ce ne-ai spus?

Whitey nr. 2 zise:

— Mack poate spune ce vrea, cui vrea. Ar putea învăţa chiar şi o fantomă cum să bîntuie o casă.

— Şi cum aş mai face-o, sări Mack, şi aş sfătui-o să mai lase încolo zăngănitul lanţurilor şi bătăile în masă. De secole întregi fantomele n-au mai progresat. Şi cum aş mai face-o, Whitey!

Apoi se întinse din nou, fixînd baldachinul patului.

— Le văd pe toate atît de bine... spuse Mack.

— Fantomele? întrebă Eddie.

— Ei, pe naiba, zise Mack. Capitolele...

1

CE S-A PETRECUT ÎNTRE TIMP

Cînd Monterey și Cannery Row au fost atinse de război, fiecare a luptat mai mult sau mai puțin, într-un fel sau altul. După încetarea ostilităților fiecare și-a oblojit rănile.

Uzinele de conserve au participat la război nerespectînd regulamentele și pescuind tot peștele. Iar asta din pur patriotism, ceea ce însă nu a făcut să învie peștii. Întocmai cum s-a petrecut cu stridiile din *Alice*[1], „totul a fost mîncat". Pentru aceeași nobilă cauză au fost rase și pădurile din Vest, iar astăzi se pompează din subsolul californian mai multă apă decît cade din cer. Cînd totul se va preface în pustiu, oamenii vor fi triști, tot atît de triști ca și cei din Cannery Row după ce toate sardelele au fost pescuite, puse în cutii și mîncate. Numai un paznic mai însuflețea uzinele cenușii cu pereții din tablă ondulată. Strada, pe care huruiseră atîtea camioane, era liniștită și pustie.

Da, războiul i-a atins pe toți. Doc, chemat sub arme, îl însărcină pe un prieten cunoscut sub

[1] *Alice în țara minunilor*, de Lewis Carroll.

numele de Old Jingleballicks să vegheze asupra Laboratorului biologic din Vest, şi-şi făcu serviciul de sergent la secţia „lupta împotriva bolilor venerice".

El privi lucrurile în mod filozofic, omorîndu-şi timpul liber cu o cantitate necontrolabilă de alcool guvernamental, înnodînd noi prietenii şi făcînd în aşa fel încît să nu fie avansat. Războiul, odată terminat, Doc fu reţinut de guvernul recunoscător, pentru reglementarea unor probleme de inventar. Era întocmai omul făcut pentru o astfel de activitate, deoarece contribuise cu prisosinţă la crearea dezordinii. Doc fu demobilizat, cu state de serviciu onorabile, doi ani după victoria noastră.

Se reîntoarse la Laboratorul biologic din Vest şi forţă uşa umflată de umezeală. Old Jingleballicks nu pusese piciorul pe acolo de ani de zile. Totul era plin de praf şi mucegai. Mai erau încă vase murdare în chiuvetă, instrumentele ruginiseră, cuştile erau goale.

Doc se afundă zdrobit în vechiul său fotoliu. Îl blestemă pe Old Jingleballicks, desfătîndu-se, în treacăt, cu cîteva cuvinte veninoase, apoi se ridică în picioare ca un automat şi traversă strada liniştită, ducîndu-se să ia bere de la băcănia lui Lee Chong. Numai după ce văzu un mexican elegant îndărătul tejghelei, îşi aminti că Lee Chong plecase.

— Bere, spuse Doc. Două sticle.

— Imediat, răspunse patronul.

— Mack e pe-aici ?

— Da, cred că da.

— Spune-i că vreau să-l văd.

— Cine vrea să-l vadă ?

— Spune-i că s-a-ntors Doc.

— De acord, Doc, răspunse patronul. Berea asta îţi place ?

— Orice bere îmi place, răspunse Doc.

Doc şi Mack rămaseră pînă tîrziu la laborator. Berea devenind searbădă, fu înlocuită cu o sticlă de *Old Tennis Shoes* [1]. Mack evocă anii care s-au scurs.

Totul se schimbase. Oamenii plecaseră, sau se schimbaseră şi asta, de fapt, era ca şi cum ar fi fost plecaţi. Mack rosti cu tristeţe toate numele, chiar ale celor care trăiau. Gay fusese omorît de o schijă de obuz al artileriei antiaeriene din Londra, căci nu putea să nu-şi scoată nasul afară în timpul bombardamentelor. Nevastă-sa se recăsătorise repede, datorită asigurării pe care o primise, dar la *Palace Flop-house* patul îi fusese păstrat aşa cum era înainte de plecarea lui — un mic altar pentru Gay, şi nimeni n-avea voie să se aşeze pe el.

Mack îi povesti lui Doc cum Whitey nr. 1, repartizat la o uzină de armament din Oakland, îşi rupsese piciorul chiar a doua zi şi apoi petrecuse trei luni în lux şi învăţase să cînte din muzicuţă în patul său alb de spital, realizare de care se va bucura toată viaţa.

Mai era un nou Whitey şi Mack se mîndrea cu el, căci Whitey nr. 2 se înrolase în marina

[1] Joc de cuvinte: marca de whisky *Old Tennessee* şi expresia „tenişi vechi" — *Old Tennis Shoes*.

militară şi plecase să completeze o unitate. Cineva, nu el, spusese că i s-a acordat Steaua de bronz, dar, fiindcă o pierduse, nu avea cum s-o mai dovedească. Whitey nr. 2 nu-i putuse ierta marinei de a-i fi luat trofeul: un borcan de un litru plin cu urechi puse la macerat în coniac. Ar fi vrut să-l aşeze pe poliţa de deasupra patului, în amintirea serviciilor aduse patriei.

Eddie îşi păstrase slujba la grăsana Ida de la cafeneaua *La Ida*. Maiorul medic, consultîndu-i dosarul şi văzînd ce a păţit, ajunsese la concluzia că Eddie era mort din punct de vedere tehnic de doisprezece ani. Dar Eddie supravieţuise şi, fiindcă toţi bărbaţii fuseseră chemaţi sub drapel, devenise barmanul obişnuit al grăsanei Ida. Avea obiceiul să golească toate resturile din sticle în căniţe pe care le îngropa şi astfel, după război, *Palace Flop-house* devenise unul din locurile cele mai bine aprovizionate cu alcool din tot ţinutul Monterey.

Mack începu a doua jumătate a primei sticle de *Old Tennis Shoes* şi povesti cum Dora Flood murise în timpul somnului, lăsînd *Bear Flag*[1] fără conducere. Fetele, cu inima zdrobită, agăţară pe poartă anunţul *Închis*, declarară doliu, dar, timp de trei zile, fură auzite cum cinstesc memoria Dorei cîntînd pe trei voci: *Rock of Ages, Asleep in the Deep* şi *St. James Infirmary*[2]. Fetele jeliră într-adevăr, dar jeliră ca lupii ieşiţi după pradă.

[1] Steagul Ursului. Aluzie la steagul Californiei care are în centru un urs, animal totem al acestui stat.
[2] Răsplata, Adormită pe vecie şi Spitalul din St. James.

Bear Flag fu moştenit de una din rudele apropiate ale Dorei, sora sa cea mai mare. Aceasta venea din San Francisco, unde timp de cîţiva ani condusese în mod rentabil, în Howard Street, un azil de noapte. Era de multă vreme o asociată liniştită, dar prezentă. Cînd Dora voise să-şi boteze casa *Steaua Singuratică*, în amintirea unui minunat week-end petrecut la Fort Worth, sora ei insistase să o denumească *Bear Flag* în onoarea Californiei[1]. Spunea că trebuie respectat un stat în care se deschide un bordel. Nu găsi că este o diferenţă prea mare între noua şi vechea sa profesie, considerîndu-le pe amîndouă servicii publice. Ştia să descifreze horoscoape şi făcu, încetul cu încetul, din *Bear Flag* o şcoală de perfecţionare pentru tinerele fete. O chema Flora dar, într-o noapte, la azil, un vagabond bine crescut i-a spus: „Flora, ai un cap pentru care ar trebui să ţi se spună mai degrabă Fauna". „Îmi place, i-a răspuns ea, îl păstrez". Şi rămase Fauna pînă la sfîrşitul zilelor.

Toate astea erau destul de triste, dar se mai întîmplase ceva şi mai rău despre care Mack nu voia să vorbească. Refuza. Atunci îi vorbi lui Doc despre Henri Pictorul.

Conştiinţa lui Mack era încărcată din cauza lui Henri. Henri îşi construise o corabie, o corabie micuţă şi cochetă, cu o cabină confortabilă, dar o construise în pădure, deoarece îi era teamă

[1] Proclamarea Republicii California a avut loc în 1846 sub Steagul Ursului *(Bear Flag)*, care şi acum este steagul oficial al statului.

de ocean. Corabia lui era așezată pe un postament de ciment și Henri trăia în ea fericit.

Într-o zi, pe cînd n-aveau nimic altceva de făcut și se plictiseau, Mack și ai săi îi jucară o farsă. Coborîră pe malul mării, umplură un sac cu scoici și le lipiră cu ciment pe chila corăbiei. Henri fu tare emoționat, mai ales că nu putea povesti nimănui întîmplarea. Doc ar fi putut să-l liniștească, dar Doc era în armată. Henri răzui chila corabiei și o vopsi din nou, dar numai ce se uscase vopseaua că poznașii reîncepură, adăugînd de această dată și cîteva alge. Cînd au văzut rezultatul, le-a fost tare rușine. Henri își vîndu corabia și părăsi orașul în douăzeci și patru de ore. Nu putea să suporte ideea groaznică și persistentă că, în timp ce el dormea, corabia sa ieșea în larg.

Apoi Mack povesti că și Hazel fusese în armată, cu toate că era destul de greu să găsești pe cineva care să creadă asta. Stătuse destul pentru a putea beneficia de drepturile acordate demobilizaților. A folosit o cerere aprobată de el însuși, ca să se înscrie la cursul de astrofizică al Universității din California. Trei luni mai tîrziu, cînd se lămuriră o serie de confuzii, colegiul universității îl descoperi. Serviciul psihiatric vru să-l interneze, dar ar fi fost ilegal.

Hazel se întreba adeseori ce anume se dusese să învețe. Avea de gînd să-l întrebe pe Doc, dar pînă să se întoarcă acesta, ideea îi ieșise din cap. Doc bău ultima picătură de *Old Tennis Shoes* și spuse :

— Mi-ai povestit despre toți, în afară de tine.

— Eu am stat retras și am supravegheat totul, răspunse **Mack.**

Într-adevăr, veghease asupra tuturor și vorbise despre război cu toată lumea. Își denumea războiul, Marele Război. Era primul pe care-l făcea. Cînd se sfîrși, fu derutat de bomba atomică, dar ce-l interesa mai mult era aspectul senzațional al problemei. Recompensele substanțiale oferite de guvern pentru descoperirea unor noi zăcăminte de uraniu îi declanșară o reacție în lanț și, ca urmare, își cumpără de ocazie un contor Geiger.

În stația de autobuze din Monterey, contorul Geiger începu să zumzăie și Mack îl urmă pînă la San Francisco, Marysville, Sacramento și Portland. Interesul lui științific era atît de mare încît nu observă o fată care călătorea împreună cu el. În fine, n-o remarcă prea mult. E adevărat că toate lucrurile se înlănțuiesc, ceea ce pentru el nu era o noutate. Fata mergea pînă la Jacksonville, în Florida. Mack ar fi lăsat-o, de la Tacoma, să-și continuie călătoria singură, dar contorul Geiger îl tot ducea către est. La Salina, în Kansas, fata vrînd să strivească o muscă își sparse ceasul. De-abia atunci își dădu Mack seama că urmărise un cadran fosforescent. O aventură romantică nu mai era pentru vîrsta lui. Se întoarse deci la Monterey, într-un vagon de marfă, ascuns sub o prelată, care acoperea un tanc de mărime mijlocie cu destinația Fort Ord. Era foarte mulțumit că ajunsese acasă și-l păcălise cu cîțiva dolari pe controlorul trenului. Curăță Palace Flop-house și sădi în fața un strat de zorele, după care pregăti totul, cu ajutorul lui Eddie,

pentru întoarcerea eroilor. De-abia avură timp să termine, că eroii se și întoarseră.

O melancolie aurie, provocată deopotrivă de *Old Tennis Shoes* și de amintirea timpurilor apuse, îi învăluia pe Doc și pe Mack, ca o lumină blîndă de toamnă. Prin fața lor treceau umbrele prietenilor dispăruți, ale celor care plecaseră. Știau că ocolesc un anume subiect, evocînd tot felul de lucruri mărunte, pentru a nu discuta ceea ce era mai important. Dar, curînd, totul fu epuizat. Doc își luă inima în dinți.

— Ce zici despre noul proprietar al băcăniei ?

— Nimic rău, răspunse Mack, este un tip interesant. E mai prost că n-o să poată niciodată să-l înlocuiască pe Lee Chong. N-am avut niciodată un prieten ca Lee Chong, spuse Mack cu vocea frîntă.

— Un tip înțelept și bun, spuse Doc.

— Și șmecher, ripostă Mack.

— Și abil, spuse Doc.

— Și serviabil, zise Mack.

— Și nu prea hoț, încheie Doc.

Și-l aruncau de la unul la altul ca pe o minge, iar memoria li-l reîntruchipa cu asemenea virtuți care l-ar fi surprins chiar și pe Lee Chong : deșteptăciune și chiar frumusețe. Cînd unul din ei dezvăluia o trăsătură remarcabilă a negustorului chinez, celălalt de-abia aștepta pentru a spune una și mai grozavă. Astfel că din amintirile lor începuse să se contureze o făptură supraomenească, un munte de bunătate, un înger al înțelepciunii. De altfel, așa se nasc zeii.

Dar sticla goală îl irită pe Mack și nervozitatea sa se răsfrînse asupra memoriei lui Lee Chong.

— Era fățarnic, fiul ăsta de cățea, zise Mack. Ar fi putut să ne spună că lichidează și se cară. N-a fost frumos din partea lui să se mute fără să-și cheme prietenii să-l ajute.

— Tocmai de asta poate că se și temea, spuse Doc. Mie îmi scrisese să-mi ceară sfatul, dar eu fiind departe nu risca nimic.

— Nu se știe niciodată ce se ascunde în căpățîna unui chinezoi, răspunse Mack. Cine ar fi putut să-și închipuie că începuse să... cum să zic... să comploteze ?

Procedeul indignase pe toți cei din Cannery Row. Lee Chong ținea băcănia de atîta vreme, încît nimeni nu putea să prevadă c-o s-o abandoneze. Avea un rol atît de important în aprovizionarea străzii cu alimente și îmbrăcăminte, că-l credeau instalat acolo pentru eternitate. Cine-ar fi putut ghici gîndurile secrete ale acestui paradoxal spirit oriental — care pare de altfel să fi egalat paradoxalul spirit occidental ?

Este normal să-ți imaginezi că un căpitan de vapor visează în cabina sa să aibă o băcănie micuță, scutită de ruliu și de tangaj. Dar Lee Chong, în timp ce-și ținea socotelile, în timp ce vindea și tăia feliuțe de slănină, visa să ajungă pe mare. Nu-și împărtășise gîndurile nimănui și nu ceruse nici un sfat. Ar fi primit prea multe.

Într-o zi își vîndu tot ce agonisise și cumpără o corabie pentru a pleca să facă negoț în mările sudului. Jinduia după palmieri și polinezience. În cala corăbiei își înghesui tot calabalîcul : cu-

tiile de conserve, cizmele de cauciuc, degetarele și acele de cusut, uneltele, focurile de artificii, calendarele și chiar vitrina cu geam în care ținea butonii de gulere și brichetele placate cu aur. Le luă pe toate cu el. Fu văzut pentru ultima oară făcînd semne largi de adio cu șapca sa galonată de pe puntea corăbiei visate, care, pe le asfințit, depășea baliza de la Punto Pinos. Dacă nu s-a scufundat pe drum, probabil că la această oră zace într-un hamac sub un umbrar pe puntea de la pupa, înconjurat de polinezience încîntătoare, în rochii foarte decoltate, alegîndu-și conservele de roșii sau șepci marinărești dungate.

— De ce crezi c-a făcut asta, întrebă Mack ?

— Cine știe ? Cine știe ce dorințe zac în adîncul sufletului omenesc ?

— Nu poate să fie fericit acolo, singur, în mijlocul acestor străini, spuse Mack. Știi, Doc, m-am gîndit, asta s-a întîmplat din cauza cinematografului. Ții minte că închidea în fiecare joi seara ? Pentru că se schimba programul la cinematograf. Nu pierdea nici un film. Dumneata și cu mine, care știm cît de mincinoase sînt filmele astea, putem să spunem că nu e fericit acolo. Îi e probabil dor să se întoarcă.

Doc aruncă o privire asupra laboratorului său dărăpănat.

— Aș vrea grozav să fiu cu el.

— Nu numai dumneata, zise Mack mai ales că fetele alea din Pacific or să-l omoare. Nu mai e așa de tînăr.

— Știu, spuse Doc. Ar trebui să fim alături de el pentru a-l ajuta să se apere de el însuși.

Ce zici, Mack ? Să mă duc să mai aduc o sticlă, sau să mă duc să mă culc ?

— Dă cu banul.

— Dă tu, zise Doc. Nu prea am chef să mă duc la culcare. Dacă încerci tu, cunosc dinainte rezultatul.

Mack aruncă banul. Doc avea dreptate. Mack spuse :

— O să mă duc în locul dumitale, Doc. Stai aici liniștit, mă întorc îndată.

Și se întoarse îndată.

2

VIAȚA AGITATĂ A LUI IOSIF-MARIA

Mack reveni cu o jumătate de *Old Tennis Shoes* și umplu cele două pahare.

— Ce fel de individ e noul proprietar — e mexican, nu ? întrebă Doc.

— Exact, răspunse Mack. Un individ simpatic și ferches. Îl cheamă Iosif-Maria Rivas. Șmecher ca o maimuță, dar, altfel, nefericit, Doc. Nefericit și caraghios. Știi cum se întîmplă ? Ca atunci cînd se îndrăgostește un codoș și puțin îți pasă dacă suferă sau nu. Ceea ce contează e că treaba devine caraghioasă. E, într-un fel, cazul lui Iosif-Maria.

— Povestește-mi despre el, spuse Doc.

— L-am observat, răspunse Mack. Mi-a spus două, trei lucruri, iar restul l-am ghicit singur. E șmecher, dar știi Doc, sînt oameni care sînt atît de șmecheri că sfîrșesc prin a se păcăli singuri. N-ai cunoscut încă oameni care se preocupă într-atîta să fie șmecheri încît nu le mai rămîne timp să mai facă și altceva ? Ei bine, Iosif-Maria este unul dintre aceștia.

— Continuă, spuse Doc.

— Sînt sigur că e imposibil să găsești doi oameni atît de diferiți ca voi doi. Dumneata ești un

om de treabă, puțin cam naiv, și nimănui nu-i poate veni ideea să spună că ești șmecher. Ai sufletul deschis și ești iubit, în timp ce lui Iosif-Maria, care tot timpul vrea să te păcălească, îți vine să-i arzi una la fund. E o pușlama în felul lui.

— De unde vine ? întrebă Doc.

— O să-ți spun, răspunse Mack.

Mack avea dreptate. Doc și Iosif-Maria erau doi oameni cu totul diferiți, dar ceea ce-i deosebea era foarte subtil.

Doc era un om făcut pentru a respecta tot ce era legal, din instinct respecta toate legile și chiar și stopurile de pe bulevard. Dacă în permanență se găsea vîrît în treburi ilicite, asta era numai din cauza prietenilor săi : din cauza grăsanei Ida pe care legile antialcoolice o jenau asemenea unui corset prea strîns, din cauza lui *Bear Flag* al cărui „comerț", deși acceptat și recunoscut, era disprețuit întotdeauna în orice cod juridic.

Mack și ai săi trăiseră atîta timp în afara legilor încît nu mai puteau să se întoarcă pe calea cea bună. Hoția și înșelăciunea pe care le practicau în permanență deveniseră, pînă la un punct, un motiv de mîndrie pentru locuitorii din Cannery Row. Și, totuși, nu erau decît niște mielușei blînzi în comparație cu Iosif-Maria. Acesta era făcut din născare să învîrtească legea pe degete. La Los Angeles, unde se născuse, comandase încă de copil o bandă de *pachucos* [1]. Nu se putuse dovedi că

[1] Tineri, de obicei mexicani, privați de drepturi legale, cu îmbrăcăminte și jargon speciale, trăind în bande și, adesea, putînd fi identificați după un mic tatuaj.

juca la automate cu piese false, dar este foarte posibil să fie adevărat. Trecu, apoi, foarte repede de la ideea proprietăţii fixe la ideea proprietăţii mobile. La vîrsta de opt ani strîngea mizele de la mesele de jocuri de noroc cu atîta succes, încît ofiţerii de marină fură nevoiţi să-i interzică accesul în cartier. Cînd izbucni războiul bandelor în cartierul mexican din Los Angeles, Iosif-Maria îşi părăsi ceata de *pachucos* şi se apucă să vîndă cuţite cu piedică, pistoale cu amortizor de zgomot, boxuri americane şi, pentru clientela lipsită de mijloace, ciorapi umpluţi cu nisip, instrument ieftin, dar foarte eficace.

La doisprezece ani, intră într-o casă de corecţie de unde ieşi doi ani mai tîrziu cu toate onorurile cuvenite rangului său. Învăţase acolo tot ce se putea învăţa din tehnica criminală. Acest băieţandru frumuşel, de paisprezece ani, cu privirea tristă şi nevinovată, putea să deschidă o casă de bani fără ajutorul degetelor sau stetoscopului şi să se caţere pe ziduri, ca şi cum ar fi avut ventuze la picioare. Dar, imediat ce învăţă tehnica, se lăsă de meserie, căci riscurile erau prea mari. Era, ca totdeauna, şiret. Iosif-Maria căută o meserie în care victima să-i fie într-o oarecare măsură şi partener. Şantajele, cărţile însemnate sau zarurile măsluite erau destul de aproape de idealul său, dar asta nu-l satisfăcea de loc. Nu avea cazier şi nici nu ţinea cu tot dinadinsul să aibă vreunul. Îşi zicea că trebuie să existe meserii destul de necinstite pentru a-i fi pe plac, dar destul de sigure pentru a nu intra în conflict cu codul penal. Se părea că va face carieră frumoasă, cînd, deodată,

fu victima pubertăţii şi, timp de cîţiva ani, îşi îndreptă activitatea spre un tărîm cu totul diferit.

Iosif-Maria absentă destul de multă vreme din domeniul hoţiei şi fraudei şi, cînd i se deschiseră iar ochii, era bărbat. Tocmai cînd pornise din nou cu dreptul, fu luat la armată, şi ţinut acolo minimum de timp posibil. Se zice că liberarea sa cam ruşinoasă a fost o capodoperă în ce priveşte escamotarea întregului adevăr.

Iosif-Maria o porni din nou la drum, dar căzu sub influenţa unui tînăr preot cu idei largi, care-l readuse în sînul mamei noastre, biserica. Atunci, Iosif-Maria Rivas se supuse spovedaniei, ceru iertarea păcatelor şi, aşa cum crezuse François Villon înaintea lui, îşi spuse c-ar putea să-şi desfăşoare talentele sub protecţia anteriului. Părintele Murphy îl învăţă teoria muncii cinstite şi, cînd îşi reveni din uimire, Iosif-Maria se hotărî să încerce. Era încă tînăr şi reuşi, spre deosebire de Villon, să nu pună mîna pe obiectele cultului. Mulţumită părintelui Murphy, care avea relaţii la Consiliul municipal, Iosif-Maria obţinu un serviciu permanent şi nu trebui să-i mai fie teamă că o să i se ceară amprentele digitale cînd se va duce să-şi încaseze cecul lunar.

Piaţa din Los Angeles este un loc încîntător, împodobit cu grădiniţe în care cresc palmieri în oale mari de pămînt şi o mulţime de flori. Este un punct de oprire, un centru turistic, o glorie municipală, deoarece găseşti acolo o atmosferă mexicană care nu există nici în Mexico. Iosif-Maria avea sarcina să stropească şi să îngrijească plantele din această piaţă. Era o muncă uşoară şi plăcută, care-i permitea să aibă raporturi di-

recte cu turiştii interesaţi în procurarea de mici plicuri cu fotografii artistice. Cu toate că-şi dădea seama că această muncă nu-l va îmbogăţi niciodată, îi plăcea să aibă un picior în legalitate. Virtutea i se părea o plăcere, pe care alţii o găsesc în păcat.

Aproape cam în aceeaşi perioadă poliţia departamentală din Los Angeles avu de rezolvat un caz ciudat. Cantităţi destul de mari de marijuana erau vîndute la preţuri care înlăturau orice concurenţă, şi fiecare descindere a poliţiei se solda cu un eşec. De la San Pedro la Eagle Rock, fu cercetată fiecare bucăţică de pămînt. Cîmpul din împrejurimi fu răscolit cu grijă, dar nici urmă de frunză de marijuana. S-a ajuns pînă la Santa Barbara spre nord, pînă în rîul Colorado spre est şi, la sud, pînă la frontieră, care fu pusă sub supraveghere. La vest nu mai rămăsese decît Pacificul. Toată lumea ştie că în Oceanul Pacific nu creşte cînepă. Şase luni de cercetări asidui, cu concursul organelor municipale şi al poliţiei de stat, n-au dus la nici un rezultat. Marfa continua să inunde piaţa, iar poliţia departamentală era convinsă că fumătorii habar n-aveau de unde le soseşte drogul.

Numai Dumnezeu ştie cît timp ar mai fi durat situaţia asta, dacă Mildred Bugle, în vîrstă de treisprezece ani, premiantă la botanică a liceului din Los Angeles, n-ar fi cules într-o sîmbătă după amiază, de lîngă un palmier din piaţă, nişte frunze ciudate pe care le identifică imediat ca fiind *Cannabis americana* [1].

[1] Cînepă americană.

Neplăcerile pe care le-ar fi putut avea Iosif-Maria n-ar fi însemnat nimic în comparaţie cu cele ale poliţiei departamentale. Grădinarul nu putea fi arestat. Ce s-ar fi întîmplat dacă ziarele aflau că marijuana fusese plantată şi îngrijită de un funcţionar municipal, udată cu apă municipală şi hrănită cu gunoi municipal ?

Iosif-Maria fu expulzat din oraş şi însoţit de cîteva fraze atît de tari că se cutremură. Poliţia îi oferi chiar un bilet de autobuz pînă la San Luis Obispo.

Doc rîse încetişor.

— Mack, spuse el, aproape că încerci să faci un caz din onestitate.

— Întotdeauna am fost de partea ei, zise Mack.

— Cum de a ajuns să se bage în afacerea cu mexicanii ? întrebă Doc.

— Căuta un loc sub soare, răspunse Mack şi s-a gîndit că exploatarea compatrioţilor este exact genul de afacere care i-ar conveni. A calculat şi riscurile şi procentele. Oricum ai privi-o, vezi că nu putea da greş.

Mack se pregăti să înşire avantajele pe degete, dar se răzgîndi şi bău repede o înghiţitură ca să se asigure pentru momentele următoare cînd va avea mîinile ocupate. Atinse degetul mic de la mîna stîngă cu arătătorul de la dreapta.

— În primul rînd, spuse el, Iosif-Maria vorbeşte mexicana, pentru că tatăl şi mama sa erau mexicani.

Îşi atinse al treilea deget.

— În al doila rînd mexicanii vin singuri, nu-i aduce nimeni. Sosesc în fiecare zi. În al trei-

lea rînd, nu vorbesc englezește și nu știu să deosebească un polițai de un popă. *Au nevoie* de un individ ca Iosif-Maria care să se ocupe de ei, să le găsească de lucru și să le umfle gologanii. Dacă, din întîmplare, e vreunul supărăcios, Iosif-Maria cheamă poliția, care îl expediază de unde a venit. Era tocmai ceea ce căuta. O afacere cu un cîștig asigurat. Își spusese că va avea trei sau patru echipe la muncă în grădinile de zarzavat și că în acest timp se poate odihni. De aceea a și cumpărat băcănia lui Lee Chong. Voia să facă din ea un fel de centru pentru a-i primi pe muncitori și a le vinde mărfuri. Nu era nimic ilegal în asta.

— După tonul vocii tale, înțeleg că afacerea n-a prea mers, spuse Doc. Ce s-a întîmplat ?

— Muzica, răspunse Mack.

Desigur Iosif-Maria prevăzuse totul : riscurile, mediile, procentele. Deci sistemul său trebuia să meargă. Și, totuși, n-a mers. Cînd nu poți să cîștigi n-ai ce face, e inutil să mai insiști.

Existau milioane de muncitori mexicani intrați fraudulos în țară. Muncitori liniștiți, ignoranți, care nu doreau decît să se apuce să muncească pămîntul. Totul era prevăzut și dinainte cîștigat. Dar, atunci, cum s-a întîmplat că în echipa lui Iosif-Maria au apărut un tenor și un chitarist ? Sub ochii săi plini de spaimă se înfiripă o orchestră : două chitare, un bas, maracase[1], un tenor și doi baritoni. Ar fi alungat toată adunătura dacă

[1] Instrument muzical construit dintr-o nucă de cocos și un mîner, avînd introduse în interior pietricele sau nisip, care, prin scuturare, produc niște sunete caracteristice.

nepotul său Cacahuete nu s-ar fi angajat în orchestră ca trompetist.

Mexicanii lui Iosif-Maria părăsiră grădinile de morcovi și de conopidă pentru dancingurile din orășelele Californiei. Și-au luat numele de *Espaldas Mojadas*[1] și cîntau *Ven á Mi, Mi Chica dolorosa, Mujer de San Luis* și *El Nubito Blanco que Llora*[2]. Purtau *charro*[3] mexicane, cu pantaloni strîmți și pălării largi și cîntau la serbările pompierilor, în cadrul asociațiilor de binefacere, la clubul *Elks* din King City, în garajele din Greenfield, la Teatrul municipal din San Ardo. Iosif-Maria deveni impresarul lor. Afacerile merseră așa de bine, încît începu să recruteze talente noi. Era primul său contact cu lumea spectacolelor și înțelese că aici putea da frîu liber necinstei sale naturale.

— Vezi, spuse Mack, asta din cauza muzicii. Nu mai poți să te încrezi în nimic. Uite, de exemplu, Fauna. *Bear Flag* nu seamănă cu nici un bordel de pe lumea asta. Ea le dă fetelor lecții de ținută și le face horoscopul. Nu s-a mai pomenit așa ceva. Totul s-a schimbat, Doc, totul.

Doc aruncă o privire asupra laboratorului și se înfioră.

— Poate că m-am schimbat și eu, zise el.

[1] Spinările umede, aluzie la exploatarea la care erau supuși (în lb. spaniolă).

[2] Întoarce-te, Logodnica nefericită, Femeia din San Luis, și Logodnicul alb care plînge (în lb. spaniolă).

[3] Costume de țărani mexicani, crescători de cai (în lb. spaniolă).

— Ah, nu Doc, dumneata nu. În ce mai poți, atunci, să ai încredere ? Doc, dacă dumneata te schimbi, atunci va fi o mulțime de oameni care nu se vor mai regăsi. Toți te-au așteptat să te întorci pentru a începe o viață normală.

— Nu mă mai simt același, Mack. Sînt neliniștit.

— Trebuie să-ți găsești o fată, zise Mack. O să-i pui muzică bisericească la fonograf și eu o să viu grăbit să-ți cer cîțiva gologani. Încearcă, Doc, măcar pentru prietenii dumitale.

— O să încerc, spuse Doc, dar nu cred c-o să fiu în stare. Mi-e teamă că m-am schimbat.

5

SĂ BATEM CÎMPII (1)

Cînd cauți înapoi cu atenție, poți găsi întotdeauna momentul de început al unei noi epoci. după care totul merge de la sine, se înlănțuie.

Iarna și primăvara fură pline de minuni și prevestiri, de care nu-ți dai seama decît după ce trec. Muntele Toro fu acoperit de zăpadă pînă la Pine Canyon pe o parte și Jamesburg în cealaltă parte. La Carmel Valley se născu un vițel cu șase picioare. Un nor care trecea pe deasupra lui Monterey se transformă în literele O și N. Din temeliile de ciment ale bisericii metodiste începură să crească ciuperci. Bătrînul domn Roletti fu apucat de priapism senil la vîrsta de 93 de ani și trebui să fie oprit cu forța să alerge după fete de școală. Primăvara fu răcoroasă și ploile întîrziară. Nori de insecte întunecară cerul de deasupra lui Monterey, apoi se năpustiră asupra plajelor și muriră. Cașaloții atacară leii de mare lîngă Seal Rocks și îi uciseră pe capete. Doctorul Wick o operă pe mistress Gaston la rinichi de un calcul și acesta, care era cît un pumn de mare, avea forma unui cap de cîine. Clubul *Lions* oferi un premiu de 50 de dolari pentru cel mai bun studiu cu tema : *Fotbalul făuritor al caracterului*. În sfîrșit, o

ultimă prevestire, dar foarte importantă: trandafirul Sherman se împodobi cu un boboc de garoafă. Se poate ca toate astea să nu fi însemnat nimic, dar nu le bagi în seamă decît după ce trec.

Monterey se schimbase, ca și locuitorii din Cannery Row. După cum spunea Mack „și tam-tamul se schimbă lăsînd loc altor lucruri mai noi", sau „și Dumnezeu se mai schimbă din cînd în cînd".

Și Doc se schimbă fără voia lui, cu toate rugămințile prietenilor și în ciuda propriei sale lucidități. Și de ce nu? Oamenii se schimbă și schimbarea sosește ca o adiere ușoară care mișcă o perdea, ca un parfum delicat de flori sălbatice. Uneori schimbarea se anunță printr-un ușor gîdilat, ca și cum ți-ar veni să strănuți. Sau simți un vag dezgust pentru un lucru care mai ieri îți plăcea. Sau te-apucă o foame cronică. Nu se spune că foamea excesivă este unul din simptomele cele mai vădite ale nemulțumirii? Și nemulțumirea nu este fermentul schimbării?

Înainte de război, Doc dusese o viață liniștită și plăcută, stîrnind multă invidie. Își cîștiga viața procurînd animale marine, pe care le conserva și le vindea unor școli, licee, sau muzee. În această epocă privea cu bunăvoință și fără să critice această lume în plină mișcare. Își închina dragostea mării și muzicii. Datorită unui superb fonograf putea să audă vocile îngerești din corul Capelei Sixtine, sau să se cufunde în desfătare ascultînd liturghiile lui William Byrd[1]. Afirma că

[1] William Byrd (1543—1623) — compozitor și organist englez.

există două creații umane care le domină pe toate celelalte: *Faust* al lui Goethe și *Arta Fugii* a lui J. S. Bach. Doc nu se plictisea niciodată. Prietenii săi îl adorau și îl exploatau. Era fericit. Dacă i se spunea că prietenii profită de el, răspundea cu cuvintele lui Diamond Jim Brady[1]: „Este amuzant să fii fraier cînd poți să ți-o permiți". Și Doc putea. Nu avea acea vanitate care-i face pe unii oameni să încerce să fie șmecheri.

Iubea și admira femeile care veneau singure în întîmpinarea dorințelor sale. Rolul lui în viață consta în a fi un om amabil, generos și ironic, ceea ce nu era prea dificil. Nu știa ce este nemulțumirea, era întotdeauna satisfăcut. Un specimen atît de rar stîrnea invidia altora, pentru că îi plăcea munca lui și viața lui, ceea ce nu se întîmplă multor bărbați. Se iubea pe sine însuși, nu cu adorație, ci așa cum ar fi iubit pe oricare altul. Împăcat cu sine, era împăcat cu toată lumea.

În armată au fost momente cînd ar fi voit să-și regăsească discurile, micile animale, pacea și preocupările din laboratorul lui. Cînd se întoarse acasă și împinse ușa umflată de umezeală, simți o plăcere dar și o oarecare amărăciune. Suspină, privi rafturile bibliotecii și îi trebuiră zece minute pentru a alege primul disc. Și apoi trecutul dispăru și se găsi față-n față cu viitorul. Old Jingleballicks condusese micile afaceri mult mai prost decît Doc, apoi abandonase totul. Stocurile de animale con-

[1] James Buchanan Brady (1856—1917) — financiar american. A fost supranumit Diamond Jim (Jim Diamant) pentru fabuloasa sa colecție de diamante și bijuterii.

3 — „Joia dulce" — c. 682

servate se descompletaseră, legăturile de afaceri se pierduseră, iar banca unde-şi ipotecase bunurile nu mai ţinea seama de motive patriotice în acordarea creditelor. Era problematic dacă Doc va ajunge să pună din nou pe picioare mica sa întreprindere. Înainte şi-ar fi înecat toate aceste gînduri într-un val de plăceri şi în o mulţime de treburi interesante, pe cînd astăzi îl cuprindea un fel de nemulţumire, uşoară dar constantă.

Oare cum începe această stare de nemulţumire? Este cald şi totuşi tremuri. Eşti sătul şi totuşi ţi-e foame. Ai iubit şi totuşi cauţi cu disperare alte iubiri. Şi peste toate se mai aşază şi timpul. Sfîrşitul vieţi nu mai este atît de departe, poate fi văzut la fel cum distingi punctul de sosire atunci cînd ajungi în linie dreaptă şi te întrebi: „Am muncit, oare, destul? Am mîncat destul? Am iubit destul?“ Toate astea sînt, desigur, cea mai mare nenorocire a omului şi, poate, singura glorie la care poate ajunge. „Ce a reprezentat viaţa mea pînă acum şi ce voi face de acum înainte?“ Apoi simţi săgeata otrăvită: „Cum voi fi notat în marea carte a vieţii? Cît valorez?“ Nu este vorba aici nici de orgoliu, nici de ambiţie. Se pare că oamenii s-au născut cu o datorie pe care nu ajung s-o plătească niciodată, orice ar face. Datoria goneşte în faţa lor. Omul datorează ceva omului. Dacă vrea să-şi uite datoria, viaţa lui este ratată: dacă încearcă s-o restituie, datoria creşte mereu. Omul este preţuit după calitatea darurilor sale.

Cea mai mare virtute a lui Doc fusese calitatea de a plăti pe parcurs. Pentru el, linia de sosire nu însemna nimic, tot ceea ce voia era să aibă cît

mai multe trăiri pe drumul drept. Fiecare zi sfîrşea cu noaptea ei, fiecare gînd cu concluzia lui şi în fiecare dimineaţă o nouă libertate se ridica înapoia munţilor din est şi lumina lumea. Nu exista nici un motiv să presupui că într-o zi va fi altfel. Oamenii veneau în pelerinaj pînă la laboratorul lui Doc pentru a împărtăşi cîteva clipe viaţa lui lipsită de ambiţie. Ce poate face un om dacă nu tot ceea ce au făcut alte milioane înaintea lui? Ce poate spune altceva decît Lao Tse[1] sau *Bhagavad-gita*[2], sau profetul Isaia? E mai bine să se mulţumească cu contemplarea atentă a unei lumi în care frumuseţea tronează veşnic pe un soclu de urîţenie. Luaţi soclul, şi frumuseţea piere din faţa ochilor. Doc avea una din rarele calităţi pe care mulţi oameni ar fi vrut să o aibă.

Astăzi, însă, îl rodea viermele nemulţumirii. Poate din cauza vîrstei: glandele care funcţionau mai puţin bine, pielea ce-şi pierdea strălucirea, papilele gustative slăbite, ochii care nu mai vedeau atît de departe, urechile care auzeau din ce în ce mai slab. Sau poate era vidul care cuprinsese Cannery Row: maşini fără zgomot, metale ruginite. Doc simţea că s-a sfărîmat ceva în cel mai ascuns colţ al fiinţei sale. Dar, fiind suficient de realist, se duse să-şi controleze ochii şi să-şi radiografieze dinţii. Horace Dormody, medicul său, îl consultă şi nu descoperi nici un focar de infecţie. Atunci Doc se cufundă în muncă, sperînd, aşa cum speră orice om, să-şi îndulcească

[1] Lao-Tse (aprox. sec. VI î.e.n.) — filozof chinez.
[2] Poem sanscrit cuprins în Mahabharata.

amărăciunile prin oboseală. Își procură animale, le injectă, le conservă, pînă ce-și refăcu stocul. Noi generații de șobolani mișunară înapoia grilejelor cuștilor și alți patru șerpi cu clopoței se dăruiră unei vieți captive, dar ușoare.

Și, totuși, Doc nu se simțea mai mulțumit. Avea mici dureri, nu-i erau boii acasă, inima nu-i bătea într-un ritm obișnuit. Whisky-ul nu-i mai procura nici o plăcere și prima înghițitură dintr-un pahar cu bere de la gheață nu-i mai aducea aceeași bucurie ca înainte. Uneori, la jumătatea unei povestiri, înceta să mai asculte. Nu mai era de loc bucuros să-și vadă un prieten și, cîteodată, în momentul în care mișca un bolovan pe țărmul mării în reflux — un bolovan sub care știa că o să găsească o droaie de animale înnebunite — îl lăsa să cadă la loc și rămînea nemișcat cu mîinile în șold, privind departe, spre mare, spre norii îngrămădiți la orizont, nori viorii tiviți cu negru și se întreba: „La ce mă gîndesc? Ce vreau? Unde vreau să ajung?" Era nedumerit ca și cum s-ar fi privit din afară, după ce și-ar fi părăsit corpul. Înăuntrul său se se auzeau cîteva voci, cărora le distingea murmurul asemănător unei muzici îndepărtate.

Uneori lucrurile se petreceau altfel. Noaptea tîrziu, cu ochiul fixat la microscopul său uzat, examinînd o picătură de plancton, auzea, dintr-o dată, un cor pe trei voci. Prima spunea: „Ce lucrușor drăguț, nici plantă, nici animal, ci rezervorul întregii vieți de pe pămînt. Dacă toate aceste particule ar muri, toate viețuitoarele de pe pămînt ar muri la rîndul lor". A doua voce murmura: „Ce cauți omulețule? Poate te cauți pe

tine însuți? Examinezi lucrurile mici pentru a le evita pe cele mai importante?" Iar a treia voce, cea mai gravă, spunea: „Singur, ești singur. La ce bun toate astea? Vrei să evadezi. Vrei să scapi de singurătate".

Cîteodată își lăsa lucrul și se ducea pînă la far pentru a privi dîra de lumină care brăzda marea. Odată ajuns, gîndul i se întorcea la plancton și-și spunea că este o hrană pe bază de proteine. Dacă ar putea găsi mijlocul de a distribui direct această hrană oamenilor, nimănui pe lume nu i-ar mai fi foame. Și vocea aceea gravă relua: „Singur, ești singur, încerci să-ți cumperi intrarea în mijlocul oamenilor".

Doc credea că este singurul care știe de suferința lui, dar nu era așa. Fiecare locuitor din Cannery Row îl observa și se neliniștea. Mack și ai săi, mai mult decît alții. Mack îi spuse Faunei:

— Doc pare un tip care are nevoie de o femeie.

— Casa îi este larg deschisă, răspunse Fauna.

— Nu asta vreau să spun, zise Mack. Are nevoie de o femeie a lui, o femeie cu care să se lupte. Cînd un individ este suficient de preocupat ca să se apere, nu mai are timp să-și pună întrebări.

Fauna avea o foarte bună părere despre căsătorie. Nu numai că aducea o poziție socială de invidiat, dar această instituție îi procura și cei mai buni clienți.

— Să-l însurăm, spuse Fauna.

— A, nu! zise Mack. N-aș merge chiar așa departe. Dumnezeule, nu pe Doc.

Doc încerca să se vindece cu leacuri vechi. Făcu o călătorie lungă și liniștită pînă la La Jolla, la 400 de mile înspre sud. Călători ca pe vremuri, bînd multă bere și în compania unei tinere doamne, al cărei interes pentru zoologia nevertebratelor era schimbător.

Călătoria fu reușită. O vreme liniștită și călduroasă, marea în reflux. Doc avu marea șansă să găsească sub pietrele acoperite de alge 28 de caracatițe mici, cu tentaculele de 4-5 incii [1] lungime. Ar fi fost un noroc pentru el să le poată păstra vii. Le luă cu grijă, le așeză într-o lădiță de lemn și le acoperi cu alge pentru a le proteja. O nouă pasiune se trezi în sufletul lui.

Tovarășa sa începu să fie ușor dezamăgită. Entuziasmul ei pentru nevertebrate era cu mult mai redus decît cel al lui Doc. Și, apoi, sînt puține femei cărora le place să ocupe locul secund, mai ales cînd primul este luat de o caracatiță. Cele 400 de mile la întoarcerea spre Monterey fură parcurse în etape scurte, căci Doc se oprea adesea pentru a umezi sacul care acoperea lădița de lemn.

— Caracatițele nu pot suporta căldura, spuse el.

Doc nu-i declamă tovarășei de călătorie nici un vers. Nici nu-i vorbi despre ochii, despre sentimentele, despre pielea, sau despre sufletul ei, ci, dimpotrivă, o introduse în lumea caracatițelor, subiect care cu două zile mai devreme ar fi fascinat-o.

[1] 10 — 13 cm.

— Sînt niște animale minunate, spuse Doc, delicate, complexe și timide.

— Sînt îngrozitoare, zise fata.

— Nu, nu sînt de loc îngrozitoare, răspunse Doc, dar știu de ce spui asta. Oamenii au fost întotdeauna, concomitent, atrași și dezgustați de caracatițe. Privirea lor pare plină de cruzime. S-au țesut o grămadă de legende despre caracatițe. Cunoști probabil, povestea lui Craken [1].

— Desigur, răspunse ea sec.

— Caracatițele sînt niște făpturi timide, în realitate foarte complexe, spuse Doc emoționat. O să-ți arăt cînd vor fi în acvariu. Nu poate, desigur, să existe nici o asemănare, dar, prin unele trăsături, ele se apropie de omenesc. Majoritatea timpului se ascund și evită grijile, dar am văzut una omorînd-o pe alta în mod intenționat. Se pare, de asemenea, că știu ce e frica și mînia. Dacă sînt furioase, își schimbă culoarea, întocmai ca obrazul omului.

— Foarte interesant, spuse fata și își acoperi genunchii, trăgîndu-și fusta.

Doc continuă :

— Uneori devin atît de furioase, încît fac colaps și mor de ceva care seamănă cu apoplexia. Sînt animale cu o înaltă emotivitate. O să scriu o lucrare despre ele.

— Ai face mai bine dacă ai căuta cauzele apoplexiei la oameni, zise fata și fiindcă Doc nu o asculta, nu înțelese insinuarea.

[1] Monstru marin din legendele scandinave.

Este inutil să dăm numele fetei, căci niciodată n-a mai venit pe la Laboratorul biologic din Vest. Interesul său pentru știință se stinse ca o candelă, dar o flacără se aprinse în Doc.

Văpaia creației pare că strălucește și apoi dispare, lăsînd omul extenuat și, în același timp, fericit și neliniștit. Există, desigur, multe precedente. Toată lumea cunoaște mărul lui Newton. Charles Darwin spunea că *Originea speciilor* i-a apărut instantaneu, într-o secundă, și că și-a petrecut tot restul vieții pentru a aduna dovezi. Teoria relativității s-a născut în mintea lui Einstein cît ai pocni din degete. Intuiția este unul din marile mistere ale minții omenești. Toate lucrurile se așază la locul lor, ceea ce era de neîmpăcat se împacă, disonanțele se armonizează și ceea ce era lipsit de sens capătă deodată o semnificație. Acest moment efemer, în care acționează intuiția, apare după o lungă perioadă de confuzie în timpul căreia sufletul este cuprins de durere.

Fata își luă rămas bun și plecă, și Doc nici nu-și dădu seama de acest lucru. Pentru același motiv nici nu-și aminti că au fost vreodată împreună.

Cu deosebite precauții, Doc curăță un acvariu mare, îl pardosi cu nisip de mare și puse înăuntru pietre, bureți, hidre și anemone. Plantă alge și prinse crabi mititei, țipari și răcușori de mare. Aduse cîteva găleți cu apă de mare și instală o pompă, pentru ca apa să circule. Puse în practică toate cunoștințele sale despre viața submarină, hrană, filtrări, oxigenare. Construi îndărătul pereților de sticlă o lume pentru caracatițe, încercînd să le prevadă nevoile, să le înlăture dușmanii și

primejdiile. Instală, de asemenea, lumină și un aparat de încălzit.

Opt caracatițe muriseră pe drum, dar cele 20 care supraviețuiseră trecură pragul noii locuințe cu bucurie și se ascunseră îmbujorate de emoție. Doc își luă un scăunel și privi mica lume pe care o crease, cu mintea plină de gînduri naive și de perspective mărețe. Se împăcă, pentru moment, cu sine însuși. Ochii negri și fără expresie ai caracatițelor păreau că-i susțin privirea.

În cursul zilelor care au urmat, Doc semăna atît de puțin cu el însuși, încît Mack se codi tare mult înainte de a pătrunde în laborator ca să împrumute doi dolari, de care credea că are nevoie.

Era, probabil, cea mai bine pregătită manevră din întreaga sa carieră. Începu calm, și operațiunea prinse formă numai după o pregătire perfectă. Vocea îi fu pătrunsă de accente de emoție și de notele grave ale necesității tragice. Drama se contura normal, avînd conflictul în ea însăși. Vocea lui Mack rămînea blîndă, încă nu tremura, nu se întrezărea decît un val de pasiune. Mack știa că joacă perfect. Se auzea pe sine și-și spunea că dacă ar fi fost cel care ascultă, n-ar fi putut rezista. Dar, atunci, de ce oare Doc stătea cu ochii ațintiți pe acvariul ușor luminat ? Spusese desigur „Bună“ cînd Mack intrase. Puțin emoționat Mack trecu de la *vox angelica*[1] la *vox dolorosa*[2] și, ca să încheie, se lansă întro *bendiga stupenda*[3] atît de

[1] Voce îngerească (în lb. latină).
[2] Voce îndurerată (în lb. latină).
[3] Binecuvîntare minunată (în lb. latină).

mișcătoare încît lacrimile începură să-i curgă pe obraji.

Doc tot nu întorcea capul.

Mack rămase înmărmurit. Este de-a dreptul îngrozitor să întrebuințezi toate mijloacele și să nu obții nici un rezultat. Nu mai știa ce să facă. Spuse foarte tare :

— Doc !

— Bună, spuse Doc.

— Nu te simți bine ?

— Ba da. Cît vrei ?

— Doi dolari.

Doc băgă mîna în buzunar și scoase portofelul fără să întoarcă ochii. Marea performanță a lui Mack fusese inutilă. Ar fi putut tot atît de bine să intre și să ceară bani. Știa că n-o să mai atingă niciodată a asemenea perfecțiune. Îl cuprinse o furie neașteptată și fu cît pe-aci să refuze banii, dar avea, cu toate acestea, un oarecare bun simț. Rămase acolo, în picioare, învîrtind cele două bancnote între degete.

— Ce ți se întîmplă Doc ? întrebă el.

Doc se întoarse încetișor.

— Cel mai greu o să fie să le luminez. Asta este întotdeauna o problemă, dar de această dată va fi poate de nerezolvat.

— Ce să luminezi ?

— În realitate sînt două probleme, continuă Doc. Prima, că nu suportă căldura și, a doua, că sînt într-o oarecare măsură fotofobe. Nu știu cum să fac să obțin destulă lumină rece. Crezi că ar fi posibil să le adaptez, să le luminez permanent, în așa fel încît fotofobia să cedeze ?

— Desigur, răspunse Mack, indispus.

— Nu-i chiar atît de sigur, zise Doc. Căci însuși procesul de adaptare, dacă nu le omoară, ar putea să le schimbe reacțiile normale. Totdeauna este greu să obții soluții corecte atunci cînd este vorba de analiza emoțiilor. Pot să mă încred în rezultate dacă le plasez în condiții anormale ?

— Nu, spuse Mack.

— Nu analizezi emoțiile disecînd un corp, continuă Doc. Dacă un corp omenesc ar fi găsit de ființe din altă specie, care l-ar diseca, ele n-ar putea ști nimic despre emoțiile și gîndurile omului. Mînia, sau mai curînd simptomele care seamănă cu cele ale mîniei, trebuie să fie destul de anormale în sine. Ele se produc în acvariu, dar au oare loc în fundul mării ? Nu cumva fenomenul apare numai în acvariu ? Nu, nu pot să-mi permit să cred toate astea, căci atunci întregul meu raționament s-ar prăbuși.

— Doc, strigă Mack, privește-mă Doc, sînt eu, Mack !

— Bună ziua, Mack, zise Doc. Cît ai spus că vrei ?

— Mi-ai dat deja banii, răspunse Mack.

Rostind aceste cuvinte, Mack simți că e un imbecil.

— Îmi trebuie ustensile mai bune, spuse Doc. Fir-ar al naibii să fie, nu pot să văd nimic dacă n-am ustensile mai bune.

— Doc, de ce nu ne-am duce de cealaltă parte a străzii să luăm o jumătate de *Old Tennis Shoes ?*

— Strașnic, zise Doc.

— Fac eu cinste, spuse Mack. Am doi dolari cu care nu ştiu ce să fac.

Doc zise sec :

— Îmi trebuie bani. Unde pot să găsesc nişte bani, Mack ?

— Ţi-am spus, Doc, eu plătesc.

— Îmi trebuie un microscop binocular cu un grad mare de reflecţie. Îmi trebuie lumină. Aş putea, poate, să instalez un proiector de cealaltă parte a camerei. Nu, fascicolul luminos le-ar înspăimînta. Poate că s-au inventat sisteme noi de iluminat. Trebuie să mă ocup de asta.

— Haide, Doc.

Doc cumpără o sticlă de *Old Tennis Shoes* şi mai tîrziu îl trimise pe Mack să mai aducă una. Cei doi stăteau în laborator unul lîngă altul, fixînd acvariul, cu coatele pe scîndura de deasupra şi doar că nu amestecau whisky-ul cu apa dinăuntru.

— Am un unchi care are ochii la fel, spuse Mack. E bogat ticălosul ăla bătrîn. Mă întreb de ce ochii devin reci cînd eşti bogat.

— Autoapărarea, zise Doc, solemn. Apărare împotriva rudelor, presupun.

— Şi cum îţi spuneam, Doc. Toată strada e neliniştită din pricina dumitale. Nu te mai distrezi. Pari pierdut.

— Cred că e readaptarea, spuse Doc.

— Ei bine, sînt unii care cred că ai nevoie de o femeie ca să ieşi din asta. Cunosc un tip, care, ori de cîte ori îi scade moralul, se reîntoarce lîngă nevastă. E bucuros de parcă a cîştigat ceva. Apoi pleacă iar şi se simte foarte bine.

— Terapeutică de şoc, spuse Doc. Mă simt bine, Mack, şi nu vă apucaţi, mai ales, să-mi căutaţi o nevastă ! Ceea ce-mi lipseşte este direcţia. Asta îmi trebuie. Nu poţi să te învîrteşti în cerc la nesfîrşit.

— Aşa mai zic şi eu, spuse Mack.

— O să-mi intitulez articolul *Simptome asemănătoare cu cele ale apoplexiei la cefalopode.*

— Dumnezeule atotputernic ! zise Mack.

4

N-AR MAI EXISTA JOCUL

Iosif-Maria învăţă să-l cunoască pe Doc, iar sentimentele pe care le încercă pentru el semănau cu dragostea, căci aceasta se hrăneşte cu necunoscut şi cu ceea ce nici nu poate fi cunoscut. Pentru Iosif-Maria Doc reprezenta o fiinţă de pe o altă planetă ; îl găsea ciudat. Îl atrăgea onestitatea profundă a lui Doc, cu toate că nu înţelegea nimic din această virtute. Avea impresia că îi scapă ceva, dar nu ştia ce.

Într-o zi, pe cînd şedea în laborator, Iosif-Maria zări o tablă de şah. Cînd află că acesta era un joc, îl rugă pe Doc să-l învețe regulile. Cum era dibaci la jocuri Iosif-Maria se familiariză repede cu mersul turelor, al nebunilor, al regilor şi al pionilor. În cursul primei partide, Doc fu chemat la telefon. Cînd se înapoie, spuse :

— Ai mişcat unul din pionii mei, ca şi dama şi nebunul tău.

— De unde ştii ? întrebă Iosif-Maria.

— Cunosc jocul, răspunse Doc. Ascultă, Iosif-Maria, este, poate, unicul joc din lume în care este imposibil să trişezi.

Iosif-Maria rumegă mult această idee uimitoare.

— Şi de ce nu ? întrebă el.

— Dacă s-ar putea trişa, n-ar mai exista jocul.

După aceste cuvinte, Iosif-Maria plecă. Se gîndi la ele toată noaptea. Făcu tot felul de analize şi se întoarse să-l vadă pe Doc pentru a obţine explicaţii suplimentare. Ideea, prin ea însăşi, îi plăcea, dar n-o putea înţelege.

Doc îi explică răbdător :

— Cei doi jucători ştiu exact aceleaşi lucruri. Jocul se desfăşoară în mintea fiecăruia.

— Nu înţeleg.

— Ascultă ! Se poate trişa în matematică, în poezie sau în muzică ? Nu, pentru că sînt bazate pe realitate. Minciuna sau înşelătoria sînt excluse şi străine acestor arte. Nu se trişează în aritmetică.

Iosif-Maria dădu din cap.

— Tot nu înţeleg, spuse el.

Era o concepţie uimitoare asupra lucrurilor, dar îl subjuga, căci prin rigurozitatea ei, semăna cu o formă mult mai complexă a artei de a trişa. În străfundul fiinţei sale lua naştere o idee. Presupunînd că te serveşti de cinste pentru a trăi, ar însemna să faci o afacere formidabilă. Dar acesta era un lucru atît de nou pentru el, încît refuză să se gîndească mai departe. Închise ochii pe jumătate. „Poate că a descoperit vreo nouă combinaţie“, îşi spuse în sinea lui.

5

SUZY INTRĂ ÎN SCENĂ

În mod obişnuit, agentul de poliţie dintr-un orăşel este descris ca un imbecil mărginit şi stîngaci. În cărţi, joacă întotdeauna un rol ridicol şi oamenii s-au obişnuit să-l vadă astfel, chiar dacă ştiu că nu este adevărat. Avem atîtea credinţe pe care le ştim clădite pe neadevăruri.

Poliţistul care a petrecut cîţiva ani într-un orăşel ştie mai multe despre locuitorii lui decît oricare altul, şi la toate nivelele. Este la curent cu problemele politice care se ridică în Consiliul municipal în legătură cu pompierii sau cu companiile de asigurare. Ştie de ce doamna Geltham organizează o recepţie şi cine are şanse să fie invitat. Ştie imediat, cînd Mabel Andrews se plînge că a fost călcată de hoţi, dacă este vorba de un şobolan în sufragerie, de un hoţ adevărat, sau de o dorinţă spusă cu voce tare. Poliţistul ştie că domnul Geltham se culcă cu profesoara de la şcoală, ca şi frecvenţa raporturilor dintre ei. Cunoaşte în ce moment elevii liceului au părăsit ginul pentru marijuana. Este la curent cu toate micile întîmplări din oraş. Dacă s-a comis o crimă, poliţistul poate să spună cine nu a comis-o, deseori cine e vinovat. Cu un poliţist bun, la datorie, o mulţime

de lucruri care s-ar putea întîmpla nu se mai întîmplă în oraş. Cîteodată asta înseamnă o discuţie rapidă pe o stradă, alteori un telefon şi uneori doar umbra sa sub un felinar.

Cînd se duce să dea jos o pisică dintr-un copac, ştie totul despre proprietarul acesteia. Cînd o mamă înlăcrimată vine să depună în mîinile lui flecuşteţele furate dintr-o dugheană de băieţaşul sau de fetiţa sa, poliţistul, dacă e bun, aranjează lucrurile fără să mai facă uz de lege.

Un străin, coborînd la Monterey din expresul Del Monte, nu-şi dă seama că sosirea lui a fost remarcată. Totuşi, dacă se petrece ceva în timpul nopţii, îşi dă seama imediat.

În Monterey exista un poliţist bun ; îl chema Joe Blaikey. Nu fusese avansat niciodată şi de altfel nici nu prea jinduia la asta. Tot oraşul îl iubea pe Joe şi avea încredere în el. Era singurul om din oraş în stare să oprească o încăierare conjugală. Întreaga ucenicie şi-o făcuse în propria familie, unde fusese cel mai tînăr dintre cincisprezece copii drăguţi dar violenţi. Joe cunoştea toată lumea din Monterey şi cîntărea imediat un străin.

O fată cu numele de Suzy coborî din autobuzul de Greyhound, privi mai întîi strada, apoi îşi dădu cu roşu pe buze, ridică valiza uzată şi se îndreptă înspre restaurantul *Macul de Aur*. Suzy era o fată drăguţă, cu nasul turtit şi o gură cam mare. Avea o siluetă frumoasă, douăzeci şi unu de ani, cinci picioare şi cinci degete[1], părul probabil castaniu (acum era blondă), un pardesiu de

[1] 1,65 m.

ştofă maro cu guler din piele de iepure, o rochie de coton imprimat, pantofi de piele maro cu tocurile tocite, o gaură în ciorapul drept. Şchiopăta uşor de piciorul drept. Înainte de a-şi lua valiza, îşi deschisese geanta, din imitaţie de piele, în care avea o oglindă, un pieptene ştirb, un pachet de Lucky Strike, o cutiuţă de chibrituri cu emblema hotelului Rosaline din San Francisco, o jumătate de pachet de bomboane de mentă, 85 de cenţi în monezi, nici o bancnotă, un roşu de buze, dar nu pudră, un tub de aspirină şi nici o cheie.

Dacă în acea noapte s-ar fi comis o crimă, Joe Blaikey ar fi putut să refacă tot acest inventar în scris, dar, pentru moment, nici nu-şi dădea seama că l-a înregistrat. Joe avea un instinct foarte dezvoltat. Intră la *Macul de Aur* în momentul în care chelneriţa aşeza pe tejghea, în faţa lui Suzy, o ceaşcă de cafea.

Joe se aşează pe scaun, lîngă ea.

— Bună ziua, Ella, îi spuse chelneriţei. O cafea.

— Imediat, răspunse Ella. Ce-ţi mai face soţia, Joe ?

— Destul de bine, însă aş vrea să mai prindă puteri.

— Depinde de tine să-şi refacă forţele. Bărbaţii nu înţeleg asta niciodată. Dă-i un tonic şi las-o să se odihnească. Dacă vrei să aştepţi, îţi fac o cafea proaspătă.

— Da, spuse Joe.

Ella se duse la capătul tejghelei şi dădu drumul la rîşniţă.

Joe îi spuse liniştit lui Suzy :

— Ce-i cu tine, fetiţo ?

— Nimic, răspunse Suzy.

Nu se uită la el, dar uniforma i se reflecta în maşina strălucitoare din spatele tejghelei

— În concediu ?

— Da.

— Pentru cît timp ?

— Nu ştiu.

— Cauţi de lucru ?

— Poate.

Ella se îndreaptă către ei, apoi, văzînd ce se întîmplă, îşi făcu de lucru la celălalt capăt al tejghelei.

— Cunoşti pe cineva pe aici ? întrebă Joe.

— Am o mătuşă.

— Cum o chemamă ?

— Te interesează ?

— Da.

— Bine. N-am nici o mătuşă.

Joe îi surîse şi Suzy se simţi mai bine. Îi era simpatic acest om care se preocupa de nevasta lui.

Joe întreabă :

— Pe geantă ?

— Încă nu, răspunse Suzy. Vrei să-mi faci neplăceri, mister ?

— Dacă asta depinde numai de mine, nu. Ai un carnet de securitate socială ?

— L-am pierdut, răspunse Suzy.

— E grea viaţa pe aici, adăugă Joe. Totul e organizat. Să nu te apuci să faci trotuarul. Autorităţilor nu le place asta. Dacă ai nevoie de un dolar ca să părăseşti oraşul, treci pe la mine, mă cheamă Joe Blaikey.

— Mulţumesc Joe. Dar nu sînt grăbită. Pe cuvînt.

— Nu încă, dar de cînd uzinele sînt închise este imposibil să găsești aici ceva de lucru. Fii atentă.

Apoi se sculă și se întinse.

— O să beau cafeaua mai tîrziu, Ella.

Ieși.

Ella nu mai avea nimic de făcut. Șterse cu o cîrpă udă tejgheaua.

— Un om de treabă, spuse ea. Încă o ceașcă? E proaspătă.

— Așa pare, răspunse Suzy. Da.

Ella aduse ceașca.

— Unde o să locuiești ?

— Nu știu încă.

— Sora mea închiriază camere foarte ieftin. Patru dolari pe săptămînă, poate mai are vreuna liberă.

— Cred că o să fac mai întîi o plimbare, zise Suzy. Te deranjez dacă-mi las valiza aici ? E grea.

— De loc. O s-o pun îndărătul tejghelei.

— Presupunînd că n-o să fi de serviciu cînd o să mă întorc, cui trebuie să mă adresez ?

Ella se uită liniștită la Suzy.

— Micuța mea, zise ea, eu sînt întotdeauna de serviciu.

Suzy se plimbă de-a lungul lui Alvadoro Street, uitîndu-se la vitrine, apoi pînă la chei și privi vasele de pescuit, ancorate. În umbra digului, colonii de peștișori se jucau la suprafața apei, iar doi băiețași încercau să-i pescuiască cu undițe grosolane. Pe la ora patru Suzy ajunse în Cannery Row, pustiu la ora aceea. Cumpără un pachet de Lucy Strike de la băcănie, aruncă o

privire indiferentă spre Laboratorul biologic din Vest, apoi bătu la poarta lui *Bear Flag*. Fauna o primi în dormitorul — birou.

— Drept să-ți spun, afacerile nu prea merg, s-ar putea să se mai restabilească prin iunie. Aș dori fără îndoială să-ți găsesc ceva. N-ai să-mi spui vreo poveste sfîșietoare ca să mă înduioșezi ?

— Nu, zise Suzy.

— Lefteră ?

— Mda.

— Văd că nu-ți prea pasă. Fauna începu să se legene în fotoliul său și-și încreți ochii.

— Am condus un azil de noapte, de aceea cunosc tot soiul de povești sfîșietoare. Dacă s-ar pune cap la cap toate nenorocirile pe care le-am ascultat povestindu-se, Biblia ar părea o scurtă istorioară. Iar unele dintre ele erau adevărate. Acum, o să-ți spun cine ești.

Suzy tăcea, fără să arate prin atitudine, mișcarea mîinilor sau trăsăturile feței că ar impresiona-o ceva.

— Un cămin nenorocit, spuse Fauna. În permanență scandal. Fără îndoială că n-aveai mai mult de cincisprezece sau șaisprezece ani cînd te-ai măritat cu el, sau poate că nici nu v-ați căsătorit. Ai plecat de acasă pentru a scăpa de scandal.

Suzy tăcu.

Fauna întoarse capul pentru a nu vedea crispîndu-se mîinile tinerei femei.

— Ai avut, imediat, un copil, spuse Fauna, ceea ce nu i-a plăcut domnului și a șters-o. Ce spui ?

— Nu spun nimic, zise Suzy.

— Unde-i copilul ?

— L-am pierdut.
— Îl urăşti pe individul acela ?
— N-am nimic de spus.
— Cum crezi. De fapt nici nu mă interesează. Sînt fete născute pentru meseria asta. Unele pentru că sînt prea leneşe ca să muncească, altele care urăsc bărbaţii. Aproape că nu e nici una care s-o facă de plăcere. Ar fi ca şi cum unui patron de bar i-ar place să bea. După părerea mea nu eşti făcută pentru meseria asta. Nu eşti leneşă. De ce nu cauţi de lucru ?
— Am fost chelneriţă într-un bar şi singura deosebire este că ţi se oferă un bilet de cinematograf în loc de trei dolari.
— Vrei să cîştigi bani ?
— Poate.
— Ai un amant ?
— Nu.
— Urăşti bărbaţii ?
— Nu.
Fauna oftă.
— M-ai încuiat, micuţo. Simt că m-ai încuiat. Nu stai să-ţi sufle cineva în ciorbă. Te aperi singură. Îmi place mai mult decît dacă mi-ai fi spus o poveste sfîşietoare. Ai cazier ?
— Cum ?
— Vreau să zic, ai vreo boală ? Te-a căpătuit vreunul cu ceva ?
— Nu.
— Ai păţit-o vreodată ?
— O dată. Treizeci de zile. Vagabondaj.
— Nimic altceva ?
— Nu.

— Poţi să surîzi puţin ? O să-mi îngheţi clienţii.
Suzy surîse.
— Doamne, spuse Fauna. Semeni cu sora cuiva ! Am impresia că o să mă coşti o groază de bani. Cînd o să termin odată cu binefacerile ? Ai mai lucrat în vreo casă ?
— Nu.
— E ceva mai bine decît strada. Doctorul Wilkins vine mîine.
— Pot să-mi aduc valiza ? întreabă Suzy.
— Cred că da.
Fauna îşi deschise portofelul.
— J. C. Penny este deschis pînă la ora şase. Du-te şi caută-ţi o rochie fantezi, dar nu prea scumpă. Cumpără-ţi o periuţă de dinţi. Şi, cînd te întorci, piaptănă-te te rog, ai putea să fi atrăgătoare dacă te-ai strădui puţin.
— Am mers cu autobuzul, spuse Suzy.
— Aici masa se serveşte la şase treizeci. De cînd n-ai mai mîncat ?
— De ieri.
— În seara asta avem tocană de vacă cu morcovi şi, ca desert, frişcă bătută.
Suzy se îndreptă spre uşă şi rămase cu mîna pe clanţă.
— Astăzi m-a luat la întrebări un sticlete, pe care-l cheamă Joe Blaikey.
— E băiat bun. Ţi-ar împrumuta chiar şi bani.
— Mi-a propus, răspunse Suzy. Mor după tocană.

. . . .

La *Macul de Aur,* Ella îi dădu valiza pe deasupra tejghelei.

— Ai aerul unei fete care şi-a găsit de lucru, spuse ea.
— Intr-adevăr. Unde este J. C. Penny ?
— Ia-o la dreapta, al doilea şir de case. O vitrină galbenă. La revedere.
— La revedere, răspunse Suzy.
Pe stradă, Joe Blaikey o urmări şi îi luă valiza din mînă.
— E o femeie de treabă, zise el. Vezi-ţi de treabă şi totul o să meargă bine.
— De unde ştii, întreabă Suzy ?
— Mi-a telefonat, zise Joe. Cu bine.
— La revedere, spuse Suzy.
Îşi luă valiza şi intră la J. C. Penny.
— Doriţi ceva ?
— O rochie. Nu prea scumpă.
— Pe aici.
— Îmi place culoarea asta roşie.
— E un colorit nou, *Mărul dragostei.*
— Parc-ar fi o roşie.
— Este mătase artificială. O să ţină mult.
— Sper. Talia doisprezece.
— Şi pantofii care se asortează ?
Suzy respiră adînc.
— O, Dumnezeule, da.

6

CHINURILE CREAŢIEI

Entuziasmul, care ardea în Doc ca o flacără, dură mai multe zile. Nu avea microscopul care-i trebuia, dar avea ochii şi, slavă Domnului, facultatea de a-şi analiza senzaţiile, emoţiile şi durerile. Pe măsură ce examina caracatiţele teza sa prindea formă. Înarmat cu o vergea ascuţită de sticlă, excita o caracatiţă pentru a o face să atace şi să-şi omoare una din semene. Prinse o caracatiţă adormită şi o puse într-un vas separat, unde introduse succesiv soluţii de mentol şi de sare de Epsom. Îngriji animalul bolnav, apoi îi provocă o stare furibundă. Culoarea corpului se schimbă. Doc introduse în vas o mică doză de sulfat de cocaină şi furia se transformă în somn, dacă, totuşi, se poate spune că o caracatiţă doarme. Doc o trezi şi o atinse ici şi colo cu vergeaua de sticlă. Corpul se contractă din nou, culoarea se intensifică, tentaculele începură să se mişte dezordonat, apoi, brusc, caracatiţa muri. Doc îi luă corpul şi îl disecă, încercînd să găsească vezicule sparte.
Merge, spuse cu voce tare, nu am utilajul necesar pentru a vedea cum au loc toate astea, dar acest animal a murit, fără îndoială, de apoplexie.

Probabil că undeva a avut loc o plesnitură, chiar dacă nu pot s-o văd. Pot să-mi încep articolul.

Doc cumpără mai multe topuri de hîrtie galbenă și două duzini de creioane. Le puse pe birou și ascuți creioanele ca pe niște ace, aliniindu-le de parc-ar fi fost soldați galbeni. Pe prima pagină scrise cu majuscule : OBSERVAȚII ȘI IPOTEZE. Vîrful creionului se rupse. Luă altul, desenă mici ornamente în jurul literelor O și B, întări litera S, apoi trase linioare de fiecare parte a titlului. Simți o mîncărime la gleznă, își îndoi ciorapul și se scărpină, ceea ce îi provocă imediat o altă mîncărime după ureche. „Probabil că cineva vorbește despre mine“, își spuse. Își așternu din nou privirea pe hîrtia galbenă. Se întrebă dacă a dat de mîncare la șobolani. Uiți atît de ușor cînd gîndești.

Uitîndu-se la șobolanii care se băteau pe mîncare, își aminti că nici el nu mîncase. După ce va scrie o pagină sau două, o să-și facă vreo cîteva ouă. Dar n-ar fi mai bine să mănînce imediat pentru ca să nu-și mai întrerupă, după aceea, gîndurile ? De zile întregi aștepta acest moment de liniște și de gînduri curgătoare. Iată care era remediul neliniștii lui : pacea și viața spirituală. Mai bine întîi să mănînce. Își făcu două ouă la tigaie și le mîncă uitîndu-se la topul de hîrtie galbenă pe care se reflecta lumina. Era cam puternică și irita ochii. Doc își termină ouăle, luă o foiță de hîrtie și o puse sub abajurul lămpii, ceea ce-i ceru destul timp. Se așeza în fața teancului de hîrtie, mai adăugă cîteva floricele la titlu, apoi smulse pagina și o aruncă. Rupsese cinci creioane. Le ascuți și le așeză din nou în alinierea inițială.

O mașină se opri în față la *Bear Flag*. Doc se duse la fereastră și privi afară. Nu era cineva cunoscut. Îl văzu pe Mack intrînd în băcănie și-și aminti că are să-l întrebe ceva.

Întotdeauna e greu să începi să te concentrezi. Mintea pleacă, o ia razna încercînd să nu mai gîndească, deși gîndul îi aduce omului cea mai mare mulțumire.

Doc știa cum trebuie să procedeze. Cînd ai un subiect foarte precis este ușor să te concentrezi. Strînse maxilarele și se întoarse de la fereastră pentru a se așeza din nou la birou, dar, pe neașteptate, zări cu coada ochiului strălucirea unei fuste. Se întoarse iar la fereastră. O femeie tînără ieșise de la *Bear Flag* și cobora pe Cannery Row înspre Monterey. Nu putea să-i vadă fața, dar îi admiră mersul elegant. Coapsa, genunchiul și glezna se mișcau liber și mîndru. Un mers hotărît. Majoritatea femeilor au aerul, întotdeauna, că se poticnesc la fiecare pas. Tînăra femeie înainta cu bustul drept, capul sus și brațele punctînd ritmul mersului. Un umblet vesel, gîndi Doc. Se pot ghici atîtea lucruri după mers : descurajarea, boala, hotărîrea. Există mersuri viclene, altele agresive, timide, dar acesta era unul vesel, ca și cum cea care pășea se ducea să-și întîlnească iubitul. Era și mîndrie în mers, dar vanitate nu. Doc speră că n-o să dea colțul străzii, totuși așa se întîmplă. Fusta pluti o clipă, apoi dispăru. Doc păstră în gînd imaginea acestui corp însuflețit și melodia mișcării sale ușoare, rapide. Fără îndoială că-i urîtă ca dracu, gîndi

el, apoi începu să-şi bată joc de el. „Perfect, suflete, te felicit. Trezeşti în mine desfrîul, îl transformi în viziune estetică şi termini spunîndu-ţi că strugurii sînt acri. Sînt complet necinstit şi asta pentru că nu vreau să lucrez. Îmi împrăştii mintea ca să nu lucrez. Haida spirite, de data asta, n-o să-ţi mai meargă, treci la lucru."

Luă un creion şi scrise : „Specimenele observate erau 20 de caracatiţe mici prinse în timpul refluxului, aproape de oraşul La Jolla. Exemplarele au fost aşezate într-un acvariu mare în condiţii cît mai apropiate de cele normale. Apa de mare a fost în permanenţă filtrată şi înlocuită din 24 în 24 de ore. Animalele au fost introduse în acvariu după ce acesta a fost pardosit cu nisip şi umplut cu pietricele şi alge luate din acelaşi loc de unde au fost prinse şi animalele. Hrana le-a fost asigurată cu mici crustacee. Cu toate aceste precauţii, într-o săptămînă au murit cinci animale. Cele 15 care au rămas păreau că s-au aclimatizat, începînd să prindă şi să consume micile crustacee introduse în acvariu. Lumina..." Vîrful creionului se rupse. Luă altul, care de asemenea se frînse brusc, făcînd o mică ruptură în hîrtie. Reciti ceea ce scrisese. Slab, neinteresant, gîndi. De ce să presupun că un animal atît de deosebit de om... probabil că greşesc. A doua voce interioară începu un cîntec murmurat : „Pe tine te cauţi în apă. Pe tine te cauţi, omuleţule şi cauţi, de asemenea, o haină pentru sufletul tău. Cauţi să-ţi satifaci vanitatea. Eşti mai bun decît Mack, de îndrăzneşti să foloseşti limbajul ştiinţei şi să ascunzi faptul că nu ai nimic de spus ?"

Iar a treia voce, cea mai gravă, spunea : „Singur, singur. Vreau să mă întorc la lumină şi la căldură. Sînt singur."

Doc se ridică dintr-un salt şi alergă spre acvariu. O caracatiţă ieşi dinapoia unei pietre şi una din tentaculele sale începu să bată măsura, ca şi cum ar fi dirijat o orchestră, iar ritmul era vesel şi liber, ca acela al coapselor, genunchilor şi gleznelor necunoscutei.

Doc îşi acoperi faţa cu palmele şi-şi apăsă ochii pînă ce i se umplură cu miliarde de steluţe roşii şi verzi. Apoi, traversă strada şi se duse să bea o bere.

7

SPUNE-MI CU CINE TE-NTÎLNEȘTI, CA SĂ-ȚI SPUN CINE EȘTI

Iosif-Maria Rivas o iubea și chiar o admira pe Fauna. Dar găsea că e indecent ca o femeie să fie proprietara lui *Bear Flag*, un stabiliment cu venituri asigurate. Să-l gireze, la urma urmelor, dar să nu fie proprietara lui. Iosif-Maria își zicea că ar fi trebuit să existe un bărbat care să dirijeze beneficiile. Remarcase că femeile de afaceri sînt nervoase. Pentru el o femeie sănătoasă era o femeie fără bani. Cu bani, însemna că e un fel de mascul asexuat. Înceta să mai semene cu o femeie și toată lumea știe bine că cel mai interesant lucru la o femeie este să fie femeie.

Iosif-Maria se gîndise să facă în așa fel încît să o despovăreze pe Fauna de responsabilitatea dirijării beneficiilor. Dacă el ar fi fost proprietarul lui *Bear Flag* și Fauna garanta sa, lucrurile ar fi fost cu mult mai bine echilibrate. Fauna reușise să scape deocamdată de filantropia lui Iosif-Maria, dar acesta nu abandonase ideea, mai ales că nu-l costa nimic să se gîndească la asta.

Un bun jucător de bursă, cînd citește pagina financiară, caută mai întîi cursul acțiunilor sale, dar se uită, de asemenea, și la celelalte cursuri. Nu se știe niciodată. Cam așa gîndea Iosif-Maria

despre *Bear Flag*. Își zicea că Fauna ar putea să aibă într-o zi vreun moment de neatenție și, pentru că afacerile lui mergeau bine, avea destul timp să pîndească *Bear Flag* cu un ochi hrăpăreț. O intui pe Suzy din prima clipă și avu impresia că Fauna comite o greșeală.

— Ascultă-l pe Iosif-Maria, îi spuse Faunei, puicuța asta nu este ceea ce-ți trebuie.

— Poate, zise Fauna.

— De ce-ai luat-o ?

— Îmi permit, din cînd în cînd, cîte o mică greșeală. N-o să facă cine știe ce treabă la mine, dar cînd o să renunț la ea va deveni, poate, o nevastă excelentă pentru careva.

— O să ai necazuri, spuse băcanul.

— E necesar din cînd în cînd, zise Fauna. Ca să te simți într-adevăr bine, trebuie să fii fraier măcar o dată în viață. De mult, m-am dus să-i creștinez pe indienii din America de Sud.

— De ce ?

— Nu-mi amintesc.

— Ce i-ai învățat ?

— Să se iubească unii pe alții.

— Și ei ?

— M-au învățat să prepar capete.

— Sălbatici ! zise Iosif-Maria.

— De loc. Vînătorii de capete sînt niște oameni foarte drăguți, și cinstiți pe deasupra. Cînd cumperi un cap, știi pe ce-ai dat banii. Dar există totdeauna cîte un șmecher, ca de exemplu Athatoolagooloo. O pușlama înnăscută. Își organizase o mică afacere cu capete de maimuță. Le bărbierea, la prepara cu ceva mai puțină osteneală și găsea clienți. Sînt indivizi care cumpără orice.

— Stiu, spuse băcanul.

— Cînd a venit în inspecţie episcopul, zise Fauna, a făcut un tămbălău drăcesc pentru că eu cumpăram capete de maimuţă.

— Cum ? *Tu* le cumpărai ?

— Evident. Am o cutie întreagă în magazie. Toată lumea îmi spunea că sînt proastă, dar obţinusem ceea ce voiam.

— Adică ?

— Înţelege-mă, zise Fauna, în tribul meu oamenii erau cinstiţi şi preparau capete adevărate. Închipuie-ţi că se organiza vînzarea unui stoc în străinătate şi că puşlamaua asta de Athatoolagooloo strecura înăuntru cîteva capete de maimuţă ; cînd se află aşa ceva, nimeni nu mai are încredere. Le-am cumpărat ca să le retrag de pe piaţă. Trebuia să susţin reputaţia tribului meu.

— Şi falsificatorul ?

— Ştiu ce vrei să spui. Şi chiar aşa a făcut. M-a păcălit. M-a făcut să plătesc mai scump capetele de maimuţă decît cele veritabile. Ştia că m-a păcălit.

— Evident. Toată lumea ar fi făcut la fel.

— Da, dar am obţinut ceea ce am vrut. Dacă o să cumperi într-o zi un cap de la Chungia, o să-ţi dai seama că n-ai fost înşelat.

— Bine, şi individul ?

Fauna deschise un sertar al biroului şi scoase un obiect drăguţ, mic şi negru, ca şi cum ar fi fost făcut din abanos ceruit, nu mai mare decît o lămîie.

— Frumoasă lucrătură, nu ? întrebă Fauna.

Iosif-Maria aruncă o privire neliniştită spre uşă.

— Trebuie să plec, spuse. Mi-am lăsat nepotul la băcănie.

— Nu mai cîntă la trompetă ?

— Mă înnebuneşte, zise Iosif-Maria. Are una nouă de tot. E îngrozitor. L-am trimis să exerseze pe plajă. Mi-am spus că valurile şi leii de mare or să acopere zgomotul. Acum două nopţi a dat semnalul de liberă-trecere unei vedete militare şi marinarii încă se mai întreabă pe lîngă ce post au trecut. Noaptea trecută a fost şi mai rău. Repeta pe plajă şi şi-a îndreptat blestemata lui de trompetă spre canalul de scurgere. Răsună mai bine, zicea el. Nu ştiu dacă-i adevărat, dar în toate closetele din cartier părea că se aude *Stormy Weather*[1]. Bătrîna lady Somers tocmai îşi făcea o clismă. Mi-au povestit ce s-a întîmplat, dar nu-mi vine să cred. Trebuie să plec. Puştiul ăsta e în stare să-mi spargă vreun geam cu un do natural.

— Mai treci pe-aici din cînd în cînd, spuse Fauna.

— Gîndeşte-te la ce ţi-am spus despre Suzy.

— O să mă gîndesc !

Este extraordinar, dar niciodată parcă nu eşti mulţumit de ceea ce ai acasă. Magazinul din celălalt capăt al străzii vinde ţigări mai bune decît cele pe care le ai la îndemînă. Pensionarele *Bear Flag*-ului nu-şi cumpărau niciodată ţigări de la automatul din stabiliment. Dacă aveau nevoie de Lucky sau de 7 Up, se duceau la băcănie.

[1] Furtuna

Iată de ce aproape toţi locuitorii din Cannery Bow se duceau aproape în fiecare zi în toate colţurile străzii.

Iosif-Maria de-abia se-ntorsese la băcănie, că intră Suzy.

Iosif-Maria n-ar fi putut fi recomandat drept un mare admirator al sexului frumos, dar dacă aveai nevoie, la iuţeală, de o părere despre o fată, trebuia să te adresezi lui Iosif-Maria. Dacă propriile sale sentimente nu intrau în joc, judeca perfect. Între momentul în care Suzy primi restul şi acela în care apăsă pe butonul distribuitorului de ţigări automat, băcanul şi clienta sa se examinară reciproc şi-şi traseră fiecare concluziile.

Părerea lui Suzy: grăsan, şmecher şi josnic. Să nu te încrezi dacă-ţi oferă ceva. Tip de exploatator. Surîde, dar are ochi de şarpe. Din cauza şmecheriei o să se înşele singur.

Părerea lui Iosif-Maria: periculoasă într-un stabiliment. Prea mult caracter. Nu joacă aşa cum îi cînţi. Poate să strice totul. Prea prietenoasă. Atenţie dacă se îndrăgosteşte.

Fără îndoială că băcanul ar fi dat-o afară de la *Bear Flag*. Nu poţi să te încrezi decît în egoişti de teapa ta. Poţi să ştii întotdeauna ce va face un egoist, în timp ce nu ştii la ce te poţi aştepta de la o fiinţă generoasă. Singura victimă într-adevăr sigură este egoistul. Cu el n-ai niciodată neplăceri. Fauna era pe cale să comită o greşeală.

Iosif-Maria o evalua pe Suzy ca pe o maşină de ocazie. Siluetă frumoasă, glezne şi picioare atrăgătoare. Fese prea mici şi sîni prea mari. Semn rău. O tîrfă de soi are pieptul plat. Drăguţă la chip, dacă era fericită. Starea sufletească i se citea pe faţă. O tîrfă adevărată poartă o mască, este aceeaşi pentru toată lumea, adică plăcută, şi nu-ţi mai aminteşti de ea a doua zi dimineaţa. Suzy nu era o fată pe care s-o uiţi. Riscai cu ea prea mult. Suzy iubea sau nu iubea oamenii, ceea ce era periculos în sine.

Cacahuete, nepotul băcanului, care ştergea rafturile de praf, îi surîse larg lui Suzy.

Suzy se lumină. Nu surîse, ci mai mult rînji. Avea buze pline, gura cam mare şi cînd zîmbea îşi strîngea ochii, iar faţa căpăta o expresie caldă şi apropiată. Foarte, foarte fericulos. Iar pe deasupra, ochii plini de indiferenţă nu erau din aceia neînsufleţiţi, în care nu poţi să te încrezi. Nu era şmecheră şi ar fi putut să lupte chiar împotriva lui Jack Dempsey [1]. Una peste alta, Iosif-Maria ar fi doborît-o pe Suzy în mai puţin de un minut. Era întocmai genul de fată care s-ar fi putut îndrăgosti de un băiat fără să se intereseze ce cont are la bancă. Genul care creează o grămadă de necazuri fără a aduce nimic în schimb. Printr-o serie de trăsături semăna cu Doc. Băcanul îşi zise că o va avertiza pe Fauna încă o dată. O asemenea fată în stabiliment te duce la faliment. Aceasta era părerea băcanului şi era de meserie. Cînd eşti bolnav, te duci la doctor. Cînd e vorba de o prostituată te adresezi lui Iosif-Maria. Numai că amîndoi se pot înşela.

[1] William Harrison Dempsey (1895) — boxer american, cunoscut sub numele de Jack Dempsey, a cîştigat titlul de campion mondial la categoria grea în 1919.

Aceste aprecieri şi opinii fură aproape instantanee şi, în timp ce Suzy îşi deschise pachetul de ţigări, luă una şi o aprinse, părerea era formată.

— Ce mai faci ? întreabă Iosif-Maria.

— Bine, răspunse Suzy. Fauna are nevoie de cîteva topuri de hîrtie galbenă şi de creioane moi.

— Scrie mult, spuse băcanul, împachetîndu-le. Foloseşte şase topuri într-o lună.

— Se ocupă cu astrologia.

— Crezi în astrologie ?

— Nu, dar asta nu deranjează pe nimeni.

— Cunoşteam pe unul care trăia din asta.

— Ea nu ne pune să plătim, zise Suzy.

— Ştiu, răspunse băcanul şi mă întreb de ce. Nu e totuşi proastă.

— Nu, desigur, spuse Suzy.

Doc intră cu două sticle goale.

— Dă-mi încă două, reci de la gheaţă, ceru el. Suzy îi aruncă o privire, îl cîntări din ochi, apoi întoarse capul. Barba lui Doc o stingherea puţin. Îl evită, aşa cum te fereşti să priveşti un schilod.

Băcanul întreabă :

— De ce nu cumperi un răcitor ? Ai putea lua berea în cutii.

— E mai simplu să te îngrijeşti tu de gheaţă, spuse Doc.

— O cunoşti pe Suzy ? E una nouă la *Bear Flag*.

— Îmi pare bine, zise Doc.

— Îmi pare bine, răspunse Suzy. Oricui altcuiva i-ar fi spus „Salutare".

După ce Doc ieşi, băcanul zise :

— E un tip ciudat.

— Lumea e plină de tot felul de oameni, răspunse Suzy.

— Ştie nişte lucruri de care n-am auzit vorbindu-se niciodată. Băcanul îl apăra pe Doc aşa cum făceau toţi.

— E cam prost crescut, zise Suzy.

— De loc. Aşa vorbeşte întotdeauna. Nu cunoaşte alte maniere.

— Lumea e plină de tot felul de oameni, repetă Suzy.

— Adună animale mici din ocean şi le vinde.

— Cui ?

— Unora care cumpără de toate, zise băcanul.

— Se poate. De ce nu se ocupă şi alţii de treaba asta ?

— Pentru că e multă muncă şi trebuie să ştii să alegi.

— De ce lasă să-i crească barba ? Am cunoscut un luptător cu barbă.

— Nu ştiu, spuse băcanul. Şi, luptătorul, de ce avea barbă ?

— Găsea că-i dă o înfăţişare aspră.

— Poate că şi Doc vrea asta. Dar nu, nu cred că vrea. Băcanul continuă : În armată, dacă un soldat are barbă, îl pun să se radă. Altfel, ar putea să se deosebească de ceilalţi şi, într-o cazarmă, trebuie ca toată lumea să fie la fel.

— Fără îndoială, spuse Suzy. Nu mă deranjează un tip care se deosebeşte de ceilalţi. Dacă nu se deosebeşte prea mult.

— E o şmecherie femeiască, zise băcanul. Nu le place, dar sînt de acord. Dar de ce-mi pierd timpul pălăvrăgind ? Am treabă.

Suzy întreabă :

— Eşti mexican ?
— American. Tatăl meu era mexican.
— Ştii să vorbeşti mexicana ?
— Desigur.
— Polly-woo ? [1]
— Asta-i altceva, spuse băcanul.
— La revedere, spuse Suzy. Ieşi lăsînd uşa să se trîntească după ea.

„Nu-i o fată rea, gîndi băcanul. Dar nu-i o afacere pentru un stabiliment".

Doc privea pe fereastra laboratorului. O urmări pe Suzy care, după ce merse de-a lungul maidanului, se opri în faţa intrării *Bear Flag*-ului. În clipa în care se pregătea să urce scările de la intrare, se uită împrejur. Avea impresia că o observa cineva. Nu-l văzu pe Doc.

[1] Parlez-vous ? (Vorbiţi ? — franc. incorectă).

8

MARELE RĂZBOI AL ROCULUI [1]

Pacific Grove şi Monterey sînt două localităţi învecinate, aşezate pe o colină care mărgineşte golfuleţul. Cu toate că sînt lipite unul de altul, nu seamănă de loc între ele. În timp ce Monterey a fost întemeiat de multă vreme de nişte străini, indieni sau spanioli, şi oraşul s-a dezvoltat la voia întîmplării, fără nici un plan şi fără nici un scop. Pacific Grove luă naştere, în forma sa definitivă, din inima de oţel a unei religii psiho-ideo-legală. A fost creat pe la 1880 ca loc de odihnă, de la bun început dotat cu legi, idealuri şi obiceiuri proprii. Statutul oraşului prevede anularea oricărui testament, dacă pe proprietatea respectivă s-ar introduce băuturi alcoolice, ceea ce a dus la înflorirea comerţului cu vinuri întăritoare. În Pacific Grove există o lege care-i obligă pe cetăţeni să tragă storurile după apusul soarelui, şi le interzice să le tragă înainte. S-a limitat viteza pentru biciclişti. Duminica sînt interzise scăldatul în mare şi plimbările cu barca. Iată nişte delicte nelegiferate, dar care contrazic legea în mod absolut. Ele fac parte din regulile nescrise de com-

[1] O variantă a jocului de crochet.

portare. E adevărat că majoritatea lor nu au nimic cu codul penal. Dar îngrădirile care apărau pe vremuri retragerea în Pacific Grove nu mai există.

Pacific Grove a cunoscut, în decursul istoriei sale, o perioadă de frămîntări. Trebuie să știți că atunci cînd orașul a fost întemeiat mulți bătrîni s-au retras acolo, la odihnă, oameni care, veți spune, n-aveau de la ce să se retragă. Acești bătrîni deveniră arțăgoși după un timp și începură să se amestece în treburile publice, pînă ce un filantrop, numit Deems, oferi orașului două terenuri de roc.

Rocul care se joacă la Pacific Grove este mai complicat decît crochetul obișnuit. Se folosesc ciocănașe de lemn cu două capete și mîner scurt. Se joacă indirect, ca la biliard. Este foarte complicat. Se spune că formează caracterul.

Un sport local trebuie să aibă campionate și să acorde premii. Echipa cîștigătoare din Pacific Grove primea în fiecare an o cupă. E de necrezut că un lucru de așa mică importanță poate declanșa asemenea pasiuni, mai ales cînd toți actorii sînt trecuți de 70 de ani. Totuși, așa s-a întîmplat.

Una dintre echipe se numea echipa albastră și cealaltă echipa verde. Bătrînii se împopoțonau cu caschete și tricouri vărgate cu culorile echipei.

Doi ani fură de-ajuns ca totul să răbufnească. Albaștrii se antrenau pe un teren alăturat cu al verzilor, dar nu vorbeau între ei. Apoi, începură să-și spună cuvîntul familiile echipelor. Erai dintr-o familie albastră sau dintr-o familie verde. Apoi ideea de apartenență depăși cadrul familial. Erai partizan al albaștrilor sau al verzilor. Căsătoriile între albaștrii și verzi nu mai erau apreciate. Curînd intră în joc și politica, și un verde nu vota niciodată pentru un albastru. În mijlocul credincioșilor se produse o ruptură. Albaștrii și verzii se grupară după culoare de o parte și de alta a bisericii. Hotărîră să construiască biserici separate.

Evenimentele luau proporții cu ocazia campionatului. Toți deveneau foarte susceptibili. Bătrînii se lansau în joc cu o pasiune deosebită. Adesea puteau fi găsiți cîte doi octogenari în fundul pădurii încleștați pe viață și pe moarte. Fiecare tabără își creă un jargon ca să nu știe ceilalți ce pun la cale.

Lucrurile ajunseră atît de departe, încît autoritățile ținutului se alarmară. Unui albastru i-a ars casa, iar un verde fu găsit în pădure pe moarte, lovit cu ciocanul de roc. Un asemenea ciocan cu coada scurtă este arma ideală pentru a răni mortal. Bătrînii nu mai ieșeau din casă decît cu ciocanul agățat ca o ghioagă, cu o curelușă, de încheietura mîinii. Fiecare clan își acuza adversarii de toate crimele pămîntului și mai ales de cele pe care nu le-ar fi putut comite, din cauza vîrstei înaintate. Albaștrii nu mai cumpărau de la negustorii verzi. Orașul semăna cu o tabără care se pregătea de luptă.

Mister Deems, blîndul filantrop care iscase tot tămbălăul, era un bătrînel încîntător ; obișnuia să fumeze cîte un pic de opiu și-și îngrijea tensiunea arterială. Era binevoitor, dar și filozof. Cînd văzu ce a putut să declanșeze, oferind orașului terenurile de roc, mai întîi se întristă,

apoi fu înspăimîntat. Înțelegea ce ar fi simțit Dumnezeu în asemenea împrejurări.

Meciul trebuia să aibă loc la 30 iulie și în aer plutea o atmosferă ca în preajma unei răscoale. Locuitorii ieșeau pe stradă înarmați. Copiii albaștrii și copiii verzi se războiau. Mister Deems își spuse că, la urma urmelor, înțelegînd sentimentele Domnului, putea fi reprezentantul său pe pămînt. Orașul mersese prea departe. În noaptea de 29 iulie mister Deems închirie un buldozer. În zori, pe locul unde fuseseră terenurile de roc, nu mai rămăsese decît o groapă enormă. Dacă ar fi avut timp, mister Deems ar fi mers pînă la capăt și ar fi umplut groapa cu apă, întocmai ca Dumnezeu. Apoi părăsi Pacific Grove. Dacă ar fi încăput pe mîna locuitorilor, aceștia l-ar fi uns cu smoală și l-ar fi tăvălit prin fulgi. Dar el se afla la loc sigur, la Monterey, încălzindu-și tacticos opiul la lămpița adusă de-acasă.

Și, de atunci, în fiecare an la 30 iulie, tot orașul Pacific Grove se adună pentru a da foc manechinului lui mister Deems. În timpul ceremoniei, un manechin de paie, de mărime naturală, este îmbrăcat și apoi spînzurat de un pin. Mai tîrziu i se dă foc. Pe dedesubt trec oameni cu torțe și astfel biata imagine nevinovată a lui mister Deems se preface în fum în fiecare an.

Unii vor spune că povestea asta este o minciună, ceea ce nu înseamnă că ceva care nu s-a întîmplat este numaidecît o minciună.

9

ALEȘII ZEILOR POT AJUNGE ÎN PRAGUL NEBUNIEI

La prima vedere, Cannery Row părea alcătuită dintr-o sumedenie de celule egoiste, fiecare mulțumită de sine și fără vreo legătură cu celelalte. În aparență nu exista nici o legătură evidentă între *La Ida, Bear Flag,* băcănie (cunoscută mai departe sub numele de Băcănia Florii Divine a lui Lee Chong), *Palace Flop-house* și Laboratorul biologic din Vest. Și, cu toate astea, fiecare era legată de celelalte printr-un fir subțire ca de păianjen, dar tare ca oțelul. Dacă una ar fi fost rănită, toate ar fi sărit ca s-o răzbune, dacă una se întrista, celelalte plîngeau.

Doc nu era numai primul cetățean al străzii. El era acela care mîngîia inimile și trupurile zdrobite. Deși avea un respect profund față de legi, ar fi fost întotdeauna dispus să le încalce pentru a satisface nevoile prietenilor săi, și oricine putea împrumuta de la el un dolar fără să-și dea prea multă osteneală. Cînd Doc avu necazuri, toată strada fu alături de el.

Ce necazuri avea ? Nu le știa nici el. Era tare nenorocit. Stătea ore în șir la biroul său, avînd în față topul de hîrtie galbenă și un regiment de creioane ascuțite. Uneori, coșul de hîrtie era plin

de foi boțite, alteori rămînea gol. Atunci se îndrepta către acvariu și-l fixa cu o privire absentă. Vocile sale interioare urlau, plîngeau, gemeau. „Scrie", spunea prima. „Caută", zicea a doua, iar cea mai gravă suspina: „Ești singur". Și, cu toate astea, nu se dădea bătut fără luptă. Își reaminti vechi aventuri amoroase. Se cufundă în muzică. Reciti *Suferințele lui Werther,* dar vocile nu-l părăseau. Atrăgătoarele pagini galbene îi deveniră dușmani. Caracatițele din acvariu muriră una după alta. Pretextul cu microscopul slab nu mai stătea în picioare. Transformă în motiv moartea ultimei caracatițe. Prietenilor care treceau pe la el le dădea următoarea explicație: „Înțelegeți că nu pot să-mi continui cercetările fără specimene. Și nu pot să-mi procur altele înaintea mareei de primăvară. Cînd voi avea alte exemplare și un nou microscop voi umple topuri de hîrtie."

Prietenii îi înțelegeau suferința, i-o împărtășeau și plecau cu o părticică din ea, fără ca să-l aline. Simțeau că se apropie momentul cînd vor trebui să facă ceva.

La *Palace Flop-house* avu loc o mică întrunire. Nimeni n-o prevăzuse. Nimeni nu trimisese nici o invitație și cu toate astea fiecare știa despre ce este vorba.

Grăsana Ida clocea în ea o mîhnire imensă. *Bear Flag* era reprezentat de Agnes, Mabel și Becky. Toți băieții lui Mack erau acolo. Reuniunea începu pe un teren neutru. Toate întrunirile trebuie să înceapă astfel.

Hazel spuse:

— Grăsana Ida l-a zgîlțîit aseară pe un bețiv pînă ce și-a scrîntit umărul.

— Am cam îmbătrînit, răspunse grăsana Ida melancolică.

— Bețivul a înfruntat-o, zise Hazel. Nici n-a mai apucat să atingă trotuarul. Dacă ar exista o probă olimpică de îmbrîncit bețivi, Ida ar cîștiga-o cu ușurință.

— Mi-am scrîntit umărul, spuse Ida.

Continuau să se învîrtească în jurul problemei.

— Ce mai face Fauna? întreabă Mack.

— Nu prea rău. Fiecare cu necazurile lui, răspunse Agnes.

Becky se căznea să-și cojească stratul subțire de ojă de pe unghii.

— Fauna asta, spuse ea. E formidabilă. Ne învață să punem masa. Sînt sigură că dacă ar exista treizeci și cinci de feluri de furculițe ar ști la ce servește fiecare.

— Cu ele se mănîncă, nu? întrebă Hazel

— Doamne, ce prost! zise Becky. Pariez că nu ști să deosebești o furculiță pentru desert de o mașină de tuns iarba.

Hazel atacă la rîndul său:

— Dar tu ști ce este o furculiță Jackson?

— Nu, ce e?

— Las-o moartă, proastă ești tu, spuse Hazel.

Grăsana Ida, întrebă:

— Doc e tot așa?

— Da, spuse Mack. Am trecut ieri seară pe la el. Ar trebui să facem ceva.

Căzură pe gînduri. Cînd lui Doc îi era greu, toți prietenii lui, care-l iubeau, aveau aceeași stare. Într-o epocă fusese infailibil. Nu exista

nimic ce n-ar fi putut face, pentru că nu dorea să facă mare lucru. Iar acum, fără voia lor, prietenii aveau pentru el un fel de dispreț — un dispreț plin de simpatie și prietenesc, pe care nu l-ar fi simțit niciodată dacă Doc n-ar fi fost înainte atît de puternic. Cei care îi pronunțaseră numele cu respect se credeau astăzi mai buni decît el, pentru că el nu era mai bun decît ei.

— Nu știu cum trebuie să procedăm, spuse Mack.

Hazel zise :

— Dacă am rugat-o pe Fauna să-i facă horoscopul ? Acum lucrează la al meu.

— Tu n-ai viitor, spuse Mack.

— Ba da, am unul, zise Hazel. Sînt sigur că Fauna ar ști ce să facă pentru Doc.

Mack păru interesat.

— E mai bine decît nimic. *Hoc sunt* [1]. Eddie, ia scoate un clondir, din alea pe care le-ai îngropat în timpul războiului. Hazel, du-te și ad-o pe Fauna și zi-i să nu uite poveștile cu stele.

— Poate m-o fi isprăvit, zise Hazel.

Fauna nu prea credea în astrologie, și asta o întrista, dar înțelesese că oamenilor le place să rămînă cu impresia că stelele se ocupă de ei. Știința ei era să le spună oamenilor cam ce-ar trebui să facă și Fauna avea niște idei bine definite în această privință.

Cu tot scepticismul ei ascuns, obținea din cînd în cînd răspunsuri care o uimeau. Horoscopul lui Hazel îi tăie răsuflarea. Se gîndi cu toată

[1] Asta e (în lb. latină).

seriozitatea să-l ardă și să nu mai vorbească despre el niciodată.

Hazel o însoți pînă la *Palace Flop-house* și Mack îi turnă în pahar. Îl bău dintr-o înghițitură, rămînînd cufundată în gînduri.

— Și stelele mele ? întreabă Hazel, neliniștit.

Fauna îl privi trist.

— Nu pot să-ți spun nimic, zise ea.

— De ce ? E chiar atît de îngrozitor ?

— Teribil.

— Haide, spune. Nu mi-e frică.

Fauna oftă.

— L-am făcut și l-am refăcut. Ești sigur la ce dată te-ai născut ?

— Sigur.

— Atunci nu văd cum aș fi putut să mă înșel.

Se întoarse spre ceilalți cu un aer sfîrșit și spuse :

— Stelele spun că Hazel va deveni președintele Statelor Unite.

Urmă o tăcere înmărmurită.

— Nu cred asta, zise Mack.

— Nu vreau să devin președinte, spuse Hazel. Și era adevărat.

— N-ai încotro, zise Fauna. Așa spun stelele. Te vei duce la Washington.

— Nu vreau să mă duc, gemu Hazel. Nu cunosc pe nimeni acolo.

— Mă întreb ce-o să se întîmple cu noi, spuse Whitey nr. 2. Am ochit cîteva insulițe drăguțe în Pacific, care vor deveni ale lui Hazel, fiindcă sînt posesiuni americane.

— N-am nevoie de ele, spuse Hazel.

Mack propuse :

— Am putea să-l omorîm.
— Despre asta stelele nu spun nimic, zise Fauna. Va trăi pînă la șaptezeci și opt de ani și va muri otrăvit cu stridii.
— Nu-mi plac stridiile, zise Hazel.
— O să înveți să-ți placă, la Washington.
Mack spuse :
— Poate te-ai înșelat.
— Asta speram și eu, răspunse Fauna. L-am făcut și l-am refăcut. Hazel va fi președinte.
— Am văzut altele și mai rele, zise Eddie, ca să-l consoleze.
— Nu-i nici un mijloc să le spun că nu vreau ? Dacă așa stau lucrurile o să mă ascund, zise Hazel cu disperare.
Fauna clătină ușor din cap.
— O să mai verific, spuse ea. Dar nu cred că o să scapi. Nu-i așa, Hazel, că ai nouă degete la picioare ?
— Habar n-am.
— Atunci numără-le.
Hazel își scoase pantofii și începu să numere.
— Nouă, spuse el cu amărăciune.
— Asta spunea și horoscopul tău. Nu putem spune decît Doamne-ajută.
— Dumnezeule, zise Whitey nr. 2. Asta e, după mine, o șansă de nouă la unu. Fauna, ne-ai fabricat un președinte dintr-o coadă de cîine. Cînd îi faci horoscopul lui Doc ?
— Cine e din coadă de cîine ? întrebă Hazel.
— William Henry Harrison [1].

[1] William Henry Harrison (1773—1841) — cel de-al 9-lea președinte al S.U.A.

— Aha ! spuse Hazel. De unde pînă unde ?
Agnes începu cu o voce de soprană răgușită :
— Doc nu mai e el însuși. I-am dus o sticlă cu bere și nici măcar n-a observat. A continuat să se uite la hîrtia galbenă pe care-o avea în față. Știi ce era pe hîrtia aia ?
Whitey nr. 1 răspunse la întrebare printr-un gest obscen și elocvent.
— Nu, răspunse Agnes foarte repede, nu pot să spun. Nu-i frumos.
— Pentru numele lui Dumnezeu, zise Mack, spune. Poate că e mai bine. Ce ?
— Atunci ascultați, continuă Agnes cu o voce strangulată, desenase o femeie complet goală și, alături, era o caracatiță cu pipa în gură. Asta nu e de loc în firea lui Doc.
Grăsana Ida se trezi din amorțeală.
— Era omul care lua viața cel mai ușor din lume. Acum s-a găsit să deseneze una goală. Dac-ar fi fost vorba de oricare altul, pariam că este o femeie la mijloc. Dar în ceea ce-l privește pe Doc, le ia sau le lasă.
Mack adăugă :
— Sau mai degrabă le ia *și* le lasă.
Fauna își puse mîinile în șolduri.
— Sînteți siguri că nu e vorba de o fată la care nu se poate ajunge ?
— Nu e, răspunse Hazel, aș fi preferat asta. Cînd încerci să-i spui ceva nu-ți răspunde, nici măcar nu ascultă.
— N-avem decît să punem niște femei să defileze prin fața lui, poate că-și alege vreuna, zise Whitey nr. 2.
Mack spuse :

— Nu cred în aşa ceva, dar dacă Fauna i-ar face horoscopul, asta ne-ar da poate vreo idee.

Fauna zise :

— Oamenii care doresc un horoscop nu cred niciodată în el. Nu ştiu dacă eu însămi cred. Dar o să-l fac. În ce zi s-a născut ?

Surprinşi, îşi dădură seama că nu-şi aduce nici unul aminte.

— Cred că toamna, zise Eddie.

— Trebuie să ştiu ziua şi ora, spuse Fauna. Mack, ai putea să afli ?

— Cred că da. Spune-mi Fauna, n-ai putea să ne dai o mînă de ajutor ?

— Cum aş putea ?

— Uite, de exemplu, să-i spui să arunce hîrtiile alea blestemate şi să înceapă din nou să trăiască.

— Ce poţi să-i reproşezi unei hîrtii pe care scrie ceva ? spuse Hazel.

Mack se scărpină pe burtă.

— Trebuie să privim lucrurile în faţă, spuse el. Doc vrea să scrie cu orice preţ. Chiar dacă înnebuneşte. Ştiţi ce cred ? Doc n-o să scrie niciodată nimic.

Hazel se ridică.

— Ce vrei să spui ?

— E ca acei oameni care orice ar face, îşi fac rău, ca şi cum ar ieşi în întîmpinarea necazurilor. După părerea mea, Doc n-are într-adevăr poftă să-şi scrie articolul.

Whitey nr.1 spuse :

— În orice caz, îşi dă osteneala.

— Ştii ce înseamnă o înlocuire ? întrebă Mack.

— Ca în echipele de fotbal ? întreabă Eddie.

— Nu aşa, zise Mack. E ca şi cum cineva se foloseşte de ceva, pentru a ascunde altceva şi, cîteodată, nu-şi dă nici el seama.

— Îl vorbeşti de rău pe Doc ? întreabă Hazel.

— Potoleşte-te, zise Mack. Cred că lui Doc i-e frică să scrie pentru că-şi dă seama că asta-i o nebunie. *Quod erat demonstrandum* [1].

— Ce ? făcu Fauna.

— Q.E.D., repetă Mack.

— Oh, desigur, aprobă Fauna.

[1] Ceea ce era de demonstrat (în lb. latină).

10

DACĂ NE PLACE, PUTEM PRIVI LUMEA ŞI ALTFEL DECÎT ÎN MOD OBIŞNUIT

Doc făcuse schimbări. Îşi mutase biroul sub fereastră. Scria cu înfrigurare pe foaia galbenă : „Schimbarea de culoare pare că nu se datoreşte numai unei concentrări la suprafaţa lichidului, ci şi unei contracţii a ţesuturilor care probabil că refractă lumina..."

Se trînti o uşă. Doc aruncă o privire în stradă. Fauna ieşise din *Palace Flop-house* şi mergea de-a lungul potecii.

Doc îşi lăsă din nou ochii pe hîrtie. Pe stradă răsunară alţi paşi. Doc ridică privirea. Grăsana Ida se îndrepta spre barul ei. Iosif-Maria ieşi de la *Floarea Divină,* traversă strada, urcă treptele din faţa laboratorului şi bătu.

— Intră, strigă Doc, cu o uşurare în glas.

— Am plecat de-acasă din cauza zgomotului. Orchestra repetă şi asta mă înnebuneşte.

— Sînt foarte ocupat, spuse Doc.

Iosif-Maria aruncă o privire prin cameră.

— De ce ai şerpi ?

— Ca să-i vînd.

— Cine cumpără şerpi ? La ce te uiţi ? întrebă el, întorcînd capul. A, e noua achiziţie. Ce-o să mai tragă Fauna de pe urma ei.

— Cine ? întrebă Doc.

— Nici nu mă asculţi.

— Trebuie să lucrez, spuse Doc.

— Ştii, eu tot n-am înţeles.

— Ce ?

— Precis că trebuie să existe un mijloc de a trişa la şah.

— Nu există. Trebuie să plec.

— Cine te grăbeşte ?

— Refluxul, spuse Doc.

Doc coborî pe plajă şi merse lăsînd farul în urmă. Valurile, care se rostogoleau, lăsau pe nisip o spumă albă şi-i stropeau gleznele. Prin faţa lui alergau, ca nişte jucării pe rotile, pui de sitari. Lumina aurie a după amiezii se pierdea înspre China, şi departe, la orizont, se legăna o pînză albă.

La stînga lui se întindea o îngrămădire albă de dune de nisip şi, dincolo de ele, un desiş întunecat de pini părea că adăposteşte o fărîmă de noapte în mijlocul zilei.

Doc se gîndi : „Cînd are loc o excitaţie, pulsul bate mai repede, ca al unui om în stare de efort fizic sau psihic, ceva asemănător excesului de adrenalină, dar nu există nici un mijloc de a o dovedi. Trebuie să aştept refluxul de primăvară, pentru a-mi procura noi specimene."

A doua voce începu să fredoneze în el : „Crezi un singur cuvînt din toate astea ? De ce nu poţi să te iei peste picior ? Pe vremuri erai în stare. Eşti prins în cursă. Ai început să te iei în serios."

„Ești singur, strigă vocea cea gravă parcă din măruntaie, nu primești nimic și nu dai nimic. N-ai pe nimeni care să-ți fie drag."

Doc încerca cu disperare să-și regăsească viața trecută, dorință jalnică a omului care, uitînd durerile copilăriei, vrea să devină din nou copil. Doc se lăsă în genunchi și scobi cu mîna o gaură în nisipul umed. Privi apa de mare care pătrundea înăuntru și micile maluri care se prăvăleau. Un pui de crab îi lunecă printre degete.

Îndărătul lui se auzi o voce:

— De ce faci găuri în nisip?

— Degeaba, răspunse Doc, fără să se întoarcă.

— Pe aici nu sînt scoici.

— Știu, spuse Doc și prima din vocile sale interioare, cea mai ascuțită, zise: „Vreau să fiu singur. Nu vreau nici să vorbesc, nici să explic, nici să discut și nici chiar să ascult. Acum o să-nceapă să-mi spună părerile lui asupra oceanografiei. Nici nu mă întorc."

Vocea din spatele lui adăugă:

— În apă există atît de mult metal. Într-un kilometru cub de apă de mare există suficient magneziu pentru a acoperi întreaga țară.

„M-a agățat, gîndi Doc. Parc-aș atrage pisălogii."

— Sînt profet, spuse vocea.

Doc, tot în genunchi, se întoarse, furios.

— De acord, spuse el, și eu sînt profet, așa că n-ai ce-mi spune. Era prima oară în viața lui cînd se purta nepoliticos cu cineva pe care nu-l cunoștea.

Acesta era un personaj înalt, bărbos, cu privirea vioaie și nevinovată ca a unui copil sănătos.

Purta o salopetă zdrențuită, o cămașă albastră care bătea în alb și avea picioarele goale. Pălăria de paie care-i acoperea capul era găurită în două locuri, ceea ce dovedea că fusese proprietatea unui cal înainte de a fi a lui.

Doc începu să fie interesat.

— Obișnuiesc să-i invit la masă pe necunoscuți, spuse profetul. Știu că nu-i ceva orginal. Harun al Rashid făcea la fel. Urmează-mă.

Doc se sculă. Îl dureau genunchii. Omul era cu mult mai înalt decît el. De aproape îi vedeai în priviri sclipirile jucăușe ale ochilor unui copil înțelept. Fața îi părea cioplită în granit, sculptată în materialul din care se fac profeții și patriarhii. Doc se surprinse punîndu-și întrebarea dacă unii sfinți nu seamănă cu el. Mînecile zdrențuite ale cămășii albastre îi atîrnau la încheieturile noduroase ca niște vrejuri groase de vie, prelungite cu două mîini enorme, zgîriate de la pescuitul midiilor. Profetul ținea în mîna stîngă o pereche de bascheți vechi. Văzînd că Doc se uită la ei, începu să-i explice.

— Nu-i port decît în apă. Nu am tălpile destul de bătătorite ca să pot călca pe scoici și arici de mare.

Împotriva voinței sale, Doc se simți atras de acest om.

— Harun, spuse el, era vizitat de duhurile necurate și de spiritele pămîntului, ale focului și ale apei. Ce fel de duhuri necurate te vizitează?

În același timp se gîndea: „Doamne, o să mai continui mult să spun tîmpenii? De ce nu scuip și apoi să mă duc în treaba mea? Încă mai pot pleca."

Profetul își coborî privirea asupra chipului lui Doc.

— Trăiesc singur, spuse el simplu. Trăiesc în aer liber. Noaptea, ascult valurile și văd formele negre ale pinilor, care se profilează pe cer. Înconjurat de culori, de liniște și de singurătate e firesc să am vedenii. Oricui i se poate întîmpla

— Dar nu-i așa că nu crezi în ele? întrebă Doc plin de speranță.

— Nu-i vorba dacă cred sau dacă nu cred, zise profetul. Ai văzut, desigur, soarele schimbîndu-și forma înainte de a dispărea în ocean. Îți spui, de fiecare dată, că este vorba de o iluzie datorată prafului atmosferic și refracției luminii, sau rămîi pur și simplu la plăcerea de a admira acest spectacol? Nu ai niciodată vedenii?

— Nu, răspunse Doc.

— Muzica nu-ți aduce în minte imagini ale trecutului?

— Asta-i altceva, spuse Doc.

— Nu văd de ce, zise profetul. Urmează-mă, prînzul este gata.

Există pe dune mici cratere apărate împotriva nisipului de barajele pinilor răsuciți de vînt, și profetul își făcuse lăcaș într-unul din ele, la cîteva sute de metri de plajă. Vîntul nu se simțea. Acoperișul locuinței era alcătuit din ramuri de pin, iar un strat gros de ace acoperea nisipul. În interior domnea întunericul și se auzea vîntul mîngîind ramurile. Pinii, înconjurați de micile plante tîrîtoare care încetinesc mișcarea dunelor, nu supraviețuiau decît prin deprindere, îndreptîndu-și trunchiurile în direcția vîntului. Sub niște

vase înnegrite de fum, între cîteva pietre late, ardea un foc.

— Aceasta e casa mea, spuse profetul. Fii binevenit în ea. Am o masă excelentă.

Dintr-o gaură, amenajată între rădăcinile unui copac, scoase o cutie metalică conținînd o pîine și tăie două felii groase. Apoi, dintr-un sac din care șiroia apa, alese cîțiva arici de mare pe care-i sparse pe un bolovan. Întinse pe pîine carnea roză, comestibilă.

— Masculii sînt dulci și femelele acre. Îmi place să le amestec pe amîndouă.

— Am mai mîncat, zise Doc. Italienii obișnuiesc să mănînce. Sînt alimente bogate în proteine și se spune că au și efect afrodisiac.

Profetul era de o simplicitate plină de măreție și avea o logică de monolit care rezista asalturilor prostiei furioase.

— Pe urmă o să-ți ofer melci fierți, spuse profetul. Am niște ace mici cu care se mănîncă. Îți place lăptuca de mare? O să vezi că e foarte bună. Apoi, o să-ți dau tocană, un fel de ciorbă pescărească universală. Nu-ți spun ce are înăuntru, o să vezi singur.

— Te hrănești numai cu roadele mării?

Profetul surîse.

— Nu, de loc. Aș vrea să fie așa. Ar fi mai simplu. Îmi procur din mare toate proteinele de care am nevoie și chiar mai mult, dar stomacul meu omenesc are nevoie de amidon. Îmi trebuie puțină pîine și ceva cartofi. Am nevoie și de acizi. După cum vezi, am o sticlă de oțet și cîteva lămîi. Și mai culeg rosmarin, cimbru și salvie.

— Şi zaharurile ? întrebă Doc. Nu le poţi găsi în mare.

Profetul îşi plecă ochii şi văzu o furnică ce încerca să urce o movilă de nisip, care se tot surpa sub ea. Vorbi, ca şi cum i-ar fi ruşine.

— Dulciurile le fur. Nu pot să mă stăpînesc.

— Omul are slăbiciuni, zise Doc.

— O ! nu asta mă stinghereşte, răspunse profetul. E bine să ai poftă de cîte ceva. Cu cît ai mai multă poftă, cu atît eşti mai bogat. Dar am fost învăţat să nu fur. Asta mă deranjează şi plăcerea pe care mi-o dau dulciurile ar fi mai mare dacă nu le-aş fura.

Smulseră melcii din casă şi îi înmuiară în zeamă de lămîie. Ciorba era făcută din stridii, midii, crabi şi peştişori, dreasă cu usturoi şi rosmarin.

— Unora nu le place aşa ceva, zise profetul.

După ce terminară, Doc se întinse pe acele de pin şi o imensă linişte puse stăpînire pe el. Aerul, moliciunea culcuşului, miresmele amestecate de *yerba buena*[1] şi de pin, foşnetul uşor al acelor arborilor, lovite unele de altele de vînt, însoţit de şoapta valurilor, foamea potolită, toate îi creaseră o stare de împlinire. Spuse :

— Mă surprinde faptul că nu te închide, pe dumneata, un om cu judecată. Neîncrederea faţă de oameni ca dumneata, care nu se nelinişteşc şi nu-şi pierd cumpătul, a devenit unul din simptomele timpului nostru. Faci parte din acea rasă

[1] Varec sau iarbă de mare (în lb. spaniolă).

periculoasă de oameni care nu cred că lumea merge spre pieire.

— Merge spre pieire, spuse profetul. Merge într-acolo din ziua în care s-a născut.

— Nu înţeleg de ce nu eşti în închisoare. Este o crimă să fii fericit fără confortul modern.

— Din cînd în cînd, zise profetul, sînt pus sub observaţie.

— Vreau să te-ntreb, zis Doc. Eşti nebun, nu-i aşa ?

— Fără îndoială, răspunse profetul, dar nu sînt periculos. Şi nu m-au prins niciodată furînd lucruri dulci. Sînt foarte şmecher, fur numai din cînd în cînd cîte unul.

— Să nu încerci să-ţi faci învăţăcei, spuse Doc. Te vor răstigni pe cruce cît ai clipi din ochi.

— Nici o teamă în această privinţă, nu învăţ nimic pe nimeni.

– Nu sînt chiar aşa de sigur, zise Doc. Doctrina epocii noastre spune că omul nu poate trăi fără infernul confortului modern. Poate că nu propovăduieşti trădarea, dar duci o viaţă de trădător.

— Sînt leneş, spuse profetul. Ai băut vreodată ceai de *yarba-buena* ?

— Nu.

— E tare, înmiresmat şi în acelaşi timp un leac natural. Nu te deranjează să bei chiar din sticlă ?

— De loc.

— Atenţie, sticla e fierbinte. Înveleşte-o cu o cîrpă. Ceva mai tîrziu profetul întrebă : Ce te nelinişteşte ? Nu vrei să-mi vorbeşti despre asta ?

— Ţi-aş spune cu plăcere, dacă aş şti ce am, răspunse Doc. De altfel, pentru moment, a dispărut.

— Văd, spuse profetul. Ai nevastă şi copii ?

— Nu.

— Ai dori să ai ?

— Nu cred.

Profetul zise :

— Noaptea trecută am văzut o sirenă. Dacă-ţi aminteşti, era lună nouă şi o ceaţă uşoară acoperea pămîntul. Era o noapte colorată, diferită de nopţile obişnuite, cenuşii şi negre. Din cauza refluxului, o stîncă acoperită de iarbă de mare ieşea din apă. Sirena a înotat pînă acolo, apoi, dintr-o lovitură de coadă, ca somonii care urcă o cascadă, a sărit pe stîncă. S-a instalat pe patul de iarbă şi a început să schiţeze nişte mişcări de dans cu mîinile şi braţele ei albe. N-a plecat pînă ce marea în flux n-a acoperit stînca.

— Era un vis ? Ţi-ai imaginat toate astea ?

— Nu ştiu. Dar în acest caz sînt mîndru că am putut să-mi imaginez ceva atît de frumos. Ce-ţi lipseşte ?

— Încerc să mă gîndesc, răspunse Doc. Aş vrea să adun tot ceea ce am văzut, am gîndit, am învăţat şi să le povestesc ca să folosească şi altora, dar mi se pare că nu sînt în stare.

— Poate nu eşti pregătit pentru asta, sau poate ai nevoie de ajutor.

— Ce fel de ajutor ?

— Sînt lucruri pe care omul nu le poate face singur. Nu mi-ar fi venit în minte să încerc ceva atît de măreţ fără... Tăcu. Valuri grele loveau plaja şi la orizont, către răsărit, lumina galbenă a crepusculului stropea cu aur un nor.

— Fără ce... ? întrebă Doc.

— Fără dragoste, spuse profetul. Trebuie să plec înspre apusul soarelui. Am ajuns la convingerea că soarele nu se poate culca fără mine. Am impresia că are nevoie de mine.

Se ridică şi îşi scutură salopeta veche cu mîna pentru a îndepărta acele de pin.

— O să trec să te văd, zise Doc.

— Poate o să fiu plecat, răspunse profetul. Nu pot să stau locului. Voi fi, fără îndoială, plecat.

Doc îl privi mergînd spre vîrful dunei. Vîntul îi agita marginile pălăriei de paie, iar obrazul şi barba îi erau scăldate în lumina galbenă a soarelui.

11

HAZEL ARE GÎNDURI ASCUNSE

După ce Mack părăsise *Palace Flop-house* (şi, din întîmplare, nu-l găsise pe Doc acasă), Hazel fu cuprins de nelinişte. Avea o minte foarte înceată. Îl auzise pe Mack dezvoltîndu-şi teoria asupra faptului că Doc nu-şi va scrie niciodată articolul, dar înţelesul însuşi al frazei nu-l pricepu decît după ce rămase singur. Într-adevăr, în tot Cannery Row începuse să se contureze ideea că Doc nu mai e atît de sigur pe el, dar Hazel nu era încă bine convins. Ştia că Doc are necazuri, dar sentimentul de dispreţ prietenesc pe care i-l purtau ceilalţi nu-şi făcuse încă loc în sufletul lui. Dacă Hazel ar fi vrut să cunoască ziua şi ora cînd va fi sfîrşitul lumii, s-ar fi dus să-l caute pe Doc şi, ce i-ar fi răspuns, el, ar fi fost sfînt. În Hazel mocneau gînduri întunecate, mai puţin despre slăbiciunea lui Doc decît despre trădarea prietenilor săi, care *îndrăzneau* să se îndoiască de el.

Hazel lovi uşor cu palma, un moment, braţul fotoliului, apoi se sculă şi se duse la grăsana Ida. Eddie era în spatele barului. Hazel bău două pahare de whisky şi plăti o Coca-Cola.

Coborî, apoi, spre plajă printre zidurile fabricilor de conserve. Un pescăruş cu aripa ruptă îi

trezi interesul prietenesc. Fugi după el, să-l ajute, pînă cînd acesta se aruncă în mare şi se îneacă.

Hazel fusese scuturat ca de un cutremur de pămînt şi nu ştia care-i cauza. Se duse de-a lungul stîncilor pînă la Pacific Grove şi chiar şi tinerii bronzaţi, care mergeau în mîini pentru a atrage fetele, îl lăsară indiferent. Urcă vîrful colinei şi intră în marele magazin Holman. Şeful raionului îl însoţi pe tot parcursul vizitei. Era o cinste şi, totodată, o măsură de prevedere. Dar Hazel nu remarcă nici măcar şirurile de instrumente mici, strălucitoare.

Atunci cînd unui om îi fuge pămîntul de sub picioare, nu poţi să-l vezi comportîndu-se normal. Cînd se întoarse în Cannery Row, Hazel trecu prin faţa unei case în care murise un om şi unde se formase un grup impresionant. De obicei, Hazel se alătura cu entuziasm la tot felul de evenimente, dar astăzi, contemplînd munţii de gladiole scoase afară, nu fu cîtuşi de puţin impresionat. Mortul va fi îngropat fără Hazel.

La New Monterey, Hazel nu ocoli ci trecu drept printr-o încăierare de cîini. Dacă prietenii l-ar fi văzut cum se comportă s-ar fi neliniştit, iar dacă ar fi ştiut ce e în capul lui ar fi fost de-a dreptul îngroziţi.

E greu să gîndeşti, dar pentru Hazel asta era de domeniul eroismului. În capul său imaginile se succedau şi se urmăreau cu o asemenea viteză, încît îi dădea senzaţia de rău de mare. O furtună cenuşie de imagini, amintiri şi cuvinte. Ca o mare aglomerare de maşini la o intersecţie şi Hazel în mijloc căutîndu-şi loc de trecere.

Se reîntoarse în Cannery Row, dar nu intră în *Palace Flop-house*. Se cuibări, instinctiv, sub ramurile chiparosului negru, unde trăise atîţia ani înainte de construirea *Palace*-ului. Gîndurile lui Hazel nu erau complicate. Remarcabil rămînea faptul că le avea.

Hazel îl iubea pe Doc. Doc avea necazuri. Cineva era răspunzător. Cine ? Nu putea să-şi imagineze că erau mai degrabă împrejurările decît cineva. Persoana în cauză trebuia să dispară, chiar dacă pentru asta ar fi trebuit omorîtă. Hazel n-avea nimic împotriva crimei. Dacă pînă acum nu omorîse pe nimeni, era pentru că nu simţise nevoia. Încercă să-şi amintească tot ceea ce se spusese despre Doc, dar era foarte nebulos şi un singur gînd ieşea la iveală : Mack spusese că Doc nu poate să scrie. Era singura frază clară care fusese pronunţată. Mack era vinovatul. Dacă Mack ştia, însemna că el e vinovatul. Acest gînd îl întristă pe Hazel, deoarece îl iubea mult pe Mack. Speră că n-o să fie nevoie să-l omoare.

Sub chiparos se lăsase seara. Era prea întuneric ca să poată citi. Hazel aprecia întotdeauna lumina în funcţie de faptul dacă poţi sau nu să citeşti, deşi nu citise niciodată nimic. Deasupra intrării lui *Bear Flag* se aprinse lumina. Laboratorul era tot cufundat în întuneric. Pe colină, lampa cu gaz din *Palace Flop-house* strălucea slab prin ferestre. Hazel încercă să-şi limpezească gîndurile, dar era imposibil. Mack trebuia să facă ceva.

Hazel se ridică şi-şi scutură hainele. Trecu printre ţevile ruginite, ocoli cazanul gol, traversă calea ferată şi urcă de-a lungul potecii. Departe, în urma lui, înăbuşită de zidurile fabricilor, se auzea trompeta lui Cacahuete, intonînd *Stormy Weather*, şi focile din China Point urlînd.

În *Palace Flop-house* Mack şi banda jucau tick-tack toe [1] pe podea, cu o bucăţică de cretă. La îndemînă aveau un ulcior cu alcool.

— Salutare Hazel, spuse Mack. Ţine socoteala.

— Mack, zise Hazel trist, dacă eşti bărbat trebuie să vii cu mine. Pregăteşte-ţi pumnii.

— Ce ? zise Mack, răsucindu-se pe călcîie.

— O să-ţi pocesc mutra, zise Hazel.

— De ce ? întrebă Mack.

Hazel se temea tocmai de întrebarea asta. Încercă să răspundă pe nerăsuflate.

— Vino şi o să vezi.

— Hazel, spuse Mack ridicîndu-se, micuţul meu Hazel, ce te-a apucat ? Spune-mi, poate pot să-ţi răspund.

Hazel simţi că pierde terenul.

— N-ai dreptul să-i faci asta lui Doc, spuse el cu sălbăticie.

— Ce i-am făcut ? Am împrumutat nişte bani de la el ? Dar asta am făcut toţi, tu ca şi ceilalţi.

— Ai spus că nu poate să scrie, iată ce i-ai făcut.

— Ah, Dumnezeule ! spuse Mack.

— Eşti un ticălos.

[1] Joc în care participanţii, cu ochii închişi, aruncă un creion sau un alt obiect într-un careu desenat pe podea, pămînt etc., împărţit în mai multe căsuţe, fiecare avînd înscrisă o cifră. Se socoteşte totalul după un număr de aruncări.

— De acord, sînt un ticălos. Și cînd n-o să mai fiu am să-ți ard o scatoalcă. Stai jos. Trage o dușcă.

Toată banda îl alintă pe Hazel pînă-i dădură lacrimile. Dar ideea lui fixă tot îl mai obseda.

— Trebuie să-l ajuți, repeta el. Este nefericit, trebuie să-l ajuți.

— Nu-i numai vina noastră, zise Mack. Nenorocirea e că nu poți să citești nimic pe fața lui trandafirie, de parc-ar fi un vierme într-un boboc de floare.

— Asta așa e, spune Whitey nr. 2.

— Nu admit nici o scuză, zise Hazel.

Mack studie problema sub toate aspectele.

— Hazel are dreptate, spuse el în sfîrșit. Am fost egoiști. N-am avut niciodată în viața noastră un prieten așa de bun ca Doc și acum l-am părăsit. Mi-e rușine. Hazel ne-a deschis ochii. Dacă aș avea necazuri n-aș dori ca Hazel să încerce să mă ajute la planuri și socoteli, dar mi-ar plăcea să-l am ca prieten.

Hazel lăsă capul în jos stingherit. I se făcuseră atît de puține complimente în cursul existenței sale, încît nu știa cum să le primească.

Mack se ridică.

— Propun să închinăm pentru Hazel, care are sufletul cel mai nobil.

— Ei ! pe dracu, zise Hazel și-și șterse ochii cu mîneca.

Mack, Eddie, Whitey nr. 1 și Whitey nr. 2 făcură un cerc în jurul lui. Fiecare bău în sănătatea lui Hazel. Era atît de plăcut, încît o luară

de la capăt și erau pe punctul de a bea a treia oară cînd Hazel întrebă :

— Nu se mai poate bea și pentru altceva, ca să pot să beau și eu ?

— Să bem pentru Lefty Grove ! zise Eddie.

Asta sparse gheața. Atmosfera se destinse. Aduseră un alt ulcior din rezerva pe care Eddie o economisise în timpul războiului. Acesta scoase dopul și mirosi.

— Mi-aduc aminte, spuse el. Erau niște clienți din America de Sud și aduseseră o sticlă de absint.

— Asta parfumează toată casa, zise Mack.

Era ca pe vremuri, în timpurile bune. Începură să depene amintirile și dacă ar fi fost și Gay acolo...

— Să bem în amintirea dragului nostru dispărut.

Absintul îndulci aducerile aminte și le adăuga ceva care părea venit din altă epocă. O oarecare politețe marca discuțiile locatarilor *Palace*-ului, o politețe din alte timpuri. Nimeni nu mai voia să bea primul și tot timpul se auzea : „După dumneavoastră".

— Cînd o să avem gologani o să ne cumpărăm pahare de la Woolworth, spuse Mack.

— Ca să le spargem ? zise Whitey nr. 2. Nu face nimic, am înțeles ce vrei să spui.

Simțeau că trăiesc unul din acele momente în care istoria se oprește o clipă pentru a se îndrepta în altă direcție. Știau că o să-și amintească de această noapte ca de un început. În asemenea momente omul se simte întotdeauna pornit pe discursuri.

Mack se sprijini în coate de sobă și atrase atenția ascultătorilor bătrîni în burlan.

— Domnilor, începu, să luăm marea hotărîre de a-l scoate pe Doc din starea asta de descurajare.

Eddie spuse :

— Amintește-ți că am încercat o dată și că era cît pe ce să-l ruinăm.

Nu era un argument care să-l descumpănească pe Mack.

— Eram tineri pe-atunci, spuse el. De data asta o să ne gîndim ca să găsim o combinație fără greșeală.

Hazel era cufundat în amețeala fericită a prieteniei regăsite.

— Trăiască Lefty Grove, strigă el.

Mack deschise ușa cuptorului și se așeză deasupra.

— M-am gîndit mult, zise. În ultima vreme n-am făcut decît asta.

— Nici nu faci altceva decît asta, zise Whitey nr. 2.

Mack nu-l băgă în seamă.

— Am o teorie...

— Ba tacă-ți fleanca, zise Eddie.

— Cu cine vorbești ? întrebă Whitey nr. 2.

— Nu știu, răspunse Eddie cu nevinovăție. Dar cine are urechi de auzit...

— Am o teorie pe care poate c-o s-o înțelegeți, spuse Mack. După ce liniștea fu restabilită, continuă : Teoria mea o să vi se pară poate îndrăzneață, de aceea aș dori să vă gîndiți toată

noaptea înainte de a vă spune părerea. Cred că Doc are nevoie de o nevastă.

— Ce ?

— Bine, bine, n-are nevoie să se însoare cu ea, zise Mack. Înțelegeți ce vreau să zic...

Dacă n-ar fi domnit o atmosferă de curtoazie datorită absintului, probabil că discuția s-ar fi transformat în încăierare.

— Vă rog să nu mă întrerupeți, spuse Mack. Vreau să vă expun pe scurt problema feminină în Statele Unite. Țineți cont de numărul divorțurilor și o să înțelegeți că nu există decît un singur motiv : unicul individ care n-ar trebui să aibă ceva de-a face cu alegerea unei soții este viitorul soț. Căci cel care este lăsat în voia lui, ia întotdeauna femeia care nu-i convine.

— Ca să fi sigur că nu te păcălești, n-ai decît să nu te-nsori, spuse Whitey nr. 2.

— Sînt unii care n-o pot duce fără asta, zise Mack.

— Nu cumva vrei să-i faci vreo porcărie lui Doc ?

— V-am rugat să lăsați să treacă o noapte, spuse Mack cu demnitate.

Hazel îl trase de mînecă.

— Mack, nu glumești ?

— Nu, răspunse Mack.

— Știi ce-o să-ți fac dacă i se întîmplă ceva lui Doc ? întrebă Hazel.

— Da, zise Mack, știu. Și cred că aș merita-o.

Deasupra patului lui Hazel se afla un baldachin pe care-l copiase dintr-un film de epocă. După ce *Palace Flop-house* se liniști, Hazel se întinse pe pat cu ochii pironiți pe baldachin. Gîndurile i se

învîrtejeau în cap. Ar fi dorit să se găsească un mijloc mai simplu pentru a-l ajuta pe Doc, decît tratamentul radical sugerat de Mack. Se ridică și privi prin ușă în direcția laboratorului. Se distingea vag o slabă lumină verde.

— Bietul băiat, murmură Hazel.

Dormi prost și visurile sale luară forma unor ciuperci.

12

FLOAREA SINGURATICĂ

Joe Elegant, bucătarul *Bear Flag*-ului era un tînăr palid, cu breton, care fuma țigări orientale cu un țigaret lung de abanos. Fetele ziceau că pregătea cele mai bune aluaturi din lume și că făcea masaj atît de bine, încît putea să șteargă toate urmele de oboseală după o seară de sîmbătă în care întregul echipaj chefuise. Gura îi era totdeauna deformată de un fel de rînjet și, în afara orelor de masă, stătea într-o cămăruță din spatele *Bear Flag*-ului și bătea la mașină pînă noaptea tîrziu.

— Într-o dimineață, la puțin timp după ce sosise, Suzy își bea cafeaua, pe cînd Joe Elegant strîngea resturile dejunului.

— Faci cafea bună, zise Suzy.

— Mulțumesc.

— Nu semeni cu unul căruia i-ar plăcea să lucreze aici.

— Fii sigură că e ceva provizoriu.

— Cunosc o rețetă bună pentru pilaf, vrei să ți-o dau ?

— Menu-ul îl alcătuiește Fauna.

— Nu ești prea prietenos.

— Nici n-am de ce să fiu.

În timp ce trecea prin spatele ei, Suzy se întoarse, îl apucă de gulerul cămășii și-l trase întorcîndu-i fața spre ea.

— Ascultă, mă, începu ea, înfigîndu-și privirea în ochii holbați ai celuilalt. Oh, ducă-se la dracu, zise fata și îi dădu drumul.

Joe Elegant se trase înapoi, își frecă gîtul și își îndreptă gulerul boțit.

— Iartă-mă, spuse Suzy.

— Mi-a trecut.

— De ce ești așa de meschin ?

— Ai spus-o singură. Nu sînt făcut să trăiesc aici.

— Dar unde ?

— Nu cred c-o să-nțelegi.

— Ești prea distins pentru locul ăsta ?

— Să zicem că sînt un om deosebit.

— Ce vorbești ? zise Suzy.

— Scriu un roman.

— Adevărat ? Despre ce ? Ador romanele.

— Asta n-o să-ți placă.

— De ce ?

— N-o să-l înțelegi.

— Atunci la ce servește ?

— Nu scriu pentru mase.

— Eu sînt masele, ai ? Presupun că ai ceva acolo. Poate că nu scri chiar așa de rău.

Joe Elegant înghiți în sec și-și încreți fruntea.

— Într-o zi o să-ți citesc un fragment.

— Ar fi drăguț, dar ziceai că n-o să-nțeleg.

— O să-ți explic pe măsură ce citesc.

— Mi-ar plăcea. Sînt atîtea lucruri pe care nu le înțeleg.

— Îți plac pralinele ? întrebă el.

— Le ador.

— O să-ți pregătesc. O să te invit într-o după amiază în apartamentul meu. O să-ți ofer o ceașcă de ceai.

— Ești un băiat drăguț. Mai ai cafea ?

— Mă duc să fac una proaspătă.

13

PARALELELE TREBUIE SĂ SE ÎNTÎLNEASCĂ

Doc petrecu o noapte agitată. Capul îi era plin de hîrtii galbene, de profeţi şi de caracatiţe. De obicei, cînd nu putea să doarmă, lucra sau citea, dar de astă dată, dacă ar fi aprins lumina, ar fi avut din nou înaintea ochilor topul galben şi creioanele aliniate.

Cum zorile începeau să se furişeze deasupra golfuleţului, se hotărî să facă o lungă plimbare şi poate chiar s-o ia de-a lungul ţărmului pînă la Carmel. În laborator mai era încă întuneric. Aprinse lumina ca să-şi poată face cafeaua.

De la intrarea barului *La Ida,* grăsana Ida văzu că Doc a aprins lumina. Luă sub braţ o sticlă plină de un lichid închis la culoare şi traversă strada în direcţia laboratorului.

— Doc, întrebă ea, poţi să analizezi asta ?

— Ce-i asta ?

— S-ar părea că e whisky, dar aş vrea să ştiu dacă nu cumva omoară pe cineva. E o afacere destul de bună, se fabrică la Pine Canyon.

— E interzis de lege, spuse Doc.

— Şi uciderea oamenilor e interzisă de lege, zise grăsana Ida.

Doc avea de ales între contrabanda de alcool şi crimă. Se gîndi cu tristeţe că întotdeauna era tîrît în poveşti de felul ăsta. Nu avea de ales între bine şi rău, ci între rău şi mai puţin rău. Făcu repede o analiză.

— Nu este otravă, zise, dar nu pot să spun că ar fi bun pentru stomac. Este făcut pe bază de spirt de proastă calitate, dar, la urma urmelor, nu-i mai periculos decît *Old Tennis Shoes.*

— Mulţumesc, Doc. Cît îţi datorez ?

— Mai nimic, o sticlă, dar nu din drăcia asta.

— O să-ţi trimit o sticlă de *Old Taylor.*

— Nu e nevoie să te ruinezi, spuse Doc.

— Doc, am auzit că ai necazuri.

— Eu ? Ce fel de necazuri ?

— Nu mi s-a spus, răspunse grăsana Ida.

— Nu am necazuri, zise Doc cu furie. Ce înseamnă toate trăncănelile astea ? Isuse Doamne, toată lumea se poartă cu mine de parcă aş fi bolnav. Ce fel de necazuri ?

— Dacă pot să te ajut cu ceva, zise ea şi ieşi repede, uitîndu-şi sticla.

Doc trase o duşcă, strîmbă din nas, apoi bău din nou. Inima îi bătea cu furie. Nu voia să admită că mila prietenilor săi nu făcea altceva decît să-i confirme propriul sentiment de frustrare. Ştia că mila şi dispreţul sînt surori. Ridică apoi capul. „O *să mă duc* la La Jolla în timpul refluxului de primăvară", îşi spuse singur. „O *să-mi procur* un microscop nou". Iar vocea cea mai gravă murmură : „Nu faci nimic fără dragoste".

Se aşeză în faţa biroului şi scrise: „Paralelele trebuie să se întîlnească". Mai bău o înghiţitură şi-şi desfăcu corespondenţa primită în ajun. Găsi o comandă de la Şcoala politehnică din Oakland: şase serii de embrioni de stele de mare. Fu aproape mulţumit să-şi regăsească vechea ocupaţie. Îşi luă instrumentele, puse cizmele de cauciuc în bătrîna lui maşină, o porni şi se îndreptă spre ocean...

14

MIERCUREA PĂCĂTOASĂ

Unele zile sînt urîte de cînd se ivesc. De cum se luminează nu fac doi bani oricum ar fi vremea şi toată lumea o ştie. Nu-ţi prea vine să te scoli şi încerci să rezişti chemării zilei care începe. Cînd, în sfîrşit, foamea sau serviciul te alungă afară din casă, ziua este exact atît de neplăcută pe cît credeai c-o să fie.

Într-o asemenea zi este imposibil să faci o cafea ca lumea, şireturile de la pantofi se rup, farfuriile cad singure din raft, copiii sinceri devin mincinoşi, cei liniştiţi deşurubează robinetul de gaz, pierd şuruburile şi trebuie să le tragi o bătaie. Pisica îşi alege o asemenea zi pentru a face pisoi, iar cîinele bine crescut face pipi pe covor.

E o zi îngrozitoare. Poştaşul îţi aduce o factură veche. Dacă e soare, e prea mult, dacă nu e, e complet întuneric.

Mack ştia că va începe o astfel de zi. Mai întîi nu-şi găsi pantalonii. Apoi se poticni de o cutie care i se aşezase în drum. Îi înjură pe rînd pe cei din *Palace* şi ieşi de pe cărarea care traversa maidanul ca să dea cu piciorul într-o păpădie. Stătea mohorît pe o conductă, cînd sosi Eddie. După cum era şi firesc, îl conduse pînă la grasana Ida, chipu-

rile să mai schimbe o vorbă. Își făcu de lucru prin bar, așteptînd să plece Ida, pentru ca Eddie să-i poată da ceva de băut. Dar Ida stătea sprijinită de bar și blestema o scrisoare.

— Impozitele, zise ea. Cresc, ori de cîte ori afacerile încep să meargă. Tu, Mack, ai noroc. Nu ai nimic și nu faci nimic. Atîta timp cît n-or să se pună impozite pe piele o să fi în siguranță.

— Ce sînt astea ? întrebă Mack.

— Impozitele orășenești și districtuale, spuse Ida.

— Pe ce ?

— Pe casă. Nu-i chiar așa mult, dar am fost nevoită să dau banii gheață pentru Pontiacul cel nou.

O astfel de conversație îi trezea, de obicei, lui Mack un soi de compătimire, amestecată cu mulțumirea că nu este supus necazurilor fiscale. Dar iată că îl cuprinse o neliniște ascunsă și se întoarse la *Palace Flop-house* pentru a se îngrijora de-a binelea. Își reaminti povestea *Palace*-ului.

Acesta aparținuse lui Lee Chong. Mack și ai săi îl închiriaseră de la chinez cu mult timp înaintea războiului, cu cinci dolari pe lună și, natural, nu plătiseră niciodată chiria. Dacă ar fi făcut-o, Lee Chong ar fi rămas foarte surprins. Apoi Lee Chong l-a vîndut lui Iosif-Maria. Oare *Palace* a intrat în socoteală împreună cu băcănia ? Mack nu știa nimic și, desigur, nici băcanul nu știa mai mult. Căci el nu era de loc ca Lee Chong și ar fi cerut, fără îndoială, chiria. Cu toate acestea, dacă băcanul era proprietarul casei, urma să primească o foaie de impozite și, dacă o primea, precis că s-ar

fi luat de capul lui Mack și alor săi. Băcanul nu era omul care să dea bani fără să fie sigur c-o să primească înapoi mai mulți.

Asta părea foarte nedrept. Erau în joc casa lor, liniștea și chiar nivelul lor de viață. Mack se lungi pe pat și examină situația. S-ar putea ca băcanul să ceară și chiria din urmă. Nu se știe niciodată cu un tip ca ăsta. Ce zi păcătoasă. Neștiind ce să facă, Mack se hotărî să organizeze o reuniune a locatarilor și îl trimise pe Hazel să-l caute pe Eddie la barul Idei grăsana.

Adunarea fu tristă și penibilă. Mack explică situația în toate detaliile în așa fel încît și Hazel însuși păru că înțelege pericolul. Toți își examinară unghiile, se uitară în tavan și se scărpinară în cap. Eddie se ridică și înconjură de două ori fotoliul pe care șezuse pentru a alunga piaza rea.

În sfîrșit, Whitey nr. 2 propuse :

— Am putea să-i furăm corespondența ca să nu primească foile de impozite.

— Nu-i practic, spuse Mack. Chiar dacă nu ar fi o fărădelege.

Hazel propuse :

— Am putea să-l omorîm.

— Nu știi că și asta e interzis ? întrebă Mack.

— S-ar putea aranja să semene cu un accident, zise Hazel. Ar putea să cadă de pe faleză.

— Atunci un altul va moșteni casa și nici măcar nu știm cine.

Asupra lor se abătuse nedreptatea sistemului proprietății private.

Whitey nr. 1 propuse :

— Am putea să-l rugăm pe Doc să vorbească cu el. Ţine la Doc.

— Asta n-ar face decît să-i atragă atenţia, zise Mack. Cine ştie dacă nu ne-ar mări chiria.

— Şi dacă n-ar încerca să ne facă să i-o plătim, spuse Eddie.

În mintea lui Hazel ideile se limpezeau. Îşi plimbă privirea pe pereţii *Palace*-ului spoiţi cu var, pe filele calendarului Coca-Cola, pe bătrîna sobă cu lemne, pe pendula moştenită de la bunicul şi pe portretul înrămat al lui Romie Jacks. Pe obraji îi curgeau lacrimi, pe care nu încerca să le stăvilească.

— Puiul de căţea, zise el. După ce-am muncit atîta, ne fură casa. Singurul loc unde am fost vreodată fericit. Cum poate să fie aşa de cîinos ?

— Încă n-a luat-o, spuse Mack. S-ar putea să nu ştie nimic.

— Aş vrea să fie Doc proprietar, spuse Eddie. Cu el, n-am avea niciodată necazuri.

Mack se întoarse fulgerător spre el :

— Ce-ţi trece prin cap ? întrebă el.

— Cîteodată Doc nu-şi deschide corespondenţa săptămîni întregi şi ar uita tot atît de bine să ne ceară chiria şi să-şi plătească impozitele.

Privirea lui Mack se aprinse.

— Eddie, zise el, poate că ai pus punctul pe i.

— Pe ce ?

— Trebuie să mă mai gîndesc, spuse Mack, dar s-ar putea foarte bine ca scumpul nostru Eddie să fie un geniu.

Eddie roşi de plăcere.

— Ce-am făcut Mack ?

— Nu pot să-ţi spun imediat.

— Aş vrea să ştiu ce-am făcut.

— Foarte inteligent, spuse Mack. Un adevărat noroc. Trebuie să ne ocupăm de băcan. Ce-o fi zăcînd în el ? Credeţi c-o să ne descurcăm greu ?

— Şi încă cum ! spuse Hazel. E foarte prudent.

Mack vorbi rar, gîndind cu voce tare.

— Iosif-Maria este de fapt un fel de exploatator...

— Se îmbracă bine, zise Hazel.

— Un om ca el n-are voie să-şi facă duşmani, numai dacă nu vrea, desigur, să plece din oraş. Trebuie ca în jurul lui oamenii să fie fericiţi şi prietenoşi.

— Haide, Mack, zise Whitey nr. 1. Dă-i drumul.

— Băieţi, spuse Mack, dacă vă spun totul acuma şi n-o să fac nimic o să pierd încrederea voastră. Trebuie să pun treaba la punct şi să examinez situaţia. Dacă merge, va trebui să puneţi umărul toţi.

— Dacă va merge ce ?

— Lăsaţi-mă, băieţi, spuse Mack. Se reîntoarse la patul lui şi se întinse cu mîinile sub cap, uitîndu-se la grinzile *Palace*-ului. Hazel se apropie încetişor de căpătîiul lui.

— N-o să laşi pe nimeni să ne fure casa, nu-i aşa Mack ?

— Jur, zise Mack cu căldură. Unde-i Eddie ?

— S-a întors la Ida grăsana.

— Hazel, vrei să-mi faci un serviciu ?

— Desigur, Mack.

— Ia ulciorul ăsta şi vezi dacă Eddie nu mi-l poate umple cu bere, da nu cu spumă. Asta m-ar ajuta să mă gîndesc.

— O să-ţi capeţi berea, spuse Hazel. Continuă să te gîndeşti, Mack. Spune-mi, totuşi cum se face că Eddie are întotdeauna sclipiri de geniu fără măcar să ştie, pe cînd eu nu am niciodată ?

— Iar începi... zise Mack.

— Ce încep ducă-se dracului ! zise Hazel.

15

EDUCAŢIA TINERELOR FETE

Fauna dusese la bun sfîrşit afaceri fără viitor. Probabil c-ar fi reuşit tot atît de bine în oţel sau textile şi chiar la General Electric, căci Fauna avea toate calităţile pentru a împinge afacerile înainte. Era totodată sociabilă şi individualistă, generoasă şi foarte înzestrată pentru contabilitate, mai ales dublă, şi sentimentală fără slăbiciuni. Ar fi putut deveni cu uşurinţă preşedinte-director general al unei mari societăţi. Fauna se ocupa cu grijă de pensionarele sale.

După ce luă în stăpînire *Bear Flag*, aranjă mai întîi sala de aşteptare. Era o cameră mare cu trei ferestre care dădeau înspre maidan. Fauna le mobilă cu fotolii adînci şi canapele tapisate cu material imprimat. Perdelele erau din aceaşi ţesătură, iar tablourile alese pentru a răspîndi calmul, fără ca, totuşi să trezească interes : o vacă într-o baltă, un cerb într-un rîu, nişte cîini într-o mlaştină. Se pare că animalele ude servesc unor nevoi omeneşti.

Pentru distracţie, instală o masă de ping-pong şi două mese de joc, una pentru cărţi şi una pentru table. Sala de aşteptare deveni un loc de odihnă, citit, sporovăială sau studiu şi pensionarele prac-

ticau chiar una sau mai multe din aceste îndeletniciri.

Unul din pereți era acoperit cu un tablou mare, înrămat, pe care erau lipite stele enorme de aur ; acesta era tabloul de onoare al Faunei. Sala de așteptare era veselă și feminină. Tămîia care ardea în poala înnegrită a unui Budha șezînd, împrăștia o mireasmă exotică, orientală.

Pe la trei fără un sfert, Agnes, Mabel și Becky se odihneau în sala de așteptare. Era ora lîncezelii. Lumina tainică a unui soare galben pal înfrumuseța conductele ruginite și vechiul cazan, care împodobeau maidanul. Nalbele erau de un verde fraged, iar un cotoi persan cenușiu vîna alene șobolanii din iarbă, fără să-i pese dacă-i prinde sau ba.

Mabel era la fereastră. Spuse :

— Se pare c-au fost unii care au locuit în vechiul cazan.

Agnes dădea din picioare, pentru a-și usca oja de pe unghii.

— Asta era înainte de sosirea ta, spuse ea. Se numeau mister și mistress Malloy. Aranjaseră cum trebuie, cu marchiză la intrare și cu covor oriental. Se intra prin ușa cuptorului și era foarte drăguț. Era gospodină !

— De ce au plecat ? întrebă Becky.

— S-au certat. Ea voia perdele, iar el îi spunea că e o tîmpenie fiindcă n-aveau ferestre. Cînd se certau, trezeau ecoul în cazan și-i călca pe nervi. El zicea că n-are destul loc înăuntru ca să-i tragă o palmă. La ora actuală el e în închisoare, dar cu regim privilegiat. Mistress Malloy spală vasele într-o speluncă nenorocită din Salinas și-l așteaptă să iasă. Erau într-adevăr niște oameni drăguți. El era în conducerea clubului *Cerbul.*

Mabel părăsi fereastra.

— Mi se pare că astă seară or să vină cei de la clubul *Șerpii cu clopoței* din Salinas. Au închiriat toată casa.

— Mda, spuse Becky. Organizează o serată în amintirea celor dispăruți. Fauna le-a făcut un preț cu toptanul.

Agnes își ridică piciorul stîng și suflă peste unghii.

— Îți place culoarea asta ? întrebă ea.

— E cam închisă, spuse Becky. Parc-ai avea cangrenă. Dar unde-i Suzy ? Încă n-a înțeles că atunci cînd Fauna spune ora trei, asta înseamnă ora trei ? Fauna e un nume caraghios.

Mabel spuse :

— De fapt o chema Flora. Ce-i aia fauna, de fapt ? N-am cunoscut pe nimeni cu numele ăsta.

— E un cerb mic [1], zise Becky. Nu cred că Suzy o să facă purici pe-aici. E cam trăsnită fata asta. Are o privire de nebună. Și se mai duce și să se plimbe.

— E trei fără două minute, spuse Mabel. Suzy o s-o ia pe coajă.

La prima bătaie a orei trei se deschise o ușă și Fauna intră. Părul ei portacaliu era prins într-o panglică argintie, ceea ce o făcea să semene cu o sufragetă decedată de curînd. Fauna avea acea eleganță pe care n-o mai întîlnești decît în saloanele bătrînelor bogate și în bordelurile pentru

[1] În engleză Fauna se pronunță ca *Fawn* — pui de cerb.

haute monde[1]. Era greoaie, dar se mişca cu un pas uşor. Avea în mînă un coş enorm.

— Unde-i Suzy ? întrebă ea.

— Nu ştiu nimic, spuse Mabel.

— Du-te şi vezi în camera ei.

Mabel ieşi.

Fauna se îndreptă spre masa de table.

— Cineva a jucat aici pe bani, zise ea.

— De unde ştii ? întrebă Becky.

— Sînt doi dolari în punga din colţ. Nu-mi place să se joace în sala de aşteptare. Dacă vreuna din aceste domnişoare vrea să joace o partidă cu un client, asta-i altceva, dar nu vreau să-mi transformaţi camera asta în tripou. Jocul de bani este un viciu. Am cunoscut destule femei care ar fi avut viitor dacă nu s-ar fi ruinat la jocurile de noroc.

— Pe dracu, parcă dumneata, Fauna, nu joci pocher.

— Pocherul nu este un joc de noroc, spuse Fauna. Păzeşte-ţi limba, Becky. Vulgaritatea strică buna reputaţie a unui bordel.

Scoase din coş o faţă de masă pe care o întinse pe una din mesele de joc, apoi aranjă deasupra o farfurie, un pahar şi multă argintărie.

Mabel şi Suzy intrară.

Fauna zise :

— Nu-mi place ca domnişoarele mele să întîrzie. Mai scoase din coş o baghetă. Care dintre voi vrea să înceapă ?

Agnes spuse :

[1] Lumea bună (în lb. franceză).

— Eu.

— Tu ai început ieri, zise Mabel. Du-te la dracu, astăzi e rîndul meu.

Fauna spuse cu severitate :

— Domnişoarelor, gîndiţi-vă că v-ar putea auzi un tînăr drăguţ. E rîndul tău, Mabel.

Indică obiectele cu capătul liniei şi Mabel începu ca un copil la şcoală :

— Furculiţă pentru stridii, furculiţă pentru salată, furculiţă pentru peşte, furculiţă pentru carne, furculiţă pentru prăjituri, farfurie, cuţit pentru desert, cuţit pentru carne, cuţit pentru peşte.

— Bine, zise Fauna. Acum astea.

Şi Mabel continuă :

— Apă, vin alb, burgogne, porto, coniac.

— Perfect, spuse Fauna. Pe ce parte se serveşte salata ?

— Pe stînga, în aşa fel ca să nu-ţi bagi mîneca în sos.

Fauna era tare fericită.

— Foarte, foarte bine. N-aş fi surprinsă dacă peste cîtva timp Mabel şi-ar avea numele înscris pe tabloul cu stele de aur. Şi arătă tabloul de pe perete.

— Ce-s astea ? întrebă Suzy.

Fauna spuse cu mîndrie :

— Fiecare dintre aceste stele reprezintă o pensionară a lui *Bear Flag* care s-a măritat şi s-a măritat bine. Prima are patru copii, iar bărbată-su este director la un magazin cu preţuri fixe. A treia de jos este preşedinta clubului *Forward and Up-*

ward[1] din Salinas și ține puieții în ziua sădirii copacilor. Cealaltă, de alături, este supraveghetor la *Watch and Ward*[2] și altistă la biserica din San José. Tinerele mele pensionare fac carieră. E rîndul tău Suzy.

— Poftim ?

— Ce-i asta ?

— Această furculiță caraghioasă ?

— La ce servește ?

— Habar n-am.

— Fă un efort Suzy. Ce se mănîncă eu ea ?

— Mult pireu de cartofi n-ai să poți lua cu ea... Poate castraveți murați, zise Suzy.

— E o furculiță pentru stridii, spuse Fauna. Repetă după mine : *furculiță pentru stridii.*

Suzy țipă cu vehemență :

— N-aș mînca o stridie chiar dacă mi s-ar da un picior în fund.

— Ce necioplită, zise Agnes.

— Nu sînt necioplită, spuse Suzy, întorcîndu-se spre ea.

— Ba da, ba da, țipă Mabel.

— Despre ce vorbiți ? întrebă Suzy.

— Cînd spui că nu ești necioplită, înseamnă că ești, zise Mabel.

— Cine-i necioplită ? se repezi Suzy la ea.

Fauna ridică vocea.

— Dacă aceste domnișoare n-or să-și țină gura o să iasă cu scandal. Acum, lecția de ținută. Unde sînt cărțile ?

[1] Înainte și tot mai sus

[2] Supraveghere și pază.

Agnes spuse :

— Cred că Joe Elegant s-a apucat să le citească.

— Lua-l-ar dracu, zise Fauna. Le-am ales special pentru ca să nu le citească nimeni. Ce poate găsi interesant în *Breeder's Journal*[1] sau în *California Civil Code*[2], sau într-un roman de Sterling North ? Ce dracu-o fi citit în astea ? Cred c-o să trebuiască să ne mulțumim cu coșul. Agnes, pune-ți coșul pe cap.

Fauna o urmărea :

— Priviți atente, domnișoarelor, spuse. Ținută nu înseamnă numai să ai glezne subțiri și șolduri voluptoase. Agnes, trage-ți fundul. Ținuta corpului este o stare a sufletului. Se poate spune că o fată are ținută atunci cînd, chiar stînd în fund, are aerul că duce pe cap un teanc de cărți.

Se auzi o bătaie în ușă și Joe Elegant intră. Îi întinse Faunei o hîrtie. Ea o citi și oftă de plăcere.

— Mack ăsta, zise ea, ce domn ! Sînt sigură că ar fura și lichidul de îmbălsămat din cadavrul bunică-si, dar ar face-o manierat.

— Bunica lui a murit ? întrebă Agnes.

— Cine știe ? zise Fauna. Ascultați domnișoarelor : „Mack și ai săi vă roagă să le faceți plăcerea de a le ține companie și de a veni la *Palace* mîine după masă pentru a bea o înghițitură dintr-o marfă de soi și pentru a discuta ceva

[1] Revista crescătorului de vite.

[2] Codul civil al Californiei.

important. Aduce-ţi fetele. R.S.V.P.“ [1]. Fauna se opri cîteva clipe, apoi reluă: Ar fi putut foarte bine să strige pe fereastră. Ei bine, nu, Mack ne roagă „să le facem plăcerea de a le ţine companie“. Oftă. Ce domn. Dacă nu era un aşa vagabond, îl însuram imediat cu una din voi.

Agnes întrebă:

— Ce-i cu bunica lui Mack?

— Nici nu ştiu dacă are vreo bunică, răspunse Fauna. Cînd o să mă însoţiţi mîine, o să vă rog să vă ţineţi fleanca şi să vă mulţumiţi să ascultaţi. Ceva important? Poate Mack are nevoie de douăzeci de dolari... O să vă mai rog să nu vă amestecaţi unde nu vă fierbe oala, şi să lăsaţi totul pe seama mea.

Deodată Fauna se lovi cu palma peste frunte.

— Era să uit, Joe Elegant a făcut o plăcintă enormă. Suzy, du-te şi dui-o lui Doc împreună cu patru sticle de bere rece, ca să-l mai înveseleşti.

— În regulă, zise Suzy, dar o să-i umfle stomacul.

— Nu te priveşte pe tine stomacul lui, zise Fauna.

Şi, după ce Suzy plecă, adăugă:

— Aş vrea neapărat s-o aşez pe firmament. Locul ei nu-i aici.

[1] *Repondez s-il vous plaît — Vă rugăm să ne răspundeţi* (în lb. franceză).

16

FLORICELELE SFÎNTULUI MACK

Doc puse o duzină de stele de mare pe o scîndură şi înşiră alături opt vase umplute pe jumătate cu apă de mare. Pe cît era de puţin grijuliu faţă de aspectele vieţii cotidiene, pe atît era de riguros în munca lui. Prepararea seriilor de embrioni îi făcea plăcere. Făcuse treaba asta de sute de ori şi avea un fel de siguranţă datorită rutinei. Executa cu precizie întregul proces.

Retrăia viaţa trecută: un fel de cîmp de satisfacţii pe care se înălţau coline mici de emoţie. Nimic care să semene cu chinurile creaţiei. Fonograful cînta încetişor fugi de Bach, limpezi, sigure şi senine ca nişte ecuaţii. Pe măsură ce lucrul înainta, se regăsea pe el însuşi. Începea să se iubească din nou, ca şi cum ar fi iubit pe altcineva. Dezgustul de sine însuşi, care otrăveşte atîţia oameni, şi care-l chinuise, dispăruse pentru un timp. Vocea cea mai înaltă îi cînta liniştit în minte, a doua încerca degeaba să bombăne şi să-şi bată joc, dar nu se mai auzea, iar a treia tăcea, visînd la o mare caldă, ospitalieră.

În cuştile lor cu grilaj, şerpii cu clopoţei ridicară deodată capul, îşi aruncară limbile înainte de mai multe ori şi, apoi, toţi patru împreună,

începură să sune din solzii de pe cozi. Doc ridică ochii cînd intră Mack.

Mack aruncă o privire spre cușcă.

— Șerpii dumitale nu s-au obișnuit cu mine, spuse.

— Trebuie timp, zise Doc, nu te-au văzut prea des.

— Nu prea eram binevenit pe-aici.

— Scuză-mă Mack, nu prea eram în apele mele. O să-mi treacă.

— O să te lași de caracatițe ?

— Nu știu.

— Trebuie. Te-au îmbolnăvit.

Doc rîse.

— Nu din cauza lor, ci pentru că am încercat să gîndesc și se pare că mi-am pierdut obișnuința.

— Eu n-am avut-o niciodată.

— Nu-i adevărat, spuse Doc. N-am cunoscut niciodată pe nimeni, care să se gîndească așa de mult ca tine și încă la fleacuri.

— Vrei să glumești. Ascultă, Doc, ce părere ai despre băcan ? Părerea dumitale, cu mîna pe inimă.

— Cred că nu-l înțeleg. Sîntem atît de diferiți.

— Dumneata nu înșeli pe nimeni. El e necinstit.

— Ești mai îndreptățit să-ți dai seama.

— Ce vrei să zici ?

— Că se poate avea încredere în experiența ta.

— Aha ! înțeleg, spuse Mack, cu seriozitate. Dar întreabă-te puțin, Doc, nu sînt eu necinstit într-un fel cinstit ? Eu nu înșel pe nimeni, nici chiar pe mine însumi. Și, apoi, chiar dacă se

întîmplă, îmi dau seama, pe cînd Iosif-Maria nu e în stare de așa ceva.

— S-ar putea să ai dreptate.

— Ceea ce mă întreb... Nu crezi că băcanul caută ceartă cu lumînarea ?

— Nimeni n-o caută.

— E proprietar, continuă Mack. Dacă toată strada ar începe să-i întoarcă spatele n-ar putea să reziste.

— Dacă aș ști unde vrei să ajungi, mi-ar fi mai ușor, zise Doc.

— Încerc să-mi fac o idee.

— Dacă înțelegeai prin asta că băcanul este într-o situație delicată...

— Exact, zise Mack. Nu poate să-și permită luxul să aibă dușmani.

— Nimeni nu poate.

— Știu. Dar să presupunem că-și asumă riscul. Are o afacere, are o proprietate.

— Înțeleg. Vrei să-i sustragi ceva și vrei să știi cum o să reacționeze. Ce vrei să-i iei, Mack ?

— Nimic. Mă gîndesc.

— În general tu nu gîndești degeaba. Cînd te-apucă, cineva suportă cheltuielile.

— N-am făcut niciodată rău nimănui, Doc.

— Nu prea rău. Să zicem că mușcătura ta nu-i mortală.

Mack nu prea se simțea în apele lui. Nu prevăzuse că o să devină centrul discuției. Schimbă subiectul.

— Ascultă Doc, ai auzit că asociația jucătorilor de golf a făcut un jurămînt de credință ?

Whitey nr. 2 era *caddy*[1]. Toți jucătorii și-au ridicat șepcile și au jurat că nu vor încerca să răstoarne guvernul Statelor Unite.

— Sînt încîntat, zise Doc. Eram îngrijorat. Jurămîntul a fost rostit și de *caddies*[2] ?

— De unii da, dar de Whitey nu. E un fel de idealist. Spune că dacă o să-i vină ideea să dea foc Capitoliului nu vrea să fie acuzat de sperjur. Așa încît n-o să-l mai lase să fie *caddy*.

— Vrea să dea foc Capitoliului ? întrebă Doc.

— Nicidecum. N-are poftă deocamdată. Dar nu știe de ce-o să aibă chef luna viitoare. Ne-a ținut despre asta o întreagă cuvîntare. Ne-a spus că a fost în marină, că a luptat mult pentru țară, așa că-și închipuie că are un fel de interes personal în treaba asta și că nu primește sfaturi de la nimeni.

— Și deci nu mai poate căra crosele de golf din cauza idealurilor sale ? întrebă Doc rîzînd.

— Jucătorii spun că Whitey prezintă riscuri pentru securitatea statului. Pe de altă parte Whitey răspunde că n-are destulă memorie pentru a fi periculos. De altfel, pe teren nu vorbesc despre altceva decît despre bani și despre femei.

— Eroii, totdeauna, sînt pedepsiți primii.

— Fiindcă veni vorba de femei, Doc...

— Spune, zise Doc.

— Ce s-a ales de mititica aia drăguță cu haină de blană care venea pe aici ?

[1] Băieții care ajută jucătorilor de golf la transportul croselor.

[2] Pluralul de la caddy.

— Sănătatea ei lasă de dorit.

— Păcat, zise Mack. Ce are ?

— Ceva obscur și nedefinit.

— Cînd ai atîția bani...

— Ce vrei să spui ?

— E un truc clasic, spuse Mack. Presupune că o femeie este măritată cu unul care are douăzeci și cinci de dolari pe săptămînă. Asta rezistă și la o lovitură de secure în cap. Are plozi, spală vasele și își ține gospodăria. Cel mai mare rău care i se poate întîmpla e să fie puțin obosită. Dar să zicem că individul a avansat și trece la șaptezeci și cinci de dolari pe săptămînă. Atunci va începe să facă guturaie și să se îndoape cu vitamine.

— E o teorie nouă asupra medicinii.

— Nu-i chiar așa de nouă. Așteaptă și-ai să vezi. Să zicem că bărbatul trece la o sută de dolari pe săptămînă. Aceeași soție cumsecade va începe să citească magazinul *Time* și va contracta boala la modă înainte chiar de-a termina pagina. Am cunoscut femei care s-au arătat la fel de fel de doctori. Acuma, boala la modă este alergia. Pe vremuri asta se chema guturai și strănutai într-una. Tipul care-a inventat alergia ar fi trebuit s-o breveteze. Alergia înseamnă să pici bolnav de la un lucru pe care n-ai chef să-l faci. Am cunoscut femei alergice la apa de spălat vasele. Cum începe un băiat căsătorit să cîștige bani, ea se și îmbolnăvește.

— Asta-i cinism, zise Doc.

— De loc. Privește în jurul dumitale și arată-mi o femeie sănătoasă al cărui bărbat cîștigă bani.

Doc rîse încetişor.

— Crezi că asta i s-a întîmplat prietenei mele ?

— Nicidecum, zise Mack. Cu ea problema e mai complicată. Cînd ai chiar atîţia gologani e altceva. Trebuie să-şi găsească ceva cu totul necunoscut. Nu poate să-şi permită să aibă o boală care se vindecă cu săruri. Trebuie ca doctorii sa rămînă nedumeriţi, să se învîrtească în jurul ei, să dea din cap şi să se scarpine, zicînd că n-au mai văzut niciodată un caz că ăsta.

— De mult nu te-am mai auzit vorbind atîta, zise Doc.

— N-aveai chef să mă asculţi. Şi ce, crezi că doctorii sînt cinstiţi ?

— N-am nici un motiv să mă îndoiesc. De ce ?

— Şi eu aş putea îngriji femeile bogate, zise Mack. În orice caz, cîtva timp.

— Şi cum ai face-o ?

— Mai întîi aş angaja un asistent surdo-mut. Sarcina lui ar fi să aibă un aer neliniştit. Apoi mi-aş cumpăra o sticlă cu săruri de Epsom, aş umple o grămadă de flacoane mici şi le-aş boteza Pulbere de Lună. Asta ar costa treizeci de dolari linguriţa şi nu s-ar putea procura decît de la mine. Apoi aş inventa o maşină pe care să le aşez şi să le leg cu fel de cureluşe. Toată maşina ar fi cromată şi ar avea lumini, care şi-ar schimba culoarea din minut în minut. Asta le-ar costa pe fiecare doisprezece dolari jumătatea de oră şi le-ar face să repete nişte mişcări ca şi cum şi-ar spăla rufele. Cum le-aş mai vindeca. Iar eu cum m-aş mai îmbogăţi. Bineînţeles, că se vor îmbolnăvi din nou ca şi mai înainte, dar aş avea

un alt medicament : un mic amestec de buline de dormit şi de buline de trezit, care te aduc exact în starea în care erai înainte de a începe tratamentul.

— Noroc că n-ai dreptul să practici medicina, zise Doc.

— De ce ?

— Chiar, în definitiv, de ce ? Ce părere ai de medicina preventivă ?

— Vrei să spui, ce să faci ca să nu te îmbolnăveşti ?

— Da.

— Uşor, zise Mack. Să rămîi lefter.

Doc rămase cîtva timp tăcut. Îşi îndreptă privirea spre stelele de mare şi văzu lichidul reproducător care începuse să picure dintre braţe.

— Spune, Mack, întrebă el, nu cumva ai venit să-mi ceri ceva ?

— Nu cred, zise Mack. În orice caz, am uitat. Sînt mulţumit că ţi-a trecut.

— Ce ?

— Nenorocitele ale de caracatiţe.

— Ascultă-mă bine, Mack ! Doc fu cuprins de o mînie neaşteptată. Să nu-ţi închipui cine ştie ce. O să mă duc la La Jolla în timpul refluxului de primăvară şi o să-mi scriu articolul.

— Bine, Doc, bine. La urma urmelor asta te priveşte.

După ce se întoarese la *Palace,* Mack le destăinui celorlalţi :

— Se pare că-i merge mai bine, dar tot se mai gîndeşte la ele. Trebuie împiedicat să-şi scrie nenorocitul ăla de articol.

17

SUZY CALCĂ ÎN STRĂCHINI

Suzy călca ușor și avu timpul necesar să urce scările și să bată la ușa laboratorului înainte ca șerpii să-și agite cozile. Doc spuse: „Intră“, fără să-și ridice ochii de deasupra microscopului.

Suzy rămase în prag. Ținea într-o mînă o plăcintă enormă și în cealaltă o pungă de hîrtie plină cu sticle de bere.

— Ce mai faceți? întreabă ea respectînd bunacuviința.

Doc ridică ochii.

— A! Bună ziua. Isuse Doamne, ce e asta?

— O plăcintă făcută de Joe Elegant.

— Și pentru ce? întreabă Doc.

— Probabil pentru că Fauna i-a comandat-o.

— Sper că vă place plăcinta, zise Doc.

Suzy rîse.

— Probabil că nu-i o plăcintă de mîncat. E o plăcintă de privit. Fauna vă trimite, de asemenea, și bere.

— Berea-mi place mai mult. Ce dorește Fauna?

— Nimic.

— E nostim.

— Unde să pun plăcinta? întrebă Suzy.

Atunci Doc se uită la Suzy, Suzy se uită la Doc, avură amîndoi aceeași idee și izbucniră în rîs. Lui Suzy, cu gura pînă la urechi, îi curgeau lacrimile. Doc, cu capul lăsat pe spate, își plesnea coapsele și hohotea. Era atît de plăcut să rîzi, că încercară să prelungească acest moment de încîntare.

— Trebuie să-mi șterg ochii, zise Suzy.

Așeză plăcinta pe cușca cu șerpi și un fîșîit infernal umplu camera. Suzy sări înapoi.

— Ce e asta?

— Șerpi cu clopoței.

— Ce faci cu ei?

— Le extrag veninul și îl vînd.

— Eu n-aș putea trăi în casă cu jivinele astea murdare.

— Nu sînt murdare. Își schimbă chiar și pielea. E mai mult decît face oricare om.

— Le detest, spuse Suzy, înfiorîndu-se.

— Le-ai iubi dacă le-ai cunoaște.

— Ei bine, nu țin de loc să le cunosc. Sînt murdare.

Doc, așezat în fotoliu picior peste picior, se lăsă pe spate.

— Asta e meseria mea, zise. Șerpii sînt mai curați decît majoritatea animalelor. De ce spui că sînt murdari?

Suzy îl privea indiferentă.

— Vrei să știi?

— Desigur.

— Pentru că ai vorbit-o de rău pe Fauna.

— Asta n-are nimic de-a... Ce-am zis?

— Ai spus că Fauna încearcă să obțină ceva de la dumneata în timp ce ea voia numai să fie amabilă.

Doc clătină încetișor din cap.
— Văd că te-ai răzbunat, insultîndu-mi șerpii.
— Exact, mister. Nimeni n-are voie s-o vorbească de rău pe Fauna în fața mea.
— Era doar o glumă, spuse Doc.
— Nu s-ar părea.
— Fauna este una din cele mai bune prietene ale mele, zise Doc. Hai să bem și să ne împăcăm.
— De acord, spuse Suzy, pentru că dumneata faci primul pas.
Doc zise :
— Te rog să-i transmiți felicitările mele lui Joe Elegant.
— E cu glazură de nalbă, spuse Suzy.
— Spune-i și Faunei că berea ei mi-a salvat viața.
Fața lui Suzy se destinse.
— Bine, zise. Unde este cheia de deschis sticlele ?
— În chiuvetă, în spatele dumitale.
Suzy puse cele două sticle deschise pe masa de lucru a lui Doc.
— Ce faci acolo ? întrebă ea.
— Lamele. Pentru început pun spermă de stea de mare și ovule în fiecare din aceste pahare. Apoi, din jumătate în jumătate de oră, opresc dezvoltarea care are loc, omorînd embrionii și cînd am seria întreagă o așez pe o lamelă ca asta unde se poate vedea întregul proces de transformare.
Suzy se apleacă și spuse :
— Nu văd nimic.
— Sînt prea mici. O să ți le arăt la microscop.

Suzy se sculă.
— De ce faci asta ?
— Pentru ca studenții să poată vedea cum se formează o stea mare.
— Și de ce vor să știe ?
— Pentru că procesul este același ca și la oamenii.
— Atunci de ce nu studiază oamenii ?
Doc rîse.
— E puțin mai dificil să omori din jumătate în jumătate de oră bebeluși în formație Poftim, uită-te.
Așeză o lamelă sub microscop.
Suzy se apleacă deasupra microscopului.
— Doamne atotputernic, spuse, oare și eu am fost ca astea ?
— Ceva pe-aproape.
— Mi se mai întîmplă cîteodată să mă simt mică. Spune-mi, Doc, ai o meserie cam ciudată... cu toate animalele astea.
— Sînt altele mult mai ciudate, spuse el sec.
Suzy se ridică.
— Vrei să spui meseria mea ? Nu-ți place ?
— Că-mi place sau nu, n-are importanță. Cert e că există. Dar, după părerea mea, asta este un surogat de dragoste.
Suzy își propti mîinile în șolduri.
— Și dumneata, mister, ce faci ? Animale, șerpi. Pute aici. Nu s-a mai măturat de ani de zile. N-ai un costum ca lumea să pui pe dumneata. Nici nu-ți mai aduci aminte cînd ai luat ultima masă caldă și stai aici să crești stele de mare. Asta ce fel de surogat este ?

În vremurile bune de altădată pe Doc l-ar fi distrat toate astea, dar acum pentru că n-avea cum să se apere, furia fetei îl emoţiona.

— Fac ce vreau, zise. Trăiesc cum vreau. Sînt liber, înţelegi ? Sînt liber să fac ce vreau.

— Nu eşti nimic, spuse Suzy. Animale şi şerpi şi o casă murdară. Pariez că te-a părăsit o femeie. Dumneata cauţi un surogat. Ai o nevastă ? Nu. Ai o iubită ? Nu.

Doc începu să urle.

— Nu-mi trebuie nevastă. Am toate femeile pe care le doresc.

— Femei sau o femeie, nu-i totuna, zise Suzy. Un bărbat care ştie totul despre femei nu ştie nimic despre una singură.

— Ei bine, sînt fericit aşa cum sînt.

— Nu eşti fericit, spuse Suzy. Eşti un mincinos. Şi dacă nu ai nevastă, e pentru că nu s-a găsit nici una să te iubească. Cine naiba ar vrea să vie să trăiască într-o şandrama ca asta, plină de şerpi ?

— Cine s-ar sui în pat cu oricine, pentru trei dolari ? zise Doc crud.

— Bravo ! spuse Suzy cu o voce îngheţată. Deştept băiat ! Are tot ce vrea ! Bravo ! Numai unul care scrie o lucrare şi-ar putea permite să vorbească astfel.

— Cine ţi-a spus ?

— Toată lumea ştie ! Toată lumea se distrează pe seama dumitale. Şi ştii de ce ? Pentru că toată lumea ştie că te prefaci. N-o să scrii niciodată nimic pentru că nu poţi. Stai aici ca un copil care dezleagă ghicitori.

Văzu că lovise drept la ţintă şi că vorbele pătrundeau ca nişte săgeţi. Dintr-o dată îi fu ruşine.

— N-aş fi vrut să spun asta, zise ea cu blîndeţe. Aş fi preferat ca vorbele mele să mă înăbuşe.

— Poate că este adevărat, spuse Doc liniştit. Poate ai pus degetul pe rană. Deci, toată lumea îşi bate joc de mine... toată lumea îşi bate joc...

— Mă cheamă Suzy, spuse ea.

— Îşi bat joc de mine, Suzy ?

— N-au dreptul. Am spus asta ca să mă apăr... Jur. Nu am crezut nimic din toate prostiile pe care le-am spus.

— Îmi place adevărul, chiar dacă mă doare. Nu-i mai bine să ştii adevărul despre tine ? Da, e adevărat, ai dreptate, n-am nimic. Mi-am construit povestea asta cu articolul pînă am început s-o cred şi eu. Un om mic care se crede mare şi un imbecil care face pe deşteptul.

— Fauna o să mă omoare, gemu Suzy. O să-mi sucească gîtul. Doc, nu trebuie să iei în serios vorbele unei femei de nimic.

— Ce importanţă are de unde vine, dacă ăsta-i adevărul ?

— Nu m-am simţit niciodată atît de păcătoasă, Doc. Sper că nu eşti supărat pe mine.

— Şi de ce-aş fi ? M-ai împiedicat să fac prostii. Poate că ai înăbuşit în faşă o nebunie.

— Înjură-mă, spuse ea. Pălmuieşte-mă

Doc rîse încetişor.

— Ar fi bine să fie aşa de simplu.

— Atunci n-am de ales, zise Suzy cu tristețe și îi urlă în față : Vagabond păcătos ! Nerod dezgustător ! Drept cine te crezi ?

Pe trepte răsunară pași repezi. Becki deschise ușa.

— Suzy, ai întîrziat. Au venit „șerpii cu clopoței". Hai repede. Trebuie să-ți pui rochia cea roșie.

— Se numește „Mărul dragostei", spuse Suzy calm. La revedere, Doc. Plecă împreună cu Becky.

Doc o privi plecînd și spuse cu voce tare :

— Iată, probabil, singura ființă omenească într-adevăr onestă pe care am întîlnit-o. Își aruncă privirea asupra mesei și strigă : Doamne, Dumnezeule, am uitat cît e ceasul. Tîrfa naibii ! Trebuie s-o iau de la-nceput.

Și aruncă în găleată tot ce lucrase pînă atunci.

18

MICĂ PAUZĂ COTIDIANĂ

Fauna adusese cu ea obiceiuri noi. Seara, după lucru, pensionarele se adunau în sala de așteptare. Era momentul în care se exprimau plîngerile și se făcea dreptate, se terminau certurile, se limpezeau motivele de deznădejde și se împărțeau felicitări sau pedepse. Fauna aducea tinerelor ei pensionare blîndețea care permite odihna refacerii. Se beau răcoritoare nealcoolizate și tinerele femei cîntau în cor *Home Sweet Home*, *Old Black Joe*, *Down by the Old Mill Stream* și *Harvest Moon*[1]. Era un mijloc excelent de calmare a nervilor și de destindere a trupurilor.

În noaptea în care *Șerpii cu clopoței* din Salinas onorară memoria prietenilor dispăruți, personalul de la *Bear Flag* fu insuficient. Între Helen și Wisteria se încinse o păruială de toată frumusețea, despre care se mai vorbește și acum cu admirație în Cannery Row.

După plecarea ultimului client, ușa cea mare fu încuiată, iar fetele se tîrîră cu greutate pînă în

[1] Casă, scumpă casă, Joe cel bătrîn și negru, În jos pe rîu spre moara părăsită, Seceriș sub clar de lună.

sala de așteptare, se așezară și își aruncară pantofii.

— Unul din „șerpii cu clopoței" din seara asta mi-a spus că sîntem o adevărată asociație, o piatră de hotar, zise Becky.

— Dacă am face rost de mai multe ca Suzy, am deveni o asociație în toată regula, zise Agnes acru. Am avut un unchi care era membru al unei asociații. Se purta așa de parcă tot dădea bătălia de la San Juan Hill[1]. Unde-i Suzy?

— Sînt aici, zise Suzy intrînd. Tocmai strîngeam niște cioburi de disc. Sînt stoarsă. Haidem la culcare.

— Înainte ca Fauna să ne spună bună seara? Ești nebună, zise Mabel. Vrei să aibă un atac?

Becky suspină.

— Ce noapte. E o afacere cu toptanul. N-au spart nimic, dar eu nu-mi mai simt șalele.

— Totul a fost cît se poate de bine atîta timp cît au avut alcool, spuse Mabel. Dar cînd au început să bea ceea ce ne-a trimis grăsana Ida, parcă înghițeau ace și cuie.

Suzy spuse:

— Cred că dacă bondocul ăla mi-ar mai fi povestit încă o dată cum taie plodul lui rîmele în două cu cazmaua...

— Ha, ha, ha! Și tu ai pățit la fel? Știi ce spunea ticălosul ăla mic de parcă avea numai patru ani? Spunea: „Am tăiat un „vierme". Dacă mi-ar fi povestit c-a tăiat o cămilă în două, l-aș

[1] Localitate în Cuba unde, în 1898, s-a dat o luptă în cadrul războiului dintre spanioli și americani.

mai fi putut suporta repetînd treaba asta de trei-patru ori.

— Dar ăla chel, spuse Mabel. Nevastă-sa a fost operată. Au întors-o pe dos ca pe un ciorap vechi. După cîte spunea, aproape c-au jupuit-o. Plîngea așa de tare, că n-am înțeles ce boală avea.

— O tumoare malignă, spuse Becky. L-am pus să repete rar de mai multe ori.

Agnes întrebă:

— Au cîntat un cîntec despre unul Sigmund Ki. Cine-i ăsta?

— N-am auzit niciodată, zise Becky. Am cunoscut o femeie care spunea că este franțuzoaică[1] adevărată.

— Eu, personal, am cunoscut trei, spuse Mabel. Apoi se întoarse spre Suzy: Trebuie să te dezveți să discuți cu clienții!

Suzy răspunse:

— Dacă ăștia sînt membrii activi ai „șerpilor cu clopoței", nu-i felicit. Pentru că sînt alții mai buni de membri. Și apoi să-i ia dracu.

Fauna ieși din camera ei și rămase în prag ungîndu-și mîinile cu cremă. Purta un capod de culoarea piersicii.

— Domnișoarelor, spuse ea cu multă seriozitate, puteți să vă bateți joc de șerpii cu clopoței, dar dacă ați lua parte la administrarea țării ați înțelege că sînt cetățeni pe care se poate conta. Să știți că printre ei erau persoane foarte im-

[1] În text *Frankie.* Joc de cuvinte onomatopeic între Sigmund Ki și Frankie.

portante din Salinas. Le iau scump și remarcați că nimic nu e distrus, în timp ce marinarii de sîmbăta trecută m-au costat optzeci și cinci de dolari pentru reparații. Iar drăguțul de băiat care i-a dat lui Becky cinci dolari bacșiș a spart două geamuri și a plecat cu cuierul de coarne de cerb după el.

— Mi-e somn, zise Suzy.

— Suzy, îi răspunse Fauna cu blîndețe, eu țin seama de o regulă foarte precisă : nu te culci pînă nu-ți faci toate socotelile. Se scărpină pe nas cu creionul.

— Aș dori să fie mai mulți „șerpi cu clopoței", spuse ea.

— Eu aș dori să fie mai mulți dintre ei morți, zise Suzy.

— Ești răutăcioasă, Suzy, spuse Fauna. Păsările cerului ciripesc fericite ; de ce n-am face și noi ca ele ? Acum haideți să ne destindem. Cine vrea bere ?

— Dacă spun că vreau, se smiorcăi Becky, trebuie să mă duc să aduc pentru toată lumea. Mi s-au umflat picioarele ca niște butuci. Nici nu știi ce am dansat : cadril.

— Te-am văzut, îi răspunse Fauna sec. Ai nevoie de lecții. După dansul ăla din buric, cred că nu picioarele ar trebui să-ți fie obosite. Cu toate lecțiile de ținută pe care ți le-am dat, tot ca o desfrînată dansezi.

— Ce-i aia o desfrînată ? întrebă Becky.

— O tîrfă, spuse Mabel.

— Aha ! Da, o desfrînată... zise Becky.

Agnes spuse :

— Fauna, ar trebui să-i spui lui Suzy să se-ntoarcă acasă mai devreme cînd o trimiți să facă o treabă. A stat la Doc cel puțin o oră, în timp ce „șerpii cu clopoței" începuseră să activeze serios.

Suzy întrebă :

— Spune-mi Fauna, ce se-ntîmplă cu Doc ?

— Absolut nimic, răspunse Fauna. E cel mai drăguț băiat care a locuit în Cannery Row. Și, totuși, ar avea de ce să se plîngă. Cam toată lumea îl exploatează. Ida grăsana îl pune să-i analizeze alcoolul ei obținut prin fraudă. Mack și cu ai săi pun gheara pe el cum simt că are un ban și cînd un puști își taie degetul aleargă la Doc să-l oblojească. Becky era să-și piardă brațul în ziua cînd s-a bătut cu un client care a mușcat-o de umăr. Doc a salvat-o. Arată-ți cicatricea, Becky.

— Nu vine niciodată aici ? întrebă Suzy.

— Nu, niciodată. Dar să nu-ți imaginezi că are ceva ciudat. La el intră fete în haine de blană, cărora le pune muzică d-aia de biserică. N-avea grijă de Doc, are ce-i trebuie. Dora îmi spunea că pensionarele ei erau înnebunite după el. Eu i-am interzis să vină aici.

— De ce ? întrebă Suzy.

— Îl păstrez. Nu vreau să-l stric. Privește toate aceste stele. Fiecare reprezintă o căsătorie frumoasă.

— Cine se căsătorește cu o tîrfă ? întrebă Suzy.

— Ești plină de venin, zise Fauna cu răceală. Asta e un punct de vedere pe care-l dezaprob. Privește această stea, a treia la dreapta. Evident e pretențioasă, dar are de ce. E cîntăreață la biserica din San Luis Obispo. Ți-am mai spus, fetele mele se mărită și se mărită bine.

— Şi ce-are-a face asta cu Doc ? întrebă Suzy.
— Îl păstrez pentru ziua în care am să-i găsesc femeia ideală.
— La dracu, atunci ! spuse Suzy. Zicea că nu vrea să se însoare cu nimeni.
— Fii atentă cum vorbeşti, spuse Fauna. Apoi, interesată, întrebă : Cum s-au petrecut lucrurile între voi ?
— Ne-am cam hîrîit, zise Suzy. El m-a enervat pe mine şi eu pe el. Nu prea înţeleg cum trăieşte cu toate animalele alea blestemate şi mai scrie şi articole despre depresiunile nervoase ale caracatiţelor ! Într-o bună zi o să-l ducă la balamuc.
— Să nu crezi asta, zise Fauna. I se plăteşte pînă la zece dolari pentru una din stelele lui de mare.
— *Pentru una singură* ? exclamă Suzy.
Fauna continuă :
— Uneori dă un kil de băutură pe cîte o pisică bătrînă şi după ce-i face injecţii cu lichide roşii, albastre sau galbene o vinde cu cincisprezece dolari.
— Cine mama dracului ?... întrebă Suzy.
— Suzy, ai grijă cum vorbeşti. Ca să te pedepsesc te trimit după bere. Eşti o ignorantă, dar nu pot să te las să devii vulgară.
Suzy ieşi şi Fauna zise :
— Mă întreb dacă i-ar conveni lui Doc. Nu prea-şi ţine limba-n gură. Face morală oricui se nimereşte.
Suzy reveni cu o tavă şi cîteva sticle cu bere.
— Fauna, de ce nu-i faci horoscopul lui Suzy ? întrebă Becky.

— Chestia cu sticlele ? întrebă Suzy. Şi de ce să mi-l facă ?
— Să vedem dac-o să te măriţi cu Doc, zise Becky.
— Îmi plac şi mie glumele, dar nu suport ca cineva să-şi bată joc de mine, spuse Suzy furioasă.
— Cine-şi bate joc de tine ? zise Becky.
— Nu cred în stele, spuse Suzy. Şi terminaţi să mai vorbiţi despre Doc. El a fost la Universitate şi a citit o mulţime de cărţi şi încă serioase. Încetaţi să mai vorbiţi despre el şi despre mine.
— Ajunge domnişoară, zise Fauna. Vedeţi această stea de aur deasupra căreia mai este o stea ? Această tînără persoană a luat în căsătorie un profesor din Stanford, care are pe puţin un milion de cărţi. Şi ei nu-i ajungea o duminică întreagă să silabisească o poveste de copii. Şi ştiţi ce face ea dacă cineva, arătîndu-i cărţile, o întreabă : „Le-aţi citit pe toate ?" Se mulţumeşte să surîdă cu un aer misterios. Iar cînd i se pune o întrebare, ştiţi ce face ? Ascultă-mă bine, Suzy, ai ce învăţa, dacă eşti atentă. Repetă ultimele trei cuvinte ale frazei care s-a rostit şi toţi sînt convinşi că le-a gîndit singură. Chiar şi bărbată-su crede că ştie să citească şi să scrie. Doc n-are nevoie de o nevastă aşa de savantă ca el. Dac-ai fi aşa de deşteaptă ca el, ce-ar mai putea să-ţi spună ? Lasă-l pe el să vorbească, nu da tu cu gura.
Becky spuse :
— Crezi că e în stare ? Prea îi place să vorbească.
— Va trebui să înveţe să-şi ţină gura, altfel n-o să aibe stea, zise Fauna. O să-ţi fac horoscopul, bună idee, Suzy, cînd te-ai născut ?

— La douăzeci şi trei februarie.
— La ce oră ?
— Cine ştie ? Cred că era un an bisect.
Agnes zise :
— Probabil că s-a născut noaptea. Se vede cît de colo.
Fauna se duse în camera ei şi se întoarse cu o hartă a cerului pe care o prinse cu ace pe perete. Apoi îşi luă bagheta şi arătă :
— Asta eşti tu. Peştii.
Suzy întrebă :
— Sînt un peşte ?
— Exact, spuse Fauna.
— Nu cred nici o vorbă şi, de altfel, nu-mi place peştele. Îmi vine să vărs numai cînd îl văd.
— Atunci nu privi, zise Fauna. Dar, dacă n-ai minţit, eşti „Peştii". Bun, acum de la „Peşti" trecem la Jupiter, Saturn şi la casa lui Venus.
— Asta-i vorbărie fără sfîrşit, spuse Suzy.
Fauna se întoarse spre Mabel.
— Povesteşte-i despre prezicerile mele.
Mabel spuse :
— A făcut o prezicere fantastică. Aveam odată un cîine. Fauna i-a făcut horoscopul. În ziua cînd împlinea trei ani, la ora zece cîinele trebuia să explodeze.
Suzy întrebă :
— Şi a explodat ?
— Nu, dar la ora zece, în ziua cînd a împlinit trei ani, a luat foc. Tocmai beam un suc de lămîie.
— Poţi să bei unul şi-acuma, zise Fauna.
— Cine i-a dat foc ? întrebă Suzy.

— Nimeni. De la sine. Era un cîine bun, dar cam prostănac. N-am putut niciodată să-l dresez. Făcea pipi pe Joe Elegant.
— Atunci pun pariu că Joe Elegant i-a dat foc, zise Suzy.
— Nu-i adevărat, spuse Mabel. Joe Elegant era în spital.
Pe neaşteptate Fauna îşi duse mîinile la cap.
— Dumnezeule atotputernic !
— Ce s-a întîmplat ? întrebă Becky.
— Suzy, ştii cu cine ai să te măriţi ? Cu un rac.
— Ştiam că ăsta se prinde, nu că se ia de bărbat.
— Nu încerca să fii spirituală, spuse Fauna. Racul este un crab şi mai înseamnă, de asemenea, şi luna iulie. Acuma, gîndeşte-te bine. Cine se ocupă de crustacee şi de treburi de-astea ?
— Negustorul de peşte Joe Anguro, zise Becky.
— Doc ! se repezi Fauna. Dacă-şi serbează ziua de naştere în luna iulie e clar ca lumina zilei. Agnes, la ce dată s-a născut Doc ?
— Nu ştiu nimic. Să-l întrebe Mack.
— Trebuie să aflăm. Dar el nu trebuie să ştie pentru ce.
Agnes spuse :
— Mack o să afle. El obţine ce vrea de la Doc.
— Bine, bine, dar vreau să ştiu foarte repede. Acum domnişoarelor, duceţi-vă la culcare. Ştiţi ce soseşte astăzi ? Fauna se scărpină cu creionul în cap. Un distrugător plin să plesnească. Şi ştiţi ce zi este astăzi ?

Fetele răspunseră în cor :
— Dumnezeule Atotputernic, ziua salariului.

Fauna se întoarse în cameră, își strînse părul și, cinci minute mai tîrziu, își începu rondul de noapte pentru a controla dacă lada cu gunoi a fost golită și dacă toate luminile au fost stinse. În întunericul sălii de așteptare văzu strălucind capătul unei țigări.
— Cine e acolo ? întrebă ea.
— Eu, răspunse Suzy.
— De ce nu te culci ?
— Mă gîndesc.
— N-o să fii niciodată curvă. La ce te gîndești ? La horoscopul tău ?
— Da.
— Doc îți place, ai ?
— L-am jignit rău, mă înfuriase.
— De ce nu lași totul în seama mea ? zise Fauna. Cred că pot să aranjez lucrurile.
— Nu-i trebuie nevastă și dac-o să ia vreuna, n-o să ia una ca mine.
— Oamenii nu știu ce vor, spuse Fauna. Trebuie să le dai ghes. De ce s-ar însura un bărbat în toate mințile ? Și, totuși, se însoară.
— Poate se îndrăgostește, spuse Suzy.
— Da, și asta e cel mai rău ce se poate întîmpla. Vrei să-ți spun ceva ? Cînd un bărbat se îndrăgostește, există nouăzeci la sută șanse să întîlnească singura femeie care nu-i convine. De aceea îmi place să mă ocup de lucrurile astea.
— Cum asta ? întrebă Suzy.
— Cînd un bărbat alege o femeie înseamnă că este îndrăgostit de ceva din propria sa ființă care n-are nimic de-a face cu femeia respectivă. Sau seamănă cu maică-sa, sau este brunetă și lui i-e teamă de blonde, sau încearcă să se răzbune pe cineva, sau nu este sigur că este bărbat și vrea să se convingă. Un individ pe care l-am cunoscut și care studiase aceste probleme mi-a spus că bărbații nu se îndrăgostesc de femei ci de ceva care să-i schimbe. Dar vor ca ei să aducă schimbarea. Cele mai bune căsătorii sînt cele aranjate de cineva inteligent, care n-are nimic de-a face cu treaba asta. Cred că i-ai conveni de minune lui Doc.
— De ce ?
— Pentru că nu semeni cu el de loc. Vrei să încerc ?
— Nu, spuse Suzy. Nu vreau să nenorocesc pe nimeni și mai ales pe Doc.
— Fiecare nenorocește pe cîte cineva, zise Fauna.
Suzy spuse încetișor :
— Știi, Fauna, ai avut dreptate. Mi s-a întîmplat la șaisprezece ani. Trebuie să-ți spun că-mi vorbea ca unei copile. Nici nu-mi mai aduc aminte cum e cînd ți se vorbește ca unei copile.
Fauna puse mîna pe umărul lui Suzy.
— Poate o să se mai întîmple. Dacă am să aranjez povestea asta o să înconjur steaua ta cu un cerc roșu. Acuma o să dormi ?
— Sper, zise Suzy. Să nu-l nenorocim pe Doc.

Suzy așteptă ca Fauna să se bage în pat, apoi ieși încetișor pe ușa din față. În laborator tot mai era lumină. Suzy traversă strada, urcă scările și, cu vîrful degetelor, bătu în ușă. Doc nu răspunse.

Suzy deschise ușa și îl văzu pe Doc așezat la masă, cu vasele de sticlă în față. Avea ochii roșii. Părea foarte obosit și figura îi era cenușie.

— Lucrezi prea tîrziu, spuse ea.

— Da. M-ai făcut să ratez prima serie. A trebuit s-o iau de la început și asta cere timp.

— Scuză-mă, Doc, trebuie să-ți scri articolul. Nici nu știu despre ce este vorba, dar trebuie să-l scri.

— Cred că ai avut dreptate prima dată, spuse el, poate că nu sînt în stare să-l scriu.

— Ba nu, zise Suzy. Dumneata poți face tot ce dorești.

— Poate că pot, dar poate că nu vreau

— Eu vreau.

— Ce te privește asta pe dumneata ?

Suzy roși și își privi mîinile căutînd un răspuns.

— Toată lumea vrea, spuse ea. Dacă n-o să-l scri înseamnă că o să-ți trădezi toți prietenii.

Doc rîse :

—Asta nu-i un motiv suficient, Suzy.

Încercă altceva.

— În general, lașii nu sînt iubiți...

— Dacă sînt un laș, asta mă privește.

— Trebuie să-l scri, Doc.

— Nu vreau.

— Dacă aș putea, te-aș ajuta.

— Și ce ai putea dumneata să faci pe lumea asta ?

Suzy se înroși toată.

— Aș putea să-ți dau și-un picior în spate. Poate că de asta ai nevoie.

— N-ai putea să mă lași în pace ? spuse el. Apoi adăugă : Fir-ar a naibii ! Iar mi-ai făcut-o — a trecut din nou ora.

— Dumneata ai uitat-o, spuse Suzy. Dumneata care ești rigid și îndărătnic ! Ca totdeauna trebuie să dai vina pe cineva. Dar dumneata ești răspunzător !

— Du-te la bordel, urlă Doc. Du-te ! Ieși !

Ajunsă la ușă, Suzy se opri și se întoarse :

— Cît poți să fii de prost, spuse ea, și trînti ușa în urma ei.

Cîteva clipe mai tîrziu cineva bătu în geam.

— Du-te acasă, strigă Doc.

Mack deschise ușa.

— Nu e Suzy, eu sînt.

— Ai tras cu urechea ?

— Nu. Doc, ce crezi, un teren din Cannery Row ar fi o investiție bună ?

— Nu, spuse Doc.

— Ce femeie, zise Mack.

— Parcă mi-ai spus că n-ai tras cu urechea.

— Fii atent, Doc, nimeni de pe stradă n-a ascultat dar toată lumea a auzit. Știi, se spune adesea că sînt trei motive excelente pentru a te căsători cu o tîrfă.

— Ce tot spui acolo ? zise Doc.

Mack socoti pe degete.

— Întîi, va fi credincioasă, pentru că s-a distrat destul înainte. Al doilea, nu riști s-o surprinzi sau s-o decepționezi. Al treilea, dacă o tîrfă se interesează de tine, o face dintr-un singur motiv.

Doc se uită la Mack, hipnotizat.

— Ce motiv ?
— Te iubește. Bună seara, Doc.
— Stai jos. Hai să bem.
— Nu pot. Trebuie să mă duc să mă culc, mîine lucrez. Noapte bună Doc.

După ce Mack închise ușa, Doc o fixă cu privirea o bună bucată de timp. Striurile scîndurilor de pin, nevopsite, îi jucau în fața ochilor obosiți.

19

JOIA DULCE (1)

În general, cînd îți amintești de trecut, regăsești ziua sau momentul în care a început totul : Sarajevo, München, Stalingrad sau Valley Forge. Această zi sau oră îți este însemnată în memorie printr-un mic incident care ți s-a întîmplat chiar ție. Îți amintești cu exactitate ce aveai de gînd să faci atunci cînd japonezii au bombardat Pearl Harbour.

Fără nici o îndoială că în joia aceea, în Cannery Row niște forțe se puneau în mișcare. Cauzele mișcării și direcției lor existau de generații. Sînt unii oameni care pretind că simt apropierea acestor forțe. Ei spun că în acea zi era o atmosferă care anunța un cutremur.

Era într-o joi, și era una din acele zile în care aerul din Monterey părea spălat și limpede ca un cristal, atît de clar încît se vedeau casele din Santa Cruz, la douăzeci de mile de cealaltă parte a golfulețului, și arborii de sequoia de pe muntele care domină Watsonville. Vîrful de granit al lui Fremont Peak se detașează cu noblețe pe cer dincolo de Salinas, soarele aurește totul, mușcatele roșii înroșesc aerul din jurul lor, iar florile de

delfinium par nişte ferestruici deschise spre azurul cerului.

Asemenea zile sînt rare şi oamenii ţin mult la ele. Bebeluşii scot, fără nici un motiv, mici strigăte ascuţite, iar fermierii simt dintr-o dată nevoia să plece ca să arunce o privire asupra unei proprietăţi îndepărtate. Bătrînii scrutează cerul şi-şi amintesc greşit că toate zilele tinereţii lor semănau cu aceasta. Într-o astfel de zi, caii se rostogolesc pe păşuni, iar găinile cotcodăcesc vesel fără încetare.

Joia aceea fu încîntătoare. Miss Winch, care de obicei era prost dispusă înainte de masă, spuse bună ziua factorului.

Joe Elegant se sculă devreme cu intenţia să mai lucreze la romanul lui şi să scrie scena în care tînărul dezgroapă cadavrul bunicii pentru a vedea dacă era tot atît de frumoasă pe cît şi-o amintea. Un roman care va face vîlvă : *The Pi Root of Oedipus* [1]. Joe Elegant văzu maidanul scăldat în lumina aurită şi cîte un diamant în inima fiecărei flori de nalbă. Ieşi cu picioarele goale în iarba umedă de rouă şi atît zburdă ca un pisoi, încît prinse să strănute.

Miss Graves, primă solistă la toate spectacolele de gală din Pacific Grove, văzu în spatele rezervorului pe primul său spiriduş... Dar nu se poate spune tot ce s-a întîmplat în acea Joie dulce în toate părţile.

Pentru Mack şi ai săi, aceasta era dimineaţa Adevărului şi, pentru că Mack trebuia să intre

[1] Rădăcina π a lui Oedip.

în joc, prietenii îi pregătiră o masă caldă, iar Eddie îi turnă o porţie de whisky bourbon original în cafea. Hazel îi lustrui pantofii şi îi perie pantalonii de duminică. Whitey nr. 1 scoase dintr-o cutie pălăria moştenită de la taică-su. O pălărie neagră cu calota ascuţită şi cu boruri înguste. Tatăl lui Whitey nr. 1 fusese electrician la calea ferată Southern Pacific, iar pălăria era o dovadă. Panglica din interior fu căptuşită cu hîrtie igienică, pentru ca pălăria să nu-i cadă lui Mack peste ochi.

Mack nu zicea nimic. Ştia că de el depind multe şi atitudinea lui reflecta, în acelaşi timp, vitejie şi umilinţă. Îi puseră în mînă biletele scrise îngrijit cu litere de tipar, îl conduseră o bucată de drum şi se aşezară în iarbă aşteptînd. Ştiau că Mack tremură de frică. Acesta o luă pe potecă, traversă calea ferată, trecu prin faţa vechiului cazan şi dădu cu un băţ de cîteva ori în conductele ruginite pentru a face zgomot şi a-şi da curaj.

Înainte de a intra în băcănie, se uită cu multă atenţie la o vitrină cu şurubelniţe.

Cacahuete, îndărătul tejghelei, studia o partitură *Down Beat* [1].

Avea pe el o scurtă stacojie tivită cu suitaş auriu. Subţire şi elegant, copilul avea în ochi licărirea sălbatică şi tristă a geniului.

— Salutare, spuse Mack.

— Salutare, răspunse Cacahuete.

[1] Partitura în care se indică nota accentuată a unei măsuri muzicale.

— Iosif-Maria e pe-aici ?
— E sus.
— Vreau să-i vorbesc între patru ochi, zise Mack.
Cacahuete îl privi îndelung, apoi intră în camera din fundul prăvăliei și strigă :
— *Tio Mio*[1].
— Ce vrei ?
— Mack vrea să te vadă.
— De ce ?
— Nu mi-a spus.
Iosif-Maria coborî scările, îmbrăcat într-un halat de mătase albastru-pal.
— Bună ziua, Mack. Copiii ăștia sînt foarte prost crescuți.
Cacahuete ridică din umeri și se așeză cu partitura pe o ladă de cartofi.
— Ai ieșit devreme, spuse băcanul.
Mack începu cu o politețe ceremonioasă.
— N-ai venit aici de mult, Iosif-Maria, dar ți-ai găsit prieteni nenumărați, adevărați prieteni.
Băcanul, analizînd această declarație, își zise că era cam inexactă, dar că pentru moment n-are nimic de pierdut dacă discută mai departe.
— Îmi plac oamenii de pe-aici spuse, sînt amabili cu mine.
Pleoapele grele îi acoperiră ochii, ceea ce însemna că a intrat în stare de alarmă, ca o instalație de radar.
Mack zise :

[1] Tăticule (în lb. spaniolă).

— Într-un orășel, toți sînt mărginiți. Dar dumneata ești un om din afară, ai călătorit și ai văzut multe lucruri.
Patronul surîse, confirmîndu-și înțelepciunea, și așteptă.
— Eu și prietenii mei vrem să vă cerem un sfat, spuse Mack. Pari un om cumsecade.
Băcanul fu cuprins de o ușoară indispoziție.
— În legătură cu ce ? întrebă el prudent.
Mack inspiră adînc.
— Un om de afaceri atît de solid ca dumneata va considera probabil stupidă această chestiune, dar poate că fiind aici de destul de multă vreme o s-o înțelegi. E o problemă sentimentală. Avem o datorie față de Doc pe care nu i-o vom putea restitui niciodată.
— Cît ? întrebă băcanul.
Luă o mătură, smulse un pai și se scobi în dinți.
— Șterge-o de-aici, îi spuse încetișor lui Cacahuete.
Și nepotul o porni iute pe scară.
— Nu e vorba de bani, zise Mack, ci de recunoștință. Ani de zile Doc s-a ocupat de noi. Ne-a îngrijit cînd eram bolnavi, ne-a împrumutat cîte un dolar cînd eram lefteri.
— Toți spun la fel, comentă băcanul. Nu reușea să-și dea seama de unde vine primejdia și, totuși, simțea că e ceva dubios la mijloc.
Sunetul propriei lui voci îl liniștea pe Mack. Se simțea foarte bine în rolul pe care-l juca.
— Am fi putut continua să profităm de Doc ani de-a rîndul, dar iată-l c-a ajuns la ananghie.
— Are necazuri ?

— Ştii bine, zise Mack. Nefericitul îşi scrînteşte mintea cu amărîtele alea de caracatiţe.

— Mi-ai mai spus-o.

— Ei bine, noi vrem să facem ceva. N-o să-l lăsăm pe cel mai bun prieten al nostru să înnebunească fără să facem ceva. Sînt sigur că şi cu dumneata a fost amabil.

Băcanul spuse :

— Ştiai că la şah nu se poate trişa ?

— Ştiam, zice Mack nerăbdător. Afacerile lui Doc nu merg prea strălucit. Nu-şi poate studia blestematele alea de caracatiţe fără un microscop mare, care costă cam patru sute de dolari.

Băcanul spuse repezit :

— Dacă faceţi chetă, eu dau zece dolari.

— Mulţumesc, spuse Mack emoţionat. Ştiam că eşti un om de treabă. Dar nu-i vorba de asta. Eu şi băieţii vrem să facem totul singuri. Nu ne trebuie cei zece dolari ai dumitale, vrem un sfat.

Băcanul trecu în spatele tejghelei, deschise răcitorul, scoase două cutii de bere, le înţepă pe fiecare în două locuri şi împinse una pe tejghea în direcţia lui Mack.

— Mulţumesc, zise Mack şi îşi răcori gura şi gîtlejul cu o înghiţitură.

— Ei, spuse el, altă viaţă. Iată ce vrem să facem. Avem ceva pe care vrem să-l punem la loterie. Cu banii o să-i cumpărăm lui Doc microscopul. Vrem să ştim dacă ai putea să ne dai o mînă de ajutor cu biletele şi cu alte treburi d-astea.

— Şi ce se poate cîştiga la loteria voastră ? întrebă băcanul.

Sosise momentul cel mai cumplit. Lui Mack îi tremură puţin mîna, cînd duse la gură cutia cu bere. Îi îngheţase sîngele în vine.

— *Palace Flop-house*, casa noastră, spuse el.

Băcanul luă un pieptene din raft şi şi-l trecu prin părul negru, strălucitor.

— Asta nu face patru sute de dolari, zise el.

Mack, cît pe-aci să strige de bucurie, răsuflă uşurat. N-ar mai fi trebuit mult şi i-ar fi sărutat mîna băcanului. În aceste momente mai că-l iubea pe Iosif-Maria. Vocea îi deveni caldă şi apropiată.

— Ştiu, spuse, că nu face prea multe parale. La loterie pui doar un lucru care n-are preţ prea mare, este ? Pentru o cauză dreaptă merge să pui şi o pereche de şosete vechi.

Privirea băcanului exprima un fel de respect.

— Nu-i rău, spuse. Apoi adăugă : Şi cine o să-l cîştige ?

Mack se simţea în largul său. Îşi cunoştea omul. Urma să-şi arate talentele. Continuă confidenţial :

— N-o să încerc să vînd castraveţi la grădinar. Dacă ţi-aş spune că tragerea o să fie cinstită, n-o să mă crezi. Avem o idee.

Patronul se aplecă înainte. Era mai puţin îngrijorat. Nu se lăsase convins uşor, dar acum era liniştit.

— Ce idee ? întrebă el.

— Ne trebuie un loc să trăim, nu ? Dar asta rămîne între noi, eu şi băieţii şi dumneata. De acord ?

— De acord, spuse băcanul.

— O să-i vindem lui Doc un bilet, sau poate chiar că o să punem un bilet pe numele lui și vom aranja în așa fel încît să cîștige. Înțelege-mă. Doc își capătă microscopul, iar noi continuăm să locuim în *Flop-House* și devenim astfel chiriașii lui. Este o prevedere pentru bătrînețele lui, un fel de asigurare. Băieții și cu mine ne-am gîndit că ăsta-i cel mai mic lucru pe care-l putem face pentru el.

— Și dacă-l vinde ? întrebă băcanul.

— Doc nu poate face așa ceva. N-o să ne-arunce el în stradă —

Un surîs larg ilumină fața lui Iosif-Maria. Nu exista nici un punct slab în toată combinația.

— Nu te-am apreciat niciodată la adevărata valoare, zise. Am putea, mai tîrziu, să lucrăm împreună. Ai biletele ?

— Le-am făcut noaptea trecută.

Mack puse pe tejghea un mic teanc de bilete.

— Cîn costă unul ?

— Scrie pe ele : doi dolari.

— Propunerea mea rămîne în picioare, zise băcanul. Iau cinci și poți să-mi mai lași și altele să le vînd.

— Douăzeci, e bine ?

— Cel puțin cincizeci, zise băcanul. Le plasez imediat cu ajutorul formației Espaldas Mojada.

Mack urcă poteca cu picioarele tremurînd și cu privirea îndreptată fix înainte. Nu se opri, trecu pe lîngă băieți, intră în *Palace* și se aruncă direct pe pat. Băieții intrară după el și-l înconjurară.

— L-am dus, spuse Mack. Nu știe că el este proprietarul. A cumpărat cinci bilete și va mai vinde încă cincizeci oamenilor lui !

Sînt clipe în viață cînd triumful și destinderea care-i urmează sînt atît de mari, încît cuvintele nu mai servesc la nimic. Eddie ieși și se auzi cum răscolește pămîntul cu cazmaua. Mack și băieții înțeleseră că dezgroapă un ulcior.

Și acesta nu este decît unul din evenimentele care au avut loc în acea Joie Dulce.

20

JOIA DULCE (2)

Fauna trăgea totdeauna cu grijă storurile camerei. Culcîndu-se tîrziu din cauza activității ei, dormea pînă la amiază pentru a fi proaspătă și bine dispusă. În dimineața acelei Joi dulci soarele îi jucă un renghi. Într-unul din storuri exista o gaură nu mai mare decît gămălia unui ac ; soarele, șăgalnic, înhăța întîmplările din stradă, le trimitea prin orificiu și le răsturna, proiectîndu-le în culori pe peretele camerei. Ida grăsana apăru pe perete cu capul în jos, purtînd o bască neagră și o rochie imprimată cu maci. Un camion de la *Pacific Gas & Electric* traversă camera cu roțile în sus. Mack se îndrepta spre băcănie mergînd în cap. Puțin mai tîrziu, pe tapetul cu floricele apăru Doc, obosit, ducînd o sticlă de bere, care s-ar fi vărsat dacă totul n-ar fi fost o iluzie. Fauna încercă să adoarmă din nou, apoi îi fu frică să nu scape ceva. Mică fantomă colorată a lui Doc, cu picioarele în aer, o scoase din pat.

Se întîmplă, deseori, ca o problemă pentru care seara nu găsești nici o soluție, să se rezolve a doua zi dimineața, după ce gîndurile nopții și-au făcut datoria. Așa se întîmplă și cu Fauna.

Cînd ridică storul, fu fericită văzînd că este o zi frumoasă. Acoperișul fabricii Hediondo, pe care stăteau cocoțați niște pescăruși, strălucea ca o perlă.

Fauna își pieptănă părul pe spate și-și potrivi pe cap o pălărie neagră, serioasă. Se îmbrăcă cu costumul din jerse cenușiu-închis și-și luă mănușile. La bucătărie, puse șase sticle de bere într-o pungă de hîrtie și, apoi, adăugă, ca o mică atenție, un cap de maimuță preparat.

Cînd bătu la ușa laboratorului, cu răsuflarea puțin tăiată, puteai că crezi că face chetă pentru Crucea Roșie și nicidecum pentru *Bear Flag*.

Doc își prăjea niște cîrnați, pe care-i presăra cu ciocolată. Asta le dădea, gîndea el, un parfum straniu și oriental. O salută pe Fauna cu aceste cuvinte :

— Te-ai sculat devreme.

— M-am gîndit că o să ți se termine berea.

— S-a și terminat, zise Doc. Pot să-ți ofer un cîrnat ?

— Cu plăcere, spuse Fauna, căci știa că cel care oferă rămîne dator.

— Poftim unul din capetele de maimuță pe care l-am adus din călătoriile mele.

— Interesant, spuse Doc.

— Sînt unii care cred că astea-s capete de oameni, zise Fauna.

— E destul de greu să crezi asta. Privește-i forma ochilor și a urechilor și examinează-i nasul.

— Sînt unii care nu privesc totul chiar așa, cu atenție, spuse Fauna. Să bem o sticlă împreună.

Gustul cîrnaților cu ciocolată o încurca.

— N-am mai mîncat niciodată ceva asemănător, remarcă ea. Ai mîncat vreodată lăcuste ?

— Da, spuse Doc, în Mexic. Sînt destul de picante.

Fauna era dintre acele femei care merg drept la țintă.

— Probabil că trebuie să fie obositor să ai întotdeauna în jurul dumitale indivizi care cer cîte ceva, zise ea.

— Ar fi trist dacă nu mi s-ar mai cere nimic. Cu ce-ți pot fi de folos ? A, uitasem, mulțumesc pentru plăcinta și berea de ieri seară.

— Ce părere ai despre fată ? întrebă Fauna.

— E ciudată, spuse Doc. Dar nu înțeleg cum poate să lucreze la dumneata.

— Eu nici atîta, spuse Fauna. N-are nimic din ceea ce trebuie, dar m-am legat de ea. Partea proastă e că are ceva de doamnă de care nu reușesc s-o dezvăț.

Doc mestecă un cîrnat și-și bău berea gînditor.

— Nu m-am gîndit niciodată, spuse, dar la urma urmelor, s-ar putea ca asta să fie un inconvenient.

— E o fată bună, zise Fauna. O iubesc mult. Dar, din punct de vedere comercial, nu prezintă nici un interes.

— Dă-o afară.

— Nu pot, spuse Fauna. A trecut prin momente grele și, apoi, nu sînt în stare să dau oamenii afară. Aș prefera să mi-o ia cineva și să se ducă. N-are nici un viitor ca damă.

— M-a ocărît zdravăn, zise Doc.

— Vezi ? zise Fauna. Cu un caracter ca ăsta nu se poate trăi într-o casă ca a mea.

— Mi-a spus în față cîteva adevăruri crude, zise Doc. Are spirit de observație.

— Și limbă ascuțită, adăugă Fauna. Vrei să-mi faci un serviciu ?

— Bineînțeles, spuse Doc. Dacă pot.

— N-am cui să-l cer. N-ar înțelege.

— Despre ce e vorba ?

— Doc, spuse Fauna, am văzut de toate în viața mea. Crede-mă, dacă ai ceva de doamnă în tine, îți strici toată viața. Dumneata nu vii niciodată la mine. Te descurci pe cont propriu. În ceea ce mă privește, cred că asta costă mai scump, dar nu sînt femeia care să mă amestec în treburile altora.

— Nu te înțeleg prea bine, zise Doc.

— Bine, am să-ți explic. Cînd îi faci curte uneia dintre păpușile alea, niște amatoare, fie vorba-ntre noi, nu-ți bați gura mult și bine înainte de a trece la fapte ?

Doc rîse încetișor.

— Exact, zise el.

— Crezi, oare, totdeauna fiecare cuvînt pe care-l spui ?

Doc își mușcă buza de jos.

— Da... În momentul în care-l spun, cred că da.

— Și după ?

— După, gîndindu-mă bine din nou...

— M-ai înțeles, zise Fauna. Deci, dacă se întîmplă să îndrugi ceva gogoși, nu-ți calci prea rău pe inimă.

— Ești un psiholog destul de bun, zise Doc. Ce aștepți de la mine ?

— E vorba de Suzy. Cu purtarea ei de doamnă nu poate să reușească în meseria asta. Nu știu

dac-o să reușească să ajungă o doamnă adevărată, dar aș vrea să mă descotorosesc de ea. Doc, te-ar deranja mult dacă ai juca puțin teatru cu ea, adică așa cum faci cu femeile care vin aici ?

— La ce-ar folosi toată povestea asta ?

— S-ar putea să mă înșel, dar așa cum mi-n-chipui eu, dacă vrei, ai putea să mă ajuți. Ar fi o încercare. Poate fiind tratată ca o doamnă va deveni o doamnă.

— Tot nu înțeleg la ce-ar folosi, spuse Doc.

— Aș vrea să plece dracului de la *Bear Flag*, spuse Fauna. Poate după aceea n-ar mai putea suporta compania fetelor mele.

— Și ce mă privește asta pe mine ? întrebă Doc.

— Nici cu celelalte nu te căsătorești, nu ?

— Nu, dar...

— Te rog, Doc, fă-i curte, îl imploră Fauna. Nu riști nimic. Totul e să iasă de aici, după aia o să învețe poate o meserie. Dactilografă sau telefonistă. Vrei să faci asta pentru mine, Doc ?

— Nu mi se pare prea cinstit, zise el.

— Vorbeam cu ea noaptea trecută și-mi spunea că nici nu-și mai aduce aminte de cînd un băiat n-a mai tratat-o ca pe o fată. Asta nu poate să-i facă rău.

— S-ar putea să sufere.

— Sau ar putea să-și ia zborul.

— Poate că-i place acolo unde este.

— Nu-i place. Îți spun că e o doamnă clasa întîi. Doc, du-o să luați masa împreună. Eu plătesc. Nici nu-ți cer s-o mîngîi măcar, fii numai drăguț cu ea.

— Trebuie să mă mai gîndesc la asta.

— Asta nu înseamnă nu ?

— O să mă gîndesc.

— Fii drăguț cu ea. Mi-ai face un mare serviciu.

— Și dacă refuză ?

— Va accepta, contează pe mine.

Doc se uită pe fereastră, îl cuprinse pe neașteptate un fel de căldură și se simți mai bine decît niciodată.

— O să mă gîndesc la asta, spuse el.

— Cum o să spui da, îți trimit trei sticle de șampanie, zise Fauna.

După dejun, Joe Elegant îi citi Faunei capitolul pe care tocmai îl terminase. Îi explică semnificația.

— Înțelegeți, zise, bunica simbolizează vinovăția.

— Credeam că-i moartă și îngropată.

— Chiar este.

— Atunci e încurcată treaba cu vinovăția.

— E realitatea dincolo de realitate, spuse Joe Elegant.

— Aiureli ! zise Fauna. Joe, de ce nu scri o poveste despre ceva adevărat ?

— *Dumneavoastră* vreți să-mi dați *mie* lecții de *literatură* ? se indignă el.

— Și-ncă cum, spuse Fauna. De exemplu ; un bărbat care se îndrăgostește de o femeie.

— Foarte original.

— Cînd un bărbat spune niște cuvinte, le crede, chiar dacă-și închipuie că minte.

— Pentru numele lui Dumnezeu, despre ce vorbiți ?

— Pariez că o să scap de cineva și o să pun o stea nouă pe tabloul meu. Pariem ?

— I-a plăcut lui Doc plăcinta mea ? întrebă Joe Elegant.

— Foarte mult, spuse Fauna.

Acesta a fost cel de-al doilea eveniment din acea Joie dulce.

21

JOIA DULCE A FOST O ZI DE POMINĂ

La *Palace Flop-house* avu loc o fisiune, care determină o reacție în lanț. Cannery Row luă foc. Mack și banda sa degajau tot atîta energie și entuziasm ca și plutoniul. Numai niște oameni foarte leneși pot realiza atîtea lucruri într-un timp atît de scurt. O mulțime de întruniri, mesaje transmise, ordine și contra ordine. Mack trebui să confecționeze din ce în ce mai multe bilete de loterie. Ceea ce începuse printr-o escrocherie datorată prieteniei, se transformase într-o imensă dovadă de dragoste față de Doc. Se cumpărau, se vindeau și se schimbau bilete. Emisarii invadară gara Southern Pacific și stația de autobuze Greyhound. Joe Blaikey, polițistul, avea buzunarele pline de bilete și accepta să nu-i pedepsească pe contravenienții la parcare dacă cumpărau un bilet de doi dolari.

Whitey nr. 1 ajunse pînă în împrejurimile mondene ale lui Pebble Beach, Carmel și Highlands. Metoda lui Whitey nr. 2 nu era delicată de loc. Primul client care-l refuză se pomeni cu o piatră în geam, ceea ce se află de îndată.

Acțiunea băieților se transformă în cruciadă. Biletul cîștigător, pe care era înscris numele lui

Doc, fu îngropat pe maidan, într-o cutie de conserve. Pe baza unei înțelegeri comune, lui Doc nu i se spuse nimic despre loterie. Prietenii lui Doc fură avizați că loteria e măsluită, dar străinilor nu li s-a spus nimic. Era exemplul perfect al generozității colective a unei comunități.

Dar dacă comunitățile au o zînă bună care le veghează soarta, tot ele mai au și un spiriduș care se amestecă și uneori colaborează cu zîna. Cînd spiridușul din Cannery Row o văzu pe zîna cea bună trezindu-se, se puse și el pe treabă. Murmură cîteva cuvinte la urechea clienților lui și aceștia surîseră mulțumiți, căci iată ce gîndeau : „Băcanul este un tip deștept, venit de curînd, bine îmbrăcat, șmecher, cîștigă bani exploatîndu-i pe bieții lui compatrioți neajutorați. Lee Chong i-a vîndut probabil *Palace Flop-house*, dar el fie c-a uitat, fie că n-a știut niciodată nimic despre asta. O dată ce îl va cîștiga Doc, băcanul n-o să mai poată spune nimic."

E atît de nostim să fii mai șmecher decît un șmecher ! Spiridușul străzii făcu o treabă excelentă și, de astă dată, rezultatul servi cauza virtuții. Oamenii cumpărară bilete de la băcan mai mult decît de la oricare altul. Voiau să vadă ce mutră o să facă cînd va afla adevărul.

În mod normal, Mack și ai săi ar fi prelungit vînzarea biletelor pe mai multe săptămîni, dar trebuiau să se grăbească. Dacă băcanul primea foaia de impozite înaintea tragerii, totul cădea baltă. Vineri trebuia ca totul să fie gata, căci sîmbătă ar fi fost prea tîrziu. Mack răspîndi zvonul că la *Palace Flop-house* se vor servi băuturi

răcoritoare ușor alcoolizate și că toate contribuțiile în natură vor fi bine venite.

În după amiaza acestei Joi dulci Mack îi făcu o vizită lui Doc.

— Dacă sîmbătă seara nu ai nimic de făcut, spuse el, vino la noi. Organizăm o mică petrecere. R.S.V.P. [1]

— *Moi, je repond oui* [2].

— Vii precis ?

— Voi fi acolo, spuse Doc.

Apoi Mack își aduse aminte că avea o misiune.

— Aș putea, fără îndoială, să te întreb pe de departe dar prefer să vorbesc deschis. În ce zi te-ai născut ?

Doc se înfioră.

— Vă rog, nu cumva să organizați ceva în cinstea mea ; data trecută cînd ați făcut-o era să mă ruinați.

— Nu-i vorba de asta, e un pariu, zise Mack. Trebuie să cîștig un dolar. În ce zi ? îl imploră el.

— Patru iulie, spuse Doc prima dată care-i trecu prin minte.

— Dar asta-i sărbătoare națională.

— Exact, zise Doc și se simți ușurat.

După amiază, tîrziu, Fauna împreună cu fetele bătură ceremonios la ușa lui *Palace Flop-house* răspunzînd invitației lui Mack care le poftise să bea

[1] *Repondez s'il vous plait — Vă rugăm să ne răspundeți* (în lb. franceză).
[2] Răspunsul meu e da (în lb. franceză).

cîteva înghițituri dintr-o marfă de soi. Suzy nu era cu ele. Fusese liniștită toată dimineața, apoi o pornise de-a lungul potecii în direcția farului de la Point Pinos. Se oglindi în ochiurile de apă lăsate de reflux și, pe țărm, făcu un buchet din acele floricele care cresc chiar pe marginea oceanului. Era, în același timp, neliniștită și emoționată, îngrijorată și bucuroasă. Doc o invitase să ia masa la *Sonny Boy* și Fauna insistase să accepte.

Mai întîi ripostase cu violență.

— N-o să mă duc.

— Ba da, o să te duci, spusese Fauna. Chiar dacă va trebui să te bat cu făcălețul.

— Nu poți să mă silești.

— Vrei să încerc ? Eu îmi sparg capul ca să fac ceva pentru tine și tu...

— Nici n-am ce pune pe mine.

— Nici Doc n-are. Dacă el se îmbracă cu ce are, nici tu n-ai nevoie să te împopoțonezi.

— Dar, Fauna, el este elegant pe dinăuntru. Cei ca mine se împopoțonează pentru că n-au nimic altceva. Mi-e frică să nu fiu răutăcioasă pentru că nu știu să fiu drăguță.

— Suzy, spuse Fauna, o să-ți dau un sfat. Dar dacă nu mă-asculți, îl chem pe Joe Blaikey să te-alunge din oraș. Nu făcea pe nebuna și sări în sus numai dacă te calcă cineva pe coadă. Fii liniștită căci nimeni nu-ți vrea răul.

— Nu pot să-mi pun costumul, are o pată mare.

— Spune-i lui Joe Elegant că am zis eu să-l curețe și să-l calce.

La toate astea se gîndea Suzy în această Joie dulce îndreptîndu-se spre far.

Mica reuniune de la *Palace* nu mai era chiar atît de necesară căci toată lumea aflase despre loterie și Fauna cumpărase 10 bilete, punînd și pe fiecare fată să ia cîte unul.

Eddie împrumutase niște pahare de la Ida grăsana, de astă dată cu voia ei. Era și ea invitată și veni cu două sticle de whisky Pine Canyon.

— Nu mă costă aproape nimic, explică ea.

Întrunirea se desfășura formal. Agnes și Mabel se așezară cu picioarele strînse frumos și cu fusta trasă peste genunchi, iar cînd Becky fu cît pe ce să-și depărteze picioarele, Fauna îi aruncă o privire fulgerătoare, încît tresări și-și răsturnă paharul.

— O să fie formidabil, zise Mack. Sînt curios să văd ce mutră o să facă Doc.

Ida grăsana întrebă :

— Și cum o să-i explici că a putut să cîștige fără să fi cumpărat bilet ?

— O să-i spunem că un prieten anonim l-a cumpărat pe numele lui. L-am văzut adineauri și mi-a promis că vine.

Fauna spuse :

— L-ai întrebat de ziua de naștere ?

— Da, este la patru iulie.

Fauna oftă prelung.

— Doamne, Dumnezeule. E norocos de n-are pereche, parcă s-a născut cu căița pe cap. N-am văzut niciodată ceva care să se potrivească așa de bine.

— Despre ce e vorba ? întrebă Mack.

Ochii Faunei erau împăienjeniți de lacrimi.

— Mack, zise ea cu o voce gîtuită, n-aș vrea să mă amestec în petrecerea dată de tine, dar

n-am putea profita de ocazia asta ca să anunțăm logodna ?

— Logodna cui ?

— Nu-i încă aranjată, dar o să fie.

— De cine e vorba ?

— De Doc și de Suzy. E scris în horoscopul lor.

— Și dacă nu vor ?

— Or să vrea, spuse Fauna, poți să contezi pe mine, or să vrea !

Micul grup rămase o vreme tăcut și, apoi, Mack zise încetișor :

— Nu spuneam eu c-o să fie formidabil ? O să fie nemaipomenit. N-am mai văzut ceva așa extraordinar de la al doilea război mondial. Ești *sigură* că Doc o să accepte ?

— Las' pe mine și mai ales nu-i spune nimic lui Doc. Am fost pe vremuri managerul unui boxer „Kelly, sărutul morții", unul de categorie mijlocie. O să-l conduc pe Doc pe ring.

Eddie întrebă :

— Și Suzy ?

— Suzy e deja în corzi, răspunse Fauna.

Se despărțiră liniștiți, dar foarte emoționați. Nu mai trăiseră niciodată o zi ca această Joie dulce. Și încă nu se terminase.

22

REPETIȚIA

În după amiaza aceea, pe la patru și jumătate, Suzy intră în camera Faunei cu toată garderoba pe care o avea. Își puse hainele pe pat claie peste grămadă.

— Exact cum trebuie ca să nu se boțească, spuse Fauna.

Luă fusta și taiorul de jerse cenușiu și le duse la nas să vadă dacă nu miroseau prea tare a benzină.

— Grozavă marfă, zise ea.

— Le-am strîns și eu de unde-am putut, spuse Suzy. De la pomană.

— Se vede, zise Fauna, punînd mîna pe o pereche de pantofi maro.

Se duse la ușă și strigă.

— Joe, Joe Elegant.

Acesta intră.

— La ora asta nu mai sînt în serviciu, spuse el.

— În schimb eu sînt o belea pe capul salariatului, replică Fauna. O să te duci la Wildock's să schimbe tocurile la pantofii ăștia. Să-i facă cu cremă și să-i lustruiască. Aștepți și te întorci cu ei.

— Joe începu să bombăne, dar plecă.

— Mănuși ai ? o întrebă Fauna pe Suzy.

— Nu.

— O să-ți împrumut eu. Uite-le pe-astea albe. Ia și o batistă. Și să nu găsesc pe ea roșu de buze. Acum, ascultă-mă bine, Suzy, micuța mea : să ai pantofii lustruiți, mănuși curate, o batistă albă, să fii atentă la dunga de la ciorap și o să te descurci întotdeauna în viață. Ai un costum drăguț, dintr-o țesătură pe care cu cît o porți arată mai bine. Numai pantofii să nu fie scîlciați. Cheam-o pe Becky.

Becky intră. Fauna o întrebă :

— N-ai niște manșete și un jabou de pichet ?

— Ba da, tocmai le-am aranjat.

— O să i le împrumuți lui Suzy. Du-te și caută niște ață și coasă-le pe taiorul ăsta.

— Numai să mi le dea înapoi curate.

— O să le spele.

În timp ce Becky cosea, Fauna zise :

— Suzy, ia să-ți văd geanta. Răstoarn-o.

Inspectară grămăjoara de obiecte de pe pat.

— N-ai nevoie de aspirină. Ia pieptenul meu și aruncă-l pe ăla. Nimic nu e mai dezgustător decît un pieptene știrb. Pune și batistele astea de hîrtie, în geantă. Uite, ia pudriera mea și pudrează-ți nasul din cînd în cînd. Să-ți văd unghiile. Perfect. Te-ai spălat pe cap ?

— Cumpărați-i o perucă, spuse Becky rupînd ața cu dinții.

— Nu fii răutăcioasă, vino-încoace. Ia piaptăn-o pe Suzy. Fă-i ceva clasic.

Fauna se întoarse spre Suzy și adăugă :

— Becky e îndemînatică la făcut părul. Nu poți să ieși cu pardesiul ăsta. Aici pomana a fost săracă.

Se lovi ușor peste dinți cu capătul creionului, apoi se îndreptă spre dulapul său și scoase două blănițe de jder, cu capetele împreunate.

— O să-ți pui astea pe umeri, spuse Fauna. Dacă le pierzi sau le strici, îți rup urechile. Bun, undeam rămas ? Fără parfum. Dă-ți cu un pic de apă de colonie. Asta îți dă un aer distins, dar și tineresc.

Becky, în spatele scaunului lui Suzy, peria, pieptăna și aranja într-una.

— Are urechile mari, zise Becky. Poate am să pot să i le ascund puțin.

— Am încredere în tine, zise Fauna.

Inspecția finală avu loc la ora 6, cu ușile dormitorului închise.

— Întoarce-te, spuse Fauna. Ține-ți gleznele lipite. Acum umblă. Foarte bine. Ai un mers foarte frumos. Ești o fată drăguță dacă-ți scoți puțin în evidență calitățile.

Suzy se privi în oglindă și zîmbi, căci i se părea că într-adevăr este frumoasă și această impresie o încînta. Cînd era fericită, era și mai frumoasă. Deodată se posomorî.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Fauna.

— Și despre ce-o să vorbesc ? Fauna, nu vreau să mă duc. Nu sînt de loc genul lui Doc. Te implor Fauna, spune-i că sînt bolnavă. Nu pot să mă duc.

Fauna o lăsă să termine și apoi spuse liniștit :

— O să începi să plîngi acum și o să-ți înroșești ochii după ce mi-am bătut capul atîta ? Hai, plîngi.

— Scuză-mă, zise Suzy, ești foarte drăguță, nu fac două parale, îți pierzi timpul cu mine.

Ştiu ce-o să se întîmple : cum o să scoată un cuvînt pe care n-o să-l înţeleg o să mă-nfurii. Mi-e frică.

— Binenţeles că ţi-e frică, spuse Fauna. Dacă n-ai ţine de loc la Doc nu ţi-ar fi frică. Nu eşti prima care simte aşa ceva. Oricărei femei, cînd iese prima oară cu un bărbat care-i place, îi e frică. Poate că şi lui Doc îi e frică.

— Aiurea ! zise Suzy.

— Să am eu anii tăi, înfăţişarea şi corpul tău şi să ştiu tot ce ştiu, n-ar fi nici un bărbat care să-mi reziste. Acuma am doar experienţă şi-atîta tot. O să-ţi mai spun cîteva lucruri. Dacă mă asculţi o să obţii tot ce vrei. Dar sînt sigură că n-o să mă asculţi. Nimeni nu m-ascultă şi după ce-şi frînge gîtul e prea tîrziu. Poate că-i mai bine ca fiecare să-nveţe din proprie experienţă. Nu ştiu.

— O să te ascult.

— Da, dar n-o să ţii cont de aceste lucruri. Mai întîi dacă ştii să taci, nu rişti niciodată să ai neplăceri. Încearcă să-ţi aminteşti necazurile pe care le-ai avut în viaţă şi o să vezi că au început pentru că n-ai ştiut să-ţi ţii gura.

— E adevărat, spuse Suzy, dar mi-e greu să mă stăpînesc.

— Înveţi să taci, aşa cum înveţi orice altceva. Prin exerciţiu. În al doilea rînd sînt părerile. D-alde noi avem întotdeauna o grămadă de păreri. Ei bine, Suzy, află că d-alde noi n-avem păreri proprii. Nu facem decît să repetăm ceea ce vedem şi auzim la cinema. Şi ne repezim întotdeauna să ne spunem părerile. Deci, şi asta-i a doua regulă, nu-ţi împrăştia părerile în dreapta

şi în stînga pentru că, făcînd socoteala, nici nu le ai.

— Le-ai pus pe numere, nu ? zise Suzy.

— Ar trebui să scriu o carte, spuse Fauna. „Dacă alta poate de ce n-aş putea şi eu". Hai să vedem ce-i în al treilea rînd. Deşi este atît de uşor, oamenii nu ştiu să asculte. Nu mai faci nimic altceva în timp ce asculţi. Este destul de interesant cînd ştii să asculţi. Dacă un bărbat îţi spune ceva care te interesează, nu ascunde acest lucru. Încearcă mai degrabă să afli ce gîndeşte, decît să găseşti ce să-i răspunzi.

— M-ai studiat bine, zise Suzy cu blîndeţe.

— Acum rămîne lucrul cel mai complicat şi cel mai simplu în acelaşi timp.

— Al cîtelea ?

— Am pierdut şirul. Nu încerca să pari ceea ce nu eşti şi nu încerca să arăţi că ştii ceva despre care n-ai auzit niciodată. Mai devreme sau mai tîrziu te dai de gol. Şi încă ceva, chiar mai important decît asta, indiferent de număr : nimeni nu s-a supărat dacă i s-a pus o întrebare. Să zicem că Doc îţi spune ceva ce nu înţelegi. Întreabă-l. Nu există nimic care să le placă mai mult oamenilor decît să le dai prilejul să-ţi fie de folos.

Suzy tăcea şi-şi privea mîinile.

— Ai unghii frumoase, spuse Fauna, care-i secretul ?

— E uşor, zise Suzy. Am o reţetă de la bunica. Laşi pe chiuvetă o lămîie folosită şi, ori de cîte ori te speli pe mîini, îţi dai cu ea pe unghii. Apoi torni în podul palmei puţină pudră şi-ţi freci unghiile pe piele, după care le împingi pieliţele cu o bucăţică de coajă de lămîie.

— Acum înțelegi ce vreau să spun ? întrebă Fauna.

— Ce anume ?

— Te-am întrebat ceva.

Suzy roși.

— Am căzut în cursă.

— Nu. Era un lucru care mă interesa într-adevăr. Cînd vrei într-adevăr să afli ceva cel mai bine e să întrebi.

— Mulțumesc, zise Suzy. Ești o femeie extraordinară. Nu știu dacă o să fiu vreodată ca dumneata.

— Poți să fii dacă ții minte mai multe lucruri. Mai întîi, nu trebuie să uiți niciodată că tu ești Suzy și nimeni altcineva. Apoi, că Suzy e o ființă care reprezintă o valoare și că nu e nimeni ca ea pe fața pămîntului. Gîndind în felul ăsta despre tine, nu-i faci nimănui nici un rău. După ce ți-a intrat asta în cap, trebuie să ții minte că sînt o mulțime de lucruri pe care Suzy nu le știe. Singurul mijloc ca să le înveți este să le vezi, să citești sau să întrebi despre ele. În general, oamenii nu se uită decît la ei înșiși și asta nu-i duce departe.

— Care-i al patrulea lucru ? întrebă Suzy.

— Sînt mîndră de tine, spuse Fauna. Ai fost atentă. Următorul lucru pe care-l ai de făcut este să te gîndești puțin la ce ți-am spus. Nimeni nu se interesează în mod deosebit de Suzy. Oamenii n-au timp să se gîndească la tine, sînt prea preocupați de ei înșiși. Există două sau trei feluri garantate de a le atrage atenția și cel mai bun este acela de a vorbi despre ei. Spune-le dacă ceva ți se pare frumos, interesant sau atrăgător, dar,

în așa fel, încît să nu pară fals. Nu isca vreun scandal decît dacă nu mai ai încotro. Dacă scandalul izbucnește fără voia ta, gîndește-te bine înainte să te amesteci. Oriunde-ai fi, cel mai bun mijloc de apărare este să nu dai primul. Acum, încă ceva. De îndată ce ai atras atenția oamenilor asupra ta, ei vor dori, în primul rînd, să facă ceva pentru tine. Lasă-i să facă. Nu fi mîndră și nu le spune că nu vrei sau că nu ai nevoie. Asta ar fi ca și cum i-ai pălmui. Oamenilor le place cel mai mult să dăruiască ceva ce-ți dorești și de care ai nevoie. Crede-mă, dar ca să te convingi, încearcă.

— Crezi că Doc o să cadă în cursă ?

— Încearcă și o să vezi.

— Fauna, dumneata n-ai fost niciodată măritată ? zise Suzy.

— Nu.

— De ce ?

Fauna surîse.

— Cînd am ajuns să le învăț pe toate cîte ți le-am spus a fost prea tîrziu.

— Te iubesc, zise Suzy.

— Știi, sînt tare înduioșată. Uite, îți fac cadou blana mea.

— Dar, nu vreau...

— Și sfaturile mele ?

— Bine, înțeleg. Mulțumesc. N-ai vrea să-mi scri toate astea ca să le învăț pe dinafară ?

— O să ți le scriu. Dar fii atentă, Suzy. În seara asta, de fiecare dată cînd vei fi gata să spui ceva, mai întîi gîndește-te. Nu-ți da drumul la gură așa cum se întîmplă de obicei.

— Te gîndești că nu trebuie să înjur ?

— Mă gîndesc şi la asta şi-ţi vreau şi binele. Chiar dacă îţi vine cîteodată să spui vreo blestemăţie, ţine-ţi limba. Fiecare are pe limbă o sumedenie de asemenea lucruri cărora vrea să le dea drumul. Acum cred că eşti aproape gata cu îmbrăcatul.

— Fauna, pot să fac ceva pentru dumneata ?

— Da, să repeţi după mine : eu sînt Suzy şi nimeni altcineva.

— Eu sînt Suzy şi nimeni altcineva.

— Reprezint o valoare.

— Reprezint o valoare.

— Sînt unică în lume.

— Sînt unică... Dă-o naibii Fauna, o să mă faci să plîng şi-or să mi se înroşească ochii.

— Lacrimile or să-i facă să strălucească, zise Fauna.

La ora 7, Doc bătu la poarta lui *Bear Flag*. Avea pe el nişte pantaloni din armată, o scurtă de piele şi o cămaşă descheiată la gît. Cînd o văzu pe Suzy, spuse :

— Scuză-mă, trebuie să dau un telefon.

Şi alergă înapoi la Laborator.

Se întoarse peste zece minute. Avea alţi pantaloni, călcaţi, o haină de tweed şi o cravată pe care n-o mai scosese din dulap de ani de zile.

Fauna îl examină şi-i spuse lui Suzy :

— Draga mea, ai cîştigat prima repriză la puncte.

23

O NOAPTE DE DRAGOSTE

Sonny Boy este, fără îndoială, singurul grec născut în America pe care-l cheamă Sonny Boy. Este proprietarul unui bar-restaurant de pe faleza din Monterey. Sonny Boy e rotofei şi se îngraşă pe zi ce trece. Cu toate că s-a născut lîngă Sutro Park în San Francisco şi că a urmat şcoala în Statele Unite, Sonny Boy a reuşit să păstreze intact misterul Orientului apropiat. Privindu-i faţa rotundă, te gîndeşti de îndată la Orient-Expres şi la spioane pline de farmec. Ereditar, vorbeşte numai în şoaptă, ca şi cum ar împărtăşi numai secrete. Cînd îţi spune bună seara, parcă ţi-ar divulga un complot internaţional. Trăieşte şi-şi face prieteni mulţumită restaurantului. Poate că este cu adevărat conspirator, poartă pelerină lungă şi neagră şi se întîlneşte cu prinţese orientale, acolo unde două mări îmbrăţişează Cornul de Aur. Totuşi ţine un restaurant bun. Fără îndoială că ştie mai multe secrete decît oricine din împrejurimi, căci serveşte pahare de Martini pline cu un amestec de ser al adevărului şi de detector de minciuni. *Veritas*[1] nu e numai *in*

[1] Adevărul (în lb. latină).

vino[1] ci iese la iveală ori de cîte ori are prilejul.

Doc își opri bătrîna lui mașină în fața la *Sonny Boy*. Coborî, ocoli mașina, deschise cealaltă ușă și o ajută pe Suzy să iasă.

Ea fu nedumerită, dar rămase tăcută, deși era cît pe ce să zică : „Doamne ferește, nu sînt schiloadă", dar urmă sfatul Faunei și-și înghiți cuvintele. Faptul că Doc o luă la braț, o făcu să-și revină, să-și îndrepte umerii și să ridice capul sus. Umbra de împotrivire care-i mai rămăsese în ochi dispăru.

Doc deschise ușa barului, apoi se dădu ușor înapoi pentru a o lăsa pe Suzy să treacă. Clienții de la mese întoarseră capul. Mai multe perechi de ochi o evaluară din cap pînă-n picioare și, în trecere, prețuiră cei doi jderi. Suzy intră pentru moment în panică, dar văzu din privirea clienților că nici unul n-o recunoaște.

Sonny Boy se întoarse pe o parte ca să iasă din dosul barului.

— Bună seara, zise, masa dumneavoastră e pregătită. Doriți să serviți un cocteil aici, sau vi-l timit la masă ?

— Să mergem direct la masă, zise Doc.

Sonny Boy se înclină ușor și o invită pe Suzy să intre în sala restaurantului. Fata traversă barul cu mersul ei elegant. Sonny Boy se strecură pe lîngă Doc și-i șopti conspirativ :

— A sunat secretara dumitale. Totul e pregătit. Ai o secretară, Doc ?

Doc, revenindu-și din surpriză, răspunse :

[1] În vin (în lb. latină).

— Pentru cîte o jumătate de zi.

— Cine-i doamna ? E prima dată pe aici ?

— Da, n-a mai fost pe-aici, zise Doc, și o ajunse pe Suzy din urmă.

— Poftiți pe aici, spuse Sonny Boy.

Le indică o masă rotundă în fața unui cămin din piatră în care ardea un foc de lemne. O aromă de pin umplea încăperea. În mijlocul mesei era așezat un buchet de irişi sălbatici. Cornurile erau aliniate ca niște soldați, iar șervețelele îndoite ca niște coronițe. Era cea mai bună masă a casei, discretă și bine luminată.

Dintr-o privire Suzy înconjură încăperea. Pe nici o altă masă nu mai erau flori. Se întîmplă cu ea ceva neobișnuit. Nu făcu înconjurul mesei pentru a se așeza. Așteptă ca Doc să-i ofere scaunul și după ce se așeză se uită zîmbitoare la el și spuse :

— Mulțumesc.

Sonny Boy se aplecă deasupra mesei :

— Ați făcut bine că ați telefonat, spuse, am avut greutăți ca să-mi procur pompano[1]. Un mic cocteil pînă se răcește vinul ?

Doc spuse :

— Îmi amintesc că am băut odată...

— Știu, zise Sonny Boy, un *Webster F. Street Lay-Away Plan* — martini pe bază de *chartreuse* în loc de vermut. E foarte bun.

— Foarte eficace, dacă memoria nu mă înșeală, zise Doc. Două duble.

[1] Peștișor alunecos, verzui sau albăstrui, care trăiește pe coastele Pacificului.

— Vă servesc imediat, spuse Sonny Boy. L-am rugat pe Tony să vină să cînte la pian, cum mi-ați cerut, dar e bolnav.

Doc se uită atent la Suzy pentru a vedea dacă înțelege că Fauna aranjase totul. Suzy nu știa nimic.

Chiar dacă Doc n-ar fi comandat cele două *Webster F. Street Lay-Away Plan* i-ar fi fost oricum servite. Sosiră cu atîta rapiditate, încît precis că fuseseră pregătite de dinainte.

Cravata îl deranja din ce în ce mai puțin. Doc o privi pe Suzy, îi surîse și se întrebă cu mirare: „Din ce oare o fi făcută frumusețea unei fete de este așa de schimbătoare ?" Această Suzy pe care o avea înaintea lui nu semăna de loc cu fata grosolană care răcnise la el cu o seară înainte. Ridică paharul și spuse :

— Ești drăguță, îmi pare foarte bine că ai venit ; beau pentru noi.

Suzy bău o înghițitură, fu cît pe ce să se înece, își reținu lacrimile și așteptă să-i treacă.

— Trebuia să te previn, zise Doc. Se pare că băutura asta e făcută din opiu crud și din venin de șerpi cu clopoței.

Suzy își reveni.

— E bună, spuse. Dar am înghițit strîmb și era să mă înec.

Se gîndi că n-ar fi trebuit să spună asta, și începu să-și facă reproșuri, dar văzu că Doc zîmbea și răsuflă ușurată.

Suzy remarcă un chelner care se apropia ușor pînă la o distanță de unde putea fi chemat fără să strigi. Făcu o descoperire. Cînd nu ești sigur de ceva trebuie să acționezi fără să te grăbești.

Întoarse capul spre chelner și acesta se îndepărtă. Era încîntată că a făcut această descoperire. „Să faci totul pe îndelete." Ridică paharul fără să se grăbească, îl examină, bău o înghițitură și îl ținu o clipă la înălțimea ochilor înainte de a-l pune la loc pe masă. Fă-ră gra-bă... Asta adăuga un sens fiecărui lucru și fiecare gest devenea nobil. Își aminti că oamenii neliniștiți și nehotărîți se zbuciumă și au gesturi pripite. Făcînd fiecare lucru fără grabă, stăpînindu-și pornirile naturale, încerca un fel de siguranță nouă. „Nu uita, își spuse ea, să nu uiți niciodată. Fără grabă, fără grabă."

Doc îi oferi o țigară și îi întinse un chibrit aprins. Ea se aplecă atît de încet spre flacără încît Doc fu cît pe ce să-și ardă degetele. O însuflețea un sentiment nou, se simțea cutezătoare, fără să fie arțăgoasă, dar în siguranță.

— Ei știu cine sînt ? întrebă.

Amestecul *Lay-Away Plan* are același efect asupra tuturor.

— Știu că ești cu mine, răspunse Doc și asta ajunge. Încă un cocteil ?

Cele două pahare fură aduse înainte chiar ca Doc să fi făcut vreun semn. Dacă era o conspirație la mijloc, atunci Sonny Boy își juca bine rolul. Dacă era o întîmplare fericită, nu era de loc rău.

— Îmi place cum arde focul în cămin, zise Suzy. Am locuit odată într-o casă care avea un cămin.

Doc spuse :

— Ești frumoasă, ești într-adevăr foarte frumoasă.

Suzy înghiți prima frază care-i veni pe buze, apoi a doua și se mulțumi să plece ochii, spunînd încetișor :

— Mulțumesc.

Sonny Boy îl însoți personal pe chelnerul care aducea într-o baterie cu gheață sticla de Chablis [1] ușor aburită. Rămase în picioare puțin înclinat și întrebă examinînd masa :

— Doc, totul e în ordine ?

— Perfect, spuse Doc.

— Vreți să luați masa acum ?

— Dacă sînteți amabil, răspunse Doc.

Suzy continua să-și dea seama de temeinicia descoperirii ei. Fără grabă. Ține ochii deschiși și gura închisă.

Era prima oară cînd mînca crabi și pompano și pentru asta era necesară o tehnică pe care n-o cunoștea. Pentru a ieși din încurcătură, urmări fiecare gest al lui Doc și-l repetă întocmai, fără ca acesta să bage de seamă.

Cînd se serviră șampania, fructele și brînzeturile Suzy simți nevoia să fie singură cîteva momente. Îi venise în minte o idee atît de extraordinară încît îi tremurau genunchii și tîmplele îi băteau cu putere. Fără grabă, își comandă sie însăși. Fără grabă. Privi o clipă flăcările, apoi se întoarse spre Doc.

— Vrei să mă scuzi...

— Te rog.

Doc se ridică și se grăbi să tragă scaunul lui Suzy. Aceasta se îndreptă cu un mers semeț

[1] Vin alb din regiunea cu același nume.

către fundul sălii. Avea impresia că nu mai atinge pămîntul cu picioarele.

Doc o urmări și-și spuse : „E ciudat. Ce-o fi cu ea ? Are ceva feciorelnic. Asta e cuvîntul. Un fel de modestie de neînduplecat. Ce-o fi provocat această schimbare ?" Apoi îi veni în minte : „Joacă teatru, a învățat-o Fauna". Dar își dădu seama că nu poate fi adevărat. Nu ai asemenea ochi cînd te prefaci. Nu poți să joci teatru chiar într-atît încît să faci să-ți vină sîngele în obraji. Răsuci sticla de șampanie în găleată și se surprinse dorind s-o vadă cît mai repede înapoi. Într-un geam, se reflecta ușa îndărătul căreia dispăruse Suzy.

Îndărătul acestei uși Suzy înmuiase un șervețel de hîrtie în apă și-și umezea fruntea. Se privi în oglindă, și nu se recunoscu. Se gîndea la masă. „Am mîncat pește și nu-l pot suferi, își zise cu voce tare. De obicei mi se face greață după el și astăzi n-am nimic." Apoi se pregăti să studieze mai îndeaproape ideea care-o determinase să caute un loc izolat : simbolul, misterul, săgeata care indică, fără tăgadă, o direcție precisă. Era atît de clar că nu te puteai înșela. Destinul nu se mulțumea numai să indice drumul, ci își împingea și prada înainte. Își reaminti farfuriile în care mîncaseră, toate pline de carapace, labe, clești și oase — își mîncaseră amîndoi horoscopul ! Racul și Peștii, pești și crabi.

— Dumnezeule atotputernic, spuse și se lăsă în voia Destinului.

Sonny Boy se apropie de masă.

— Totul e-n ordine ?

— Perfect, spuse Doc.

— Întocmai cum aţi comandat.
— Poftim ?
— Secretara mi-a transmis dispoziţiile dumneavoastră.
— Aşa e, zise Doc, exact.
Cînd se înapoie, Suzy era resemnată. Nu poţi să te împotriveşti Destinului. Dacă i te supui, dobîndeşti o forţă nouă, canalizată într-o singură direcţie. Doc îi ţinu scaunul, apoi desfundă şampania şi mirosi dopul.
— Pot să păstrez dopul ? întrebă Suzy.
— Te rog.
Îi învîrti între degete şi găsi că e foarte frumos. Îl puse în geantă şi luă un iris din vază.
— Îţi place şampania ? întrebă Doc.
— O ador, răspunse ea şi se întrebă ce gust ar putea avea.
Şampania îi plăcu.
— Ştiai că între dune există mici adîncituri adăpostite de pini ? Într-una din zilele astea, cînd o să ai timp, o să mergem împreună. O să ne luăm carne şi alte lucruri de mîncare şi o să ne pregătim masa.
— Focul te-a făcut să te gîndeşti la asta, zise Suzy.
— E adevărat, ai dreptate.
— Doc, întrebă ea, nu-i aşa că într-o zi o să-mi explici la ce servesc toate lucrurile pe care le ţii în casă ?
— Bineînţeles.
Dintr-o dată simţi faţă de ea o afecţiune nesfîrşită. Dar îl înspăimîntă puţin această modestie de neînduplecat a lui Suzy. Încetă să o mai privească şi-şi îndreptă privirea spre floarea din mîna fetei.
— Există o veche legendă celtică, zise el. Despre un biet cavaler care şi-a luat de nevastă un buchet de flori.
Vinul începuse să-şi facă efectul asupra lui Suzy. Îşi repetă răspunsul de două ori înainte de a-l spune cu voce tare.
— Sper că buchetul nu s-a veştejit.
Doc făcu o pauză lungă şi vocea interioară rosti aproape fără voia lui :
— Mă simt singur.
O spuse în felul cel mai simplu din lume şi chiar puţin mirat. Se scuză imediat :
— Se vede că sînt puţin ameţit.
Se simţea foarte stînjenit. Umplu paharele.
— După şampanie, o să bem un coniac.
Suzy întoarse uşor capul şi profilul i se contură pe focul de pini.
— Ştii unde e locul acela dintre dune despre care mi-ai vorbit ?
— Da.
— Cînd putem să ne ducem ?
— Cînd vrei.
— Chiar acum, înainte să mergem acasă ?
— O să-ţi strici pantofii.
— Ştiu, zise Suzy.
— Poate ar fi bine să-i scoţi.
— O să-i scot, spuse Suzy.

24

VINEREA AŞTEPTĂRILOR

Nu toţi oamenii sînt convinşi că vinerea ar fi o zi nefastă, dar majoritatea sînt de acord că poate fi socotită o zi plină de aşteptări. Este sfîrşitul săptămînii de lucru. Pentru şcolari, vinerea este deja o fereastră deschisă spre libertate. Vinerea nu e nici zi de sărbătoare, nici zi de lucru, ci ziua în care te întrebi ce surprize o să-ţi aducă sîmbăta. Afacerile şi distracţiile din cursul săptămînii încetează. E ziua în care femeile îşi examinează garderoba pentru a se hotărî cu ce să se îmbrace. Prînzul acestei zile se alcătuieşte din rămăşiţele săptămînii.

Joe Elegant cumpără în această zi, pentru prînz, nişte peşte. Cei din Espaldas Mojadas, înapoiaţi dintr-un turneu triumfal, fură conduşi cu cea mai mare amabilitate în camerele lor de la primul etaj al băcăniei. Patronul le împăţi sticlele de tequila [1]. Dar, prudent, păstră la îndemînă un tub cu somnifere. Se întîmpla, uneori, ca pe cei din echipă să-i apuce dorul de casă. Era preferabil să doarmă, gîndea el, decît să se ia la bătaie.

[1] Rachiu mexican.

Doc dormi pînă tîrziu. Cînd intră în băcănie să-şi ia berea, ca de obicei, dădu cu ochii de Iosif-Maria sprinten şi vesel, şi auzi cum toată casa răsuna de cîntece.

— Totul a mers bine ? întreabă băcanul.

— Despre ce vrei să vorbeşti ? întrebă Doc.

— N-ai făcut aseară o mică petrecere ?

— Ba da, zise Doc.

Şi acest da semănă cu un punct.

— Doc, aş vrea să învăţ să joc şah mai bine.

— Tot mai crezi că se poate trişa ?

— Nu, dar mi-ar plăcea să-l învăţ ca lumea. Am căpătat din Mexic o ladă de bere de Boemia. E la răcitor.

— Minunat, zise Doc, e cea mai bună bere din emisfera vestică.

— Ţi-o fac cadou, zise băcanul.

— De ce ?

— Aşa. Poate pentru că sînt fericit.

— Mulţumesc, spuse Doc. Începu să se simtă stingherit.

Era urmărit. Îndreptîndu-se spre laborator, simţi mai multe perechi de ochi aţintiţi asupra lui. „E coniacul, gîndi el, nu trebuia să-l beau, mă face nervos".

Îşi făcu două ouă jumări peste care presără nişte *curry* [1]. Apoi consultă orele fluxului şi refluxului în numărul de joi al ziarului Monterey Herald. Refluxul maxim urma să aibă loc la ora 2 şi 18 minute după amiază şi existau şanse pentru ca bălţile lăsate de apă să fie pline de animale mici,

[1] Condiment de genul piperului.

dacă vîntul n-avea să sufle într-o direcţie nepotrivită. Berea de Boemia îl linişti, dar nu putu să-i alunge îngrijorarea. De data asta ouăle cu *curry* nu erau gustoase.

Fauna bătu la uşă, intră şi făcu un semn cu mîna spre şerpii cu clopoţei.

— Cum te simţi, Doc ?

— Bine.

— Te-ai îmbătat ?

— Puţin.

— Şi masa cum a fost ?

— Minunată. Ştii să comanzi o masă.

— Ar trebui să ştiu. Spune, vrei să intrăm direct în subiect sau o luăm mai pe ocolite ? Ştii ce părere am despre ea ?

— Da. Cum se simte ?

— Nu s-a sculat încă.

— Mă duc pe ţărm după animale.

— Vrei să-i spun ?

— De ce ? Stai puţin. Geanta ei a rămas la mine. Vrei să i-o duci ?

— Nu-i şchioapă. Poate vrea să vină să şi-o ia singură.

— N-o să fiu acasă.

— O să te întorci.

— Ascultă, zise el. Ce tot vrei de la mine ?

Fauna îşi dădu seama că Doc era gata să-şi iasă din fire.

— Am mult de lucru, zise ea. Nu te-ai supărat pe mine, nu-i aşa ?

— Nu, de ce ?

— Dacă ai nevoie de ceva, să-mi spui.

— Fauna, începu el... Dar nu, să nu mai vorbim.

— Ce-ţi trebuie ?

— Voiam să te întreb ceva... dar nu vreau să aflu răspunsul.

Cînd se întoarse Fauna, Suzy tocmai îşi bea cafeaua.

— Bună ziua, zise Fauna. Apoi adăugă : am spus bună ziua.

— Mda, mormăi Suzy. Bună.

— Uită-te la mine.

— De ce nu ?

Suzy ridică ochii.

— Poţi să-ţi bagi iar nasul în cafeaua ta, zise Fauna.

— Nu ştii nimic, spuse Suzy.

— Bine, nu ştiu nimic. Mi-am băgat eu nasul, vreodată, în treburile tale ? Apoi adăugă : Joe, adu-mi o ceaşcă de cafea.

Scoase din geantă un tub de aspirină şi-l puse pe muşamaua de pe masă.

— Mulţumesc, zise Suzy.

Luă trei tablete, pe care le înghiţi cu o gură de cafea.

— E pe ţărm, după animale, spuse Fauna calm.

— Ai fost la el ?

— L-am întîlnit pe stradă. Ei, cum a fost aseară ?

Suzy ridică privirea şi o fixă pe Fauna cu nişte ochi aşa de mari încît păreau gata să-i iasă din orbite.

— Nici măcar nu m-a mîngîiat, zise Suzy, pe nerăsuflate. Ne-am dus la dune şi nici măcar nu m-a atins.

Fauna zîmbi.

— Dar ţi-a vorbit frumos ?

— Nu prea mult, dar atît de frumos.
— Asta-i bine.
— Fauna, poate nu sînt în toate mințile, dar i-am spus totul.
— Nu ești nebună de loc.
— I-am spus totul fără să mă întrebe.
— El despre ce-a vorbit ? întrebă Fauna liniștit.
— Mi-a spus o poveste cu un tip care și-a luat de nevastă niște flori.
— Și pentru ce ți-a spus asta ?
— Nu știu. Dar mi-a plăcut cînd o povestea.
— Și pe urmă ?
Suzy spuse fără să se gîndească :
— La dune, aproape tot timpul am vorbit numai eu. De fiecare dată cînd mă opream, mă punea să continui.
— Știe să se descurce mai bine decît alții, zise Fauna.
O licărire străluci în ochii lui Suzy.
— Era să uit, spuse ea. N-am crezut niciodată în stele și în alte lucruri asemănătoare, dar știi ce s-a servit la masă ?
— Șampanie ?
— Pești și crabi, zise Suzy, și n-am vomitat.
— Și ce-i cu asta ?
— Îți aduci aminte că mi-ai spus că eu aș fi Peștii și el Racul ?
Fauna întoarse capul.
— Mă gîdilă ceva în nas, zise ea, probabil că o să fac un guturai.
— Fauna, să fie ăsta un semn ?
— Orice e un semn, spuse Fauna, orice.
O mare bucurie plutea în ochii lui Suzy.

— Cînd am terminat de mîncat, mi-a spus : „Mă simt singur".
— Asta nu e în firea lui, spuse Fauna. Nu e demn de el.
— Nu, exclamă Suzy. N-a spus-o așa cum crezi dumneata. Am mai auzit asta și înainte. I-a scăpat fără să vrea. L-a mirat și pe el, ca și cum nu știa că are s-o zică. Ce spui Fauna ? Spune-mi, ce crezi despre asta ?
— Cred că în curînd, pe tabloul meu, o să apară o stea nouă.
— Bine, să presupunem — și nu-i nimic rău în asta — să presupunem că mă mut la el. Asta ar fi... da, ar fi pe cealaltă parte a străzii. Toată lumea știe că am lucrat aici. Nu crezi că asta ar putea să-l supere ?
— Știe că ai lucrat aici, nu ? Suzy, drăguțo, trebuie să-mi promiți ceva. Nu încerca niciodată să te ferești de ceva, e imposibil. Dacă te porți cum trebuie, nimeni nu-ți poate face vreun rău. Cînd un om fuge de el însuși, ajunge un evadat. Și un evadat este întotdeauna prins.
— Și Doc ? întrebă Suzy.
— Dacă nu-i ești pe plac, înseamnă că nici el nu-i pentru tine.
— Fauna, nu vreau să-i întind vreo cursă.
Fauna părea cuprinsă de o bucurie interioară. Zise :
— Cred că omul este unicul animal care-și pregătește singur cursa, îi pune momeala, apoi cade tot el în ea. Să nu faci nimic, Suzy. Nici un gest. Nimeni n-o să poată spune că l-ai prins în cursă, dacă nu faci nimic.
— De acord. Dar nu mi-a spus că...

— Asta n-o fac niciodată. Nici unul, zise Fauna.
Suzy spuse cu voce slabă :
— Parcă mă sufoc.
— Ai observat că n-ai tras nici o înjurătură toată dimineaţa ? întrebă Fauna.
— E adevărat ?
— Unele dintre stelele de pe tablou au fost o pierdere pentru mine, zise Fauna. Dar cînd voi pune steaua ta pe tablou, prostituţia n-o să piardă nimic. Cum spune băcanul, ai fesele prea mici şi sînii prea mari.
— N-aş vrea să se spună că-l îmbrobodesc pe Doc.
— Asta şi sper. O să văd ce-o să fac.
Fauna o măsură pe Suzy de sus pînă jos.
— Cred că ar trebui să pleci în seara asta din oraş ca să-ţi limpezeşti gîndurile.
— Unde vrei să mă duc ?
— Ai putea, dacă vrei, să faci o plimbare pentru mine pînă la San Francisco şi să-mi aduci un pacheţel pe care-l ţin în seiful meu de la bancă. O să-ţi dau eu bani. Îţi vei cumpăra nişte haine şi o pălărie. Vezi să alegi ceva drăguţ. O să le ai ani de zile. Uită-te bine. Plimbă-te pe Montgomery Street şi observă cum sînt îmbrăcate femeile elegante, ce fel de materiale poartă. O să vezi femei bine acolo. Priveşte cu atenţie înainte să cumperi, îmbracă-te ca lumea şi să nu te întorci pînă mîine.
— Vrei să te descotoroseşti de mine ? întrebă Suzy.
— Da zise Fauna, ai priceput.
— De ce ?

— Draga mea, asta nu te priveşte. E un autobuz la două şi unul la patru.
— O să-l iau pe cel de patru.
— De ce ?
— Mi-ai spus că Doc e plecat după animale. Aş putea să profit ca să-i fac curat în mizeria aia de casă. De ani de zile nu s-a mai făcut curăţenie acolo.
— Rişti să-l înfurii.
— O să-i pun şi o tocăniţă la fiert, cu focul încet. O prepar foarte bine. Ocoli masa.
— Nu mă atinge, zise Fauna. Du-te. Şi să nu te mai prind că repeţi vreodată cuvintele alea care m-au costat o blană. Blana mea cea mai bună.
— Vrei să spui, „te iubesc" ?
— Da. Îţi interzic să le spui.
— Am înţeles, zise Suzy.

25

OLD JINGLEBALLICKS

Doc se întoarse pe la ora patru și jumătate. Avea peste o sută de moluște prinse cu sfoară pe plăcuțe de sticlă ca să nu se răsucească. Le băgase în gălețile cu apă de mare în care mai colectase o mulțime de stele de mare.

Pentru un zoolog marin operația cea mai delicată este omorîrea animalelor. Ar fi de dorit ca animalul să-și păstreze aceeași înfățișare ca atunci cînd e viu, dar asta este imposibil. După moarte, culoarea se schimbă întocmai ca la o ființă omenească. Folosirea violenței face animalul să se contracte și, în cazul stelelor de mare, lupta împotriva morții le face să-și piardă brațele.

Doc vărsă în fața laboratorului o parte din apa din hîrdăul de lemn, apoi luă stelele de mare, le așeză într-un vas de sticlă cu fundul plat și turnă peste ele puțină apă de mare. Micile animale, cu brațele asemănătoare cu șerpii, se agitară o clipă, apoi se liniștiră. Cînd fură complet nemișcate și în repaos, Doc turnă în vas puțină apă dulce și animalele începură să se agite din nou. Așteptă cîteva momente și mai adăugă puțină apă dulce. Pentru un animal marin apa dulce e ca o otravă și, dacă i se dă treptat, efectul este

tot atît de subtil ca și cel al morfinei. Animalul se destinde, apoi adoarme și moare ușor.

Doc se așeză așteptînd rezultatul. Deodată i se păru că ceva nu-i în regulă. Ce putea să fie ? Uitase ceva ? Se simțea bine și ușoara mahmureală de dimineață îi trecuse. O fi datorită berei de Boemia de la băcan. Fără să-și dea seama își aminti de ea. Aruncă o privire în direcția băcăniei. Și într-acolo ceva era în neregulă. În sfîrșit, înțelese. Geamurile erau curate. Se întoarse și-și roti privirea prin laborator. Discurile, pînă atunci alandala, erau aranjate cu grijă unul peste altul, pe etajere. Podeaua era curată și în aer plutea un miros de săpun.

Intră în bucătărie. Farfuriile erau curate, cratițele frecate străluceau, iar pe aragaz era una din care ieșea un miros foarte plăcut. Ridică apoi capacul. Un sos de carne, închis la culoare, fierbea încet, acoperind un strat de morcovi și de ceapă. O țelină albă plutea în sos ca un pește.

Doc se întoarse la masa de lucru și se așeză. Patul era făcut și netezit cu grijă, iar cearșafurile, întoarse pe cealaltă față, păreau curate. Îl cuprinse pe neașteptate un fel de tristețe. O tristețe fără seamăn care-i umplea inima de duioșie. Pantofii lustruiți erau așezați ordonat sub pat.

„Biata fată, gîndi el, biata fată ! Mă întreb dacă nu încearcă să mă facă... Sper că n-am făcut nimic rău. Dumnezeule, sper că n-a înțeles altceva. Ce-am putut să-i spun ? Știu că n-am făcut nimic, dar ce-am spus ? N-aș vrea să-i fac vreun rău lui Suzy pentru nimic în lume". Își aruncă din nou privirea prin laborator. „E o adevărată gospodină, gîndi mai departe, tocana miroase

grozav de bine." Mai turnă încă puţină apă dulce în vas. Braţele stelelor de mare se încolăciseră în mici spirale. De-abia se mişcară cînd turnă noua cantitate de apă.

Văzîndu-şi laboratorul atît de curat, Doc fu cuprins de nervozitate, dar, în acelaşi timp, încercă un fel de teamă. Parcă-i lipsea ceva, parcă pierduse ceva. Vocea cea mai gravă tăcuse. Frămîntarea din străfundul fiinţei sale parcă se alinase. Se îndreptă spre raftul cu discuri. Bach... nu, Buxtehude... nu, nici Palestrina... Mîna i se opri pe o mapă pe care n-o mai deschisese de multă vreme. O deschise fără să-şi dea seama... Zîmbi şi puse prima parte pe discul turnant. Uvertura la *Don Giovanni* de Mozart. Doc se duse la bucătărie şi mestecă în tocană. „Don Giovanni, îşi zise... Aşa gîndesc eu oare şi despre mine ? Nu, nu gîndesc aşa. Dar de ce mi-e atît de bine şi atît de rău în acelaşi timp ?" Se uită pe birou. Colile galbene erau aranjate cu grijă, iar creioanele ascuţite. „Cred c-o să m-apuc din nou". Exact în acel moment răsunară la intrare nişte paşi nesiguri şi Old Jingleballicks dădu buzna în cameră.

Trebuie să nu fii în toate minţile ca să scrii despre Old Jingleballicks, dar pentru că intră în acest moment, n-ai încotro. După o discuţie cu Old Jay te simţeai uşor buimăcit, iar cei cu picioarele pe pămînt, după un timp de gîndire, erau convinşi că fusese vorba de o halucinaţie. Nu e cazul să-i menţionăm numele adevărat, căci apare gravat pe o sumedenie de plăcuţe de bronz care încep cu cuvintele : „Donat de..."

Old Jay s-a născut atît de bogat încît n-a realizat niciodată acest lucru. Credea că toată lumea e ca el. Devenise om de ştiinţă ; valoros sau nu, nimeni n-a ştiut-o vreodată, căci contribuind la întemeierea atîtor fundaţii savante, la finanţarea multor proiecte şi funcţionînd ca membru în tot atîtea consilii de administraţie nimeni nu voia să-l jignească punîndu-şi această întrebare. Oferea milioane, dar era în stare să tapeze un prieten. Avea numeroase diplome şi erau unii care gîndeau cu răutate că i se acordaseră în speranţa vreunei donaţii, şi că era de fapt ca un jucător de fotbal al cărui rang în echipă n-avea mare legătură cu valoarea sa.

Era mic de statură, noduros, cu părul de un galben natural. Avea ochi strălucitori ca ai unei păsări şi se interesa de toate. Era atît de aproape de realitate încît uitase de mult ce este realismul. Cîteodată îl amuza pe Doc, dar, alteori, pornirile sale exagerate de entuziasm îl aduceau pe interlocutorul lui în pragul disperării. Old Jingleballicks vorbea urlînd, avînd impresia că în felul acesta se face mai bine înţeles.

— Ai primit telegrama mea ? urlă el.

— Nu.

— Am venit pentru ziua ta. O ţin minte întotdeauna, pentru că coincide cu data în care Giordano Bruno a murit ars pe rug.

— Asta nu e ziua mea de naştere, zise Doc.

— Atunci cînd cade ?

— Vinerea.

— Da ? Atunci, o să mai aştept.

— E în decembrie. N-am decît un singur pat.

— Nu-i nimic, o să dorm pe jos.

Intră în bucătărie, luă capacul de pe cratiță și începu să mănînce din tocană suflînd din toate puterile ca s-o răcească.

— Nu-i încă fiartă, zise Doc și se-nfurie, dîndu-și seama c-a început și el să urle.

— Pentru mine e destul de fiartă, urlă Old Jay, continuînd să mănînce.

Doc zise :

— A trecut Hitzler pe-aici. Mi-a spus că te-a văzut la Berkeley, stînd în genunchi pe o pajiște, și scoțînd cu dinții o rîmă din pămînt.

Old Jay înfulecă un morcov fiert pe jumătate.

— Minte ! urlă el. Ia spune, nu-i așa că tocana asta nu-i fiartă ?

— Ți-am spus doar.

— Aha ! Ascultă, urmăream prihorii cum adună rîmele. Bieții prihori își înfundau ghearele în pămînt, ca să zic așa. Mă întrebam de ce tracțiune au nevoie. Am făcut experiență, ținînd în dinți un mic dinamometru cu o clamă. O rîmă mijlocie prezintă o rezistență la întindere de un funt și șase uncii [1]. Am repetat experiența de patruzeci și opt de ori. Îți dai seama. O pasăre de trei uncii [2], efectuează o tracțiune de peste șapte ori mai mare decît propria sa greutate. Nici nu-i de mirare că mănîncă atîta. Numai mîncînd li se face foame. Îți plac prihorii ?

— Nu prea, zise Doc. Ai de gînd să-mi mănînci toată mîncarea ?

[1] 621 gr.
[2] 84 gr.

— Cred că da, răspunse Old Jingleballicks, dar nu-i fiartă. Ai ceva de băut ?

— O să mă duc să iau niște bere.

— Strașnic ! Cît mai multă.

— Atunci dă și tu niște bani.

— Sînt lefter, zise Old Jay.

— Minți. Ești un linge-blide, zise Doc.

— Zău ! făcu Jingleballicks.

— Te întreb încă o dată dacă dai ceva.

— N-am un sfanț.

— Nu-i adevărat, spuse Doc supărat. Ești un linge-blide. Niciodată nu plătești. Cînd eram în armată n-ai fost în stare să-mi administrezi laboratorul. Vrei să mă aduci la sapă de lemn. Nu zic că tu mi-ai furat colecțiile, ci doar că nu mai sînt aici. Ai luat cumva borcanele cu colecții ?

— Da, da, spuse Old Jingleballicks cu un aer preocupat. Păcat că nu ești un așezămînt de binefacere sau o instituție.

— Ce ?

— Puteam să-ți fac o donație.

— Bine, nu sînt o instituție filantropică. Dar tu ce faci ? Iar începi cu fel de fel de povești ca să nu scoți doi dolari pentru o bere.

Și, deodată, Doc fu cuprins de un amestec de disperare și de veselie încît izbucni într-un rîs plictisit.

— Doamne, zise el, tu nici nu exiști. Nu ești decît o nălucire ridicolă.

— O să ți se ardă tocana, îi spuse Old Jingleballicks.

Doc se repezi la aragaz și luă cratița de pe foc.

— Bineînțeles că s-a ars, zise cu amărăciune, ai mîncat tot sosul.

— Era foarte bun, răspunse Old Jay.

La băcănie, Doc spuse :
— Dă-mi douăsprezece sticle de bere.
— De Boemia ?
— Ah ! Nu din asta. Am un invitat care...
Pe neaşteptate îi veni o idee răutăcioasă.
— Un tip foarte interesant, continuă Doc. Vino să bei un pahar cu noi. Prietenul meu o să-ţi explice jocul de şah mult mai bine ca mine.
— De ce nu ? zise băcanul. O să aduc ceva tare.
— De acord, spuse Doc.
Traversînd strada, băcanul întrebă :
— Vii mîine la serată ?
— Desigur.
— Te stimez mult Doc, dar nu te înţeleg. Parcă nu eşti de pe lumea asta.
— Cum aşa ?
— Tot ceea ce faci... Semeni cu jocul de şah, nu te înţeleg de loc.
— Crezi că fiecare om trebuie să pară ceea ce este ? Uite, de exemplu, acuma o să faci cunoştinţă cu un om care e cu neputinţă să existe.
— Nu mai vorbi aşa, zise băcanul cu nelinişte.
Cînd suiau treptele din faţa laboratorului, Old Jay le strigă :
— Vă aduc veşti bune, specia umană este gata să dispară.
— Ţi-l prezint pe Iosif-Maria Rivas, zise Doc. Iosif-Maria, ţi-l prezint pe Old Jingleballicks.
— De ce nu se poate trişa la şah ? întrebă băcanul.

— Se poate, se poate, sau cel puţin poţi să-ţi păcăleşti adversarul. De fapt e acelaşi lucru. Unde rămăsesem ? Ah ! da... Vom avea soarta reptilelor gigantice.
— Minunat, spuse Doc.
— Vreţi să spuneţi că n-o să mai rămînă picior de om pe pămînt ? întrebă băcanul.
— Exact, tinere. Sîntem pe cale să ne jucăm ultima farsă. Deschideţi berea. Prin spiritul său de autoapărare, omul a ajuns să se distrugă.
— Cine s-a distrus ? întrebă băcanul.
— Trebuie să fie mult haz în Olimp, zise Old Jay. Nu ne îndreptăm spre Armageddon, muntele sfînt, pămîntul făgăduinţei, ci spre camera de gazare şi ne producem propriul gaz.
Doc zise :
— Voiam să-mi scriu articolul.
— O să te-ajut, spuse Old Jingleballicks.
— Ah, Dumnezeule, *nu*, zise Doc.
— Omul şi-a rezolvat problemele, continuă Old Jay. A alungat tiranii de pe pămînt. A scăpat de căldură şi frig. A suprimat epidemiile, bătrînii trăiesc, tinerii nu mai mor, cele mai mari războaie nu distrug excedentul de populaţie. Era o vreme în care o mică armată putea să distrugă jumătate dintr-un popor în şase luni. Foametea, tifosul, ciuma, tuberculoza erau nişte arme serioase. O zgîrietură făcută de un vîrf de lance însemna infecţia şi moartea. Ştiţi care este astăzi procentul celor morţi ca urmare a rănilor căpătate pe cîmpul de luptă ? Unul la sută. Acum o sută de ani era de optzeci la sută. Populaţia globului creşte, iar productivitatea scade. Într-un viitor apropiat vom fi striviţi de proprii noştri fraţi.

Numai controlul naşterilor poate să ne salveze şi omenirea nu va pune niciodată acest lucru în practică.

— Doaaamne, zice băcanul, ce dracu găsiţi nostim în asta ?

— E o glumă cosmică. Omul, vrînd să supravieţuiască, a creat premisele propriei sale distrugeri.

— N-am înţeles nimic din toate astea, spuse Iosif-Maria.

Doc avea amîndouă mîinile ocupate. Ţinea în mîna stîngă un pahar de whisky şi în dreapta o sticlă de bere. Sorbea pe rînd, cînd din pahar, cînd din sticlă.

— Instinctul îmi spune să stau deoparte, zise el, dar curiozitatea mă împinge să mă amestec în discuţia voastră.

— Minunat, spuse Old Jay. Asta e whisky ?

— *Old Tennis Shoes,* spuse Iosif-Maria. Mai doriţi ?

— Numaidecît.

— Am înţeles.

— Numaidecît, înseamnă acum, zise Old Jay.

— Cred c-aţi putea bea orice pe lumea asta, zise băcanul. Am impresia că mă duceţi.

— Cedez curiozităţii mele, zise Doc. Ai uitat un lucru, Old Jingleballicks. Într-adevăr, sînt unele specii care s-au stins din vina lor, dar sînt şi altele a căror variabilitate e limitată. De exemplu, lemingul [1].

— Asta-i un caz foarte special, spuse Old Jingleballicks.

[1] Şoareci care trăiesc în zonele arctice.

— Poate că şi noi sîntem un astfel de caz. Ce face lemingul cînd numărul indivizilor depăşeşte cantitatea de hrană ? Excedentul se desprinde de masă, se îndreaptă către mare şi se îneacă, restabilind astfel echilibrul dintre indivizi şi hrană.

— Lemingul nu este un exemplu bun, spuse Old Jingleballicks. Dă-mi sticla.

— Du-te dracului dacă nu vrei să crezi, zise Doc. Ce determină autodistrugerea lemingului ? E un instinct, o boală, o amintire sau o manifestare a forţei unei majorităţi împotriva minorităţii pentru ca specia să supravieţuiască ?

Old Jay se răsti la Doc.

— Îţi spun că specia umană va dispărea, nu poţi să-mi răpeşti convingerea asta. E o escrocherie. Apoi se întoarse spre băcan : Nu asculta ce zice, e un şarlatan.

— Aşa e, al naibii să fie, spuse Iosef-Maria cu admiraţie.

Doc îşi aţinti arătătorul între ochii lui Old Jay, ţinînd paharul de whisky în mînă ca patul unui pistol.

— Zici că vom dispărea ? E o boală ? O infecţie ? Dar, spune-mi, nebunia nu face progrese ? E oare nebunia vindecabilă ? Nu sînt psihiatrii cei care creează cazurile ? Aşteaptă, nu încerca să vorbeşti acum. Nu crezi că tendinţa spre homosexualitate ar putea urma o progresie matematică ? Nu cumva asta ar fi soluţia pe plan uman ?

— Nu poţi s-o dovedeşti, urlă Old Jingleballicks. Vorbe. Beţie de cuvinte. Tot aşa de bine poţi să mă tratezi de nebun, şi cu asta basta. Lacrimi îi străluciră în ochi. Prietenul meu, dra-

gul meu prieten, prietenul meu adevărat, gemu el.
— Asta nici nu mi-ar trece prin cap, zise Doc.
— Nu ?
— Bineînţeles că nu.
— Cînd mîncăm ? întrebă Old Jay.
— Doar mi-ai mîncat prînzul, zise Doc.
— Mi-a venit o idee grozavă, spuse Old Jingleballicks. În timp ce tu o să găteşti, William-Maria se va duce să mai aducă o sticlă de whisky şi eu voi pregăti tabla de şah.
— Mă numesc Iosif-Maria, nu William-Maria.
— Cum ? Ah ! frăţioare, o să te învăţ cel mai frumos joc din lume, cea mai pură creaţie a minţii omeneşti. Pe ce vrei să jucăm, ca să-l îndulcim oleacă ?
— Hoţ bătrîn ce eşti, strigă Doc.
— Zece dolari, Maria ?
Băcanul dădu din umeri, scuzîndu-se, parcă, faţă de Doc.
— Trebuie să plăteşti ca să înveţi, spuse el.
— Atunci să jucăm pe douăzeci şi cinci, zise Old Jingleballicks ; ce, vrei să trăieşti o veşnicie ?
Doc deschise o cutie de somon şi una de spaghete, pe care le turnă într-o tigaie. Presără nucşoară deasupra. Apoi, trist, puse cratiţa de tocană în chiuvetă şi o umplu cu apă să se moaie.
Ceva mai tîrziu, noaptea, băcanul se-ntoarse acasă şi-l trimise pe Cacahuete să le ducă a treia sticlă de whisky. La etaj, se întîlnise cu mexicanii care dansau în şir indian, mişcîndu-se înainte şi înapoi, pe ritmul bărbătesc al tehuanei. *Sandunga,* cîntau ei, *Sandunga mama mia...*
În laboratorul întunecat, Doc şi Old Jay deschiseră a treia sticlă de *Old Tennis Shoes.*

— Ai stat destul pe pat, zise Doc, acum e rîndul meu.
— Foarte frumos ! Cu cît îmbătrînesc, cu atît mă aştept la mai puţină recunoştinţă de la aşa-zişii mei prieteni.
— Ascultă. Mi-ai mîncat, apoi mi-ai ars primul prînz. N-ai mai lăsat nimic din al doilea. Mi-ai băut berea şi aproape tot whiskyul, te-ai făcut stăpîn pe patul meu, mi-ai spart două discuri, te-am văzut cînd ai băgat stiloul meu în buzunar şi nu ştiu cum l-ai înşelat pe băcan luîndu-i douăzeci şi cinci de dolari. N-aveai dreptul să-i spui că în unele cazuri calul poate să sară peste trei careuri dintr-o dată, în aceeaşi direcţie. Nu-i cinstit.
— Ştiu, zise Old Jingleballicks, apoi bătu uşurel perna şi o aşeză pe pat. Lungeşte-te şi fă-te comod. O să-ţi aduc de băut. Te simţi mai bine ?
— Merge, spuse Doc.
— Casa din faţă o mai fi deschisă ?
Doc sări furios din pat.
— Imbecil bătrîn, îţi interzic să te duci. Întinde-te şi dormi.
— Şi de ce nu m-aş duce ? Să-mi refuz plăcerea unei femei dacă-mi convine preţul ? Parcă le şi aud şoaptele dulci şi le întrevăd rotunjimile albe.
— Tacă-ţi gura, zise Doc.
— Ce te-a apucat dragul meu ? Mi se pare că e o plăcere pe care nu ţi-ai refuzat-o niciodată, chiar atunci cînd era mai greu de procurat.
— Du-te şi fă-ţi de cap, zise Doc. Dar chiar dacă te ia dracu, rămîi aici.

26

SE-APROPIE FURTUNA

În timp ce Doc și Old Jingleballicks se contraziceau dintr-un motiv pe care nu-l înțelegea nici unul nici altul, Mack se afla în camera Faunei așezat pe scaun într-o poziție comodă. Era frămîntat de gînduri. Avînd în mînă o vază venețiană, în formă de boboc, plină cu whisky, îi expunea Faunei o problemă pe care n-o mai avusese de rezolvat de ani de zile.

— Mai ales, să nu crezi că la *Palace* n-au mai avut loc petreceri sau scandaluri. Iată de exemplu, cînd am auzit că Gay și-a dat viața pentru patrie, am organizat o ceremonie mai grozavă decît cele de la Rodeo din Salinas. Gay s-ar fi simțit mîndru dacă ar fi fost printre noi.

Fauna spuse :

— Unii spun chiar că trei dintre participanți s-au dus pe urmele lui înainte de seara următoare.

— Trebuie să te-aștepți întotdeauna la accidente, spuse Mack cu modestie. Dar totul a fost în regulă. De data asta însă e ceva cu totul deosebit. Nu numai că niște inimi credincioase se adună pentru a face un dar unui prieten, dar în *Palace Flop-house* vor începe să se nască legăturile sfinte ale căsătoriei. Asta e un chef pașnic.

Băieții și cu mine avem sentimente foarte gingașe pentru astfel de lucruri.

— Dar nu aveți haine, zise Fauna.

— E adevărat. Cred că trebuie respectat un anumit nivel. Dacă prietenii devotați or să pară niște vagabonzi, cum or să pară vagabonzii ?

Fauna dădu din cap.

— Înțeleg. Dar, sper că n-aveți de gînd să apăreți în costumul lui Adam.

— Dumnezeule, nu ! zise Mack. Pantaloni și haine din aceeași ștofă. Nimeni nu intră fără cravată. Și nici un papion țipător. Fauna, momentul este al naibii de solemn.

Fauna se scărpină în cap cu creionul.

Mack continuă :

— Nu mai sînt atît de tînăr cum eram. Nu știu la cîte petreceri o să mai iau parte.

— Nu întinerim, zise Fauna, lovindu-și dinții cu capătul creionului.

De fapt și ea își punea o problemă și avea de gînd să-i ceară sfatul lui Mack. Pe neașteptate, cele două probleme se contopiră și se ivi o soluție comună. În ochii Faunei sclipi o licărire de triumf și murmură :

— Am găsit !

— Ia-mă încet, zise Mack. N-am prea dormit azi-noapte.

Fauna se ridică și-și luă linia cu care dirija mersul stelelor, sau, din cînd în cînd, plesnea o pereche de fese proeminente în timpul lecțiilor de ținută. Vorbea mai bine cu linia în mînă.

— Trebuie să udăm evenimentul, zise ea, și-i mai turnă.

Mack răsuci în mînă fundul vazei în formă de boboc și se uită în zare la lichidul dinăuntru. Sticla roșie făcea ca whiskyul cafeniu să capete licăriri verzui.

Fauna spuse :

— A fost odată o regină care era foarte, foarte bogată. Nu stătea pe gînduri să dea două sute de dolari pe un capot. Avea atît de multe brățări încît nu-și mai putea îndoi brațul. Știi ce făcea de fiecare dată cînd dădea o recepție ?

— Se îmbrăca în salopetă ! zise Mack.

— Nu, dar ești pe-aproape. Se îmbrăca în fermieră. Aduceau o vacă bine spălată și regina o mulgea așezată pe un scăunel de aur. Și mai e o altă cucoană bătrînă, cucoana cucoanelor, la ale cărei serate nu pot intra decît cei invitați. Poartă pe cap o zdreanță. Face de ani de zile treaba asta. Dacă te uiți așa, pe deasupra mulțimii, și nu vezi zdreanța, nici cucoana nu-i acolo.

— Așa e că am ghicit ? întrebă Mack și mîna îi tremură cînd duse vaza la gură.

— Un bal mascat ! strigă Fauna. Nu există decît două feluri de oameni pe lume care fac baluri mascate : cei care sînt prea bogați și cei care n-au nimic.

Mack zîmbi în sinea lui.

— Pot să mă răcoresc ? întrebă el.

— Servește-te, zise Fauna. Balurile mascate au și un alt avantaj : oameni care ajung să se plictisească de ei înșiși, intră în pielea altora.

Mack spuse cu respect :

— Pe vremuri auzeai : „Dacă ai un necaz du-te la Mack". Astăzi se poate zice : „Norocul tău e Fauna. Ești cea mai mare codoașă din lume. Pînă și pe Dumnezeu l-ai putea încurca cu o femeie. Ești în stare să-i faci bucata".

— Îți place ideea ?

— Dacă-mi place ! Sînt sigur că revista *Life* și-ar da și izmenele ca să primească o invitație.

— Ne trebuie o temă.

— Cum asta ?

— Nu poți să lași oamenii să se deghizeze așa ori cum. Dumnezeu știe ce-ar putea să iasă. N-am nevoie de vagabonzi și de *cow-boys* cu revolvere.

— Ai dreptate. Ai vreo idee ?

— Ce-ai zice de tema *La curtea zînei zînelor !*

— Nu, zise Mack, în primul rînd ar părea că ne batem joc de Joe Elegant, iar în al doilea sticleții...

— Atunci ce-ai spune de *Albă ca zăpada și cei șapte pitici ?*

— Am văzut filmul, zise Mack. E o idee bună. Unii dintre pitici semănau cu niște vagabonzi. Nu-l văd pe Hazel deghizat în zînă, dar i-ar sta foarte bine în pitic uriaș.

— Tocmai ăsta-i interesul, zise Fauna. În felul ăsta fiecare poate să-și pună în valoare posibilitățile.

— Udăm ideea asta ?

— Și încă cum. O să anunți toată lumea, nu-i așa Mack ? Să vină deghizați în pitici, prinți sau prințese, sau să nu vină de loc. Ține vasul ăla ca lumea.

— Asta-i valabil și pentru Doc ? întrebă Mack.

— Da de unde, zise Fauna. Pariez șapte contra unu că Doc o să vină cu cravată.

27

O, TU, ZI MĂREAȚĂ

În Cannery Row, sistemul de comunicare este misterios și inexplicabil, rapid ca viteza luminii. Fauna și Mack luaseră hotărîrea să organizeze balul mascat vineri seara la ora nouă, unsprezece minute și treizeci de secunde. La ora nouă și douăsprezece minute dispozitivul se pusese în mișcare, iar la ora nouă și treizeci de minute toți erau la curent, în afară de cei care dormeau, erau beți sau lipseau de acasă. O femeie deosebit de înăcrită, fiindcă nu avusese bărbat vreme îndelungată, spuse: „Cum or să-i deosebească pe cei deghizați de ceilalți?“ E clar că afirmația fusese provocată de propria ei stare de mizerie. Dar peste tot, noutatea fu întîmpinată cu mirare și bucurie. Petrecerea de la Mack căpătase dimensiunile unei nemaipomenite petreceri.

Gîndiți-vă numai ce intra în prețul unui bilet: o petrecere la *Palace Flop-house*, o loterie egală cu o petrecere, o logodnă de proporții tulburătoare, încă necunoscute în analele lui Cannery Row și, peste toate astea, un bal mascat. Numai una dintre ele și ar fi fost de ajuns. Toate aceste distracții la un loc amenințau să se transforme în cataclism.

Fauna răsuflă ușurată, căci cea mai mare dificultate fusese rezolvată. Dorea ca Suzy să se îmbrace într-un anumit fel și aceasta, încăpățînată ca un catîr, n-ar fi fost de acord. Acum era cu mult mai ușor. Nu este aproape nici o diferență între Albă ca zăpada și o tînără care se mărită.

Vor fi unii care vor gîndi că Fauna exagera aranjînd o căsătorie fără acordul viitorilor soți, și aceste persoane sceptice vor avea perfectă dreptate. Dar Fauna era convinsă, dintr-o îndelungată experiență proprie, că în primul rînd oamenii nu știu ce vor, că în al doilea rînd nu știu să obțină ceea ce vor și că în al treilea rînd nu știu să profite de ceea ce au.

Fauna făcea parte dintre acele femei care nu numai că au convingeri, dar știu să-și asume niște responsabilități pentru a le apăra. Ea știa că Doc și Suzy ar trebui să fie împreună și, pentru că erau prea timizi pentru a se gîndi la asta, trebuia să acționeze în locul lor. Criticii vor spune: „Dacă se înșeală? Dacă această căsătorie va fi un eșec?“ Dacă aceste vorbe ar fi ajuns la urechile Faunei le-ar fi răspuns: „Și acum sînt mai fericiți? S-ar putea să reușească. Atunci ce-au de pierdut? Și cînd te gîndești cît de cît, ce altă șansă le-ai mai putea da? Doc s-a prins, nu? Și dacă nu mă înșel, e vina mea. Binențeles, se vor mai certa din cînd în cînd, dar în ce familie nu există certuri? S-ar putea să iasă, însă, bine. Pierde cineva ceva?“

Dacă i s-ar fi sugerat că oamenii au dreptul să aleagă singuri după ce se gîndesc, ar fi răspuns: „Cine să gîndească? Eu pot să gîndesc fiindcă nu sînt în cauză.“

Şi dacă ar fi fost învinuită că se bagă unde nu-i fierbe oala, ar fi răspuns : „Pe dracu, numai asta am făcut toată viaţa". Nu se putea sta de vorbă cu Fauna. Îţi dădea dreptate, dar făcea tot ce voia ea. Folosea astrologia, înţelegînd că sfaturile unui prieten adevărat pot rămîne neluate în seamă, pe cînd cele ale planetelor sînt urmate orbeşte, cu toate că, după toate informaţiile, planetele sînt foarte departe şi n-au nici o legătură cu noi. Doc însă nu credea în astrologie. Cu el trebuia procedat tare. Fauna nu aştepta recunoştinţă. Renunţase la asta de mult. Dacă Doc nu putea să interpreteze vocile lui interioare, în schimb Fauna le înţelegea foarte bine. Ştia că Doc este singur. Şi asta, pentru că atunci cînd era cu el, vocea cea gravă le făcea pe celelalte să dispară şi înţelegeai că e singur.

Sîmbătă dimineaţa le ceru tuturor pensionarelor să vină în biroul ei cu întreaga garderobă şi să o aşeze pe pat.

Mabel era o tîrfă înnăscută, dispusă să se culce cu oricine. În orice epocă, în orice cap al pămîntului, după o perioadă de orientare, Mabel ar fi făcut tot ce făcea în Cannery Row. Nu era vorba de Destin, ci mai degrabă de o îmbinare de aptitudini şi înclinaţii. Născută într-o colibă sau într-un palat, Mabel s-ar fi dedicat, în mod iremediabil, prostituţiei.

Pe patul Faunei se adunase un maldăr impresionant de haine. Orice fată care s-ar fi îmbrăcat cu vreuna din aceste rochii ar fi putut fi arestată pentru vagabondaj, chiar dacă s-ar fi dus să pună o scrisoare la poştă.

Mabel o luă pe Fauna în camera ei şi îi zise după ce uşa fu închisă :

— Bunica mea era originară din bătrîna Anglie. Apoi, trase sertarul de jos al scrinului şi scoase un pachet bine învelit în hîrtie groasă şi lipit cu panglică de celofan. Bunica i l-a lăsat mamei şi mama mi l-a lăsat mie, continuă ea desfăcînd pachetul. Noi n-am avut niciodată nevoie, nici una nici alta. Dădu la o parte, una după alta foiţele şi, în sfîrşit, întinse pe pat o rochie de mireasă, de un alb imaculat, brodată cu floricele albe, atît de frumos lucrate încît păreau una cu ţesătura. Corsajul era strîmt şi fusta foarte vaporoasă. Mabel deschise o cutie şi scoase din ea o coroană de argint.

— Sper că n-o să strice rochia, zise Mabel. Mai ales să nu verse ceva pe ea. Coroana o s-o curăţ, s-a înnegrit puţin. E din argint veritabil.

Fauna amuţise de uimire. Tot mîngîia cu degetele ţesătura albă. Era o femeie care nu se lăsa uşor impresionată, dar rochia fu cît pe ce s-o dea gata.

— Albă ca zăpada, spuse ea cu respiraţia tăiată, apoi adăugă : Trebuie să mă feresc, altfel o să ajung să cred şi eu în stele. Mabel îţi dăruiesc cerceii mei negri.

— Nu vreau nimic.

— O să iei cerceii mei negri.

— Dacă doreşti.

— Parcă-i făcută pentru ea, zise Fauna.

— O s-o mai ajustăm pe ici, pe colo, dacă nu-i vine bine.

— Eşti o fată de treabă. Vrei să mă ocup de tine ?

— Ah ! nu, zice Mabel, mă simt bine aici. Mai e şi un voal în pachet.

— Cît despre voal, mai vedem noi. O să încercăm, zise Fauna.

— O ! Doamne, precis că habar n-are ce e aia un voal de mireasă, zise Mabel.

Dacă oamenii ar pune tot atîta dragoste, grijă şi exactitate în afacerile internaţionale, politică sau chiar în munca lor ca în pregătirea unui bal mascat, toate ar merge perfect în lume. Privit din afară, Cannery Row părea mai liniştit decît de obicei, dar se simţea apropierea furtunii. Într-un colţ din *Palace Flop-house,* Whitey nr. 2 îi dădea lecţii micuţului Johnny Carriaga. Îl învăţa să ascundă în palmă cărţile de joc. Johnny fusese împrumutat, sau mai exact închiriat pentru bal, de la Alberto Carriaga, care primise şaizeci şi doi de cenţi, adică preţul unui galon [1] de vin, pentru folosirea primului său născut. Johnny urma să apară deghizat în Cupidon, cu aripi de hîrtie, arc, săgeţi şi o tolbă. Tolba trebuia folosită pentru a ascunde biletul cîştigător, căci dacă majoritatea invitaţilor ştiau că loteria e trucată, trebuiau totuşi respectate aparenţele. Fiindcă Johnny nu prezenta prea mare încredere, săgeţile erau prevăzute cu ventuze de cauciuc.

Whitey nr. 2 decupase o bucată de carton la dimensiunile exacte ale unui bilet de loterie.

— Mai încearcă, Johnny, zise el. Nu, se vede marginea. Uită-te, trebuie să îndoi colţurile în interiorul palmei. Mai încearcă. Perfect. E bine.

[1] 4,48 l.

Acum îl scoţi din tolbă. Faci un gest cu arcul, aşa, ca să atragi privirile spre cealaltă mînă şi zici...

— Ştiu, spuse Johnny. Eu sînt Cupidon, zeul Amorului, şi aleg inimile curate.

— Ce frumos sună ! zise Eddie. De unde o fi găsit Mack cuvintele astea ?

— Le-a inventat, spuse Whitey nr. 2. Ridici arcul cu dreapta şi scoţi biletul din tolbă cu mîna stîngă. Încearcă.

— Eu sînt Cupidon, zeul Amorului, zise Johnny şi agită arcul.

— Foarte bine, spuse Whitey nr. 2, dar trebuie să te mai antrenezi puţin. Nu te uita la mîna stîngă. Uită-te la arc. Acum iată pălăria. Fă-te că scotoceşti, printre bilete fără să-l scapi pe cel pe care-l ai în mînă. Hai. antrenează-te.

— Vreau treizeci şi cinci, zise Johnny.

— Ce ?

— Dacă nu-mi dai treizeci şi cinci de cenţi, spun totul.

— Mack, zise Whitey nr. 2, uite că plodul ridică preţul.

— Dă-i, spuse Mack, o să-i iau înapoi la rişcă.

— Dar nu cu banul cu două capete ! preveni Johnny.

— Puştii ăştia nu mai au nici un respect faţă de cei mari, zise Eddie. Dacă i-aş fi spus lui taică-miu una ca asta, îmi trăgea o bătaie de nu mă vedeam.

— Probail că taică-tu nu trişa la loterie, zise Johnny.

— Puştiul ăsta e un pungaş, afirmă Whitey nr. 1. Johnny, ştii unde ajung copiii răi ?

— Ce mă mai întrebi cînd de-acolo vin, răspunse Johnny.

— Dă-i cei treizeci şi cinci de cenţi, spuse Mack.

Cîte dorinţe, cîte porniri zac ascunse în noi. Un fizic ingrat poate ascunde o inimă de Don Juan. În sufletul lui Joe Elegant sub pornirile, simbolurile şi miturile lui, se ascundea poate dorinţa de a fi bărbat. Dacă oamenii ar putea fi măcar pentru o seară aşa cum doresc ei, cîte secrete n-ar ieşi la iveală.

Într-un anumit sens, tema balului mascat fusese aleasă în funcţie de Hazel. Acesta făcea parte dintre oamenii din care se aleg piticii. Dar, după ce se gîndise bine la poveste, pusese întrebări şi lucrurile îi deveniseră atît de clare cît de clare îi puteau deveni lui, Hazel vru să fie ales Prinţul Fermecător. Se şi vedea în pantaloni albi strînşi pe picior şi în vestă de ceremonie, cu mîna stîngă pe mînerul unui pumnal.

I se oferi rolul Arţăgosului, Arţăgosul iubit de toţi, cel mai adorabil dintre pitici. Apoi rolul Sfiosului, dar Hazel voia să-şi realizeze visul. Ori va fi Prinţul Fermecător, ori nu va lua parte la serbare. S-au văzut prietenii mult mai trainice rupte din motive mai puţin întemeiate.

— Foarte bine, zise Mack, fie cum vrei. Eram gata să te ajut, dar dacă vrei să fii Prinţul Fermecător, descurcă-te singur.

— Puţin îmi pasă, zise Hazel. N-am nevoie de ajutorul tău. Eşti furios pentru că voiai să fii tu Prinţul Fermecător.

— Eu ? spuse Mack. Eu mă deghizez în copac.

— De ce ?

— E ca o pădure, nu ? Am nevoie să rămîn în anonimat, zise Mack. Pădurea te împiedică să vezi copacul.

Hazel se duse să se aşeze sub chiparos. Era abătut şi neliniştit pentru că nu-i venea nici o idee. Cele pe care le avusese îi fugiseră din cap. Dar nu se punea problema să renunţe. Nu putea să-şi coboare rangul. Un om sortit să devină Preşedinte nu se poate deghiza în pitic. E nedemn. Dimineaţa, ceva mai tîrziu, bătu la intrarea de serviciu de la *Bear Flag* şi-l rugă pe Joe Elegant să-i vină în ajutor.

Joe surîse.

— Cu plăcere, zise el cu răutate.

Peste tot în Cannery Row se deschideau cufere şi aerul de jur împrejur era îmbîcsit de miros de naftalină. Peste tot se compunea din nou povestea cu Albă ca zăpada pentru ca să se potrivească cu conţinutul garderobei. De comun acord, însă, se hotărî ca nimeni să nu fie Albă ca zăpada.

În laborator, Doc se trezi ţeapăn de durere, după o noapte petrecută pe podea. Rămase o clipă nemişcat, încercînd să-şi dea seama care parte a corpului îl durea mai tare. Cel mai neplăcut era să-şi amintească faptul că tot el îl forţase pe Old Jingleballicks să se culce în pat. Asta era una din pornirile sale de generozitate alcoolică, nebună, avînd probabil, la origine, masochismul. Se ridică într-un cot dureros şi-l privi pe păcătosul bătrîn care dormea fericit, cu coroana lui de păr galben dimprejurul creştetului roz, strălucitor, şi respira pufăind şi sforăind, de-abia auzit, liniştitor.

— Sus ! urlă Doc furios.
— Ce-avem de mîncare ? întrebă Old Jay, clipind cu ochii lipiţi de somn.
— Normal ar fi să fii mahmur.
— Aşa şi este, spuse Old Jay cu demnitate. Dacă am bea nişte bere ?
— Te doare capul ?
— Da.
— Te dor închieturile ?
— Da.
— Ai hipotensiune ?
— Da.
— Atunci, te-am prins, zise Doc. Du-te după bere.
O licărire de disperare trecu prin ochii lui Old Jay.
— Plătesc jumătate dacă te duci tu.
— Nu.
— Ascultă, îţi împrumut bani.
— Nu.
Old Jingleballicks îl privi fără nici o expresie şi zise :
— Dă-mi pantalonii şi, după ce scotoci prin buzunare, scoase 25 de cenţi.
— Nu, zise Doc.
— Dar ce Dumnezeu *vrei* ?
— Vreau doi dolari.
— Dar asta face pe puţin şase sticle.
— Exact. Ai picat în cursă, Old Jingleballicks, şi n-ai încotro.
Old Jay se scotoci pînă în fundul buzunarului şi scoase două hîrtii de cîte un dolar.
— O să-mi fac o notă de cheltuieli, zise.

Doc îşi puse nişte pantaloni şi o cămaşă şi traversă strada. Nu se grăbi. Bău o sticlă de bere la repezeală şi apoi încă una, mai pe-ndelete, ascultînd bîrfele cartierului de la Iosif-Maria.
Cînd se înapoie la laborator, puse pe masă cele 4 sticle care mai rămăseseră.
— Dă-mi restul, zise Old Jay.
— L-am băut, spuse Doc care se simţea mai bine. Îi văzu privirea înspăimîntată. Pungaş bătrîn ce eşti, continuă el cu veselie. De data asta te-am dus. Totuşi, aş vrea să te înţeleg. Ai milioane, dar eşti zgîrcit şi trişezi la joc.
— Dă-mi nişte bere că mor, zise Old Jingleballicks.
— N-ai decît să mori, spuse Doc. Mi-ar plăcea să te văd murind.
— Nu e vina mea, zise Old Jay. E o stare de spirit. S-ar putea numi spiritul american. Impozitele au dat naştere unui nou tip de oameni, cu o gîndire care o întrece pe cea obişnuită. Încă două sau trei generaţii şi va apărea o altă specie. Acuma îmi dai berea ?
— Nu.
— Cînd un om are bani nu se întreabă : „Pot să-mi permit asta ?" ci, mai degrabă : „Pot să cheltui banii ăştia ?" Cînd doi prieteni, la restaurant, se înghesuie cine să plătească nota, — sînt siguri amîndoi că oricum pot să cheltuie banii ăştia. O naţiune întreagă devine necinstită din cauza propriilor ei legi, pentru că cinstea se pedepseşte. Uneori, însă, e chiar mai rău. Dacă-mi dai să beau o să-ţi explic.
— Mai întîi explică-mi.

— Impozitele nu sînt puse de mine, zise Old Jay, enervat. Singurele elemente cu adevărat creatoare sînt oamenii, dar legea nu-mi permite să dau bani unui om. Trebuie să-i dau unui grup sau unei organizații. Or, tot ce acestea au știut să creeze vreodată a fost contabilitatea. Pentru a primi o parte din donația mea, omul trebuie să facă parte dintr-un grup, astfel încît își pierde individualitatea și inițiativa. Legea n-am făcut-o eu. Urăsc legea care interzice generozitatea și transformă caritatea într-o afacere mănoasă. Marile corporații își pierd eficacitatea din cauza risipei. Deplîng această situație, dar mă conformez. Știu că ai nevoie de un microscop, dar nu ți-l pot oferi, căci, dacă pui la socoteală taxele, un microscop de patru sute de dolari mă costă o mie două sute de dolari, pe cînd dacă l-aș dona unei instituții nu mă costă nimic. Dacă tu, prin munca ta, cîștigi un premiu, cea mai mare parte se va duce pe impozite. Nu zic să nu se plătească impozite, Doamne ferește. Dar mi-e silă de legile care transformă caritatea plină de omenie într-un mijloc josnic de cîștig. Și acum, dacă nu-mi dai berea, o să fiu nevoit să...

— Poftim berea, zise Doc.

— Ce mîncăm ?

— Dumnezeu știe. Astă seară e un bal mascat la *Palace Flop-house : Albă ca zăpada și cei șapte pitici.*

— De ce ?

— Habar n-am.

— O să mă deghizez în pitic roșu, zise Old Jingleballicks.

— Ai putea să te deghizezi și în cometă, cu părul tău, îi sugeră Doc.

După ce băură toată berea, hotărîră că nu le mai trebuie mîncare. Doc se duse să mai ia încă șase sticle și într-un acces de generozitate cumpără bere de Boemia.

— Asta da, bere ! zise Old Jingleballicks. Mexicanii sînt un popor mare și nobil. Piramida Soarelui și berea asta — alte civilizații n-au produs nici măcar atît. Începuseși, noaptea trecută, să-mi vorbești despre articolul tău, dar nu mi-ai spus tot, fiindcă veni vorba despre o fată. Aș dori s-o cunosc.

— Eu aș vrea să-ți vorbesc despre articolul meu. Aș dori să fac unele comparații între stările emoționale ale cefalopodelor și cele ale ființelor omenești. Mi-ar plăcea să observ schimbările patologice care corespund acestor stări. Corpul caracatiței este semitransparent. Cu o aparatură corespunzătoare aș putea să examinez aceste schimbări pe măsură ce se produc. Cîteodată organismele cele mai simple ne dau rezolvarea unora mai complexe. *Dementia praecox* [1], de exemplu, a fost considerată numai ca o manifestare psihică pînă în momentul în care s-a constatat că este însoțită de fenomene fizice.

— De ce nu-ți scri articolul ?

— Mi-e frică. Cum mă apuc să scriu, intru în panică.

— Ce ai de pierdut dacă greșești ?

— Nimic.

[1] Demență precoce (în lb. latină).

— Ce cîștigi dacă reușești ?
— Habar n-am.
Old Jingleballicks se uită aprobator la Doc și zise :
— Ai băut prea multă bere de nu mai ai chef de ceartă ?
— N-am niciodată chef de ceartă.
— Ce vorbești ? Dar aseară ? M-ai jignit.
— Iartă-mă. Ce voiai să spui ?
— Mă lași să termin dacă încep ?
— O să încerc.
— După părerea mea, zise Old Jay, tu ești ca o femeie care știe totul despre sarcină, dar care n-a avut niciodată vreun copil. Ești o ființă nesatisfăcută. Cred că ai sufletul rănit, că ți-ai smuls ceva din tine însuți. E ca și cum ai mînca mult dar ai exclude din alimentație vitamina A. Nu ți-e foame, dar ești subalimentat. Iată ce părere am
— Nu-mi lipsește nimic. Sînt liber, ce-mi place aia lucrez, trăiesc cum vreau. Ce-mi lipsește ?
— Ieri seară ai vorbit tot timpul despre o oarecare Suzy.
— Dumnezeule, zise Doc, știi cine e Suzy ? O mică tîrfă analfabetă. Am invitat-o la masă pentru că m-a rugat Fauna. Mi-a stîrnit interesul în aceeași măsură ca o caracatiță. Asta-i tot. Ai fost întotdeauna un imbecil, Old Jingleballicks, dar niciodată un imbecil romantic.
— Cine vorbește despre dragoste ? Vorbeam despre poftă. Probabil că nu poți să fii cu totul tu însuți pentru că nu te-ai dăruit niciodată altuia pe de-a-ntregul.

— Spui tot felul de tîmpenii ! strigă Doc. Nu știu pentru ce mă dau în spectacol.
— Caută, atunci, să-ți explici de ce te-nfurii.
— Ce ?
— Folosești o energie nebună ca să negi un lucru, care, dacă nu este adevărat, n-are nevoie să fie contestat.
— Uneori mă întreb dacă nu cumva ești complet țicnit.
— Știi ce-o să fac ? Mă duc să cumpăr o sticlă de whisky.
— E de necrezut ! exclamă Doc.

28

DEZASTRUL

Foarte puţini sînt aceia care ştiu că Hazel a născocit numele de *Palace Flop-house* cu ani în urmă, cînd băieţii s-au instalat acolo. Inspirat de bucuria de a avea un acoperiş, Hazel compuse acest nume din ceva ce ştia şi ceva ce nu ştia, dintr-un amestec de lucruri necunoscute, de familiar şi de exotic. Numele se păstrase şi era cunoscut de la un capăt la altul al statului. O dată cu trecerea anilor, s-a dovedit că numele fusese bine ales. Băieţii îşi găsiseră în *Palace* un bîrlog şi un sediu, în acelaşi timp. În incinta lui avuseseră loc întîmplări destul de ciudate.

Construcţia în sine nu avea nimic impresionant : pereţi de sequoia, acoperiş din carton gudronat, 28 de picioare lungime, 14 lăţime [1], două ferestre pătrate şi două intrări, cîte una la fiecare extremitate. În această simplă construcţie paralelipipedică, Mack şi ai săi adunaseră cîteva obiecte remarcabile, roade ale unor investigaţii proprii, ale muncii şi uneori ale unor eşecuri ale colectivului. Soba mare de fontă era în foarte bună stare şi fusese făcută să dureze mai mult decît Coliseul

[1] 9,53 m şi respectiv 4,26 m.

cu care semăna din acest punct de vedere. Pendula moştenită de la bunici, ajunsă apoi cuşca unui cîine flămînd, era acum goală şi Eddie voia să fie îngropat în ea. Decît să repare acoperişul, fiecare dintre locatari preferase să-şi instaleze un baldachin deasupra patului. Patul lui Gay arăta la fel ca înainte de plecarea lui în armată, cu cuvertura peticită şi sub ea cu un cearşaf cenuşiu ca materialul din care se fac pantalonii de tenis. Pe o ladă de mere, se afla, aşa cum îl lăsase Gay, un exemplar din *Amazing True Desert Stories* [1], deschis la pagina 62. În fundul lăzii, pe o bucată de catifea neagră se afla obiectul cel mai preţios al lui Gay, un obiect demn de un colecţionar : o cutie de viteză cu pinion a unui Willys-Knight 1914. Pe etajera de deasupra patului era o cană bătătoare la ochi cu flori, căci lui Gay îi plăcuseră florile. Le mînca. Se dădea în vînt după trandafiri roşii, flori de muştar şi de napi sălbatici şi după petalele unei anumite varietăţi de dalie. Nimeni nu avea voie să se aşeze sau să doarmă în patul lui Gay. Într-o zi ar fi putut să se întoarcă, se gîndeau băieţii, deşi moartea lui fusese anunţată oficial şi armata plătise suma pentru care fusese asigurat.

La *Palace* mai avuseseră loc chefuri de pomină, dar niciodată atît de grozave ca acela care se pregătea. Pereţii exteriori fuseseră văruiţi, înăuntru toate paturile strînse laolaltă şi ghirlande din ramuri de pin împletite formau un fel de boltă. Soba cea mare fusese amenajată în chip

[1] Uluitoarele povestiri adevărate ale deşertului.

de bar, iar cuptorul umplut cu gheață sfărîmată. În fața ușii din spatele clădirii fusese construită și o mică scenă, cu o cuvertură pictată drept cortină și cu ușa drept intrare pe scenă, căci în afară de loterie mai era prevăzut și un program artistic.

De ghirlande atîrnau lampioane japoneze, și un șir de lanterne lumina poteca ce trecea peste calea ferată. Nu se dăduseră în lături de la nimic.

Mack îmbrățișă cu o privire întregul decor și-l boteză :

— O adevărată țară a basmelor.

Băcanul adusese orchestra originală *Espaldas Mojadas*, formată din două chitare, maracase, perii, castaniete, o tobă haitiană și un bas enorm cît o barcă. Cacahuete Rivas, nepotul băcanului, urma să-și dea concursul mai tîrziu. Pentru moment era pe plajă unde repeta partea de solo, la trompetă.

Cînd umbrele înserării începeau să învăluie Cannery Row, băieții fură cuprinși de oboseală, dar se simțeau fericiți. Urmînd sfaturile lui Mack, hotărîseră să se deghizeze toți în copaci. La urma urmelor erau gazde. Numai refuzul lui Hazel îi întrista. Dorința lui de a fi Prințul Fermecător se dovedise mai puternică decît prietenia. Transformarea avea loc în cămăruța lui Joe Elegant.

— N-aș fi crezut una ca asta, m-a luat prin surprindere, zise Mack pentru a douăzecea oară. Prăpădit cum e, uităm că Hazel poate avea idei. Dacă mi-aș fi dat seama la timp, l-aș fi vrăjit eu. Parcă lipsește ceva cînd nu-i aici ca să mai facă vreo boroboață.

De obicei, la majoritatea balurilor mascate primii sosiți nu prea sînt în apele lor și stau timizi, neajutorați și pironiți în același loc aproape o oră înainte să se încingă petrecerea. În această privință, a demarării unei serbări, Cannery Row era cu mult înaintea altor centre culturale. Serbarea trebuia să înceapă la orele douăzeci și unu fix. Trompeta lui Cacahuete Rivas urma să dea semnalul, cu cîntecul *Whistle While You Work* [1].

Peste tot, la Ida grăsana, la *Bear Flag*, în nenumărate case, cu aproape două ore înaintea semnalului, mici grupuri solemne se antrenau pentru marele eveniment. Petrecerea se anunța, de la început, promițătoare. Bineînțeles că Mack și ai săi se simțeau atît de copleșiți de răspunderea pe care o aveau, încît nu-și făcuseră plinul de alcool. În timp ce se străduiau să recupereze, urmăreau acul cel mare al ceasului deșteptător de pe sobă.

La *Bear Flag* era o adevărată risipă de costume. Albă ca zăpada avea ca domnișoare de onoare cîteva dintre cele mai de soi și mai renumite tîrfe din regiunea de la nord de San Luis Obispo. Acestea erau îmbrăcate în rochii transparente : roșu, galben și verde. Fiecare ducea cîte o sticlă de whisky împodobită cu panglici de culoarea rochiei. Fauna se deghizase, după propria-i închipuire, în vrăjitoare : n-avea nevoie decît de o mătură, dar completă costumul cu o pălărie neagră ascuțită și o pelerină lungă de alpaca neagră. Fauna avea planul ei. Cînd va sosi clipa cea mare, urma să

[1] Fluierați în timp ce munciți.

arunce pelerina şi să schimbe mătura cu o baghetă, devenind astfel Zîna-naşă.

Barul grăsanei Ida devenise ţara piticilor. Opt Mulţumiţi, patru Hapcii, şase Prostuţi şi nouăsprezece Arţăgoşi, strînşi în jurul barului, cîntau din toate puterile *Harvest Moon* pe o voce şi jumătate.

Iosif-Maria se hotărîse să fie Dracula. Nu văzuse *Albă ca zăpada* şi îi era indiferent după ce personaj de film se deghiza.

La Laboratorul din Vest, Doc şi Old Jingleballicks discutau cu aprindere şi disperare despre virusul tutunului. Zăgazul se rupsese şi torentul curgea. Într-o ladă de gunoi, care trona în mijlocul încăperii, între bucăţele de gheaţă, sfărîmată, se odihneau şase sticle de şampanie rămase dintr-o ladă cumpărată de Old Jay.

Uitaseră cu desăvîrşire de serbare. Cînd trompeta lui Cacahuete sună adunarea, strigau aşa de tare încît n-auziră nimic. În timp ce floarea tineretului din Cannery Row urca pe cărarea luminată, Old Jay şi Doc continuau să urle unul la celălalt.

Pe neaşteptate Doc coborî vocea, ceea ce avu efectul unei lovituri de trăsnet.

— O să plec, zice el. Am încercat totul şi am dat greş.

— Prostii, spuse Old Jay. Tinere, eşti în pragul unei cariere frumoase.

— Nu vreau onoruri.

— Ce ştii tu ? N-ai avut niciodată parte de ele, zise Old Jay.

— Nu încerca să mă opreşti, Old Jingle.

— N-o să încerc. Sînt şi aşa destul de sătul de-al de tine. Îţi dai seama că n-ai pregătit încă masa ?

— Am cumpărat o livră [1] de cîrnat pe care l-ai mîncat crud, înainte de a mă fi apropiat cu el de tigaie.

— N-ar trebui să te laşi să te prăpădeşti de foame, dragul de tine, zise Old Jay.

Eddie urcă în fugă scările şi năvăli pe uşă.

— Doc, urlă el, grăbiţi-vă, începe. Are loc tragerea.

Doc luă o sticlă din gheaţă.

— Înarmează-te, Old Jingleballicks. Înainte, marş.

Fură nevoiţi să-l ajute pe Old Jay, care mergea pe şapte cărări.

Îi aşteptau ca să înceapă tragerea. Pitici, animale, monştrii stăteau în semicerc cu faţa la cortină.

— Cred că ne-am adunat cu toţii, zise Mack. Aruncă o privire în spatele cortinei.

— E-n regulă, Johnny ?

— Mor de frig, zise Johnny.

În acel moment intră Hazel, demn, cu capul sus şi privirea mîndră, scînteietoare. Joe Elegant muncise toată ziua ca să se răzbune pe omenire, iar rezultatul obţinut era Hazel. Elementul cel mai important al costumului său era o pereche de izmene lungi gri, pe care Joe cususe cupe, carouri, pici şi trefle roşii şi negre. În picioare purta cizmele rămase din armată, împodobite cu pompoane galbene la vîrf. În jurul gîtului avea un guler

[1] 0,453 kg.

bățos de hîrtie ondulată, model epoca Elisabetei, iar pe cap purta o pălărie de cavaler templier, împodobită cu o pană de struț. La brîu îi atîrna o teacă lungă, iar în mîna dreaptă ținea o sabie de cavalerist, cu care saluta mulțimea.

Joe Elegant își concentrase răzbunarea într-un loc bine definit. Decupase partea dinapoi a izmenelor și, în loc, chiar pe pielea lui Hazel, desenase o serie de cercuri concentrice, roșii și albastre.

Ți se tăia răsuflarea. Hazel, cu privirea fixă, drept înainte, știa că era desăvîrșit, dovadă tăcerea care se lăsase. Cu un gest elegant, își puse sabia în poziție de repaus și-și încrucișă mîinile pe mîner. Avea gîtul uscat de emoție.

— Eu sînt, spuse cu o voce tremurătoare, eu sînt Prințul Fermecător.

Toți cei de față își dădură seama că avea obrajii fardați și sprîncenele vopsite.

— Eu sînt protectorul domnițelor, anunță el. Și numai atunci întoarse cu mîndrie capul, așteptînd aplauzele ce știa că i se cuvin.

Mack avea lacrimi în ochi.

— Bravo, Hazel, zise el. Nici că se putea mai bine. Cine te-a ajutat ?

— Joe Elegant, spuse Hazel. E băiat tare de treabă.

La un semn imperceptibil al lui Mack, Whitey nr. 2 se apropie.

— Să mă duc chiar acum ?

— Imediat, zise Mack încetișor, și să țină minte toată viața.

Hazel se apropie cu un mers maiestuos.

— Mister Joe Elegant vă prezintă omagiile sale, zise el. Vă rog să-l scuzați, dar niște afaceri urgente l-au determinat să plece din oraș. Să vedem, asta-i tot ? Da, asta-i tot.

— O să-i mulțumim cînd se întoarce, zise Mack cu cruzime.

Invitații se uitau înspăimîntați la Hazel, dar nimeni nu rîdea. La aceasta contribuia prezența lui Mack, cu fălcile încleștate și cu pumnii strînși.

— Să începem, bombăni grăsana Ida.

Mack își veni în fire, se îndreptă spre cortină și se întoarse cu fața la invitați.

— Dragi concetățeni, zise el, în Cannery Row locuiește omul care ne este cel mai bun prieten. Ani de zile am profitat de bunătatea lui, fără ca să-i dăm vreodată ceva în schimb. Astăzi acest om are nevoie de un lucru care costă parale. Deci, avem plăcerea, eu și prietenii mei, să punem la loterie *Palace*-ul nostru pentru ca să-i cumpărăm un microscop lui Doc. Am strîns trei sute optzeci de dolari. Cortina !

— Mack, strigă Doc, ești nebun.

— Gura, urlă Mack, cortina !

Se trase cortina și apăru Jonny Carriaga, avînd pe el numai un slip de aluminiu și o pereche de aripi de hîrtie. Agită arcul și urlă :

— Eu sînt Cupidon, zeul Amorului !

În acel moment biletul cîștigător îi scăpă din mînă și căzu pe podea. Johnny se așeză în patru labe ca să pună mîna pe el, țipînd înainte :

— Și aleg inimile curate !

În sfîrșit luă biletul de pe jos și se întoarse spre Mack.

— Ce trebuie să fac acuma ?

Mack era depășit de evenimente.

— Pe dracu, zise el.

Apoi strigă :

— Asta e biletul pe care l-ai tras, Cupidon ?

— Mîna mea neprihănită l-a ales dintre toate.

Johnny nici măcar nu se apropiase de pălărie.

— Dă-mi-l, cretin mic ce ești, zise Mack pe șoptite. Prieteni, strigă el, oare ochii mei mă înșeală ? *Ce* surpriză ! Doamnelor și domnilor, am marea plăcere să vă anunț că proprietarul *Palace*-ului este Doc.

Doc începuse să-și vină în fire. Se apropie de Mack.

— Ești nebun, îi spuse.

— Complet, admise Mack.

— Cine ți-a spus că sînteți proprietarii *Palace*-ului ? Eu în nici un caz.

— Ce vrei să spui, Doc ?

— Credeam că Lee Chong nu mi-a spus decît mie. Se temea să nu faci vreo ispravă ca asta de azi.

— Să ieșim, zise Mack.

Se opriră sub felinare. Doc scoase dopul sticlei de șampanie și o întinse lui Mack, care deschise gura mare pentru a înghiți toată spuma.

— Ce spuneai, Doc ? întrebă el calm.

— Lee Chong dorea să aveți un acoperiș. V-a donat *Palace Flop-house* și a plătit impozitele pe zece ani înainte.

— De ce nu ne-a spus ?

Îi era teamă să nu-l ipotecați, sau să-l vindeți și să rămîneți iar pe drumuri.

Mack era zguduit.

— Doc, spuse el, fă-mi un serviciu. Nu le spune băieților.

— Bineînțeles.

— Îmi promiți ?

— Îți promit. Bea o înghițitură.

Pe neașteptate Mack izbucni în rîs.

— Doc, zise el, nu-i așa că o să vrei să ne închiriezi cocioaba ?

— Cu plăcere, Mack.

— Sper să nu afle niciodată. M-ar jupui.

— N-ar fi mai simplu dac-am uita de loterie ?

— Nu, zice Mack. Lee Chong avea dreptate. N-am încredere în ceilalți și n-am încredere nici în mine că n-o să-l vindem cînd o să avem nevoie de bani.

Scurta ședere a lui Old Jingleballicks îi pusese nervii lui Doc la grea încercare. Mesele fuseseră rare, dormise prost, trecuse prin nenumărate emoții și băuse o cantitate nemăsurată de alcool. Loteria îl smulsese dintr-un fel de atmosferă nebuloasă pentru a-l arunca într-o stare destul de apropiată de realitate. Totuși, lucrurile dimprejurul lui rămăseseră învăluite într-un fel de ceață, ca și cum ar fi visat mai departe. Reintrînd în *Palace*, văzu pitici și monștri și fundul lui Hazel luminat de lampioane. Era ceva destul de îndepărtat de realitate. Muzica era asurzitoare. Old Jay dansa cu o brunețică palidă, strîngînd-o la piept ca pe o buiotă. Era un spectacol dezgustător, atît de ireal ca și restul.

Cine n-a luat parte niciodată la asemenea petreceri ar fi putut rămîne surprins. Eddie valsa pe ritm de rumbă, ținînd în brațe o dansatoare invizibilă. Grăsana Ida și Whitey nr. 2 își disputau pe podea un meci de luptă indiană, iar la fiecare rundă ieșeau la iveală acri de chiloți roz, în timp ce în jurul lor se învîrtea o congă sălbatică de

pitici și de animale. Johnny Carriaga, foarte excitat, în picioare pe o ladă, trăgea la întîmplare, dar nu fără să țină seama de inimile înflăcărate. Doamna Alfred Wong avea o săgeată înfiptă între umeri. Apoi, Johnny ochi un lampion, care căzu în flăcări peste trei pitici. Aceștia, luînd foc, fură stinși cu o găleată de punch.

Mack și Doc fură antrenați într-o conga sălbatică. Încăperea se învîrtea în fața ochilor lui Doc ca o corabie pe o mare agitată. Muzica urla. Hazel puncta ritmul bătînd puternic cu sabia în sobă, în așa hal, încît Johnny scos din sărite, îi înfipse o săgeată drept în mijlocul cercurilor concentrice. Hazel sări în sus și căzu pe ușa sobei, împroșcînd cu gheață în toate părțile. Unul din invitați era închis în cutia pendulei. Văzut din afară, *Palace Flop-house* părea că se umflă și se turtește ca un aluat.

Doc își făcu mîinile pîlnie și urlă în urechea lui Mack :

— Unde sînt Fauna și fetele ?

— Mai tîrziu, țipă Mack.

— Ce ?

— Vin mai tîrziu. Și adăugă : Ar face bine să se miște mai repede înainte să ia foc coșmelia.

— Ce ?

— Las-o moartă, strigă Mack.

Chiar în acel moment, Whitey nr. 1 își croi drum pînă la Mack și strigă :

— Mack, vin !

Mack se repezise spre *Espaldas Mojadas* și-și ridică amîndouă mîinile. Johnny profită de ocazie pentru a trage ultima săgeată în contrabas și nimeri drept în scobitură.

— Stop ! urlă Mack.

Muzica se opri și, deodată, se făcu liniște. Atunci începu partea cea mai ireală a istoriei.

Se auzi murmurul dulce al unei trompete cu surdină, care cînta marșul nupțial din Lohengrin și, în timp ce Doc asculta, alămurile insinuante începură s-o acompanieze, trecură în tonalitate minoră, apoi, după o scurtă demonstrație de ritm, trompeta atacă un blues. Toți stăteau nemișcați, împietriți. Doc îl zări pe Cacahuete Rivas, izvorul muzicii, într-un colț al încăperii, înfundîndu-și trompeta cu un burete ud.

În această atmosferă se trase cortina și Fauna, vrăjitoarea, își făcu apariția pe ușa din fund, călare pe o mătură.

„Doamne sfinte, gîndi Doc, dacă aș povesti cuiva toate astea ar zice că sînt nebun de legat."

Fauna strigă :

— Trăim o zi mare.

Căută cu privirea printre cei prezenți, apoi zise :

— Doc, apropie-te.

Acesta se îndreaptă spre ea nehotărît.

Patru pensionare de la *Bear Flag*, îmbrăcate în culori orbitoare, intrară și se așezară, două cîte două, de o parte și de alta a ușii, ținînd fiecare în mînă sticla împodobită cu panglici în așa fel încît să formeze un fel de boltă.

Fauna descălecă de pe mătură, își smulse pelerina cea neagră și rămase într-o rochie sclipitoare de lamé argintiu. În mînă îi apăru, ca prin minune, o baghetă de argint avînd la cap o stea de aur. Luă o poză impresionantă, pe vîrful picioa-

relor, de parcă era gata să-și ia zborul, și strigă cu o voce puternică :

— Eu sînt Zîna-nașă. Iată-ți mireasa, pe Albă ca zăpada.

Suzy apăru pe estradă în rochie de mireasă, pe cap cu o coroană de argint, de care era prins un voal alb. Era drăguță, tînără și emoționată. Ținea gura întredeschisă.

Fauna urlă :

— Doc, uite-ți logodnica.

Doc scutură din cap, încercînd să se trezească. Era un vis, un coșmar, coroana, voalul, virginitatea.

— Ce dracu se întîmplă aici ? murmură el.

Deseori, cînd două persoane se află față-n față, fiecare din ele ghicește gîndurile celeilalte. Suzy înțelese și obrajii i se îmbujorară. Închise ochii. Doc îi ghici suferința. Lumea începu să se învîrte ca un titirez. Se auzi spunînd :

— Zînă-nașă, sînt de acord să-mi fie logodnică.

Suzy deschise ochii și se uită în ochii lui Doc. Mușchii maxilarelor i se încordară, privirea i se întunecă și buzele, de obicei surîzătoare, i se strînseră într-o linie aspră. Își scoase coroana și voalul, se uită la ele o clipă și le așeză încetișor pe o ladă de mere.

Trompeta cînta marșul nupțial în ritm de samba și o chitară îi acompania suspinele.

— Șleahtă de imbecili, urlă Suzy pentru a acoperi muzica. Aș putea trăi cu un vagabond într-o cocioabă și să-i fiu soție bună, aș putea să mă mărit cu un cîine rîios și să fiu drăguță cu el, dar pentru numele lui Dumnezeu, nu pot să fiu mireasa lui Doc. Apoi se răsuci pe călcîie și ieși pe ușa din dos.

Fauna se repezi după ea. Cărarea rămase undeva, într-o parte. Suzy alunecă, apoi căzu, se rostogoli pe povîrniș și Fauna se rostogoli după ea. Se opriră împreună pe șinele căii ferate.

— Tîrfă mică și păcătoasă, zise Fauna cu amărăciune. De ce nu cu Doc ?

— Îl iubesc, spuse Suzy.

29

NENOROCIREA

Letargia survine ca o reacţie normală după un şoc. Exact aşa cum se întîmplă într-un accident de automobil. Dacă unul din pasageri urlă şi se zvîrcoleşte, iar celălalt rămîne nemişcat, cu ochii holbaţi, există multe şanse ca cel mai calm să fie cel mai serios lovit. Şi o comunitate de indivizi poate să cadă în letargie. Oamenii se întoarseră la casele lor, încuiară uşile şi nu mai ieşiră afară. Toţi se simţeau vinovaţi, chiar şi cei care nu erau amestecaţi cu nimic în pregătirea serbării. Era destul că participaseră.

Mack şi ai săi erau zdrobiţi de sentimentul unui destin potrivnic. Era pentru a treia oară cînd încercau să facă ceva pentru Doc şi pentru a treia oară dădeau greş. Nu ştiau unde să se ascundă pentru a fugi de propriul lor dispreţ.

Grăsana Ida se cufundă într-o tăcere feroce. Clienţii săi beau în tăcere pentru a nu dezlănţui furia vinovată pe care-o simţeau clocotind în trupul ei musculos.

Fauna era nenorocită ca un cîine de pripas. De-a lungul unei vieţi pline de experienţe absurde avusese unele eşecuri, dar nu declanşase niciodată o catastrofă.

Însuşi băcanul avu unele remuşcări, ceea ce constituia ceva nou pentru el. Pînă acuma reuşise întotdeauna să scape de responsabilităţi, dînd vina pe împrejurări sau pe vreun duşman, dar astăzi degetul său acuzator, ca un pistolet de comedie, ţintea propria-i inimă. Era o remuşcare interesantă, dar, cu toate astea, rămînea o remuşcare. Deveni prietenos şi plin de atenţii cu cei din jur, ceea ce nu făcu decît să-i înspăimînte. Zîmbetul unui tigru n-are nimic liniştitor.

Cu Doc se petrecea o transformare atît de adîncă, încît nici nu-şi dădu seama de ea. Era ca un ceas demontat de pe masa unui ceasornicar, cu rubinele, arcurile şi axele rînduite, gata să fie puse la loc. Cînd un om suferă, există mai multe mijloace ca să se vindece, dintre care cel mai simplu este furia.

Doc se certă cu Old Jingleballicks, îl dădu pe uşă afară, spunîndu-i să nu se mai întoarcă niciodată. Apoi se luă la harţă cu factorul, învinuindu-l de lipsă de punctualitate, deşi acesta venea la oră fixă de zece ani de zile. În sfîrşit, făcu să afle toată lumea că lucrează şi că nu vrea să mai vadă pe la el pe nici unul din locuitorii străzii, sau din altă parte. Rămase vreme îndelungată cu privirea pierdută, fixînd hîrtia galbenă şi creioanele bine ascuţite de Suzy, aşezate la îndemînă.

Suzy fu şi cauza imediată şi victima destrămării care pusese stăpînire pe stradă. Nu-i adevărat că necazurile formează caracterul, căci în realitate îl distruge. Dar cînd anumite trăsături de caracter, hrănite de anumite visuri, formează un material exploziv şi se produce o scînteie, atunci... atunci...

Ella, proprietăreasa-chelneriță de la *Macul de Aur,* era tot atît de obosită la ora 10 dimineața ca și la miezul nopții. Era mereu obosită. Nu numai că se împăcase cu această situație, dar se gîndea că toată lumea e la fel. Nici nu-și putea închipui picioare care să nu se umfle, un spate care să nu fie dureros, sau un bucătar care să fie în toane bune. Șiragul de guri mestecînd, pe care-l avea în fața ochilor la micul dejun, îi tăia pofta de mîncare pentru toată ziua.

Pe la 10, cînd ca de obicei avea un moment de răgaz și se apucase să facă curățenie, să șteargă praful și să măture resturile de sub scaunele barului, intră Joe Blaikey să-și bea cafeaua de dimineață.

— E gata îndată. Vrei să aștepți ? întrebă Ella.

— Da, spuse Joe. Ai aflat ce s-a întîmplat sîmbătă seara în Cannery Row ?

— Nu, ce ?

— Tocmai că nu știu nimic. Am fost invitat la balul mascat, dar cînd am ajuns se și terminase. Toți refuză să povestească ceva.

— Eu nu știu nimic, zise Ella. Crezi c-o fi fost vreo încăierare ?

— Aș, despre o încăierare ar fi vorbit, că sînt ahtiați după așa ceva. Mai degrabă s-ar spune că le e rușine. Dacă auzi ceva, să-mi spui.

— De acord, Joe, cafeaua e aproape gata...

Suzy intră elegant îmbrăcată, cu taiorul de tweed gri cumpărat la San Francisco. Se vedea că suferă. Se așeză pe un scaun.

— Salutare, spuse polițistul.

— Salutare, zise Suzy. O cafea.

— Tocmai se filtrează. Ai un taior drăguț, zise Ella.

— Frisco, răspunse Suzy.

— Pleci ?

— Nu, zise Suzy, rămîn.

Joe întrebă :

— Ce s-a întîmplat seara trecută pe strada voastră ? Suzy ridică din umeri. Nici tu nu vrei să spui nimic, ai ?

— N-am ce spune !

— E culmea, zise Joe. De obicei oamenii își țin cu greu pliscul. Suzy, dacă a fost omorît cineva e mai bine să spui. Complicitatea este și ea un delict.

— N-a fost omorît nimeni, zise Suzy. Apoi se întoarse spre chelnăriță. Nu-i așa că te cheamă Ella ?

— Pînă astăzi, da.

— Îți aduci aminte că mi-ai spus că ești întodeauna de serviciu ?

— E adevărat.

— Pune-mă să dau o probă. Cincisprezece zile. Cu ocazia asta o să poți să te duci la cinema.

— Ai greșit adresa, fetițo ! Nu cîștig atîta încît să angajez o chelneriță.

— Nu vreau decît mîncare și nu mănînc mult.

Joe Blaikey întoarse privirea. Era sistemul lui de a-și încorda atenția.

— Ce te-a apucat fetițo ? întreabă Ella.

— Nu m-a apucat nimic. Vreau să muncesc și fac orice ca să-mi cîștig existența.

Joe întoarse încetișor capul spre ea.

— Ai face mai bine să ne spui, zise el.

— O să vă spun, zise Suzy. Vreau să-mi schimb viaţa şi n-am de gînd să mă duc aiurea ca s-o iau de la cap.
— Ce te-a determinat să faci asta ?
— Nu te priveşte. E ilegal ?
— Se întîmplă aşa de rar, încît ar trebui să fie, spuse Joe.
— Te rog, Ella, o imploră Suzy, dă-mi o şansă.
Ella întrebă :
— Ce părere ai Joe ?
Joe examină chipul lui Suzy, apoi întîrzie o clipă asupra părului ei vopsit.
— Îl laşi să crească în culoarea lui naturală ? întrebă el.
— Mda.
— Ella, dă-i o şansă.
Ella surîse obosită.
— Cu hainele astea pe ea ?
— Mă duc să mă schimb. Îmi trebuie un sfert de oră. O să vezi, Ella, ştiu să şi gătesc bine.
— Du-te şi schimbă-te, zise Ella.
Joe Blaikey o aşteptă pe Suzy în stradă, pînă se întoarse.
— Să nu-i joci vreo farsă neplăcută lui Ella, zise el încetişor.
— Contează pe mine.
— Pari foarte agitată.
— Joe, zise Suzy, îţi aminteşti de ziua în care am sosit ? Mi-ai spus că dacă vreau să plec din oraş poţi să-mi împrumuţi nişte bani.
— Credeam că ai să rămîi.
— Exact. Poţi să mă împrumuţi ca să rămîn ?
— Cît ?
— Douăzeci şi cinci de dolari.

— Unde o să locuieşti ?
— O să-ţi spun mai tîrziu.
— Mi s-a mai întîmplat să împrumut bani, zise Joe. Ce-am de pierdut ?
— O să ţi-i dau îndărăt.
— Ştiu, zise Joe.

Cazanul, rămas ani de zile printre tufele de nalbă de pe maidanul dintre *Bear Flag* şi băcănie, era primul pe care-l avusese vreodată conservăria Hediondo, iar aceasta era prima fabrică construită în Monterey. Cînd oamenii şi-au dat seama că sardelele pot fi puse crude în cutii, împreună cu sos de roşii sau cu ulei, căpăcite şi fierte la abur, la Monterey se născu o nouă industrie. Hediondo începu cu un capital mic, luptă, se mări, apoi dispăru. Primul său cazan pentru producerea aburului fu o strălucită improvizaţie a lui William Randolph, inginer, fochist şi director. Cazanul propiu-zis nu-l costase nimic, fiind de la o locomotivă a căilor ferate din Pajaro Valley şi de pe coastă. Această locomotivă, într-o noapte, deraiase, sărise peste terasament şi plonjase douăzeci de picioare[1], într-o mlaştină. Compania căilor ferate recuperase roţile şi pistoanele, bielele şi fluierul şi abandonase în noroi cazanul cel mare.

William Randolph, descoperindu-l, îl transportase pînă la Monterey şi îl pusese pe un soclu de ciment la noua fabrică din Monterey. Produsese cu el, ani de zile, aburii de joasă presiune

[1] Peste 6 m.

pentru fiertul conservelor, chiar dacă din cînd în cînd conductele își dădeau sufletul și trebuiau înlocuite.

În 1932, pe cînd uzina era în plin avînt, vechiul cazan fu în sfîrșit abandonat pe maidan, pentru a economisi cheltuielile de mutare. Dar bătrînul domn Randolph, care mai trăia, deși se retrăsese din afaceri, avea o groază nespusă de risipă. Recuperă, deci, toate conductele și lăsă numai cilindrul cel mare, lung de 16 picioare și de 7 [1] picioare în diametru. Mai rămăsese coșul și ușa focarului lată de două picioare și înaltă de 18 țoli [2], care tot se mai deschidea cu toate că avea balamalele ruginite.

Mulți folosiseră cazanul ca adăpost provizoriu, dar mister și mistress Sam Malloy fură primii locuitori permanenți. Mister Malloy, avînd mîini îndemînatice, după ce înlăturase și ultimele țevi, amenajase un oarecare confort.

Un cazan, cu pretenții de locuință, prezintă tot atîtea avantaje cîte inconveniente. Unii nu sînt de acord să intre în casă în patru labe, pe o asemenea ușă. Podeaua fiind rotundă, e greu să umbli pe ea și să așezi vreo mobilă. Al treilea dezavantaj este lipsa de lumină.

Avantajele cazanului sînt următoarele: e absolut impermeabil, e intim, iar aerisirea e perfectă. Deschizînd cum trebuie supapa de siguranță și ușa, obții curentul de aer dorit. Mister Malloy construise, sub coș, pentru nopțile friguroase de iarnă, o sobă mică de cărămidă. Pe lîngă aceste avantaje, cazanul te apără de foc, de vînt, de cutremure și chiar de bombe. Toate acestea compensau lipsa de apă curentă, de lumină electrică și de instalații interioare.

[1] Circa 4,90 m și, respectiv, 2,13 m.
[2] Circa 0,60 m și, respectiv 0,45 m.

Există oameni, mai ales cei din Carmel-by-the-Sea, care spun că alegerea cazanului ca locuință de către Suzy era simbolică, un fel de despărțire de lume. Poate că este adevărat, dar principalul motiv era de ordin economic. Suzy avea mîncarea asigurată la *Macul de Aur*, iar cazanul îi servea drept acoperiș, fără să plătească chirie.

Cu banii împrumutați de la Joe Blaikey, Suzy cumpără de la magazinul universal Holman, din Pacific Grove un ciocan, un fierăstrău, mai multe feluri de cuie, două foi de placaj, o cutie de vopsea albastră, o pensulă, un tub de lipici, două perdele roz cu floricele albastre, trei cearșafuri, două fețe de pernă, două prosoape, o mănușă de baie, un ceainic, două cești cu farfurioare și un pachet de ceai. La excedentele armatei cumpără de ocazie un pat pliant, o saltea, un lighean și ibric, o oală de noapte, două pături militare, o oglindă mică și o lampă de gaz. Își cheltuise tot capitalul, dar la sfîrșitul primei săptămîni îi dădu lui Joe doi dolari și jumătate din bacșișurile primite la *Macul de Aur*.

Toată strada, rușinată, se făcu că nu vede ce se întîmplă în cazan, sau că nu aude loviturile de ciocan care răsunau noaptea tîrziu. Strada era curioasă, dar bine crescută.

Fauna rezistă timp de zece zile, dar într-o marți seara, cînd *Bear Flag* era închis din lipsă de clienți, nu mai putu să-și țină în frîu curio-

zitatea înnăscută și porni în cel mai mare secret. Văzuse, pe fereastra din sala de așteptare, o mică dîră de lumină, care ieșea de sub ușa cazanului. Pe coș se prelingea un fir de fum, care mirosea a lemn de pin. Fauna ieși pe ușa din față și păși în tăcere printre florile de nalbă.

— Suzy, strigă ea încetișor.

— Cine e ?

— Eu, Fauna.

— Ce dorești ?

— Să văd dacă ești sănătoasă

— Sînt sănătoasă.

Fauna se așeză în genunchi și-și trecu capul prin ușă. Transformarea era completă. Pe pereții rotunzi, vopsiți în albastru-deschis, erau lipite perdelele. Dădea impresia unui mic apartament, foarte feminin. Suzy stătea pe pat învăluită în lumina focului. Își construise o măsuță de toaletă pe care pusese oglinda, cana de apă și ligheanul. Alături, într-un borcan, era așezat un buchet de cafeluțe și de maci.

— Ai aranjat drăguț, zise Fauna. Nu mă inviți înăuntru ?

— Dacă dorești. Vezi să nu te înțepenești în ușă.

— Dă-mi, te rog, o mînă de ajutor.

Suzy o trase și o ajută să treacă prin ușa focarului.

— Poftește, spuse ea, așază-te pe pat. În curînd o să am și un scaun.

— Am putea să-ți facem un covor, zise Fauna, ar fi drăguț.

— Nu, spuse Suzy. O să-mi fac singură. Dorești o ceașcă de ceai ?

— Cu plăcere, zise Fauna, cu gîndul aiurea. Apoi adăugă deodată : Ești sigură că nu ești nebună ?

— Nu, nu sînt nebună. Știi, e prima dată cînd am casa mea.

— Ai aranjat-o frumos, zise Fauna. Spune-mi dacă ai nevoie de ceva. Poți să vii să faci baie la *Bear Flag*.

— E un duș la *Macul de Aur,* spuse Suzy.

— Ai milă, zise Fauna, m-ai doborît la pămînt, nu mă da gata.

— Nici nu mă gîndesc.

— Ceaiul tău este excelent. Suzy, acuma vreau să-ți spun ceva. O să mă asculți, sau n-o să mă asculți : și eu am făcut o greșeală, dar și tu procedezi în continuare greșit. Nu-l întărîta pe Doc, asta l-ar înfuria.

— Ce vrei să spui ?

— Te-ai instalat aici și el nu poate să se uite pe fereastră fără să te vadă.

Fauna tăcu, așteptînd izbucnirea care nu mai venea.

Suzy își privi mîinile.

— Am într-adevăr unghii frumoase, zise ea. Fiindcă spăl toată ziua vasele, dau cu multă cremă și asta le păstrează. Fauna, mi-ai spus să nu plec și am rămas. Îmi venea să scobesc o gaură și să mă pitesc înăuntru, dar n-am făcut-o pentru că m-am gîndit că ai dreptate. Ceea ce vreau să fac, o s-o fac în văzul tuturor.

— Nu asta ți-am spus.

— Nu mă întrerupe. Ai vorbit despre Doc. Eu îți spun o dată pentru totdeauna și poți s-o repeți întregii străzi dacă vrei, ca să nu trebuiască

s-o mai spun eu din nou oricui ar dori s-o afle. Uită-l pe Doc. N-are nimic de-a face cu mine. Mi s-a ivit în cale, dar n-am fost demnă de el. Poate că n-o să se mai ivească nimeni niciodată, dar, dacă din întîmplare voi întîlni un alt bărbat, a dracului să fiu dacă n-o să fiu demnă de el atît pe dinăuntru cît şi pe dinafară, în lume şi acasă. În orice caz mă voi simţi demnă de el. Ai înţeles ?

— Ar trebui să ai grijă cum vorbeşti, zise Fauna.

— Nu mai înjur.

— Păi tocmai...

— Să nu amestecăm lucrurile. Ai înţeles ce ţi-am spus pînă-acuma ?

— Desigur, micuţa mea Suzy. Dar nu înţeleg de ce refuzi ajutorul prietenilor tăi.

— Pentru că vreau să fac totul cu mîinile mele, altfel n-are valoare.

— Ai împrumutat bani de la Joe Blaikey.

— Da, de la un sticlete ; acelaşi care m-ar fi putut alunga din oraş. Nu mi-e prieten, e un sticlete. Cînd o să-i dau banii înapoi, poate o să mi-l fac prieten.

— Eşti aspră cu tine însăţi.

— E singurul mijloc. Nu-ţi poţi amputa un picior cu o banană.

— Suzy, nu erai făcută să lucrezi la mine. Nu erai bună pentru aşa ceva.

— Ştiu ce eram şi ştiu ce-o să devin.

— Şi Doc ? întrebă Fauna.

— S-a terminat, ţi-am spus-o. Să-ţi intre bine în cap, s-a terminat.

— Atunci, să mă duc, spuse Fauna cu adîncă mîhnire.

Puse ceaşca pe măsuţă, se lăsă în genunchi şi se tîrî în patru labe pînă la uşă.

— Suzy, vrei să mă împingi ?

Suzy o îndesă prin uşă, ca un măcelar umplînd un cîrnat.

— Fauna, o strigă ea. Fauna îşi băgă din nou capul pe uşă. Eşti cea mai bună prietenă pe care am avut-o vreodată. Dacă sînt aspră, sînt cu mine nu cu dumneata. Eram mereu furioasă pe alţii, dar mi-am dat seama că de fapt eram furioasă pe mine însămi. Cînd voi fi prietenă cu mine însămi poate voi putea fi prietenă şi cu ceilalţi.

— Şi dacă Doc ar veni din nou, să te roage ?

— Nu vreau să devin o cursă, zise Suzy. Nu-mi mai trebuie nici dac-ar veni umblînd în mîini. O prostie nu vindecă altă prostie. Dacă o să fie să mă îndrăgostesc şi un bărbat va avea ceva să-mi dea, o să-i dau şi eu ceva în schimb.

— Suzy, îmi lipseşti.

— O să trec să te văd cînd o să mă simt mai bine. Te iubesc.

— Ah ! tacă-ţi gura, zise Fauna şi trînti uşa focarului.

30

S-A NĂSCUT UN PREŞEDINTE

Dintre toate sentimentele triste, remuşcarea este desigur cea mai întortocheată, cea mai comică şi cea mai dureroasă. Să fi fost oare generată de forţa colectivă a comunităţilor sociale pentru a-i dezarma pe indivizii care ar fi putut deveni periculoşi ? Este, oare, declanşată de sistemul nervos prin acţiunea unor glande cu secreţie internă ? Să fie mijlocul inconştient prin care omul încearcă să atragă atenţia unei lumi veşnic ocupate, sau cel mai sigur mijloc al omenirii de a arăta că ultima sa bucurie este durerea ? Oricare i-ar fi originea, urlăm ca pisicile în călduri, ca lupii la lună, ne biciuim cu ghimpii ascuţiţi ai dispreţului şi, de obicei, găsim în asta o plăcere deosebită.

Dintre toţi oamenii făcuţi să transforme remuşcarea în bucurie, Hazel era fără îndoială cel mai puţin înzestrat. Remuşcarea este o ocupaţie plăcută pentru un egoist, dar Hazel n-avusese niciodată atîta conştiinţă de sine încît să i se dedice. Privea desfăşurarea vieţii, aşa cum un copilaş se uită la un tren care trece : cu gura deschisă, cu răsuflarea tăiată, fericit, uimit şi puţin nedumerit.

Hazel nu păcătuise niciodată decît din greşeală. Mack îi descria astfel educaţia : „Făcuse patru ani de şcoală primară, patru ani de casă de corecţie şi nu învăţase nimic nici în una nici în alta".

Casa de corecţie, unde totuşi viciul şi crima fac parte din educaţie, nu avu un efect mai mare asupra lui Hazel decît şcoala. Ieşise tot atît de nevinovat pe cît intrase. Hazel nu ştia să recunoască răul. Dacă Mack şi ai săi, împreună cu Doc, nu l-ar fi adoptat, nimeni nu poate şti ce s-ar fi întîmplat cu el. Hazel gîndea că Mack e o culme a umanităţii. Cît despre Doc, acesta era deasupra umanităţii. Lui Hazel i se întîmpla, uneori, să se roage la Doc.

Dar iată că Hazel se schimba. Pe nesimţite începea să devină conştient. Poate că şi Fauna avea partea ei de vină, pentru că îi făcuse horoscopul. După ce mai întîi protestase, Hazel nu mai adusese niciodată vorba despre asta, ceea ce ar fi trebuit să dea de gîndit.

Hazel nu voia să devină preşedintele Statelor Unite. Dacă ar fi existat un singur mijloc de scăpare, l-ar fi folosit, dar horoscopul îi arăta că nu are nici o ieşire, Cînd un om este prins în cursă, mai întîi se zbate, apoi se hotărăşte să-şi împodobească cuşca. Astfel făcu şi Hazel, care, condamnat la preşedinţie, începu să-şi împodobească Casa Albă. Cînd dobîndeşti simţul responsabilităţii, poţi urca foarte sus.

Prin urmare, Hazel începu să se pregătească pentru ziua în care va fi ales. Citi un exemplar din magazinul *Time*, de la primul la ultimul rînd, apoi o luă iar de la început şi-l mai citi

o dată. Se gîndi mult la ce citise, apoi ajunse la concluzia că totul era, pe de-a-ntregul, o idioțenie. Aceasta dovedește că ceea ce șchiopăta la Hazel nu era lipsă de inteligență, ci, mai degrabă, de atenție.

Cumpără *World Almanac* [1], citi de la un capăt la altul viețile diferiților președinți și se întrebă ce-ar face el dacă flota engleză ar ataca-o pe a noastră. Sau ar apărea din nou lîngă coastă iachtul de 40 de tone cu 54 de guri de foc.

Își acceptase datoria, dar începu să sufere. Se scula cîteodată, dimineața, fericit la ideea că totul a fost un vis rău. Dar, după ce-și număra din nou degetele de la picioare, își zicea că trebuie să-și accepte destinul și datoria. Cel mai rău era însă singurătatea. Nu putea să vorbească despre asta cu nimeni. Avea un destin deosebit, deasupra destinelor comune. Nu furia îl împinsese să-l provoace pe Mack la bătaie. Voia să se pregătească să-i apere pe cei slabi. Cînd își trădase prietenii și refuzase să fie pitic, insistînd să se deghizeze în Prințul Fermecător, Hazel n-o făcuse din vanitate. Rangul destinului său îl depășea, nu-și putea trăda viitorul.

În vremuri obișnuite, unul dintre băieți ar fi remarcat chipul îngrijorat al lui Hazel, umerii lăsați, aerul nobil și jignit și i-ar fi administrat două linguri de sare de Epsom. Dar, în acel moment, toate sufletele bărbaților și ale femeilor erau puse la încercare și nimănui nu-i păsa de aproapele său.

Hazel încercase în zadar să afle ce se petrecuse la balul mascat. Își amintea numai despre distincția

[1] Almanahul mondial.

și frumusețea costumului său și după aceea totul se dusese la dracu. Iar ziua care a urmat a fost îngrozitoare. Spiritul care însuflețise *Palace Flop-house* și rezistase încercărilor și asaltului anilor se sfărîmase, se transformase în pulbere, ca granitul sub dalta sculptorului.

Mack, pentru care viața nu era mult mai rea decît un guturai straşnic, suferea de moarte, ochii nu-i mai străluceau, sufletul său eroic era stins. Dacă Mack era în această stare, se poate ușor imagina în ce hal erau ceilalți. Niște meduze aruncate pe un țărm neospitalier.

„Ce s-a întîmplat ?", întreba Hazel și ochii lor se întorceau către el, apoi privirile li se furișau mai departe și nimeni n-avea chef să-i răspundă. Timp de mai multe zile, Hazel crezu că aceasta era mahmureala obișnuită de după beție, dar trecură cîteva zile, dorul după un pahar nu le reveni și Hazel începu să se îngrijoreze pentru prietenii săi.

Așezat sub chiparos, nu se mulțumea să păstreze subiectul prezent în minte, ci se și gîndea la el. Sosise vremea măririi și numai Hazel avea forța să se înalțe către această sarcină strălucitoare. Cînd se sculă, și-și scutură pantalonii și cînd o porni la drum nu mai era Hazel nevinovatul, Hazel distratul, Hazel îndobitocitul. Umerii i se îndreptaseră pentru a duce povara, iar ochii i se umpluseră de o forță de neînvins. Se produsese o adevărată schimbare.

Palace Flop-house era cufundat în întuneric, în tritețe și în jale. Băieții zăceau pe paturile lor, apatici și descurajați. Mack își fixa baldachinul și, dintre toți, el te întrista cel mai mult, căci pe fața

lui nu se mai citea nimic. Nu căzuse în plină glorie, ci murea ros de o boală necunoscută.

Cînd Hazel se așeză liniștit pe marginea patului, Mack nu-i dădu nici măcar un picior, deși era încălțat și ar fi putut s-o facă.

— Mack, dragă Mack, ar trebui să te scuturi, zise Hazel.

Mack nu răspunse, ci închise ochii și două lacrimi îi străluciră între gene, unde rămaseră pînă se uscară.

Hazel îi spuse cu blîndețe :

— Mack, vrei să te scutur eu ?

Mack făcu încetișor din cap că „nu".

Hazel nu se dădu bătut. Își aruncă atu-ul.

— Am fost să-l văd pe Doc, zise, stă pe scaun cu un creion în mînă. Nu face nimic. Nu scrie nimic. Nu se gîndește la nimic. Mișcă-ți fundul Mack, are nevoie de noi.

Mack vorbi ca din mormînt...

— Are nevoie de noi, cum are nevoie boul la arat de muscă. Hazel, nu sînt vinovat. Nu mai pot. De data asta sînt la pămînt.

— Ce s-a întîmplat, Mack ?

Vocea lui Mack părea falsă.

— Prima dată i-am dărîmat cabana și era aproape să-l ruinăm, dar n-a fost grav.

— Cum n-a fost grav ?

— I-adevărat, i-am spart niște pahare, discuri, farfurii, i-am stricat niște cărți și așa mai departe. În timp ce de data asta e ca și cum i-am fi înfipt un cuțit în burtă. Cînd crezi că mîngîi pe cineva pe cap și de fapt îi spargi țeasta ajungi să nu mai ai încredere în tine.

Mack suspină, se întoarse și-și acoperi obrajii cu palmele.

— N-ai dreptul să te lași, spuse Hazel.

— Am dreptul să fac ce dracu vreau.

— Asta-mi place mai mult.

— Sau să nu fac nimic.

— Ascultă, Doc trebuie să meargă la La Jolla, știi asta. Trebuie să meargă săptămîna viitoare pentru refluxul de primăvară și cînd îi va sosi microscopul cel nou va putea să-și studieze caracatițele și să-și scrie articolul. Mack, trebuie să-l ajutăm.

— Fauna mi-a povestit c-a fost managerul unui mijlociu supranumit „Kelly, sărutul morții". Ei bine, eu sînt „Mack, sărutul morții". Pe tot ce pun mîna se veștejește și moare.

— Scoală-te.

— Nu, zise Mack.

— Scoală-te, îți spun.

— Mack nici nu răspunse.

Hazel ieși și privi împrejur. Se îndreptă spre un vechi boloboc, care zăcea în tufe, și smulse o doagă. Intră din nou în *Palace* și se opri lîngă patul lui Mack.

Calculă distanța și lovi atît de tare încît lui Mack îi plesniră pantalonii. Numai cînd văzu că Mack geme dar nu se mișcă de loc înțelese gravitatea depresiunii sale.

Fu cuprins de panică pentru o clipă, dar își aminti de Destinul său : președinția, Washington-ul, mesele unde va trebui să mănînce stridii.

— Cum vrei tu Mack, zise încetișor. O să mă ocup singur de asta.

Se răsuci pe călcîie şi ieşi din *Palace* cu demnitate.

Mack se întoarse şi se aşeză într-un cot.

— Aţi auzit ce-a tot spus nebunul ăsta ? Ei, şi la urma urmelor, n-o să facă mai rău decît mine ! Pregătiţi-mi patul căci sînt bolnav de moarte şi tare m-aş culca.

— Eşti gata la pămînt, zise Whitey nr. 2

31

DRUMUL SPINOS AL MĂRIRII

Sînt foarte puţini cei care, după ce schimbă direcţia, parcurg prima etapă a noului drum fără să se uite înapoi, peste umăr. Hazel făcuse alegerea, sau fusese nevoit să aleagă o cale nouă. Spusese : „O să mă ocup singur de asta". Acest lucru i se păruse uşor dar, aşezat la adăpostul ramurilor de chiparos, fu nevoit să admită că n-avea nici cea mai mică idee ce dracu e „asta". Se gîndi cu tristeţe la trecut, la vremea cînd era răsfăţatul tuturor, cînd toţi se ocupau de el şi îl iubeau. Binenţeles că preţul acestei fericiri fusese o doză de ridicul, dar a fost o epocă plăcută şi fericită.

Doc spusese cu mult timp înainte : „Hazel, îmi place să te am alături de mine. Eşti ca o fîntînă. Ţi se pot încredinţa cele mai dragi secrete. Tu nici nu asculţi, nici nu-ţi aduci aminte şi, chiar dacă se întîmplă, n-are importanţă pentru că nu dai atenţie. Aş spune chiar că eşti mai bun decît o fîntînă, căci asculţi fără să auzi. Eşti un preot care nu dai canoane, un psihanalist care nu pui diagnosticuri."

Erau lucruri din vremurile bune, înainte de a i se fi pecetluit soarta lui Hazel. Era necesar să-şi asume o serie de răspunderi, dar pentru asta tre-

buia să judece şi să aleagă, adică să gîndească. Hazel se hotărî, deci, să gîndească, dar în secret. Nimeni nu ştiu. Îi fu puţin ruşine. În zilele bune de altădată, s-ar fi aşezat sub chiparos şi, în mai puţin de un minut, fruntea i-ar fi căzut pe genunchi şi ar fi adormit. Dar noul Hazel îşi cuprindea genunchii cu amîndouă mîinile şi întrezărea un viitor întunecat. Gîndurile sale urcau panta interioară a unui crater de nisip, ca o furnică care cade într-una, dar nu se opreşte pentru atîta lucru. Trebuia să prevadă, să judece, să aleagă. Şi nu-i venea somnul. Nu mai avea nici poftă să se scarpine. Trebuia să rezolve „asta". Dar ce era „asta" ? Niciodată nu şi-a dat seama cum i-a venit soluţia. Capul îi căzu pe genunchi, apoi dintr-o dată muşchii i se contractară ca după o lovitură. Avu o senzaţie de cădere şi în faţă i se deschise calea pe care trebuia să meargă. Nu era un drum prea cinstit, dar era singurul pe care-l avea. Semăna, aproape, cu o trădare.

Trebuie să ne amintim că una din cele mai mari calităţi ale lui Hazel era de a pune întrebări fără a mai asculta răspunsul. Oamenii ştiau asta şi erau încrezători. Să presupunem gîndi el, că pun o întrebare şi ascult răspunsul fără să las să se vadă că l-aş fi auzit. Era destul de întortocheat, dar intenţia era curată şi scopul scuza mijloacele.

Nu numai că va asculta, dar îşi va aminti şi va face suma tuturor răspunsurilor. Poate că atunci va fi în stare să acţioneze. Poate va fi de-ajuns o întrebare, gîndi el. Cel mult, două.

După acest efort Hazel fu epuizat. Capul i se clătină uşor şi adormi, cu conştiinţa aceluia care si-a făcut datoria.

32

HAZEL TRECE LA ACŢIUNE

Joe Elegant fu prudent cînd se întoarse din călătorie, fiind gata să plece din nou la cea mai mică bănuială. Se aştepta la represalii pentru travestirea lui Hazel, dar acestea nu avură loc. Drept mulţumire, făcu prăjituri trei seri de-a rîndul pentru pensionarele de la *Bear Flag*, dar fetele nici măcar nu băgau în seamă ce mănîncă. Ar fi dat mult să ştie ce se întîmplase, dar îi era teamă să întrebe. Astfel că Joe Elegant se simţise încîntat cînd Hezel bătu la uşa micii sale încăperi din spatele casei.

— Ia loc, spuse el. Mă duc să-ţi aduc o bucată de tort.

Cît lipsi, Hazel cercetă operele lui Henri pictorul, expuse pe perete, una din perioada penei de pui găină şi alta din ultima epocă a coajei de nucă. Apoi privirea i se îndreptă spre masa de joc, la care lucra Joe Elegant, bătînd la o maşină de scris portabilă. Alături se afla un teanc de hîrtii verzi, dactilografiate cu panglică verde. Pe o foaie, care mai era încă în maşină, se putea citi : „Dragul meu Anthony West, e foarte drăguţ din partea ta..."

Joe se înapoie cu o felie de tort şi cu un pahar de lapte pentru Hazel. În timp ce acesta

mînca şi bea, Joe îl privi tot timpul cu ochii săi mari şi umezi, fără a fi însă prea insistent.

— Cum a fost ?

— Ce ?

— Cum, ce ! Costumul tău.

— Minunat, minunat, toată lumea a rămas complet surprinsă.

— Avea şi de ce. Mack a zis ceva ?

— A spus că eram fermecător, aproape c-a plîns.

Joe Elegant zîmbi răutăcios.

Hazel întrebă cu un aer indiferent :

— După părerea ta, ce crezi că are Doc ?

Joe se aşeză picior peste picior, luă un aer savant şi răsfoi paginile verzi bătute la maşină cu panglică verde.

— Întregul este, în acelaşi timp, o parte şi o parte este întregul, spuse el.

— Poftim ?

— Un lucru, este, în acelaşi timp, mai multe lucruri. Pe Doc instinctul sexual îl trage într-o parte, iar conştiinţa în altă parte. Mitul său e marea, vîntul, fluxul şi refluxul şi păstrează contactul cu ele adunînd animale. Îşi aduce comorile în laborator pentru a le ascunde. Ar dori, poate, să le dea în pază balaurului Fafnir.

Hazel fu gata să spună „le vinde", dar asta ar fi dovedit că-l ascultă. Jucă deci jocul.

— Am cunoscut o damă pe care o chema Fafnir. Bertha Fafnir. Obişnuia să deseneze curcani, pe tablă, în ziua de Thanksgiving[1]. Parcă

[1] Sărbătoare naţională în S.U.A., în ultima zi de joi din luna noiembrie.

era un şarpe cu clopoţei cînd mergea, pentru că purta jupoane apretate.

Joe Elegant se încruntă uşor, fiindcă fusese întrerupt.

— E deajuns să distilezi mitul şi obţii simbolul, continuă el. Simbolul lui e acest articol pe care vrea să-l scrie, dar e plin de impurităţi şi trebuie limpezit. De ce ? Pentru că este un surogat, iată de ce. Simbolul lui este fals. De aia nu poate să scrie. E un refulat. Pornit pe un drum greşit, găseşte soluţii false. „Am nevoie de un microscop", zice el. „Trebuie să mă duc la La Jolla pentru refluxul de primăvară". Dar n-o să se ducă la La Jolla, aşa cum n-o să-şi scrie nici articolul.

— De ce ?

— Simbolul e fals. Trebuie să se întoarcă la mitul său, marea. Marea este mama lui. Mama lui a murit, dar trăieşte. El smulge de la sînul mamei lui comori pe care încearcă să le ascundă. Înţelegi ?

— Cred că da, zise Hazel indiferent.

— Are nevoie de dragoste, are nevoie să fie înţeles, spuse Joe Elegant.

— Cine n-are nevoie ? zise Hazel.

— Aş fi putut să-l ajut, dacă ar fi vrut.

— Eu aveam impresia că-i place Suzy, spuse Hazel.

Joe Elegant făcu o strîmbătură de dezgust.

— Asta ar însemna s-o apuce din nou pe un drum greşit, să-şi refuleze pornirile din nou.

— Sînt unii cărora le place un lucru şi alţii cărora le place altul, zise Hazel.

— Foarte original, spuse Joe Elegant.

Numai cîţiva paşi despărţeau încăperea lui Joe Elegant de sala de aşteptare, la care ajungeai trecînd prin bucătărie. În sala de aşteptare, Becky era aşezată cu picioarele în sus, citindu-şi corespondenţa. Era membră în asociaţia „Prietenii prin corespondenţă". Prin intermediul curierului inimilor coresponda cu multe persoane din toată lumea. Scrisoarea pe care o avea în mînă venea din Japonia. „Dragă prietenă, începea scrisoarea. Misiva dumneavoastră interesantă am primit. Cum merge Stat de Aur. Fata japoneză pune păr pe moaţe, dar încă nu decolorat. Prietena mea Mitzi Mitzuki este cu idei moderne foarte. Puteţi dumneavoastră trimiteţi sticluţă perchidrol concentrat ?"

— Salutare, spuse Hazel.

Becky lăsă scrisoarea.

— Ai fost vreodată în Japonia ? îl întrebă ea.

— Aş !

— Nici eu. Ce face Mack ?

— Minunat. Spune-mi Becky, ce crezi c-ar putea să aibă Doc ?

— Amorul, zise Becky. Doc continuă să sufere şi dacă n-ar suferi, ar trebui s-o facă. Un băiat atît de bun ca el.

— De cîtva timp, parcă i-a dat cineva cu ceva-n cap.

— Ştiu eu ce i-ar trebui. Bietul om. Dacă n-ar depinde decît de mine, m-aş duce să-l văd, i-aş pune mîna pe frunte şi i-aş spune: „Doc..."

Uşa se deschise şi apăru Fauna.

— Mi se păruse mie că aud nişte voci. Bună ziua, Hazel. Eşti numai tu cu Becky ? Becky e suferindă.

— Am venit să te întreb ceva, zise Hazel.

— Atunci, intră şi stai jos. Vrei să bei ceva ? Dacă e confidenţial, închid uşa.

— Da, spuse Hazel şi cu asta răspunse la toate întrebările.

După ce bău privirea i se aprinse.

— Ce-are Doc după părerea dumitale ?

— N-aş fi spus asta acum cîtva timp, zise Fauna, dar cînd l-am văzut cu cravată... şi apoi chestia din seara trecută...

— Era beat, spuse Hazel. Poţi să spui orice cînd eşti beat.

— Nu el, zise Fauna.

— Crezi că e greşeala lui Suzy ?

— Fără îndoială. Dacă n-ar fi aşa de nebună s-ar duce cu el la La Jolla să-l ajute să lucreze. Să fiu a dracului dacă n-ar reuşi.

— Încearcă să-şi scrie articolul.

— S-a băgat pînă-n gît într-o încurcătură, zise Fauna. Pariez că nici măcar nu se gîndeşte la el.

— Nu se gîndeşte la nimic.

— Asta vreau să spun. Dacă nu s-ar mai gîndi la Suzy, s-ar gîndi la articol. În orice caz, asta-i părerea mea.

— Crezi că dacă ea s-ar duce la La Jolla...

— Cred, dar nu se va duce.

— N-ar lua-o cu el, zise Hazel.

— Dacă oamenii n-ar fi aşa de idioţi, nu le-ar mai cere altora părerea, zise Fauna. Ce vremuri trăim ! Încă un pahar ?

— Mulţumesc, spuse Hazel. Trebuie să mă duc să văd pe cineva.

Era o simplă coincidenţă, dar, cînd Hazel intră în băcănie, Iosif-Maria citea şi el o scrisoare şi, în timp ce citea, înjura într-o limbă care aducea puţin cu spaniola. Scrisoarea era semnată James Petrillo şi datele ei erau foarte clare. Dacă ameninţarea din scrisoare s-ar fi realizat, părea că ceea ce nu putea face guvernul Statelor Unite, adică să-i trimită acasă pe muncitorii mexicani fără paşaport, era capabil să rezolve sindicatul muzicanţilor. Băcanul rămăsese ţintuit locului. De obicei, cînd nu putea să scape de ceva se ralia la respectiva cauză, dar Petrillo nu-i lăsa nici măcar posibilitatea să aleagă această alternativă. Şi Iosif-Maria se şi gîndea la crimă.

— Ce mai faci ? întrebă Hazel.

— Prost, răspunse băcanul.

— La toţi le merge prost, remarcă Hazel. Doc, de exemplu, şade acolo de parc-ar fi beat. Ce-are Doc după părerea dumitale ?

— Numai Dumnezeu ştie, zise băcanul. Trag eu destul cu necazurile mele. Ciudat, spuse el, ştii, aseară cînd mă-ntorceam de la Monterey, am văzut o umbră pe maidan şi, la lumina felinarului care e în dreptul cazanului, l-am recunoscut pe Doc furişîndu-se pe-acolo.

— Nu se poate, spuse Hazel.

— Îţi spun că da. Privirea băcanului trecu peste zarzavaturi şi peste stivele de cutii de conserve şi se opri asupra fetelor în costume de baie de pe cartonaşele rotunde cu reclame de Coca-Cola. Ştii ceva, zise el deodată interesat. Înainte

de balul mascat aş fi spus că-i o tîrfă ca şi celelalte, dar, apoi, a lăsat totul baltă şi s-a dus să se instaleze în cazan. Se pare că de-abia atunci şi-a dat Doc seama. Poate că Suzy are ceva ce n-am înţeles eu. Mă întreb dacă n-o să-ncep să mă iau de ea.

— Nu poţi, zise Hazel. E a lui Doc.

— Pe dracu, zise băcanul. Femeile nu aparţin nimănui. Am dreptul să mă duc să-i fluier sub fereastră.

— N-are fereastră, spuse Hazel.

— Băcanul zîmbi. Uita, cu încetul, conţinutul otrăvit al scrisorii lui Petrillo.

— Da, spuse el, poate că am pierdut o ocazie.

— Să nu te atingi de ea, zise Hazel.

Iosif-Maria închise ochii pe jumătate şi, pentru o clipă, ai fi crezut că ai un indian în faţă ; cînd îi redeschise aveau o lucire stranie. Apoi zîmbi din nou.

— Cum crezi, zise fără gravitate. Se pare că şi-a găsit de lucru.

Macul de Aur era o încăpere lungă, îngustă şi înaltă. Podeaua era pavată cu dale mici, octogonale. În fundul sălii se afla un bar de lemn de culoare închisă în faţa căruia erau înşirate taburete. Într-un colţ al tejghelei era un tonomat micuţ, mai încolo un suport pentru şerveţele, un serviciu de sare, piper, zahăr, muştar şi sos. În spatele barului se vedea o uşă cu geam care dădea în bucătărie şi prin care se putea servi ; în faţă era casa mecanică şi, alături, lîngă uşă, automatul pentru ţigări. În faţa oglinzii lungi din spatele barului erau înşirate un pro-

gram de cinema și un orar al autobuzelor, expresul pentru cafea, grătarul pentru prăjit pîine, prăjituri și plăcinte acoperite, un maldăr de sandvișuri, gogoși, un rînd de cutii de conserve de supă, un încălzitor de supă și cărți de joc.

La *Macul de Aur* nu se putea schimba nimic. Era un loc sinistru unde se bea cafea bună și se mînca o mîncare fără miros. Nu putea să concureze cu micile restaurante vesele în aparență care invadau Monterey-ul, cu fețele lor de masă în pătrățele de culori diferite, cu pereții decorați, tavanele joase și cu lumînări în sfeșnice.

Macul de Aur nici nu încerca. Erau unii care îl preferau micilor restaurante, clienți cărora le plăceau gogoșile reci și umede, tocanele sleite și supele la cutie. Acești clienți n-aveau încredere în listele de bucate fanteziste și în plasele de pescuit întinse pe pereți. Pentru ei a mînca era un act necesar, solemn, cu care n-aveai de ce să glumești.

Înghesuiala mare era între șapte și opt și jumătate pentru micul dejun, unsprezece și jumătate și unu și jumătate pentru masa de prînz și de la șase la opt seara pentru cină. Între aceste ore veneau amatorii de cafea, consumatori de sandvișuri și de gogoși. Seara mai erau două momente de agitație : la nouă și jumătate cînd se ieșea de la prima reprezentație de cinema și la unsprezece și jumătate cînd și a doua lua sfîrșit. La douăsprezece și jumătate *Macul de Aur* își închidea petalele, în afară de sîmbătă seara cînd rămînea deschis pînă la două dimineață pentru bețivii matinali.

Sosirea lui Suzy la *Macul de Aur* avu un efect curios dar, totodată, rezonabil asupra Ellei. De ani de zile își impusese cu tărie să nu ia seama la oboseală sau la durere. Dacă și-ar fi permis să-și analizeze soarta amară, și-ar fi tăiat gîtul.

Suzy făcu mai mult decît s-o ajute, luă totul în seama ei. Glumea cu comisvoiajorii, fluiera încetișor cînd se prăjea pîinea și avea grijă să-și amintească de preferința lui mister Garrigas pentru supa cu țelină, ca și de numele lui.

Timp de o zi sau două, Ella o urmări pe Suzy și refuză cu acreală propunerea acesteia să se ducă acasă ca să se odihnească două-trei ore. Apoi, în hotărîrea sa, se produse o fisură și fisura deveni crăpătură. Începu să-și simtă oboseala nemăsurată, picioarele dureroase și cîrceii din stomac. Cînd fu de acord că era obosită, depășise deja limita propriilor puteri. Prima dată cînd se dusese acasă să se lungească pentru o oră avu impresia că face un păcat. A doua oară, fu un lux și, în sfîrșit, deveni un stupefiant.

După aceea, cînd pe la nouă și jumătate seara Suzy îi zicea : „Du-te acasă și dormi bine“, Ella găsea firesc acest lucru. Suzy, prin veselia ei ponderată, nu numai că păstra clientela, dar atrăgea și consumatori noi.

La unsprezece și un sfert seara expresul era gata să funcționeze, hamburgerii [1] se aflau în răcitor, înveliți în celofan, roșiile tăiate în felii rotunde și pîinea, tăiată pe margini de coajă, pentru sandvișuri, în sertar, sub grătarul electric.

[1] Un fel de chiftele, tipic americane, care se mănîncă pe pîine, ca un sandviș.

La unsprezece și jumătate năvăleau clienții, cei care văzuseră a doua reprezentație la cinema.
Puteai să zici că are trei perechi de mîini în plus. Sandvișuri-club, sandvișuri cu brînză topită, sandvișuri cu carne și brînză, cafea, cafea și iar cafea. Casa înregistra cu un clinchet, restul apărea și aluneca spre clienți.
— Ne vedem sîmbătă ?
— Cu plăcere.
— Pe cuvînt ?
— Pot să vin cu soțul meu ?
— Ești măritată ?
— N-o să mai fiu dacă vin la întîlnire.
— Ești o fată dulce.
— Nici cu dumneata nu mi-e rușine. Poftiți restul.
— Păstrează-l.
— Mulțumesc. Sandvișurile cu carne și brînză sosesc. Pardon, optzeci și șase de cenți pentru sandvișurile cu lacherdă.
Între comenzi și servit găsea timp să cufunde vesela în chiuvetă, s-o spele și s-o șteargă.
— Alo, mister Geltham, v-ați uitat umbrela.
— E adevărat, mulțumesc.
Și urma un mic bacșiș, ce mergea direct într-o cutie pe care scria „Joe".
În fiecare dimineață Joe Blaikey venea să-și ia cafeaua și găsea în fața lui o mică grămăjoară de monede, a căror valoare era trecută într-un carnet de socoteli. Era uluitor cît se adunase.
Hazel intră la douăsprezece fără cinci, așteptă lîngă perete să se elibereze un scaun și se așeză.
— Salutare, Hazel. Ce iei ?
— O ceașcă de cafea.

— Fac cinste. Ce mai faci ?
— Bine.
Treptat, treptat, clienții plecară, apoi *Macul de Aur* se goli. Mîinile îndemînatice ale lui Suzy începură să pregătească pentru închidere : curăță cuptorul electric, trecu cu un burete peste bar și șterse gîtul sticlelor cu sosuri. Ridică ochii spre Hazel, care se întindea.
— Spune-mi, ce dracu cauți aici ?
— Mi se pare că avem același drum zise el, aș putea să te însoțesc.
— De ce nu ? spuse Suzy. O să-mi duci cărțile.
— Ce ?
— Glumeam.
— Ha, ha, rîse cu seriozitate Hazel.
Coborîră pe Alvarado Street, pe care toate luminile erau stinse, în afară de reclamele de neon ale barurilor. Apoi, ajunși la Presidio, se opriră, se sprijiniră de balustrada de fier și priviră luminițele vaselor de pescuit, care se odihneau pe apa neagră a golfului. Traversară calea ferată, trecură pe lîngă depozitul de mărfuri al armatei și intrară în Cannery Row. În sfîrșit, Hazel spuse :
— Ești o fată de treabă.
— Iar începi ?
— Spune-mi, ce crezi că are Doc ?
— De unde-aș putea să știu ?
— Ai ceva cu el ?
— Ai face mai bine să-ți vezi de treburile tale.
— Ai dreptate, spuse repede Hazel. Toată lumea știe că nu sînt prea inteligent.

— Asta-i una, și a-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala, e alta.

— Nimeni nu mă bagă în seamă, zise Hazel, ca și cum s-ar fi recomandat singur. Doc zice că-i place că nu ascult.

Merseră o bună bucată de drum în tăcere. Apoi Hazel zise cu timiditate:

— A făcut multe lucruri pentru mine pe lumea asta. Odată chiar a depus mărturie pentru buna mea moralitate, pe care n-o aveam. Altă dată eram să-mi pierd un picior, dar a deschis abcesul, a pus niște praf deasupra și am rămas cu piciorul întreg.

Suzy nu răspunse. Zgomotul pașilor lor pe trotuar era repetat de pereții metalici ai uzinelor amuțite.

— Doc are necazuri, zise Hazel. Se părea că pașii lor umplu strada. Toți se duc la Doc cînd au necazuri, dar acuma, cînd e necăjit, nimeni nu se mai duce să-l vadă.

Din nou, pașii lor.

— Trebuie să-l ajut, spuse Hazel. Dar nu sînt inteligent.

— Ce dracu vrei să fac eu? întrebă Suzy.

— N-ai putea să mergi să-l vezi și să te împaci cu el?

— Nu.

— Dacă ai avea vreun necaz, el te-ar ajuta.

— Eu n-am necazuri. Și-apoi, de unde știi că el are?

— Îți spun eu. Credeam că-ți place.

— Îmi place foarte mult. Dacă, de exemplu, ar fi bolnav, sau și-ar rupe un picior m-aș duce să-i duc niște supă.

— Doamne ferește! Dacă și-ar rupe piciorul n-ar mai putea apuca refluxul de primăvară.

— Nu și l-a rupt.

Trecură prin fața grăsanei Ida. Hazel întrebă:

— Nu vrei o bere?

— Nu, mulțumesc. Apoi adăugă: Nu te întorci la *Palace?*

— Nu, zise Hazel, trebui să văd un prieten.

Suzy spuse:

— Odată, pe cînd eram fetiță, am făcut o scrumieră pentru părinții mei.

— Și le-a plăcut?

— N-aveau nevoie de scrumieră.

— Nu fumau?

— Ba da, zise Suzy. Noapte bună.

Hazel era cît pe-aci să leșine. Toată viața lui nu se gîndise niciodată mai mult de două minute. Iată mai mult de patru ore de cînd se concentra și încă nu terminase. Mai avea de făcut încă două vizite și apoi se va retrage sub chiparos să-și analizeze descoperirile. Pentru moment totul era întunecat. Imaginile îi defilau în minte, ca într-un caleidoscop al copilăriei care schimbă culorile și desenele de cîte ori îl învîrtești. Hazel ajunsese să se întrebe dacă nu cumva creierul său zumzăia de atîta gîndire.

Era una dintre acele nopți care le place pisicilor. Cotoi enormi se prelingeau la suprafața pămîntului în căutarea unei aventuri. Doamnele pisici păreau nevinovate, ca și cum n-ar fi știut că ceea ce așteptau tocmai urma să li se întîmple. Departe, pe stînci, dincolo de Hopkins Marine Station urlau focile. Uzinele erau tăcute și pă-

reau de argint sub luminile străzii. Dinspre plajă se auzea sunetul trist al trompetei lui Cacahueto Rivas, care cînta *Memphis Blues*.

Hazel se opri un moment pentru a gusta liniştea nopţii. Privi cazanul în care intrase Suzy şi, într-o rază de lumină, văzu mişcîndu-se o siluetă. După contur şi poziţie, se gîndi că trebuie să fie băcanul. Într-un fel, asta nu-l privea pe Hazel. Urcă treptele şi bătu la uşa Laboratorului din Vest.

Doc stătea pe pat, contemplînd dezordinea : plase, borcane, sticle de formaldehidă, săruri de Epsom, mentol, cizme şi mănuşi de cauciuc, lamele, frînghii. Pe masă era aşezat un mic acvariu portativ cu o pompă şi un motor acţionat de un acumulator uscat. Urmărea, posac, micile bule de aer care se ridicau în apa de mare.

— Intră, îi spuse lui Hazel. Îmi pare bine că te văd.

— Am venit pentru o clipă, zise Hazel.

— Bună idee. Ajungi să oboseşti vorbind cu tine însuţi, deşi uneori e mai plăcut. Tu eşti un partener perfect, Hazel.

— Spune-mi Doc, tocmai mi-am amintit. Ce e as... astrofizica ?

— Chiar vrei să-ţi răspund ?

— Nu chiar. M-ar fi interesat. M-am înscris s-o urmez.

Doc se înfioră.

— Nu-mi mai vorbi despre asta, zise el.

— Ţi-am adus bere.

— E foarte drăguţ din partea ta. Mă ajuţi s-o beau ?

— Cu plăcere, zise Hazel. Într-adevăr te duci la La Jolla, nu-i aşa ?

— Va trebuie să mă duc. E unul din lucrurile pe care încerc să le descurc. Am făcut atîta tămbălău despre el !

— Lumea zice că n-o să te duci.

— Tocmai de aceea trebuie să mă duc.

— Nu ai chef ?

— Nu ştiu, zise Doc încetişor.

Se ridică de pe pat şi scoase un fir de la baterie.

— Este inutil s-o consum, spuse el. Sînt ca un camion vechi care a fost demontat şi nu i se găseşte pana. Nici nu ştiu măcar dacă mai poate fi montat la loc.

— Pot să te ajut, zise Hazel, mă pricep la mecanică.

— Poate că te pricepi chiar şi la fiinţe omeneşti, zise Doc.

Hazel îşi apleca, timid, privirea în jos. Era prima oară cînd era acuzat că ştie ceva, indiferent ce.

Doc zise amuzat :

— Asta e bunul meu Hazel.

— Spune-mi, Doc, ce ţi s-a întîmplat ? întrebă Hazel.

Dintr-o dată se temu de îndrăzneala sa, dar întrebase şi n-avea încotro. Doc părea, însă, că găseşte întrebarea raţională.

— Dumnezeu ştie, zise el. Poate că am nevoie să mă justific în faţa propriei conştiinţe. Am vrut să-mi aduc contribuţia la edificiul ştiinţei. Neavînd copii, voiam să realizez ceva. Dar la punctul la care am ajuns chiar dacă aş realiza

ceva ar fi de slabă calitate. M-am autoconvins să fac ceva şi acum cred că trebuie să acţionez.

Hazel căută un fir de legătură.

— Mack şi Fauna regretă ce au făcut. Mack e bolnav.

— N-au de ce, zise Doc. Eu am stricat totul.

— Vrei să spui că ar fi trebuit să rămîi cu Suzy ?

— Cred că da. M-am gîndit de atunci. Vreo două zile m-am simţit altul şi mai bine ca oricînd în viaţa mea. Scăpasem de tot ce mă frămîntase în ultima vreme. Eram gata să iubesc toată lumea.

— Din cauza lui Suzy ?

— Fără îndoială. Eu care mă lăudam că am gîndirea liberă şi că nu ţin seama de prejudecăţi, ce-am făcut ? I-am analizat educaţia, viaţa, mediul înconjurător şi, fără îndoială, strămoşii. Asta, deşi cunosc oameni imposibili, cu o genealogie impecabilă. Aşa e. Acuma, c-am spus-o, e cu atît mai limpede. Cred că am pierdut-o.

— Doc, de ce nu mai încerci încă o dată ?

— Cum ?

— Cumpără-i o cutie de ciocolată, sau un buchet de trandafiri şi du-te să baţi la uşa ei.

— Să iau totul de la început ? Aş părea idiot.

— Femeile sînt femei, zise Hazel.

— Poate ai făcut o descoperire. Ai văzut-o ?

— Da, s-a instalat în cazan, destul de drăguţ, şi lucrează la *Macul de Aur.*

— Ce face ? Ce-a spus ?

Hazel căută printre imaginile sale disparate. Vehemenţa ei îi reveni în minte.

— Cînd era fetiţă a făcut o scrumieră pentru părinţii ei...

Hazel se opri la mijlocul frazei, într-atît i se părea de ridicolă.

— Şi pe urmă ?

— Ei n-aveau nevoie de scrumieră, răspunse Hazel.

— Ea ţi-a spus asta ?

— Da.

— Să bem.

— Nu pot. Mai trebuie să mă duc la cineva, să mai văd un prieten.

— Aşa de tîrziu ?

— Da.

Apoi Hazel adăugă :

— Doc, ai fost bun cu mine. N-o să-ţi fac nici un rău.

— Bineînţeles că nu.

— Cu toate astea l-am făcut.

— Cum ?

— Îţi aminteşti cînd spuneai că mă iubeşti pentru că nu ascultam ?

— Sigur că-mi amintesc.

Hazel privi timid şi ruşinat.

— Am ascultat, zise el.

— Nu-i nici un rău în asta.

— Doc ?

— Da.

— Iosif-Maria dă tîrcoale în jurul cazanului.

Hazel nu-şi aducea aminte să fi fost vreodată atît de obosit. Îşi omorîse mintea cu tot felul de eforturi neobişnuite şi se întîmplase exact aşa cum îi fusese teamă că o să se întîmple. Nu obţi-

nuse nimic. La început sperase c-o să găsească un fel de far care să-l călăuzească. Tot ceea ce obținuse nu-i amintea decît de picturile lui Henri, făcute cu coji de nucă. Voia să doarmă la nesfîrșit și chiar să nu se mai trezească niciodată, căci lumea în care trăia i se părea dușmănoasă. Le încurcase pe toate. Se întreba dacă și la Casa Albă o să fie tot atît de neîndemînatic.

Traversă maidanul și merse pe cărarea ce ducea la *Palace*. Voia să se bage în pat să uite, dormind, că nu reușise nimic.

Mack și băieții îl așteptau.

— Unde dracu ai fost ? întrebă Mack. Te-am căutat peste tot.

— M-am plimbat pe-aici, răspunse Hazel indiferent.

Mack se întoarse și bombăni :

— Ah ! Doamne, mi-ai ars una strașnică. Era să mă omori.

— N-ar fi trebuit să fac asta, zise Hazel. Vrei să te frecționez ?

— Pe dracu, să mă frecționezi ! Ce-ai mai născocit ? Cînd pregătești ceva trebuie să se dărîme cerul pe mine, cum zicea Henny Penny.

— Cu cine-ai fost ? întrebă Whitey nr. 2.

— Cu toți. M-am plimbat.

— Care toți ?

— Joe Elegant, Fauna, Suzy și Doc.

— Ai văzut-o pe Suzy ? întrebă Mack.

— Da. Am fost la *Macul* să beau o cafea.

— Auzi, are bani de cafea !

— Ea mi-a făcut cinste, zise Hazel.

— Bine. Ce ți-a spus ?

— Că atunci cînd era în clasa a treia, a făcut o scrumieră.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! zise Mack. Ți-a vorbit despre Doc ?

— Cred că da.

— Cum crezi că da ?

— Nu mă-ntreba dacă ai de gînd să fii rău. Asta o să mă facă să fiu și *eu* rău. Mack se întoarse gemînd. Hazel se simți înconjurat de un cerc dușmănos. Cred că am să plec, zise el cu tristețe.

— Așteaptă. Ce ți-a spus despre Doc ?

— Spunea că nu vrea să-l vadă, numai dacă... Mă duc.

— Numai dacă ?

— Numai dacă ar fi bolnav sau și-ar rupe un picior.

Mack clătină din cap.

— Cîteodată mi se pare că sînt tot atît de tîmpit ca tine. Doamne, Dumnezeule nu trebuia să te las să pleci singur.

— N-am făcut nici un rău.

— Da pariez că nici bine n-ai făcut. Sînt sigur că acuma nu te gîndești decît la războiul bacteriologic — cum să faci să-l îmbolnăvești pe Doc.

— Sînt obosit, zise Hazel, mă duc să mă culc.

— Cine te oprește ?

Hazel se culcă îmbrăcat. Își găsi somnul deabia cînd zorile se iviră dincolo de Salinas. Creierii îi plesneau, iar responsabilitatea cu care se simțea încărcat îl încolțise din toate părțile.

33

TOBA ÎNDEPĂRTATĂ

După plecarea lui Hazel, Doc rămase mult timp pe gînduri. Avea gîtul uscat și sentimente contrarii i se agitau în piept. Ca și înainte vorbeau în el trei voci, iar prima, cea a savantului, a gînditorului, a omului metodic îi spunea că nu trebuie să admită nimic care să nu fi fost cîntărit, analizat, verificat. Doc asculta de legile științei și, pentru el, a le încălca nu era numai un păcat dar și un pericol, o poartă deschisă în fața anarhiei. Era înfricoșat, dar și nepăsător.

A doua voce urla de bucurie în fața eșecului său: „Te-am prevenit. De ani de zile îți spun că te înșeli. Încearcă mai bine să-ți regăsești sîngele rece. Te desfid".

Iar a treia voce, cea mai gravă, șoptea, de asemenea, că durerea face bine și e necesară.

Doc se gîndea că ar trebui să țină seamă de cea de-a doua voce, care avea poate dreptate. Iată: el, un bărbat, cu atîtea lucruri de făcut. Ea, o fată, dar cine e ea? Să zicem că prietenia lor ar putea avea rezultate excelente. Totuși, va fi un eșec. Nu există absolut nici un motiv ca unirea lui cu această fată să ducă la ceva bun. Nu numai că e analfabetă, dar are și un caracter

imposibil. Are niște convingeri specifice ignoranților. E sigură pe ceea ce nu știe, nu numai pentru ea, dar și pentru ceilalți. În două luni va deveni o mironosiță. Și libertatea? Gîndirea lui se va transforma într-o partidă de tenis împotriva unui partener slab. Am făcut destule prostii. E timpul s-o uit. Nu pot s-o am și nici n-o vreau.

La care a doua voce răspundea: „*Nu* mai poți să dai înapoi. Orice s-ar întîmpla, ți-a intrat în sînge. Ia-ți pulsul. Ascultă-ți inima care bate năvalnic. De ce? Pentru că numai ce-ai auzit că s-a trîntit ușa cazanului. Nu știi, încă, ce înseamnă asta, dar suferi pentru că această ușă s-a trîntit la ora trei și treisprezece dimineața".

Cît despre vocea cea mai gravă, aceasta zicea: „Nimic nu-i rău. Orice lucru ascunde în el și binele și răul. Există vreun bărbat și vreo femeie care să nu aibă în ei binele și răul? Lasă-mă să vorbesc, căci altfel, jur pe Dumnezeul meu că-ți voi înfige ghearele în carne și-ți voi lăsa urme pentru tot restul vieții. Lasă-mă, îți spun. Simți o arsură? E mînia. Vrei s-o lași să se dezlănțuie sau vrei să te otrăvească pînă ce-o să te-mbolnăvești și o să-nnebunești? Uită-te la ceas. Ai auzit ușa aia de fier".

Doc se uită la ceas: trei și șaptesprezece minute.

— Putoarea, zise el cu voce tare.

Stinse lumina, se duse la fereastră și privi spre maidanul luminat de felinar. Deschise ușa, coborî fără zgomot scările, traversă strada și se ascunse în umbră.

Băcanul se așezase pe o conductă ruginită și se gîndea. Reușise să facă multe, dar acum toate îi

alunecau printre degete. Stătea acolo, el tînăr, frumos, bine îmbrăcat, cu bani, și alături era femeia asta de nimic, care trăia într-un cazan și muncea să-și cîștige o pîine. Băcanul avea metodele sale și, deși nu erau științifice, știa că poate să se încreadă în ele. Vorbe dulci, promisiuni, cadouri, și la nevoie, ca rezervă, forța. Pentru femei trebuie să ai în rezervă puțină forță. Simți cum i se umflă încheieturile de la mîna dreaptă. Femeia asta era nebună. Nu i-a ascultat șoaptele dulci, și cînd a vrut să forțeze nota i-a trîntit ușa peste degete, de era să-i rămînă acolo mîna. Aventura asta o să-l coste patru unghii. Putoarea, se gîndea el cu amărăciune. Și nu-l auzi pe Doc.

Doc îl luă de guler și-l trînti jos. În mod reflex, Iosif-Maria izbi cu piciorul și Doc își pierdu echilibrul. Căzură unul peste altul și se rostogoliră în buruieni. Iosif-Maria încercă să-i tragă lui Doc un genunchi între picioare, în timp ce acesta căuta să-l apuce de gît. Băcanul simți degetele lui Doc care-i căuta golul de sub mărul lui Adam. Își întinse ghearele spre fața golită de sînge, dar degetele lui Doc găsiră locul. Băcanul văzu niște fulgere în fața ochilor și creierul i se încețoșă. Înțelese că mai avea de trăit cîteva secunde. Fusese martor la asemenea întîmplări. Știind ce-l așteaptă, se relaxă și, lac de sudoare de groază, simți că degetele își slăbesc strînsoarea.

Băcanul rămase nemișcat și încercă să se gîndească : să-i dea un genunchi între picioare, sau o lovitură de cap în bărbie ? Dar dacă rata lovitura, era mort. Se simțea neputincios și-i era teamă chiar să mai rostească o vorbă nelalocul

ei, căci degetele puteau să i se încleșteze din nou în jurul gîtului.

— Doc, murmură el, mă predau. Ești mai tare.

— Dacă te mai legi de fata asta îți sucesc gîtul, spuse Doc.

— Jur. Jur că n-o să mai fac.

Întors la prăvălie, băcanul încercă de destupe o sticlă, dar mîna îl durea prea tare. Îi întinse sticla lui Doc.

După acest acces de furie Doc simțea și el un soi de indispoziție. Bău o înghițitură de whisky și întinse sticla peste tejghea. Iosif-Maria bău și se chirci, tușind și scuipînd. Doc trecu după tejghea și-l bătu pe spate. Cînd fu din nou în stare să vorbească, Iosif-Maria îl privi pe Doc cu uimire.

— Nu înțeleg, zise el. Unde-ai învățat lovitura asta ? Pînă unde voiai să ajungi ? Puteai să mă omori.

— Cred că asta și voiam, zise Doc, rîzînd stînjenit. Apoi adăugă : credeam că te agăți de Suzy.

— E adevărat, zise Iosif-Maria. Dar, Doc, nu știam că între voi lucrurile au ajuns atît de departe.

— Nici eu, zise Doc. Dă-mi să beau.

Va să zică nu-i făceai curte numai așa, în glumă, spuse Iosif-Maria. Nu te enerva. M-a dat afară și, în plus, era cît pe-aci să-mi rupă degetele cu ușa aia blestemată. Nu-ți fac concurență, Doc. E numai a dumitale.

— Nici nu vrea să mă vadă, zise Doc.

— Nu vrea ? Dar *ce* dracu are ?

— Cine ştie ?

Stăteau faţă-n faţă, sprijiniţi în coate, de-o parte şi de alta a tejghelei.

— E prea complicat pentru mine, spuse Iosif-Maria. Şi ce-o să faci ?

Doc surîse.

— Hazel mi-a spus să-i duc ciocolată şi flori.

— Poate nu-i o idee rea. N-o înţeleg.

Băcanul trase o înghiţitură de whisky şi se strîmbă cînd alcoolul îi trecu prin gîtlejul strivit.

— Cred că-i nebună, zise el. Şi cînd o fată e nebună, trebuie să faci nebunii pentru ea. Nu poţi încerca s-o uiţi ?

— Am încercat şi răsîncercat.

— Şi nu merge ?

— De loc. Ştiu că sînt nebun, dar asta e.

— Am mai cunoscut bărbaţi în aceeaşi situaţie. Nu-i nimic de făcut. Privirea i se aprinse. Îmi aduc aminte de ceva, zise el. Azi-noapte, cînd îi vorbeam prin uşa cazanului, mi-a spus : „Cînd o să-l întîlnesc pe bărbatul care-mi trebuie n-o să mai fac nazuri". Eu am întrebat-o : „E Doc ?" Ea mi-a răspuns : „A, nu. E moale ca o mămăligă".

— Cred că are dreptate, zise Doc.

— Nu sînt de aceeaşi părere. Spune-mi Doc, cînd mi-ai pus mîna în gît, dacă aş fi continuat, m-ai fi omorît ?

— Cred că da. Nici mie nu-mi vine să cred, dar presupun că te-aş fi omorît. E prima dată în viaţa mea cînd am avut o asemenea pornire. De ce ?

— Am dreptate. Un bărbat nu-i moale de loc de vreme ce poate să-l strîngă pe altul de gît. Să terminăm sticla şi o să te ajut.

— La ce ?

— Să faci un buchet, zise Iosif-Maria. Mai e o oră pînă în zori şi ştiu eu un loc cu grădini pline de flori, ceva mai departe de Lighthouse Avenue.

34

CURĂȚENIE MARE

Joe Elegant era la *Bear Flag* doar bucătar, nu și paznic de noapte, avînd avantajul că nu i se solicitau serviciile după căderea serii. Se închidea în casă devreme și-și punea deșteptătorul la patru, ceea ce-i permitea ca în fiecare dimineață, trei sau patru ore, să bată cîteva capitole la mașină, cu litere verzi pe hîrtie verde.

Lucrul la carte mergea bine. Eroul său se născuse într-o stare de șoc și viața nu-l liniștise. Cînd nu era lovit de un simbol, un mit îi stăvilea calea. Era o carte plină de impresii, de camere umede tapetate cu desene misterioase, de mirosuri vagi și de visuri putrede. Nici unul din personajele cărții sale, *The Pi Root of Oedipus*, nu era întreg la minte. În comparație cu mătușile bătrîne ale eroului, marchizul de Sade ar fi părut inocent ca un prunc. Manuscrisul cel verde era gros de trei incii [1] și Joe Elegant se și gîndea la fotografia care urma să împodobească supracoperta cărții : guler descheiat, un surîs amar, mîna dreaptă la frunte, iar pe inelar un inel a cărui montură lasă să se vadă o capsulă cu otravă.

[1] 7,62 cm.

Știa pe ce critici se poate bizui și de ce. Scrise : „Era un iaz plin de ierburi. În larg, în mijlocul iazului, plutea un pește mort, cu burta în sus..."

Joe Elegant suspină, se întinse, se scărpină pe burtă, căscă, apoi se duse la bucătărie și-și puse de cafea. În timp ce apa fierbea, ieși afară. Ziua se anunța minunată.

Din cînd în cînd, pelicanii își cufundau ciocurile în apă căutînd cîte un pește și norii trandafirii ca niște batiste atîrnau deasupra golfulețului. Joe văzu florile din fața ușii cazanului și se apropie să le cerceteze. Un buchet enorm de lalele, trandafiri, narcise și iriși. Nu avea nici o carte de vizită, dar cozile erau băgate într-un borcan farmaceutic.

După balul mascat, Joe Elegant nu-și simțise viața în pericol, dar toată strada îl trata cu răceală. Îi servi Faunei vestea despre flori o dată cu micul dejun. La ora 8, știrea ajunsese pînă la *Palace* și cei care își luau micul dejun La Ida o înghițeau o dată cu cocteilurile dimineții.

Cele mai bune locuri erau în sala de așteptare, în dosul ferestrelor care dădeau spre maidan. Mack se și așezase la pîndă, ronțăind din prăjiturelele Faunei. Fetele erau și ele acolo, îmbrăcate cu cele mai frumoase capoade. Becky își pusese papucii împodobiți cu pene de struț. La ora opt și jumătate spectatorii auziră scîrțîind ușa cazanului și șușuiră unul la altul.

Suzy, în patru labe, ieși din cazan cu capul înainte și dădu nas în nas cu buchetul enorm. Cercetă florile îndelung, apoi întinse mîna, trase buchetul spre ea și ușa cazanului se închise.

La ora nouă Suzy ieşi din nou şi plecă repede spre Monterey. La ora nouă şi jumătate se întoarse. Intră în cazan şi ieşi în grabă împingînd înaintea ei o valiză. Spectatorii fură dezamăgiţi, dar numai pentru moment. Suzy urcă treptele şi sună la uşa lui *Bear Flag*. Înainte să deschidă, Fauna le făcu vînt fetelor, care se duseră în camerele lor, şi-i dădu drumul lui Mack pe uşa din dos.

— Mi-ai spus că pot să folosesc baia, zise Suzy.

— Cu plăcere, spuse Fauna.

După o oră, cînd zgomotul apei încetă, Fauna bătu la uşa de la baie.

— Puţină apă de colonie, iubito ?

— Mulţumesc, zise Suzy.

După cîteva minute ieşi proaspătă şi atrăgătoare.

— O ceaşcă de cafea ? propuse Fauna.

— Aş fi vrut, dar n-am timp. Mulţumesc pentru baie, nimic nu-i mai grozav decît o baie bună.

Fauna, ascunsă după perdea, o urmărea pe Suzy care intră din nou în cazan.

Întorcîndu-se în camera ei, Fauna scrise un bileţel şi-l trimise la laborator prin Joe Elegant. Era redactat astfel : „Astăzi nu lucrează".

35

IL N'Y A PAS DE MOUCHES SUR LA GRAND' MÈRE [1]

Doc îşi întinse pe pat cele mai frumoase haine. Pantalonii kaki aveau pete deschise de la nişte picături de acid, cămaşa cea albă se îngălbenise de veche ce era şi-şi dădu seama, pentru prima oară, că vechea sa haină de stofă era găurită în coate. Cravata pe care o purtase cu ocazia mesei de la *Sonny Boy* se pătase. Descoperi, în fundul unui geamantan, o cravată neagră din timpul armatei. Pentru prima oară în viaţă era nemulţumit de garderoba sa. Poate că era o prostie să cercetezi serios o asemenea treabă, dar nu mai încăpea îndoială că era necesar. Se aşeză pe un scaun şi cîtva timp îşi cercetă atît garderoba, cît şi viaţa. Pe amîndouă le găsi ridicole. Şi nu mai puţin ridicolă era certitudinea că avea trac.

Vorbi, adresîndu-se şerpilor cu clopoţei, care pentru a-l asculta mai bine îşi scoseseră limbile bifurcate.

— Nebun ce sînt, zise el. Sînt un om cu judecată şi relativ inteligent, notat cu o sută opt-

[1] „Nu sînt muşte pe bunica" (în lb. franceză), în sensul că lucrurile nu s-au încurcat în aşa fel încît să nu mai existe nici o ieşire (bunica încă n-a murit).

zeci și doi la proba de inteligență. Am făcut Universitatea din Chicago, care mi-a acordat titlurile de profesor și de doctor în filozofie. Știu tot ce trebuie să știu în domeniul meu și destule lucruri din alte domenii. Priviți acest om, continuă el. Se duce să-i facă o vizită unei fete care locuiește într-un cazan. O să-i ofere o jumătate de livră[1] de bomboane de ciocolată și acest om moare de frică. De ce ? O să vă spun eu de ce. Pentru că i-e teamă să nu-l refuze. Cînd aude de ea se înroșește și se bîlbîie. E caraghios și, totuși, nu-i vine să rîdă. Avea impresia că șerpii se uitau la el cu o privire ciudată. Continuă : N-am încotro. Nu pot să fac nimic. Se spune că un om căruia i s-a amputat piciorul trăiește cu senzația acestuia. Ei bine, eu îmi amintesc această fată. Fără ea nu sînt întreg, nu trăiesc. Cînd era alături de mine eram mai viu decît oricînd și nu numai atunci cînd se purta frumos, ci chiar cînd ne certam eram un om întreg. Atunci n-am înțeles importanța acestui lucru, dar astăzi îmi dau seama. Nu sînt un idiot. Știu că dac-o s-o cuceresc o să trec prin multe momente îngrozitoare. De multe ori voi dori să n-o fi întîlnit niciodată, dar știu, de asemenea, că dacă o pierd n-o să mai fiu niciodată un om întreg. O să duc o viață ciuntită, cenușie și o să-mi plîng dragostea pierdută în fiecare ceas ce-mi mai rămîne de trăit. Gîndindu-mă mai bine aș putea să-mi spun : așteaptă, vei întîlni în viitor altele mai frumoase, dar asta ar fi o greșeală. Nu numai că nu există

[1] 226,5 gr.

altele mai frumoase, dar nu există altele de loc. Viitorul fără ea e pustiu. Bagă-ți bine în cap lucrul ăsta și obișnuiește-te cu el.

Se dezbrăcă, făcu un duș și se frecă pînă ce-și înroși pielea. Își spălă dinții pînă la sînge. Își curăță unghiile decolorate de formol, își pieptănă părul crescut cam lung și se bărbieri cu atîta zel încît obrajii îi ardeau. Cînd fu gata, își mai făcu ceva de lucru doar, doar n-o pleca imediat.

Respira așa de greu, de parcă îi pusese cineva un bolovan pe piept. „Trebuia să fi luat o gură de whisky, gîndi el, dar aș mirosi a băutură și ea ar înțelege de ce mi-am făcut curaj. Mă întreb dacă și ei îi e teamă. Nu se știe niciodată. Femeile știu să ascundă aceste lucruri mai bine decît bărbații. Doamne, cît de aiurit pot să fiu. Nu pot să mă duc în halul ăsta. Sînt de-a dreptul pierdut. O să-mi tremure vocea. De ce-mi fac probleme, fir-ar a... Nu, nu face asta. Nu-ți faci curaj, insultînd-o. Tu te duci după ea, nu vine ea să te caute. De ce spun «tu», cînd de fapt trebuie să spun «eu» ? Mi-e frică de «mine» ?

Apoi, pe neașteptate, știu ce-are de făcut. Se îndreptă spre teancul de discuri și alese *Arta fugii*. „Dacă geniul lui nu-mi dă curaj, gîndi el, trebuie să renunț imediat". Rămase pe scaun, nemișcat, ascultînd cum Bach construia o lume, o popula, o organiza și, pînă la urmă, lupta împotriva ei și era distrus. Cînd muzica se opri, întocmai cum se oprește omul la sosirea morții, în mijlocul unei fraze, Doc își regăsise curajul. „Bach s-a luptat cu disperare, își zise el, n-a fost învins. Dacă ar mai fi trăit, ar fi continuat să lupte cu imposibilul".

Doc strigă tuturor și nimănui: „Dați-mi un pic de răgaz. Vreau să mă gîndesc. Ce avea Bach și n-am eu? Nu cumva cutezanța? Nu-i oare cutezanța cea mai frumoasă calitate a sufletului? Ce are omul mai nobil decît cutezanța?" Se opri și, pe neașteptate, avu impresia că o să izbucnească în plîns. „Cum de n-am înțeles de la-nceput? se întrebă el. Eu, care-o admir atît de mult să nu o descopăr de cînd am dat peste ea! Bătrînul Bach avea talentul său, familia sa, prietenii săi. Fiecare are cîte ceva. Dar Suzy ce are? Absolut nimic, în afară de cutezanță. A plecat la un război atomic cu praștia și pe Dumnezeul meu, să vezi c-o să cîștige. Dacă nu cîștigă, viața nu mai are rost să fie trăită".

„Ce înțeleg prin a cîștiga?" se întrebă Doc. Știu. Pentru a cîștiga e suficient să nu fii tu însuți învins".

Apoi se blestemă, răzbunîndu-se pe sine, c-a adus-o pe Suzy în halul ăsta. „Știu ce să fac. În fața propriei mele înfrîngeri mă întăresc din cutezanța ei. Am nevoie de ea pentru a mă salva. Pot să fiu întreg numai cu Suzy."

Se ridică și nu i se mai păru că este ridicol. Simți că n-are de ce să se mai teamă. „La revedere, le spuse șerpilor, urați-mi noroc". Luă cutia cu bomboane și coborî în fugă treptele. Traversînd strada, înțelegea că este urmărit de toți locuitorii acesteia, dar asta nu-l mai deranja. Cu un gest larg îi salută pe toți spectatorii nevăzuți.

În timp ce traversa maidanul, printre tufele de nalbă, se întreba cum se bate la o ușă de fier. Se aplecă și luă de pe jos un cui ruginit. Cînd

ajunse în fața cazanului, bătu voios de cîteva ori. Ușa era întredeschisă.

Se auzi vocea lui Suzy, puțin amplificată:

— Cine e?

— Eu sînt, zise Doc. Sau... cam așa ceva.

Se deschise ușa și Suzy privi afară. Apoi spuse:

— Mulțumesc pentru flori.

— Ți-am mai adus ceva.

Suzy se uită la cutia cu bomboane din mîna lui, dar, fiind în patru labe, era nevoită să-și sucească gîtul ca să-l privească. Doc se întrebă dacă pe chipul ei se citea îndoiala, sau efortul datorat poziției incomode.

— Bomboane? întrebă fata.

— Da.

— Nu-mi... începu și se opri, căci cuvintele Faunei i se îngrămădiră în minte, unul după altul, ca niște note punctate.

— Pe dracu, zise ea, mulțumesc.

Doc se simțea stingherit. Suzy își îndreptase gîtul și, în poziția în care era, nu vedea decît genunchii lui Doc.

Doc încercă din nou să spună ceva, dar se simțea strînjenit.

— Asta-i o vizită oficială, zise el. Nu mă inviți să intru?

— Crezi c-o să poți?

— Să încerc.

— Nu-i prea mult loc înăuntru.

Doc rămase tăcut.

— Dacă-i așa intră, zise Suzy. Și capul îi dispăru din ușă.

Doc se așeză pe brînci, azvîrli cutia cu bomboane înăuntru și, apoi, se tîrî după ea. Își spuse,

amuzat, că un bărbat care nu-şi pierde demnitatea într-o astfel de împrejurare n-are de ce să se mai teamă. Dar, tocmai în acel moment, manşeta pantalonului i se agăţă într-o balama de la uşă care i se închise peste gleznă. Intrase aproape cu totul în cazan, în afară de piciorul pe care nu reuşea să şi-l elibereze.

— Sînt prizonier.

— Aşteaptă, spuse Suzy.

Se îndreptă în patru labe înspre uşă, se aplecă peste umerii lui şi desfăcu manşeta.

— Ţi-ai rupt pantalonul, îi zise, în timp ce se trăgea înapoi. Ţi l-aş putea repara.

Ochii lui Doc se obişnuiau cu semiîntunericul. Pe coş şi pe uşă intra cîte o dîră de lumină.

— La început nu se vede nimic, zise Suzy. Dar am o lampă pe care pot s-o aprind.

— E inutil, spuse Doc. Ochii i se obişnuiseră şi simţi ceva care semăna cu mila privind perdelele care nu acopereau nici o fereastră, pereţii vopsiţi şi măsuţa cu oglindă şi sticluţe. „Doamne, ce lucru extraordinar e omul", gîndi el. Dar Suzy pe măsură ce vorbea, făcu să i se risipească compătimirea care-l cuprinsese la început.

— E un sudor care vine şi mănîncă la *Macul*. Ştii ce-o să facă atunci cînd o să aibă puţin timp liber ? O să vină cu lampa să-mi taie ferestre adevărate. Vocea ei era plină de entuziasm. O să-mi fac nişte rame la geamurile micuţe şi o să-mi aşez cîteva cutii cu muşcate roşii. Bineînţeles, o să vopsesc, pe dinafară, totul în alb şi cu o dungă verde, mă gîndesc. Poate o să aşez în faţa uşii un stativ cu flori. Mă pricep, mai ales, la trandafiri.

Apoi tăcu. Un soi de stînjeneală, ceva străin, pătrunsese înăuntru şi se răspîndise peste tot.

Doc se gîndi cu uimire că ăsta nu mai era un cazan, că într-un fel sau altul ea îl transformase într-o casă adevărată.

— Ai aranjat foarte drăguţ.

— Mulţumesc.

— E ca o casă adevărată, îşi rosti Doc gîndul.

— E confortabilă, spuse Suzy. N-am avut niciodată o cameră numai a mea.

— O ai acuma.

— Îmi spun, uneori, c-ar trebui să pună dinamită ca să mă alunge de aici.

Doc îşi adună tot curajul.

— Suzy, îmi pare rău de ce s-a-ntîmplat.

— Să nu mai vorbim, n-ai nici o vină.

— Ba da, am.

— Nu-i aşa, spuse ea cu hotărîre.

— Aş face nu ştiu ce...

— Ascultă Doc, fiindcă se pare că te interesează, să vorbim o dată pentru totdeauna. N-ai făcut nici o greşeală, dar îţi jur că mi-ai servit o lecţie. Am avut şi eu necazurile mele, dar au trecut. N-ai ce să mai faci, iar eu n-am nevoie de nimic. Şi dacă unora le e milă de mine, îşi pierd vremea. Niciodată în viaţa mea nu m-am simţit atît de bine. Ai înţeles ? Atunci, să nu uiţi. Să nu mai încerce nimeni, tu sau alţii, să facă ceva pentru mine. O să fac totul singură. Dacă ai înţeles, foarte bine, dacă nu, poţi să pleci.

— Ce nesocotit şi îngîmfat am putut să fiu.

În cazan, se aşternu tăcerea. Cînd Suzy gîndi că durase destul, o curmă cu o voce limpede.

— Știi, zise cu vioiciune, m-am înscris la un curs seral de dactilografie. Sîmbăta viitoare închiriez o mașină de scris și încep să învăț.

— Pun pariu c-o să reușești. Poate o să vrei să-mi bați articolul.

— O să te hotărăști să-l scrii ?

— Trebuie, Suzy. E tot ce mi-a mai rămas. Fără el cred c-am să pier. Sîmbătă mă duc la La Jolla pentru refluxul de primăvară. Sînt bucuros. Tu nu ești ?

— Cum să nu. Nu-mi place să văd oamenii abătuți. Făcînd onorurile casei, propuse : Nu vrei să-ți fac o ceașcă de ceai ? Am o spirtieră.

— Cu plăcere.

Era stăpînă pe situație și continuă discuția cu ușurință în timp ce punea ceainicul micuț să fiarbă.

— Primesc bacșișuri bune la *Macul,* zise ea. I-am dat banii înapoi lui Joe Blaikey în două săptămîni. Ella se gîndește serios să plece pentru o săptămînă în concediu. O să fie primul din viața ei. Drace, nu-i chiar așa de grea meseria asta. Scuză-mă pentru „drace". N-am mai drăcuit de mult.

— Nu-i nimic, zise Doc. Vrei să-mi spui, fiindcă tot am început, ce te interesează la un bărbat ? Asta ar putea să-mi folosească... în viitor.

— Ceaiul e gata, zise Suzy și îi întinse o ceașcă aburindă. Poți să-l faci mai tare. Zahărul e pe măsuță. În timp ce el mesteca în ceașcă, cu lingurița, Suzy zise : Dacă aș fi sigură că n-o să rîzi de mine, ți-aș răspunde.

— Nu glumesc de loc.

— Atunci să-ți spun. Poate că ceea ce vreau eu nu există, dar cred atît de mult în asta, încît trebuie să existe. Vreau să fie un om adevărat și, chiar dacă este aspru, vreau să aibă întotdeauna o portiță deschisă spre inima lui. Vreau să nu aibă încredere în nimeni, ci numai în mine. Mai vreau să aibă nevoie de mine. Trebuie să fie un bărbat care, dacă nu mă are pe mine, nu are nimic. Și-ți jur că dacă mă are pe mine, va avea totul.

— Exceptînd asprimea, mă descrii pe mine, zise Doc.

— Nu e vorba de tine. Mi-ai spus niște lucruri și-am fost prea proastă ca să pricep. Tu-ți iubești viața, așa mi-ai spus, iar eu aș putea să ți-o stric. Mi-a trebuit mult timp să înțeleg, dar acum am izbutit cu adevărat.

— Poate că te-am mințit.

— Cînd mi le-ai spus erau adevărate.

Doc se simți învins. În vocea lui Suzy nu era nici urmă de mînie, nimic în afară de acceptare amestecată cu puțină nervozitate. Puteai deosebi, chiar, în tonul ei, ceva care semăna cu voioșia.

— Știi, Suzy, pari fericită.

— Chiar sînt. Și știi mulțumită cui ?

— Cui ?

— Faunei. E o femeie dintr-o bucată. M-a învățat să fiu mîndră de mine, cum n-am fost niciodată în viața mea.

— Și cum a făcut ? întrebă Doc. Aș avea și eu nevoie de o lecție.

— Mi-a spus și m-a pus să repet : „Suzy e unică în lume și Suzy valorează ceva". Ei bine

mi-am dat seama că e adevărat. Dacă am vorbi despre altceva ?

— De acord, zise Doc. Ar fi timpul să plec.

— Da, zise Suzy. Eu trebuie să mă duc la lucru. Spune-mi, îţi aminteşti de omul acela despre care mi-ai vorbit ? Cel care trăia printre dune, acolo unde ne-am plimbat în seara aceea ?

— Profetul acela ? Da, ce s-a întîmplat cu el ?

— Joe Blaikey a trebuit să-l aresteze.

— Pentru ce ?

— A furat bomboane de la Safeway. Joe era mîhnit.

— O să văd ce pot face. La revedere Suzy.

— Nu te-ai supărat ?

— Nu, Suzy, dar îmi pare rău.

— Şi mie, dar, la dracu, nu poţi să ai totul. La revedere Doc. Noroc la pescuit la La Jolla.

Traversînd strada, Doc spera că nu-l urmăreşte nimeni. Intră în laborator şi se întinse pe pat. Era atît de dezamăgit că nu ştia ce să facă. Nu mai putea gîndi. Un singur lucru era sigur. Trebuia să se ducă la La Jolla. Dacă nu s-ar fi dus ar fi terminat cu toate, pentru că nu i-ar mai rămîne nimic în care să creadă şi, chiar mai mult decît atît, pe care să-l apere. Inchise ochii şi văzu cum se aprind îndărătul pleoapelor mii de steluţe multicolore.

Se auzi zgomotul unor paşi pe scări şi şerpii se agitară uşor în cuşcă.

Hazel deschise uşa şi privi înăuntru. Cînd văzu chipul lui Doc, i se năruiră toate speranţele.

— N-a ieşit nimic ? întrebă el.

— N-a ieşit, zise Doc.

— Trebuie găsit ceva.

— Nu-i nimic de făcut, zise Doc.

— Eu pot să te-ajut cu ceva ?

— Nu. Ba da, totuşi. Il cunoşti pe Joe Blaikey ?

— Sticletele ? Da.

— A arestat un om în dune. Caută-l pe Joe şi spunei că mă interesez de acest om. Spune-i să se poarte frumos cu el. De-ndată ce-o să pot, o să trec să-l văd. Spune-i că omul ăsta nu e periculos.

Doc se întoarse spre el şi se căută prin buzunare.

— Uite doi dolari. Roagă-l pe Joe să te lase să-l vezi pe omul acela şi dă-i... Nu, mai degrabă opreşte-te la Safeway şi cumpără întîi o duzină de batoane de ciocolată, du-i-le profetului şi dă-i restul.

— Profetul ?

— Aşa-l cheamă, spuse Doc cu greutate.

— Plec îndată, zise Hazel cu mîndrie şi ieşi pe uşă ţopăind.

Doc încercă să se cufunde în tristeţea lui, dar se auziră din nou bătăi în uşă.

— Intră, strigă el.

Nu se auzi nici un răspuns, dar o a doua bătaie făcu şerpii să se agite zgomotos.

— Doamne, zise Doc, sper că nu-i un grup de elevi în vacanţă care vor să-mi facă o vizită.

Era o telegramă, foarte lungă, cu plata la destinatar :

EUREKA ! CUVÎNT GREC CARE ÎNSEAMNĂ AM GĂSIT. AI O INSTITUŢE. AM REUŞIT SĂ CREEZ LA INSTITUTUL TEHNOLOGIC DIN CALIFORNIA SECŢIE CERCETĂRI CEFALOPODE. AI FOST NUMIT. ŞASE MII PE AN ŞI CHELTUIELI. PUNE-TE PE TREABĂ CU CARACATIŢELE. AM ARANJAT CA ARTICOLUL TĂU SĂ FIE CITIT LA ACADEMIA DE ŞTIINŢE DIN CALIFORNIA SFÎRŞIT AN. CONCLUZII CLARE. FELICITĂRI. AŞ VREA SĂ-ŢI VĂD MUTRA LA PLATA TELEGRAMEI.

Doc puse telegrama pe pat, alături de el şi mormăi :

— Păcătosul.

36

LAMA SABACHTHANI ?

La închisoarea din Monterey, Hazel se aşeză pe marginea patului de fier şi se uită cu interes la profet.

— Mănîncă o ciocolată, îi zise. Dacă eşti prieten cu Doc n-o să păţeşti nimic rău.

— Nu-l cunosc, zise profetul.

— El te cunoaşte. Ăsta-i norocul tău.

— Nu cunosc nici un doctor [1].

— Nu e ca ceilalţi, se ocupă de şerpi şi de caracatiţe.

— A, da, îmi amintesc, l-am invitat la masă.

— Iar el îţi trimite ciocolată.

— Pe care probabil că n-o s-o mănînc.

— Pe toţi sfinţii, de ce nu ?

— Spune-i prietenului meu Doc că lăcomia m-a otrăvit. Îmi place ciocolata. Furam numai cîte una o dată şi eram cu conştiinţa împăcată, dar ieri m-a apucat o poftă drăcească şi am furat trei. Patronul lui Safeway spune că ştia că furam din cînd în cînd cîte una şi n-avea nimic împotrivă, dar că trei era prea mult. Nu pot să

[1] Doc, prescurtare a cuvîntului doctor.

mă supăr pe el. Cine știe ce-aș mai fi vrut să iau după aceea și pînă unde aș fi ajuns ca să-mi satisfac alte pofte. Deci, mă voi pedepsi, mirosind numai această ciocolată fără s-o mănînc.

— Cred că ești nebun.

— Fără îndoială. Neavînd un mijloc de comparație, nu știu ce simt ceilalți oameni.

— Vorbești cam ca Doc. Nu înțeleg nimic.

— Ce mai face ?

— Nu prea bine. Are necazuri.

— E adevărat, mi-am dat eu seama. Îmi amintesc. Îl apăsa, ca un giulgiu, singurătatea. Mi-a fost teamă pentru el.

— Isuse, vorbești la fel ca el. Are necazuri de dragoste.

— Era inevitabil. Cînd unui om îi e frig, caută căldură. Cînd se simte singur nu are decît un leac. Ce-l împiedică să fie împreună ?

— Nu vrea ea. Numai dacă...

— Știu. Așa fac cîteodată.

— Cine ?

— Femeile. Ce vrei să spui cu „numai dacă... ?"

Hazel se uită la profet cu o privire liniștită, dar pătrunzătoare. Acest om vorbea la fel ca Doc, poate că l-ar putea ajuta. Dar, în același timp, trebuia să fie prevăzător.

— Aș vrea să te întreb ceva, adăugă Hazel.

— Ce ?

— Nu e vorba de ceva adevărat. E mai degrabă ca un fel de... de itepoză...

— De ipoteză ?

— Cred că da. Să zicem că un om are necazuri.

— Da. Și ?

— Nu poate să scape singur de ele, dar are un prieten pe care poate că nu-l cunoaște.

— Pe tine, zise profetul.

— Nu, nu pe mine. E altul pe care am uitat cum îl cheamă, spuse Hazel repede. Să zicem că omul are necazuri și că n-are decît un mijloc să scape de ele. Dar nu poate să-l folosească. Crezi că prietenul ăsta trebuie să acționeze în locul lui ?

— Bineînțeles.

— Chiar dacă asta-i face rău ?

— Bineînțeles.

— Chiar dacă riscă să dea greș ?

— Bineînțeles. Nu știu în ce situație se află Doc dar știu cum trebuie să procedezi în ceea ce-l privește. Dacă-l iubești, trebuie să faci orice pentru el, orice... chiar să-l omori dacă e vorba să-l scapi de o boală fără leac. Asta este cea mai înaltă și mai îngrozitoare datorie a prieteniei. Presupun că ai de gînd să folosești violența. Trebuie, mai întîi, să fii sigur că ai o șansă de succes și, apoi, să te obișnuiești singur cu ideea că o să fii pedepsit. E foarte probabil, chiar dacă reușești, ca prietenul tău să-ți întoarcă spatele pentru totdeauna. Pentru asta îți trebuie multă dragoste, poate chiar o dragoste nemărginită. Încredințează-te dacă-l iubești într-atîta.

Hazel răsuflă ușurat.

— Pe dracu, nu există nimeni în situația asta. E o glumă, un fel de ghicitoare.

— Cred că-l iubești îndeajuns, spuse profetul.

Nu știe nimeni cum ajunge omul la măreție. Poate că zace ascunsă în el, adormită, sau poate că pătrunde în el întocmai ca particulele care

străbat spațiul și ajung pe pămînt. Tot ce se știe în legătură cu măreția este că nevoia o generează și o pune în acțiune, că omul trebuie să sufere pentru a izbuti, astfel încît să devină altul, să se purifice și să se înalțe în același timp. Apoi, nu se poate întoarce niciodată la starea inițială.

Sub chiparos, Hazel se zvîrcolea lungit pe pămînt. Printre dinții încleștați îi scăpa, din cînd în cînd, cîte un geamăt. Luna urcă pe cer, apoi coborî, trecînd prin spații. Pe Hazel îl cuprinse jalea și plînse de durere la gîndul propriei jertfe, ca Cel care plînsese știind că e părăsit.

Frămîntarea dură oră după oră și nu încetă decît la 3 dimineața. Atunci Hazel se resemnă, așa cum se resemnase primind să fie președinte al Statelor Unite. Era liniștit, căci nu exista altă ieșire. Dacă l-ar fi văzut cineva, acela ar fi trebuit să fie un om tare prost dacă nu și-ar fi dat seama cît e de frumos.

Hazel ridică de jos instrumentul ales, un ciomag greu de baseball. Plecă din umbra neagră o chiparosului în vîrful picioarelor, călcînd ca o pisică care umblă noaptea după pradă.

Se întoarse în mai puțin de trei minute. Se întinse sub chiparos, cu fața în jos, și plînse.

37

CAPITOL SCURT

Doctorului Horace Dormody nu-i plăcea să fie chemat în timpul nopții. Doc, însă, era prietenul lui, așa că răspunse la chemarea telefonică a vocii înspăimîntate. În laborator, se uită la fața palidă a lui Doc, apoi la brațul drept al acestuia.

— E rupt de-a binelea, dar nu știu cît e de grav. Poți să te urci în mașina mea ? Vreau să-ți fac o radiografie.

După ce făcu radiografia spuse :

— E tocmai așa cum prevăzusem. O să fie nevoie de timp. Povestește-mi încă o dată cum s-a întîmplat.

— Dormeam, zise Doc. Presupun că mi-am prins brațul între pat și perete și că l-am rupt cînd m-am întors pe cealaltă parte.

— Nu te-ai bătut cumva ?

— Am spus doar că dormeam. De ce zîmbești ? E ceva caraghios ?

— În fond, asta te privește, zise doctorul Horace, numai dacă nu apare cumva celălalt. Muș-

chii din jurul fracturii sînt striviţi, ca şi cum ai fi fost lovit cu un ciomag.

— Nu e cu putinţă ! strigă Doc. Mîine trebuie să plec la La Jolla, pentru refluxul de primăvară.

— Şi vrei să răstorni bolovanii ?

— Sigur.

— Treaba ta, încearcă dacă poţi, zise doctorul Horace. Simţi cum se întăreşte gipsul ?

— Da, zise Doc, cu gîndul aiurea.

38

SĂ BATEM CÎMPII (2), SAU SĂRBĂTOAREA FLUTURILOR DIN PACIFIC GROVE

Cînd lucrurile merg într-adevăr prost, unii oameni, ca să se consoleze, caută în altă parte un rău şi mai mare. E greu să vezi că se întîmplă asemenea lucruri, dar n-ai ce face. Comparînd două rele, ne împăcăm cu gîndul dacă vedem că al nostru e cel mai mic.

S-ar fi putut spune că situaţia din Cannery Rowe e disperată, dar asta nu era decît un fleac în comparaţie cu nenorocirea care se abătuse asupra oraşului Pacific Grove. La sediul francmasonilor, lumina rămase aprinsă toată noaptea şi se puse problema înlocuirii Consiliului municipal. Nu era de glumit. Tot oraşul era în fierbere pentru că nu sosiseră fluturii.

Pacific Grove se bucură de unul din acele fenomene ale naturii care încîntă inima, dau frîu liber imaginaţiei şi educă tineretul.

În fiecare an, la începutul primăverii, nori uriaşi de fluturi împărăteşti, cu aripi portocalii, trec pe deasupra golfuleţului din Monterey într-un pelerinaj maiestuos şi, ca un cînt al florilor cereşti, coboară să se aşeze în pădurile de pin din jurul oraşului. Fluturii cunosc foarte bine locul. Milioanele de lepidoptere aterizează întotdea-

una pe aceiași copaci. După ce sug sucul gros și rășinos și se ghiftuiesc, amețesc și cad pe pămînt, formînd un imens covor auriu, mișcător. Își mișcă în aer picioarele bete și țipă așa cum pot țipa niște fluturi beți cu ocazia unei sărbători, în timp ce locurile lor pe ramuri sînt luate de alte milioane însetate. După o săptămînă de excese, fluturii treziți din beție pleacă mai departe, dar de astă dată nu mai este un nor; zboară singuri sau perechi.

Multă vreme, Pacific Grove nu observă interesul pe care-l stîrnea acest eveniment. Apoi, treptat, oamenii își dădură seama că pelerinajul fluturilor atrage un număr tot mai mare de turiști.

Cine spune turiști, spune bani și este păcat să nu profiți dacă ai ocazia. Natura îi oferea orașului Pacific Grove o ocazie unică de a se îmbogăți cu ajutorul unui fenomen care nu costa nici un ban. Era natural, deci să se organizeze un festival al fluturilor și cine spune festival spune, firește, spectacol.

Singurul necaz consta în faptul că Pacific Grove rămînea un oraș uscat, dar uscat cu înverșunare. Vînzarea de băuturi tonice pe bază de alcool superior înregistrează aproape cea mai mare cifră de afaceri din tot statul, dar nu se vînd spirtoase. Faptul că fluturii își aleg această oază a uscăciunii ca să se îmbete, pare destul de paradoxal. Dar orașul rezolvă problema în primul rînd ignorînd-o, apoi negînd-o cu totul. Spectacolul cu *Opera fluturilor* explică întreaga situație: a fost odată o prințesă a fluturilor (solistă — miss Graves) care, pe cînd se plimba, s-a rătăcit. Un trib indian (interpretat de cetățeni purtînd izmene lungi, maro) a răpit-o, nu-mi mai aduc aminte cum. Dar supușii credincioși ai prințesei, au căutat-o și au tot căutat-o pînă ce au regăsit-o și au venit cu milioanele s-o salveze. (Cînd fluturii, complet beți, cu burțile în sus dau din picioare, înseamnă că-și exprimă bucuria pentru regăsirea prințesei). Totul se desfășoară foarte bine, spectacolul are loc în parc și turiștilor le sînt oferiți tot feul de fluturi, de la fluturele din con de pin pînă la fluturele de platină. Sărbătoarea este întotdeauna foarte reușită. De altfel, pe toate afișele turistice, emblema orașului Pacific Grove este un fluture împărătesc.

În întreaga istorie a evenimentului n-a avut loc decît un singur accident. În 1924, după cîte îmi amintesc, fluturii nu sosiră și orașul înnebunit tipări, în două culori, sute de mii de fluturi de hîrtie pe care-i împrăștie peste tot. Astăzi, un Consiliu municipal prudent are în rezervă o cantitate enormă de fluturi împărătești de hîrtie, pentru cazul în care tragedia s-ar repeta.

Acum, sărbătoarea fusese stabilită peste o zi sau două. Spectacolul fusese repetat luni de zile înainte, indienii își cunoșteau rolul, prințul își scosese costumul de la naftalină și prințesa aștepta momentul să intre în scenă.

Poate că era o prevestire. Cu două zile înaintea sosirii insectelor miss Graves își pierdu vocea. Era o tînără femeie destul de încîntătoare, și destul de obosită, căci preda la clasa a IV-a, care e în stare să dea gata pe oricine. Compresele și injecțiile nu avură nici un efect. Tracul, înțepenindu-i coardele vocale, să fi fost de vină

că nu mai era în stare să scoată nici un sunet? Ochii îi luceau febrili, descurajați.

Zilele au trecut și fluturii nu sosiră. La început Pacific Grove fu cuprins de un suflu de panică, apoi mînia puse stăpînire pe oraș și cetățenii căutau țapul ispășitor. De vină era desigur Consiliul municipal. Venise timpul să fie schimbat. Comercianții, ale căror declarații pentru impozite erau vădit falsificate, îl acuzară pe primar. Proprietarul cinematografului, pierzînd din clienți, dădu vina pe Consiliul municipal. La început fu un zgomot surd, care se transformă în urlet: „Afară cu netrebnicii".

Apoi luă foc un hotel din King City, la șaizeci de mile depărtare, și cine credeți că ieși de acolo cu sprîncenele arse, un fulgarin pe umeri și o blondă în brațe? Mister Cristy, primarul din Pacific Grove, care nici măcar nu-și dădu osteneala să demisioneze. Părăsi orașul și avu dreptate. Îi ajunsese la urechi vestea unei răzbunări pe bază de pene și smoală. Orașul nu mai fusese într-o asemenea fierbere de pe vremea marelui război al roc-ului.

Uniunea religioasă puse totul pe seama păcatului, fără ca să dea amănunte. Cinicii cerură destituirea întregului Consiliu municipal, ca și a șefului poliției și a șefului gospodăriei comunale. Cetățenii cu mai multă prestanță găsiră adevăratul vinovat, condamnînd socialismul lui Roosevelt-Truman. Dar fluturii tot nu sosiră.

Nici școala nu fu cruțată de scandal. William Taylor, dintr-a patra, se întoarse acasă cu desenele împachetate în coperta raportului doctorului Kinsey [1]. După interogatoriu i se făcu frică și mărturisi că i-o dăduse miss Bucke, învățătoarea. Aceasta fu și ea interogată și se descoperi că tatăl ei semnase, în 1918, o petiție pentru eliberarea lui Eugène V. Debs [2]. Nimeni nu mai prezenta nici o încredere.

Iar miss Graves tot nu putea să cînte.

Și fluturii nu soseau.

Iată, deci, că necazurile din Cannery Row nu erau chiar atît de groaznice pe cît ați fi crezut.

[1] Alfred Charles Kinsey (1894-1956) cunoscut biolog american.

[2] Eugène Victor Debs (1855—1926) — lider socialist american; în 1918 a fost condamnat la zece ani închisoare pentru propagandă împotriva războiului.

39

JOIA DULCE REVINE

Primăvara aduse iarăşi o joie dulce. Soarele făcu un pas către vară şi deschise petalele macilor de aur. Cu mult înaintea amiezii simţeai aroma cafeluţelor albastre venind din poienele care înconjoară Fort Ord.

Era o zi încîntătoare pentru toate vieţuitoarele pămîntului. În curtea cazărmii, un iepure, ameţit de primăvară, trecu în revistă două companii şi dispăru îndărătul dunelor de nisip, nu înainte de a fi fost salutat cu două salve de armă. Această apoteoză a vieţii iepurelui costă guvernul opt sute nouăzeci de dolari, preţul cartuşelor, şi bucură inimile unui mare număr de soldaţi.

Miss Graves se trezi foarte îngrijorată. Repetă fără convingere o gamă şi-şi dădu seama că-i revenise vocea şi că totul mergea minunat. Avea dreptate: la ora unsprezece, milioane de fluturi împărăteşti ajunseră deasupra golfuleţului şi se năpustiră peste pini, din care se îndopară cu răşină dulce şi se îmbătară. Comitetul festivalului organiză o adunare extraordinară la cazarma pompierilor şi, din lăzi, fură scoase coroanele zînelor şi izmenele lungi ale indienilor. Primarul din Pacific Grove scrise *pro tem*[1] un editorial pentru ziarul de seară.

[1] Prescurtare de la *pro tempore* (în lb. latină), care înseamnă potrivit împrejurărilor.

În această dimineaţă refluxul fu mai puternic decît altă dată, pregătindu-se pentru asaltul de primăvară. Soarele uscă algele şi milioane de muşte veniră să-şi caute hrana pe malul oceanului.

Oamenii se simţeau bine. Judecătorul Alberston îl achită pe profet, după ce proprietarul lui Safeway îşi retrase plîngerea.

Doctorul Horace Dormody fluieră sub mască în timp ce opera o apendicită şi-i spuse o glumă politică anestezistului său. Totuşi, nu scoase o vorbă despre braţul rupt al lui Doc. Oricît de amuzante puteau să fie problemele pacienţilor săi, ele rămîneau numai ale lor şi ale doctorului Horace. Totuşi, acesta nu putea să nu se amuze singur din cînd în cînd, gîndindu-se la ele.

Cine ştie cum s-a răspîndit vestea despre braţul lui Doc ? Nimeni n-o poate spune. Fauna o află în timp ce-şi mînca prăjiturelele. Alice, Mabel şi Becky, bîndu-şi sucul de portocală. Băcanul o auzi din gura lui Cacahuete, care alergă imediat pe plajă şi înălţă spre cer trei sunete stridente şi nestăvilite din *Sweet Georgia Brown,* schimbînd tonul de şase ori.

Ida grăsana fu pusă la curent tocmai cînd turna whisky Pine Canyon, de contrabandă, în sticle etichetate Old Crow.

Mack şi ai săi o aflară destul de repede, ceea ce îi puse imediat pe treabă.

În dimineaţa aceea *Macul* fu deschis de Suzy. Aliniaţi în faţa barului, clienţii îşi mestecau micul dejun. Suzy află despre accident doar mai tîrziu spre amiază. Nu putu să plece fiindcă Ella era la coafor. După ce află ştirea, Suzy avu o purtare ciudată în timpul serviciului, privind în gol,

pe deasupra capetelor clienţilor atunci cînd vorbeau cu ea. Îi spuse lui mister Mac Minimin, mister Gross, îl strigă cu dumneavoastră pe mister Gross şi îi servi ouă la tigaie aproape crude, ceea ce îi făcu rău la stomac.

Mack sosi primul. Nu avusese timp nici să se încalţe. Se uită la ghipsul care încă nu se uscase, ascultînd explicaţiile lui Doc despre felul în care şi-a rupt braţul, prinzîndu-l între pat şi perete.

— Şi ce-o să faci ? întrebă Mack.

— Nu ştiu. Trebuie totuşi să plec în sud, trebuie.

Mack era gata să-i facă o propunere, cînd, deodată, îi veni o idee şi-i spuse :

— Las' c-o să se aranjeze.

Ieşi şi se întoarse într-un suflet la *Palace*.

Acolo văzu că patul lui Hazel nu fusese desfăcut.

— N-a dormit aici, zise Whitey nr. 1.

— Ei, ce zici de asta ? spuse Mack cu admiraţie. Ce pui de lele !

Mack se îndreptă spre chiparos, se tîrî pe sub ramurile joase şi-l scoase afară pe Hazel trăgîndu-l de picioare, aşa cum tragi un căţeluş de sub pat. Îl duse, mai mult tîrîş, pînă în *Palace*.

Hazel era distrus după emoţia încercată.

— Trebuia, spuse el cu disperare.

— A văzut-o cineva pe Suzy ? întrebă Mack.

— A plecat la lucru devreme, zise Eddie.

— Du-te şi spune-i noutatea cu grijă, zise Mack. Hazel, cum ai făcut ?

— Eşti supărat pe mine ?

— Pe dracu, supărat, răspunse Mack. Bineînţeles nu se ştie ce-o să iasă din asta, dar e un pas înainte pe calea cea bună.

Se întoarse către cei doi Whitey.

— Sînteţi de acord cu mine că Hazel a acţionat cu judecată şi nu i-a rupt lui Doc piciorul. Doc poate să meargă, dar nu poate să lucreze. Tu, Whitey, spuse întorcîndu-se către nr. 2 o să te duci să-ţi faci de lucru prin jurul laboratorului. Dacă cineva îi propune lui Doc să-l conducă la La Jolla, ai grijă de el. Unde este ciomagul de baseball ?

— L-am aruncat în golfuleţ, zise Hazel.

— Asta era, zise Mack. Whitey, caută o bucată de ţeavă de vreo două picioare [1].

Hazel leşină. Mack se aşeză la căpătîiul lui, şi-i puse, una după alta, comprese reci pe fruntea înfierbîntată.

Venindu-şi în fire, Hazel încercă să vorbească.

— Mack, zise el, nu mai pot. Puţin îmi pasă dacă stelele sau chiar sticleţii spun că trebuie s-o fac. Nu mai pot. Nu sînt făcut pentru aşa ceva.

— Despre ce vorbeşti ? Doar ai şi făcut-o.

— Nu vorbesc despre asta. Spune-i lui Fauna să caute pe altul pentru ca să fie preşedinte al Statelor Unite.

Mack era uluit.

— Blestemat să fiu, zise el. Credem c-ai uitat.

— Am încercat să mă obişnuiesc, zise Hazel cu inima zdrobită. Nu, Mack, nu voiam să vă decepţionez, dar într-adevăr nu-i o treabă pentru mine. Scapă-mă de asta Mack. Te rog. Te rog foarte mult.

Pe Mack îl cuprinse o milă nesfîrşită.

— Bine, pui de lele, zise el. Sărăcuţul de tine. Nu te necăji, n-o să te silească nimeni.

[1] Circa 70 cm.

Ai un suflet nobil. Eşti singurul care ai avut curaj.

— Nu numai din cauza stridiilor, zise Hazel. Ce dracu, puteam să accept. Aş fi putut să mănînc chiar şi ciorapi murdari la nevoie, dar treaba e prea complicată pentru mine. Aş fi întors toată ţara cu fundul în sus.

— Stai liniştit, spuse Mack. Fii cuminte şi Mack o să aibă grijă de toate. Eşti un viteaz printre viteji. Whitey, zise el, adresîndu-se lui nr. 1, rămîi la căpătîiul lui Hazel şi ocupă-te de el. Să nu se scoale pînă nu mă întorc. Şi Mack plecă grăbit.

— Trebuie să faci ceva, bine şi repede, îi spuse Mack Faunei. Poate că-i vine altă idee nobilă şi e în stare să omoare pe cineva.

— Bine, spuse Fauna. Să văd ce-i de făcut şi să-mi iau lucrurile cu mine. Crezi că un cap drăguţ de maimuţă o să-i facă plăcere?

— Foarte mare, zise Mack. Este tocmai ceea ce-i trebuie.

Fauna ţinea harta în faţa ochilor lui Hazel.

— Oricine se poate înşela, zise ea. Pe hartă era o murdărie de muscă şi Saturn nu se afla la locul lui.

Hazel îi aruncă o privire bănuitoare şi zise:

— Şi cine-mi spune că nu pui la cale o înşelătorie ca să-mi faci plăcere?

— Cîte degete ai la picioare?

— Nouă. Le-am mai numărat.

— Ei bine, mai numără-le o dată.

Hazel îşi scoase pantofii.

— E la fel ca înainte, zise el.

— Priveşte-l pe ăla micuţ, care se ascunsese sub celelalte. Ce dracu, Hazel, eu puteam să greşesc cu murdăria aia de muscă, dar tu ţi-ai numărat greşit degetele de la picioare. Ai zece degete ca toată lumea. Unul ascuns sub celelalte.

Un surîs timid înflori pe buzele lui Hazel. Apoi pe faţă i se citi uşurarea. Deodată, păru din nou neliniştit.

— Pe cine or să aleagă în locul meu?

— Nu se ştie nimic, spuse Fauna.

— Îi recomand să fie la înălţime, zise Hazel, de bun augur. Apoi se linişti, începînd să cînte: „Aveam o mică umbră care mă însoţea pretutindeni“.

Fauna îşi înfăşură harta şi se duse acasă.

Cu puţin înainte de amiază, funcţionarul de la căile ferate urcă poteca ce ducea la *Palace Flop-house*.

— Băieţi, a sosit o ladă grea pentru voi, zise el. Nu pot s-o aduc pînă-aici. Veniţi să v-o luaţi.

— A sosit! strigă Mack. Dumnezeu le potriveşte pe toate după voia şi înţelepciunea sa.

Hazel şi Whitey nr. 1, ajutaţi de Mack, veneau cu lada grea pe cărare, cînd Eddie îi ajunse din urmă.

— A venit Suzy, strigă el. Am venit împreună. Părea că se grăbeşte foarte tare. S-a dus să-l vadă.

— Dă-ne o mînă de ajutor, zise Mack. Cum arăta?

— Tuna şi fulgera, zise Eddie.

Duseră lada la *Palace* şi Mack începu să-şi facă de lucru la ea cu o secure.

— Iată-l, zise el, ridicînd capacul. Împreună cu el, toţi băieţii se aplecară să vadă instrumentul,

un tub enorm, cu o oglindă de opt inoii [1], un ocular imens şi un trepied.

— Cel mai mare din catalog, zise Mack cu mîndrie. Isuse, Doc o să fie fericit. Eddie povesteşte-ne tot ce s-a întîmplat, fără să uiţi nimic.

Ce zi a fost! O zi de purpură şi aur, culorile mîndre ale Universităţii din Salinas. Pe cer, o companie de îngeri împingea, la douăsprezece mii de picioare [2] înălţime, un nor roz pe care se putea citi scris cu litere mari, despărţite, cuvîntul B-U-C-U-R-I-E. Un pescăruş, care-şi rupsese o aripă, se înălţa drept către cer, ţipînd strident: „Bucurie! Bucurie!"

Suzy alerga, cînd îl întîlni pe Eddie. Răspunse cu da şi nu la întrebările lui despre vreme, şi nu numai că nu-l ascultă, dar nici nu băgă de seamă că Eddie mergea alături de ea.

Urcă scările laboratorului fără să-l vadă pe Whitey nr. 2, care stătea de pază cu tubul de plumb în mînă. Acesta răsuflă uşurat, dar nu-şi părăsi postul, mai ales ca să tragă cu urechea.

Ajunsă la uşă, Suzy gîfîia şi nu mai era decît o fată timidă. După cum ştie fiecare, nimic nu este mai rezistent şi mai implacabil decît o tînără timidă. Se opri un moment, apoi bătu şi intră uitînd să închidă uşa, ceea ce îi conveni de minune lui Whitey nr. 2.

Doc stătea pe pat şi se uita cu tristeţe la grămada de ustensile de colectat animale marine de pe podea.

[1] 20,32 cm.
[2] 3657 m.

— Mi s-a spus că ai fost rănit, spuse Suzy cu blîndeţe. Am venit să văd dacă nu te pot ajuta cu ceva.

Pentru moment, faţa lui Doc se lumină, apoi tristeţea îl cuprinse din nou.

— Am ratat fluxul de primăvară, spuse el, holbîndu-se la ghipsul de pe mînă. Nu ştiu ce-o să mă fac.

— Te doare rău? întrebă Suzy.

— Destul de rău, dar cred c-o să am de suferit şi mai tîrziu.

— O să merg la La Jolla cu tine.

— Şi o să răstorni bolovani de cincizeci sau de o sută de livre [1]?

— Nu sînt de mămăligă, zise Suzy.

— Ştii să conduci o maşină?

— Desigur, spuse Suzy.

— Nu e cu putinţă, zise el. Apoi, din străfundul fiinţei lui se rostogoli un val de căldură şi de bucurie, care se revărsă într-un strigăt: Ba e cu putinţă! Am nevoie de tine, Suzy. Trebuie să vii cu mine. E o muncă îngrozitoare şi sînt aproape infirm.

— O să-mi spui ce trebuie să fac şi ce să caut printre bolovani.

— Sigur c-o să-ţi spun. Şi-apoi nu sînt chiar infirm. O să te ajut cu mîna stîngă.

— Sigur că da, spuse Suzy. Cînd plecăm?

— Astă seară. Dacă mergem toată noaptea putem să prindem refluxul de mîine dimineaţă de la ora şapte şi optsprezece minute. Crezi c-o să poţi să faci asta?

[1] Circa 23 şi respectiv 46 de kg.

— Cu ochii închişi, zise Suzy. Dacă ai nevoie de mine !

— Am mare nevoie de tine, altfel aş fi pierdut. Dar o să fie obositor.

— Nu-mi pasă, zise Suzy.

— Aş vrea să te întreb ceva, spuse Doc. Prietenul meu, Old Jingleballicks, mi-a aranjat un post de cercetător la Institutul tehnologic.

— Foarte bine.

— Pot să mă duc cînd vreau.

— Minunat.

— Dar mă întreb dacă n-ar fi bine să refuz.

— Atunci, ce-aştepţi ?

— Pe de altă parte au materiale foarte bune.

— Minunat, zise Suzy.

— Nu-mi place să lucrez pentru alţii.

— Refuză.

— Dar la sfîrşitul anului mi-aş citi articolul la Academia de Ştiinţe.

— Acceptă.

— Dar nu ştiu dac-o să-mi scriu articolul. Ce să fac, Suzy ?

— Ce vrei să faci ?

— Nu ştiu.

— Hotărăşte-te. Doc, mai am de făcut cîteva lucruri. Asta o să-mi ia două ore. Nu-i prea mult ?

— Atîta cît să putem pleca astă seară.

— Cum termin, mă întorc imediat.

— Te iubesc, Suzy.

Ea era deja la uşă. Se întoarse cu faţa spre Doc. Îşi încruntase sprîncenele şi ţinea buzele strînse. Respiră adînc, buzele i se mişcară, apoi se deschiseră într-un surîs larg, iar în ochi îi luci o lumină neobişnuită.

— Sînt a ta, Doc.

40

VOM FI CU TOŢII FERICIŢI CA NIŞTE REGI

În *Palace Flop-house* Suzy stătea pe un scaun înconjurată de băieţi. Privirea i se umpluse de o încordare furioasă. Picioarele îi erau sprijinite pe două cărămizi şi ţinea cu amîndouă mîinile un cerc de butoi. În faţa ei era o scîndură pe care scria cu cretă : contact, accelerator, kilometraj, şoc, benzină. Pe podea, la dreapta ei, se afla o ladă din care ieşea o coadă de mătură.

— Mai încearcă, spuse Mack. Întoarce cheia şi apasă cu piciorul drept pe accelerator.

Suzy puse piciorul pe un desen făcut cu creta pe podea.

— Hîr, hîr, hîr, zise cu veselie Hazel.

— Bagă-ntr-a-ntîia.

Suzy debreie pe o cărămidă.

— Acum trage maneta înspre tine şi împinge-o înapoi.

Ea mută maneta înainte şi înapoi.

— Ambreiează încetişor şi accelerează. Treci în viteza a doua. Acum trage înapoi şi înainte. Accelerează. Acum trage în afară şi drept înapoi. Iată, a mers bine. Acum, de la început.

După o oră şi jumătate Suzy parcursese cel puţin o sută cincizeci de mile.

— Totul o să meargă bine, zise Mack. Să conduci încet. Dacă ajungi să ieşi din oraş şi să faci două mile fără să dărîmi nimic, poţi să-i spui adevărul. Nu va mai avea curajul să se întoarcă. O să-ţi mai spună şi el ce să faci. La plecare o să aranjez maşina ca s-o ia drept înainte.

— Sînteţi nişte băieţi de treabă, zise Suzy.

— Binenţeles, ce dracu. Dacă Hazel s-a chinuit chiar să-i rupă... Pardon... Măcar să nu fi făcut asta degeaba. Acum să mergem să-i ducem acest mecanism.

Amurgul fu tot atît de frumos pe cît fusese ziua de minunată. Soarele, apunînd, înroşea micile promontorii albe ale golfuleţului şi lumina pelicanii gravi care se întorceau la cuiburile dintre stînci. Pereţii de tablă ai fabricilor de sardele păreau făcuţi din platină moale şi preţioasă.

Bătrînul automobil al lui Doc era tras în faţa Laboratorului din Vest. Pe canapeaua din spate erau aşezate găleţi, borcane, plase şi harpoane. Toată strada era acolo. Băcanul scoase pe marginea trotuarului cîteva sticle de *Old Tennis Shoes*. Părul Faunei se împurpurase în lumina soarelui care apunea. Fetele o îmbrăţişau pe Suzy pe rînd. Becky plîngea.

Joe Elegant urmărea scena de la ferestruica lui. Se gîndea că după publicarea romanului său va pleca la Roma.

Doc, cu o listă în mînă, îşi trecea în revistă materialele.

Lipseau numai Mack şi ai săi. În sfîrşit, apărură şi ei coborînd poteca cu trepiedul şi tubul cel lung în braţe. Traversară maidanul şi strada şi puseră trepiedul lîngă automobil.

Mack îşi drese vocea.

— Prieteni, zise el, eu şi băieţii avem plăcerea să-i oferim scumpului nostru Doc acest instrument.

Doc îl examină atent. Era un telescop destul de puternic pentru a-ţi aduce luna în palmă. Deschise gura. Apoi se stăpîni să nu izbucnească în rîs.

— Îţi place ? întrebă Mack.

— E foarte frumos.

— Era cel mai mare din catalog, zise Mack.

Lui Doc îi pierise glasul.

— Mulţumesc, spuse el. După o scurtă pauză, adăugă : La urma urmelor ce importanţă are că priveşti spre cer sau spre pămînt, totul este să priveşti.

— O să-l instalăm în laborator, zise Mack. Daţi-mi o sticlă. În sănătatea lui Doc, strigă el şi îi şopti lui Suzy la ureche : Întoarce cheia. Acum, demarează.

Bătrînul motor bubui. Doc duse sticla la gură.

— Debreiază şi treci într-a-ntîia, zise Mack. Ambreiază.

Suzy execută.

Bătrînul automobil urcă pe trotuar, atinse scările laboratorului şi o luă, legănîndu-se, pe stradă în jos, împrăştiind în drum o stivă de lemne.

Doc se întoarse pe scaun şi privi înapoi. Ultimele raze ale soarelui îi luminau faţa veselă şi nerăbdătoare, plină de zîmbet. Cu mîna stîngă ţinea volanul

Cannery Row văzu dispărînd bătrîna maşină în spatele depozitului în acelaşi moment în care soarele apunea la orizont.

Fauna spuse :

— Mă întreb dacă trebuie să așez steaua de aur pe tabloul meu chiar din seara asta. Ce te-a apucat, Mack ?

Mack zise :

— Obișnuința este un monstru tot atît de înspăimîntător ca și aparența. Sînt sigur că vom fi cu toții fericiți ca niște regi.

Îl luă pe Hazel de umeri și încheie :

— Cred că ai fi fost un președinte dat dracului.

SUMAR

249

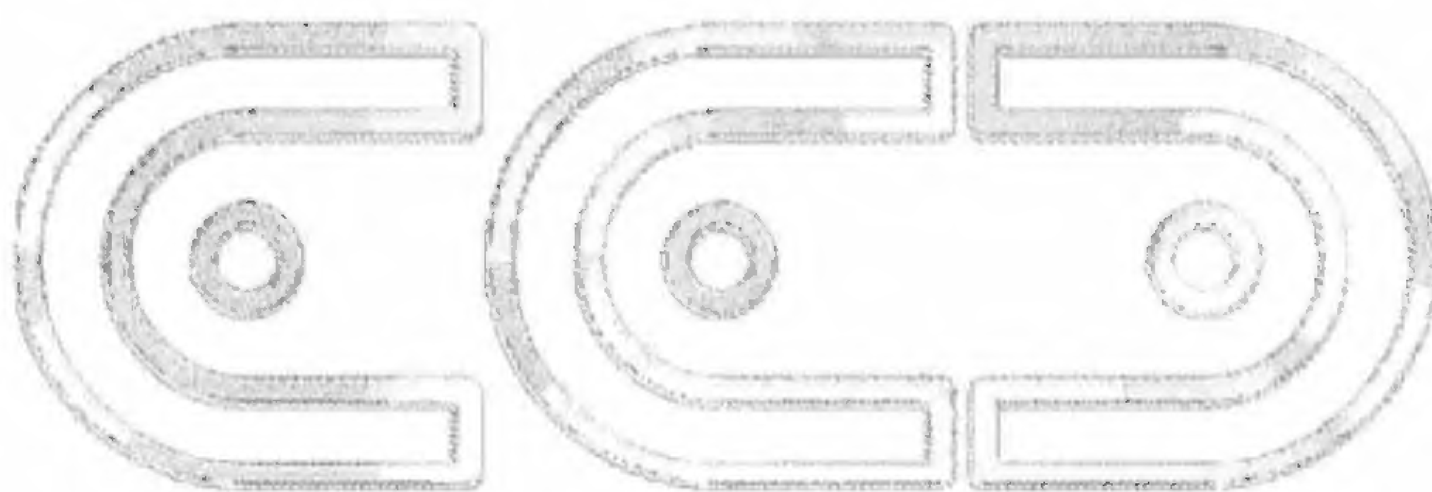
TIPARUL EXECUTAT DE

INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918"

Coli tipar: 10,25; comanda nr. 682

M. M.

Scanare și prelucrare digitală

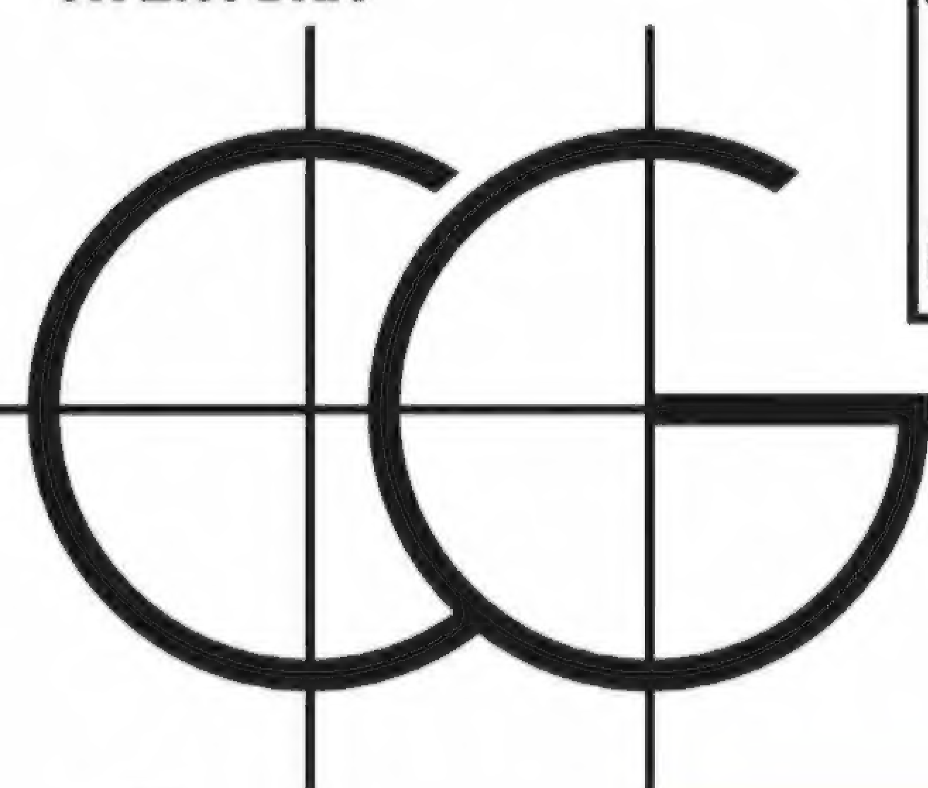
de

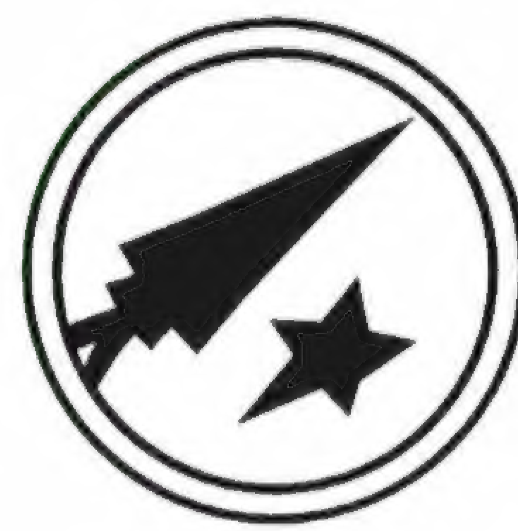

Anonim

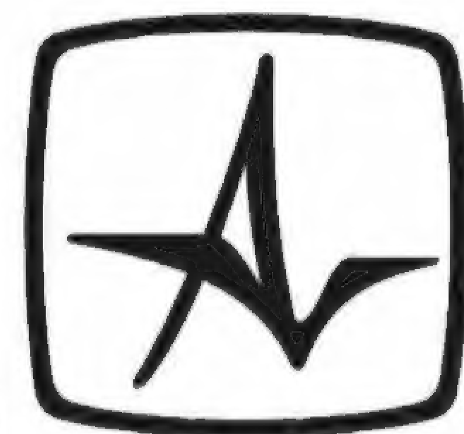

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

